

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/328664>

DE HOEFSMID

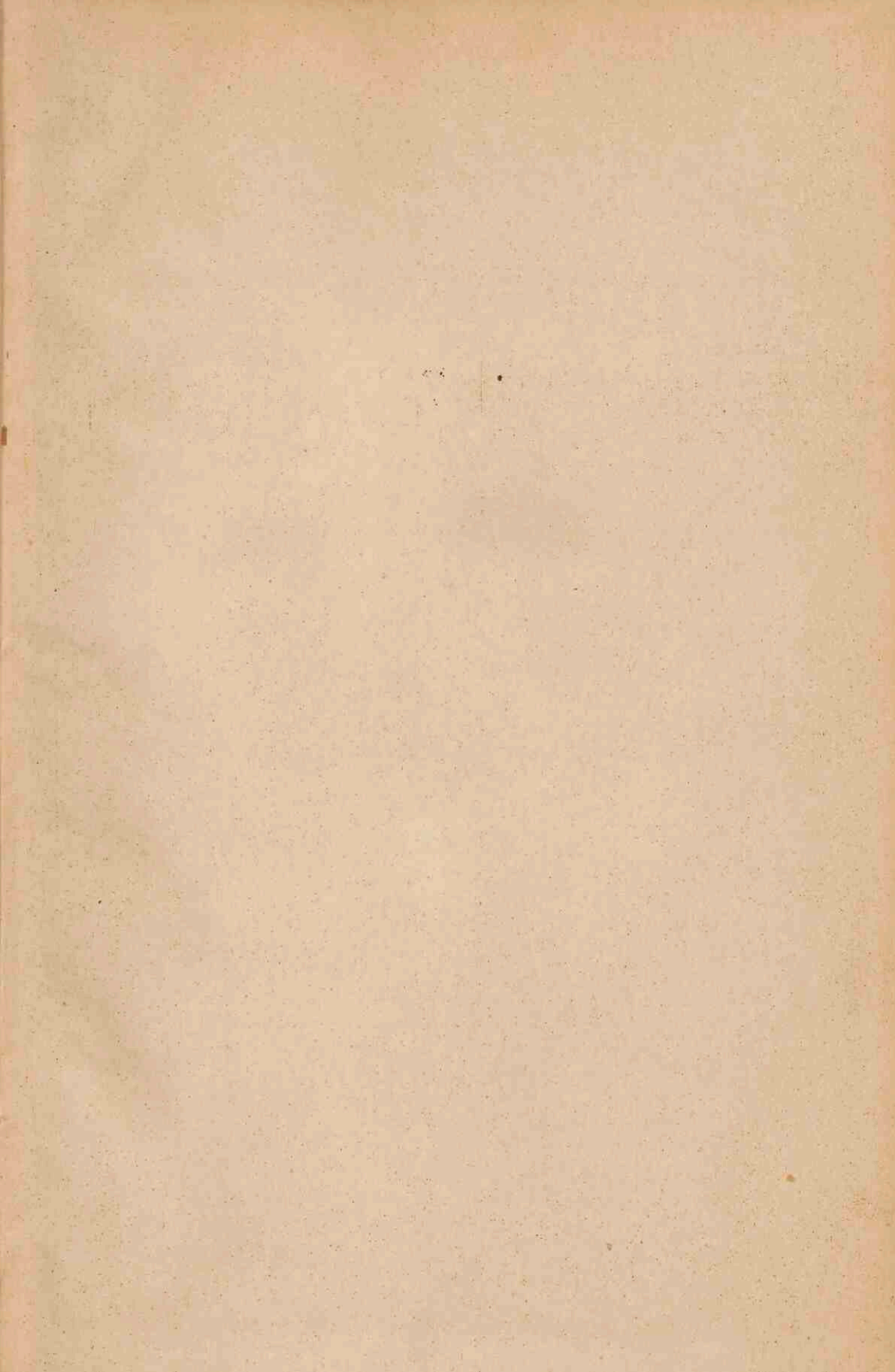
JAARGANG

1925

Redacteur-Uitgever: A. W. HEIDEMA, 's-Gravenhage

A
397

h. 397

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

onderscheidene deskundigen

GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA.

XXXe Jaargang.

's GRAVENHAGE. — A. W. HEIDEMA. — 1925.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7868

INHOUD.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd; de overigen zijn korte mededeelingen.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

- A**antrekken. Niet — van paarden XI 168
Agenda vergadering der Vereeniging voor onderwijzers I 11.
- B**elgisch balkrijzer VIII 117.
 Belgische Hoefsmid (nieuw vakblad) IV 59.
 Beslag bij afstandsritten II 29.
 Stark-Guther IV 54, * VIII 116, IX 139.
 Bestrijding van hoefkanker * IX 129.
 Borstziekte (hoefverandering) * IV 51.
 Brokkelhoeven IV 55.
- C**ursus in hoefbeslag te Alkmaar †* IV 52, te Almelo †* V 70, te Apeldoorn V 76, te Appingedam †* IX 137, * 166, te Arnhem †* XII, 180, 186, te Borculo V 76, te Breda †* IX 163, te Doetinchem V 75, te Enschede †* V 67, te Harlingen IV 59, te Heerlen †* 83, te Holden †* V 69, te Hoogeveen †* III 35, te Lochem IV 59.
 Cursussen in hoefbeslag (practisch onderwijs) * III 36.
- D**ierenmishandeling XI 168.
 Duitsche ijzermarkt VIII 124.
- E**xamen Onderwijzers in practisch hoefbeslag †* II 19; toel.-examen II 27.
 Examen Rijksdiploma hoefsmid * VI 81, 90; Examencommissie IX 138.
- G**ereedschappen †* X 145.
- H**ackney's † II 28.
 Halve hoefijzers VII 107.
 Hoefbeslag. Voordracht over — * IV 53, VIII 116.
 Hoefbeslag op tentoonstellingen: te Apeldoorn †* IX 131, te Hoogeveen VII 105, †* 134, te Kruijningen †* VII 97, te Rijssen VIII 123, te Wijchen †* IX 135, X 152.
- Hoefkanker-bestrijding * IX 129.
 Hoefkraakbeen-verbeening * V 65, * VI 88, VII 104.
 Hoefnagel de „Overwinnaar” * VIII 119.
 Hoefsmiden. Werklust bij jonge — * XI 161, XII 182.
 Hoefsmiderij van A. Eijhusen te Zwolle †* X 147.
 Hoefsmiderij van H. Hagen te Steenwijk †* VIII 115.
 Hoefsmiderij van T. H. Poppe te Zwolle †* I 6.
 Hoefsmid. Hoe word ik — ? * XII 177.
 Hoefvervorming door ziekte * IV 51.
 Hoefijzers. Oude — * X 149.
 (machinale) †* II 20, 27; III 44; IV 55.
 Hoornscheur-plaatjes VII 107.
 Hoornscheuren * X 151.
- I**ngezonden stukken: Strijken in de achterijzers I 10; Machinale hoefijzers III 44, IV 55, 57, 58, V 73, VII 103; Verbeening hoefkraakbeen VI 88, VII 104; Behandeling van hoornscheuren X 151; Werklust bij jonge smeden XII 182.
- J**ubileum G. J. Hoogland VI 89.
- K**alkoenen. VIII 118; XII 187.
 Kolen en ijzer †* I 8, †* III 41, * V 71, * VI 85, * VII 99, * VII 99, * VIII 120.
- L**iggende paarden IV 60.
- M**achinale hoefijzers †* II 20 (zie ook III 44, IV 55, V 73, VII 103).
 Matthes' hoefijzers * II 27.
 Memoriam. In — VIII 122; * IX 137.
- O**nderwijs aan cursussen * III 36.
 Onderwijzers in practisch hoefbeslag †* II 19; vergadering * II 24.
 Opmerkingen bij paardenkeuringen * VIII 118.

Oude hoefijzers. * X 149.
„Overwinnaar”-hoefnagel. * VIII 119.

Reglement wedstrijd te Eeloo XI 171.
Rijksdiploma als hoefsmid. * I 4, * VI 81, 90.

Schroeven en tappen, XI 167.
Staal- en ijzerproductie. * VIII 101.
Steengallen XII 186.

Tappen voor hoefijzers. † * X 145.
Terugblik 1924. * I 3.

Uitvoer van paarden, XI 169.

Verbeende hoefkraakbeenderen. * V 65,
* VI 88, VII 104.

Vergadering der Vereeniging voor Onderwijzers (agenda) I 11, verslag * II 24.

Voordracht over hoefbeslag. * IV 53,
* VIII 116.

Wedstrijd voor hoefsmeden te Apeldoorn. VI 90, †* IX 131, te Hoogeveen VII 105, †* 134, te Kruiningen †* VII 97, te Wijchen †* IX 135, X 152.

Wegen-vraagstuk. X 154.

Werklust bij jonge smeden. * XI 162.

IJzer en kolen. † * I 8, † * 41, * V 71, * VI 85, * VII 99, * VIII 120.
IJzer en staalproductie. VII 101.

Uitgaven van A. W. HEIDEMA te 's-Gravenhage

De bouw van den hoef (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving voor cursussen in hoefbeslag en voor zelfonderricht Prijs fr. p. p. f 1.—.

Marktijsst, bevattende alle belangrijke paardenmarkten in Nederland, onmisbaar voor ieder die met den paardenhandel te maken heeft. Prijs f 0.40, fr. p. p. f 0.43.

Verzamelde Opstellen uit „Het Paard”, in boekvorm, **tweede bundel**, prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

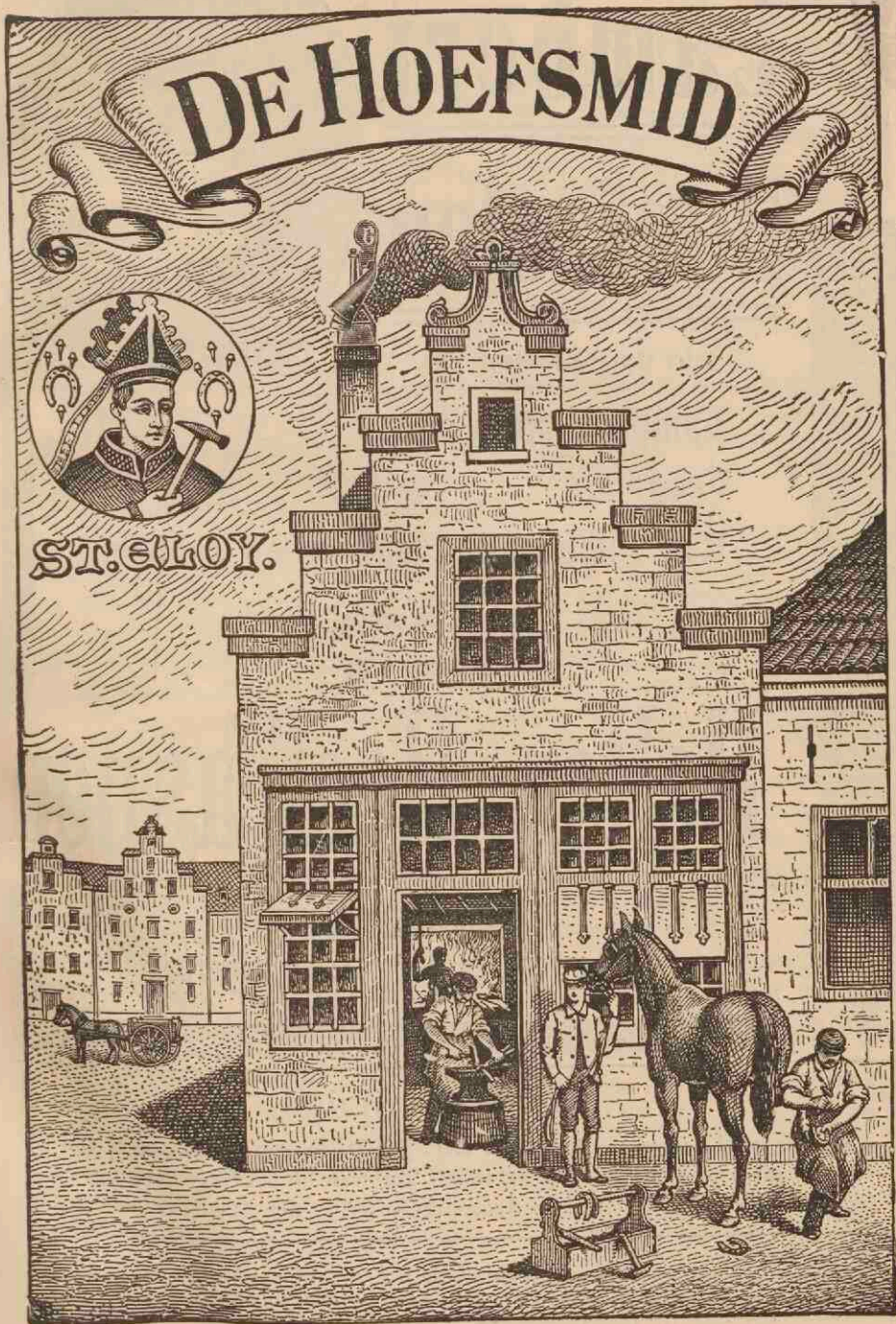
Idem **derde bundel**, prijs f 1.75, fr. p. p. 1.95.

Idem **vierde bundel**, prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Elke paardentiefhebber dient deze „Verzamelde Opstellen” in zijn bezit te hebben!

Landbouwvoordrachten over tuberculose, door Prof. Dr. D. A. de Jong te Leiden, prijs fr. p. p. f 0.80.

„De Hoefsmid”, maandblad voor hoefsmeden en anderen, die in het hoefsmidsvak belang stellen; prijs per jaar f 2.—.

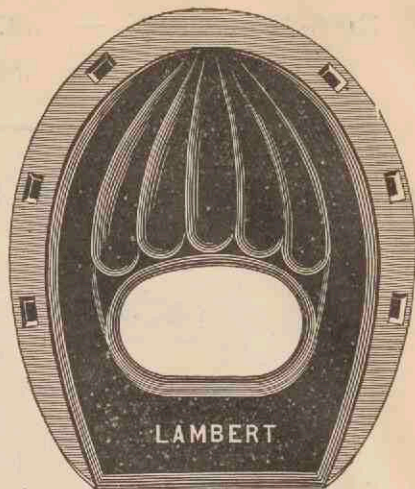

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 's GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende

Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

ADVERTENTIËN.

1—10 regels f 2.—, iedere regel meer f 0.20 (regelbreedte ruim 6 c.M.).
Bij herhaalde plaatsing belangrijk rabat. Tarieven op aanvraag verkrijgbaar.
Grote letter naar plaatsruimte. Inzending uiterlijk den 12en der maand.

INHOUD.

1924—1925. — Rijksdiploma als hoefsmid. — Hoefsmederij van G. M. Poppe te Zwolle. — IJzer en kolen. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

1924—1925.

De over het afgelopen jaar opgemaakte balans geeft in het algemeen geen reden tot teleurstelling, maar evenmin tot een optimistische stemming. In het zakenleven moge eenige meerdere stabiliteit zijn verkregen, 1924 heeft ons nog niet over de crisis heen geholpen. De paarden-leveranciers (de fokkers) weten immers nog niet waaraan zij zich kunnen houden. De vrees dat de auto-tractie het paard zoo goed als geheel zal verdringen, is weliswaar vrijwel verdwenen, maar er openbaart zich nog geen voldoende zekerheid gevende buitenlandsche vraag voor de overtollige producten. En zoolang dit laatste niet het geval is, wordt een afwachtende houding aangenomen, — is men nog niet over de crisis heen. De vooruitzichten in het hoefsmidsvak staan in nauw verband met den toekomstigen paardenstapel en daarom hebben we bij een „vooruitblik” mede in de eerste plaats aandacht te schenken aan de „fokkerij.”

* * *

Het belangrijkste wat in het afgelopen jaar speciaal op hoefbeslaggebied is voorgevallen, is in de 12 afleveringen van „De Hoefsmid” vastgelegd. De gebeurtenissen liggen nog versch in het geheugen. We zullen er geen resumé van geven, doch een paar punten naar voren brengen die van betekenis zijn en deels ook blijven.

De vakopleiding. Die stond wel in een gunstig teeken. Het gilde hoefsmeden met Rijksdiploma vermeerderde in 1924 met 63 in het voorjaar en met 24 in het najaar, dus met een kleine 90. De cursussen, waar de opleiding tot voormeld diploma plaats vindt, genoten ondanks verminderden finantieelen Regeeringssteun voldoende belangstelling. Zij namen in aantal eerder toe dan af. — Voor het verwerven van den hoogsten titel, n. l. het brevet van onderwijzer in practisch hoefbeslag, verflauwt de ambitie ook niet. In de afdeeling „ontwikkeling” zit dus voldoende „leven”. In verband met den verminderden finantieelen steun verdient het wellicht aanbeveling om niet meer cursussen in het leven te roepen dan er zijn, teneinde te voorkomen dat het beschikbare bedrag over teveel moet worden verdeeld. Onderwijzers voor die cursussen zijn er reeds meer dan genoeg. Of nu het examen voor onderwijzer verdient te worden stopgezet of ingekrompen, daarover zijn de meeningen verdeeld. Ieder examinandus weet de laatste jaren al wel, dat de kans om als onderwijzer op te treden, al gering is en wanneer men daar nu niet in de eerste plaats naar streeft, dan is een doorgaan met het examen ongetwijfeld nuttig, omdat het meerdere mannen naar voren brengt die in woord en geschrift het vak belangrijker kunnen steunen.

Wedstrijden in hoefbeslag zijn een gezonde kracht- „sport” - meter. Van het 5-tal in '24 droegen 2 een tamelijk nationaal karakter. Het Bestuur der Vereeniging van onderwijzers in hoefbeslag wil die wedstrijden in 't komend seizoen bevorderen. Goed zoo. De tentoonstellingen in hoefbeslag-artikelen gaan er gewoonlijk mede parallel en dragen er ook toe bij contact te zoeken met en waardeering te wekken bij het belangstellend publiek.

Na Friesland is Drenthe in 1924 gevolgd met eene inspectie-reis langs de hoefsmeden. Het betreffende verslag zal ongetwijfeld de aandacht hebben getrokken en heeft doen zien, dat zoo'n reis niet tevergeefs is geweest en

nut kan afwerpen. Welke andere provincies gaan in 1925 het gegeven voorbeeld volgen?

* * *

Er is een tijd geweest waarin het gebruik van *noodstallen* heftig werd aangevallen. Het verbannen is niet gelukt en wanneer men de gelegenheid heeft onderscheidene steden en plaatsen in ons land te bezoeken, dan doet men de ervaring op dat in zeer vele hoefsmederijen de noodstallen nog „stevig” staan ook. Die willen hun bestaansrecht derhalve niet verliezen. — Met meer recht kan men zooveel mogelijk het gebruik van *kalkoenen* beperken, om tweeërlei reden: langer bruikbaar houden van het paard en tegemoetkomen aan wegbeschadiging. In een goed gemotiveerd artikel is den kalkoenen in 1924 een duw gegeven en men duwe nu maar verder.

Opgevallen is het verschijnsel dat het gebruik van *fabrieksijzers* op de dorpen in de laatste jaren meer terrein heeft gewonnen dan in de steden. Het aantal hoefsmederijen in de steden, waar uitsluitend of in hoofdzaak handgesmede ijzers worden gebezigd, is grooter dan we wel vermoed hadden. De machinale ijzers komen anders gaandeweg het ideale meer en meer nabij. De betreffende fabrieken doen hun best aan de wenschen der afnemers tegemoet te komen. Dit is gewenscht ook en wij hopen voor de in ons land bestaande fabrieken dat zij mede daardoor het hoofd zullen kunnen bieden aan niet denkbeeldige toekomstige concurrentie, die van buitenlandsche zijde dreigt.

De Zweedsche Ster- en Mustard-hoefnagels hebben in ons land burgerrecht verkregen. Mocht de nieuwe import uit Amerika door deugdelijkheid en prijs een aanwinst blijken dan zij hem ook gaarne dat recht gegund.

— In 1924 is ervaren dat de tijd geen mededoogen kent. Zoo heeft het pijnlijk aangedaan dat men in de groote steden met paarden bespannen rijtuigen niet meer in de straten wil dulden. Althans in Londen en Berlijn wordt dit overwogen. 't Is zeker om verschillende redenen te hopen dat het niet tot een verbod komt, vooral omdat zich weer in andere steden (o. a. Parijs) eene neiging openbaart dat de elite de elegante équipages weer meer op den voorgrond stelt.

Van moeilijkheden in de hoefsmidsbedrijven is gelukkig in 1924 niet veel gehoord. De grondstoffen konden voldoende worden verkregen, het aantal paarden bleef behoorlijk stationnair en gebrek aan personeel is er niet meer dan voorheen. Moge een en ander in 1925 bestendigd worden! En moge vooral de klacht verminderen dat veel paardenhouders te weinig aandacht schenken aan het beslag hunner dieren.

* *

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Als lid der examencommissie voor bovengenoemd diploma viel het mij zeer op, dat het gemaakte werk — over het algemeen — onbevredigend was, uitzonderingen daargelaten. Van verschillende onderwijzers vernam ik dat zij enkele hunner leerlingen afgeraden hadden aan het examen deel te nemen, daar zij van meening waren dat deze niet zouden slagen.

De meeste fouten werden gemaakt met ijzers maken en bij het besnijden

der hoeven. Er kan niet genoeg aan de jonge smeden op gewezen worden dat het maken van hoefijzers een der grondbeginselen van het hoefsmidsvak is. Een hoefsmid, welke niet vlot ijzers maken kan, zal nooit veel kunnen presteeren. De ambitie voor het zelf maken van hoefijzers is de laatste jaren zóó verminderd, dat het hoog tijd wordt om hier wat meer aandacht aan te besteden. Mijns inziens moesten alle leerlingen, die aan een cursus willen deelnemen, de vaardigheid hebben een hoefijzer te maken; dus eerst een proef afleggen en na gebleken geschiktheid tot den cursus toegelaten worden. Indien dit een geldende bepaling was, zouden ze zich al vroegtijdig op het maken van hoefijzers gaan toeleggen, en daardoor in groote mate aan routine en handigheid winnen.

Het ijzers maken der candidaten bij dit examen was in vele gevallen treurig; ik zag zelfs passers gebruiken om de nagelgaten uit te meten! Duidelijk kon men aan de manier van werken zien, dat zij weinig hoefijzers gemaakt hadden, want eenig idee hiervan ontbrak geheel. Een normaal ijzer moet in twee hitten afgesmeed worden, doch niet 10 of meer malen worden warm gemaakt, en dan niet dóórhameren, tot op het laatst rits en gaten geheel verslagen zijn. Ook merkte ik op, dat ijzers vlot afgesmeed werden, opgericht en werkelijk al zoo goed als passend waren, verknoeid werden door overbodig gehamer om het maar glad te krijgen. Een ijzer, gemaakt in twee hitten, zal gladder en strakker worden, dan een ijzer dat men meermalen verwarmd heeft. Het is toch bekend dat al dat warmen het ijzer leelijk maakt; dus het logische gevolg is, dat er meer gehamerd moet worden om het weer glad te krijgen. De meeste candidaten willen het ijzer te mooi hebben. Een hoefijzer vlug afgesmeed, waarvan *vorm, rits en gaten* goed zijn, maar misschien op enkele plaatsen niet erg glad gehamerd, bezorgt den examinandus geen onvoldoende, doch wel een geheel glad ijzer, waarvan de hoofdzaken, n.l. vorm, rits en gaten, niet deugen. Velen hadden voor de ijzers en het passen onvoldoende. Hieruit blijkt dat het één het gevolg is van het ander.

Wanneer een hoefsmid geen ijzers maken kan, zal hij ook nooit goed een ijzer leeren pas-maken of vervormen. De meeste candidaten, welke niet geslaagd zijn, weten wel waaraan dit gelegen heeft, en waar het ijzers maken het struikelblok was, zou ik hen aanraden, indien zij in het voorjaar een her-examen willen afleggen, thans reeds te beginnen met ijzers maken, minstens 3 à 4 paar per dag, tot hun examentijd, en niet pas één week daarvoor.

Wat maakten velen het zich moeilijk met het besnijden der hoeven, terwijl de paarden, die beslagen moesten worden, toch heusch gemakkelijk genoeg waren. Na het loten moet een ieder het hem toegewezen paard goed beschouwen en speciaal zijn aandacht wijden aan den stand en de hoeven. Daarna het paard laten stappen en draven.

Heeft het paard breede, platte hoeven, dan denken we aan het inkorten v/d. toon, den wand goed breken en de *zool sterk* laten. Zitten er niet erg losse schilvertjes aan de zool, dan wordt vaak besloten ze stil te laten zitten. Alleen wordt nog eens flink de rasp genomen om een mooien vlakken draagrand te krijgen, zoodat de zool ook mee kan dragen.

Mijn bedoeling is dat de examinandus rustig zijn paard bekijkt en alles goed overdenkt, maar daarna ook flink aanpakt.

De meeste fouten in het besnijden waren: het niet vlak zijn van de hoeven en de randen onvoldoende gebroken, en dit is toch gemakkelijk met de rasp te verhelpen. Ook waren er die de hoeven veel te lang hadden gelaten of wel te kort hadden gemaakt.

Het afwijkende beslag liep zeer uiteen. Over het algemeen werden de plat- of kwartierhoeven, waar balkijzers onder gelegd moesten worden, het best beslagen.

Verschillende waren er die van een strijk- of klapijzer, ijzer voor stompen of scheeven hoof, niet het minste begrip hadden.

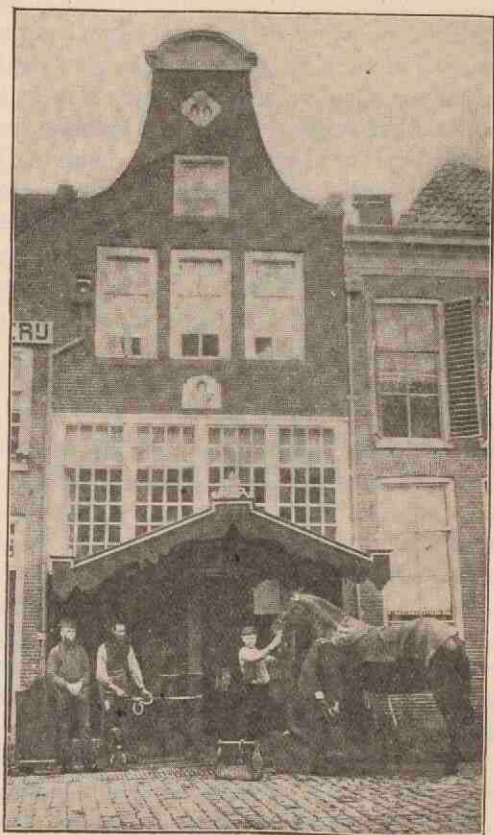
Hebben zij daar wel schuld aan? Er zijn zooveel afwijkende ijzers, dat de leerlingen van eenmaal zoo'n beslag aanleggen of zien aanleggen het niet leeren kunnen.

F. F a l k e n h a g e n.

HOEFSMEDERIJ VAN G. M. POPPE TE ZWOLLE.

Wáár de hoefsmederij van den heer Poppe staat, kan ieder Zwollenaar U zeggen. Het is een oude zaak aan den verkeersweg tusschen centrum en station. Juist waar de Nieuwe Haven het breedst is, is de smederij met woonhuis opgetrokken in een mooi rustig hoekje.

De grootvader van den tegenwoordigen eigenaar, een geboren Duitscher, is bij een inval der Kozakken met zoovele anderen naar ons land gekomen en in Zwolle beland, waar hij zich als smid, voornamelijk als hoefsmid, vestigde. Dat is niet geschied in het tegenwoordige pand, doch in een nog meer in het centrum bij de Kerk gelegen perceel, dat in 1729 was opgericht. De familie was nog in het bezit van een foto van die oude zaak, waarvan hiernevens eene reproductie wordt gegeven. De oude heer werd in het bedrijf opgevolgd door

zijn zoon (de vader dus van den tegenwoordigen eigenaar) en deze bracht

in 1867 het bedrijf over naar de Nieuwe Haven. Hier is geen gebrek aan ruimte. 't Is een groote vierkante smederij.

De heer G. M. Poppe is dus uit een „oude” hoefsmidsfamilie en heeft op zijn beurt het voorrecht een waardigen toekomstigen opvolger te hebben in zijn zoon Th. A., die in 1919 in Amersfoort is gediplomeerd en in 1921 te Utrecht het Rijksdiploma verwierf. Er is thans nog een tweede zoon in het bedrijf werkzaam, doch maar tijdelijk.

De zaak is altijd goed beklant geweest en hoewel de paardenstapel in de stad de laatste jaren teruggang toont, evenals in alle andere steden, heeft zij voldoende klandisie behouden. Dit feit zegt ons genoeg omtrent een voortdurend goede uitoefening van het vak.

1. G. M. Poppe, (eigenaar). 2. Th. A. Poppe.

In Zwolle zijn meer hoefsmederijen dan van den heer Poppe en over een enkele daarvan zullen we het in een andere aflevering nog wel eens hebben. Meer hoefsmederijen zijn ook noodig, want de stad zelve telt een 300 paarden en het getal dat van de buitengemeenten ter beslag wordt aangeboden, is niet onbelangrijk. Vooral op marktdagen komt dit tot uiting.

Zeer groote bedrijven zijn er in Zwolle niet. Enkele sleepers en stalhouders met een 5 à 6-tal paarden en de Gemeente-reiniging met een 20-tal. De paarden van de reiniging zijn groepsgewijze aan een 4-tal smeden toegewezen. Behoudens enkele Belgen voor sleeperswerk, vormen de inlandsche boerenpaarden de hoofdschotel. Deze worden meest van vlakke ijzers voorzien, de Belgen krijgen een kalkoentje, terwijl het winterbeslag wordt voorzien van schroeven of stiften. Voor vlak beslag wordt 4 à 5 genoteerd, terwijl voor elkschroefgat 10 en voor elke schroef of stift $7\frac{1}{2}$

cent wordt berekend. De verkoop van de laatsten is intusschen niet groot omdat de landbouwers deze zelf veel uit den ijzerhandel betrekken. — Poppe bezigt wel fabrieksiijzers, maar niet veel. De ijzers worden zooveel mogelijk zelf gesmeed. — Op onze vraag of de inheemsche paarden nog veel mank gaan aan platvoeten, werd medegedeeld dat plat- en volvoeten niet meer zooveel voorkomen als vroeger. Toch noodzaken deze afwijkingen nog wel tot de aanwending van betrekkelijk veel balk- en ketelijzers. In 't geheel had Poppe een 4-tal paarden op zoolbeslag loopen; vroeger meer, doch 't was alsof in den duren mobilisatie-tijd was geleerd om met „duurder beslag” zuiniger om te gaan, indien 't niet bepaald noodig is.

Uit de stad komen de paarden zoo goed als alle aan de smederij, waar de noodstal in eere wordt gehouden. Naar de buitengemeenten moet nog al eens een reisje worden gemaakt, en wij noemen daarvan met name Hattum, waar de stal gevestigd is van den heer H. Daendels, eigenaar van verschillende rij- en renpaarden. Het beslag voor deze paarden vormt als het ware een klasse apart en brengt dus eene nuttige variatie. * *

IJZER EN KOLEN.

Bij de beschrijving van het hoogovenproces is reeds gezegd, dat bij dit proces koolstof in het gesmolten ijzer wordt opgenomen. Ruwijzer bevat ± 93 % ijzer, 3,5 % tot 5 % koolstof en voor de rest onzuiverheden, zooals silicium, mangaan en phosphor. De koolstof is zoowel bij de bereiding als bij het gebruik en de verwerking van het ijzer van zeer grooten invloed. IJzer dat tusschen 0,5 % en 1,5 % koolstof bevat noemen we staal en wanneer het minder dan 0,5 %, doch meer dan 0,05 % koolstof bevat, is het smeedijzer (vloei- of welijzer).

In 't algemeen kunnen wij zeggen dat met het koolstofgehalte ook de hardheid toeneemt. Het is er echter van afhankelijk hoe of de koolstof in het ijzer aanwezig is, of zij er chemisch mee verbonden is, of dat zij, tusschen de ijzerdeeltjes (moleculen) in, zich als grafiet heeft afgescheiden. Zoo kan b. v. gietijzer met 5 % koolstof zacht en vloeijzer met 0,5 % koolstof hard in de bewerking zijn.

Zuiver ijzer is zoo zacht, dat het met een mes kan worden gesneden. Koolstof maakt het ijzer bros, doch tevens gemakkelijk smeltbaar. Wij kunnen dit zelf in het smidsvuur constateeren bij de verwerking van ijzer en staal. Dit laatstgenoemde gaat eerder van den deegachtigen toestand tot smelten over dan ijzer.

De zuivering van ruwijzer berust op het gemakkelijk verbranden van de onzuiverheden en van de koolstof. Dit kan op verschillende wijze geschieden en wel in het frischvuur, den puddeloven, de Bessemerpeer, de Thomaspeer en in den Siemens-Martin-oven.

Door middel van het frischvuur en den puddeloven worden de verschillende soorten welijzer en welstaal verkregen, — door de drie laatstgenoemde methoden vloeijzer en vloeistaal. Wij onderscheiden dan ook twee hoofdgroepen. Tot de eerste groep behooren de verschillende soorten wel- of smeedijzer en wel- of smeedstaal, die, zooals de naam aangeeft, door wellen worden

verkregen, — tot de tweede groep alle ijzer en staal dat in vloeibaren toestand wordt bereid.

Het vloeistaal moet echter niet verward worden met het gietstaal voor machinedeelen en ook niet met het gegoten staal, zooals dat door hoefsmeden voor hunne gereedschappen gebruikt wordt, daar het laatste in tegenstelling met het eerste van welijzer afkomstig kan zijn. Hierop komen wij nog nader terug.

* * *

Vóór 1850 geschiedde de omwerking uitsluitend in frischvuuren en puddelovens. Het productievermogen was echter niet voldoende om aan de steeds stijgende vraag naar ijzer en staal te voldoen.

Aan den Engelschman *Henri Bessemer* is het gelukt een andere methode te vinden, vandaar de naam *Bessemerpeer*.

De nieuwe bereidingswijzen hebben door hun grooter productievermogen de oudere methodes bijna geheel verdrongen. Wij meenen echter deze niet onbesproken te moeten laten, omdat de producten van de oude en nieuwere bereidingswijzen een zeer kenmerkend verschil vertoonen en kennis er van bij de beoordeeling van het te verwerken materiaal niet gemist kan worden. Ook wordt het materiaal, waarvan de hoefnagels gemaakt worden, nog steeds door middel van frisschen verkregen.

* * *

Het frischvuur is in zijn eenvoudigsten vorm een lage vierzijdige bak, waarin door twee schuin benedenwaarts gerichte buizen verbrandingslucht wordt geblazen. Als brandstof wordt uitsluitend houtskool gebruikt, cokes of steenkolen zijn vanwege hun zwavelgehalte onbruikbaar. Na het smelten van het ruwijzer vallen de druppels door de brandstof naar beneden en worden door de oxydeerende luchtstroom getroffen, waardoor zoowel de onzuiverheden als de koolstof verbranden. Onder in het vuur verzamelen zich de gezuiverde korrels ijzer, die onder het stollen tot een klomp aaneenwellen. Deze klomp ijzer bevat tusschen de holten veel slak. Door krachtig hameren en persen wellen de korrels beter aaneen; de korrels rekken tot draden en veel slak wordt uitgeperst.

Om de gewenschte zuiverheid te verkrijgen moet de bewerking soms tot drie maal toe herhaald worden. Er blijft echter altijd nog een weinig slak in het welijzer achter. Het gevolg hiervan is, dat bij het lasschen van welijzer deze slak het ijzer met een vloeibaar laagje overtrekt en het zodoende beschut tegen de inwerking van de zuurstof der blaaslucht. Bij vloeijijzer blijven geen slakken in het ijzer achter.

Bovenstaande is dan ook een van de redenen waarom welijzer gemakkelijker te lasschen is dan vloeijijzer. Alleen in zeer houtrijke streken, b. v. Zweden, en waar tevens zuiver ruwijzer vrij van phosphor gewonnen wordt, heeft zich het frischvuur nog kunnen handhaven.

De kostbaarheid van houtskool als brandstof en het niet overal aanwezig zijn van zuivere ertsen hebben er toe geleid naar andere bereidingsmethoden om te zien. Door de uitvinding van den puddeloven werd het mogelijk goedkoopere brandstof, zooals steenkolen en bruinkolen, te gebruiken. In den puddeloven komt het te zuiveren ijzer niet in aanraking met de brandstof;

de vuurhaard en de smelthaard zijn door een vuurbrug gescheiden. De over het ijzerbad strijkende vlammen brengen het ijzer tot smelten. Dadelijk wordt het gesmolten metaal door de vooraf ingebrachte slakken (waarvan het soortelijk gewicht lichter is dan van ijzer) bedekt. Vervolgens kan het puddelen, d. i. roeren, beginnen. Door het roeren in het ijzerbad en door ingeworpen ijzeroxyde (hamerslag) verbranden de onzuiverheden meer en meer en wordt de koolstof aan het ijzer onttrokken. Met het verbranden der koolstof wordt tevens het ijzer dik vloeibaar en wordt het puddelen steeds moeilijker. Daarna wordt deze stijve deegachtige massa in hoopen (ook wel wolven of luppen genoemd) gezet voor het uitdrijven der slakken, uit den oven gehaald en onder stoomhamers doorgesmeed, waardoor veel van de slakken wordt uitgeperst en de ijzerdeelen aaneen wellen en tot dradige vezels uittrekken.

De aldus besmede wolven worden in een walswerk tot staven uitgewalst. Door het proces eerder af te breken, zoodat er nog 0,5 % tot 1,5 % koolstof in het ijzer achterblijft, kan in het frischvuur en den puddeloven staal worden verkregen. Het is dan echter nog niet geschikt om door den smid verwerkt te worden. Het mist nog de fijnheid van korrel en de gelijkmatige samenstelling die voor goed smeedstaal vereischt worden, terwijl het tevens nog te veel door slakken verontreinigd is. Het verfijnen heeft plaats door omsmeding. De staven worden in stukken gebroken, tot pakketten gemaakt, dooreen geweld en uitgerekt. Door dit eenige malen te herhalen worden de onreinigheden zooveel mogelijk uitgedreven en de koolstof gelijkmatig verdeeld. Dus door omsmeding van ruwstaal (frisch of puddelstaal) ontstaat het ons allen welbekende twee, drie of viermaal geraffineerde staal, dat de niet te onderschatten eigenschap bezit dat het geweld kan worden.

Tegenwoordig ontvangt de smid vaak van den ijzerhandelaar, wanneer hij smeedstaal vraagt, staal, dat niet op deze wijze is verkregen doch vloeistaal, dat wel goedkoop, maar niet in die mate de lascheigenschap van wel- of smeedstaal bezit.

Verder kan van ruwstaal en van staven welijzer gegoten staal gemaakt worden, dat geschikt is voor smidsgereedschappen. Wij zullen dit in een volgend artikel, gelijktijdig met het gegoten staal, dat van vloeistaal of staven vloeijzer afkomstig is, behandelen.

H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

STRIJKEN IN DE ACHTERIJZERS.

Het antwoord van den heer Falkenhagen in de l.l. verschenen aflevering kan mij niet bevredigen. Mijn vraag was het gebruik van een $\frac{3}{4}$ ijzer, en daar kreeg ik in 't geheel geen antwoord op. Ik verklaar echter nog steeds dat het gebruik er van bij zulk een stand totaal foutief is.

Almelo, 2 Jan. '25.

A. J. Rompelman.

Volgens mij kan een $\frac{3}{4}$ ijzer bij bodemnauwen stand toongedeelte naar buiten, indien het paard goede verzenen heeft, bevredigende resultaten geven. Doordat de binnenhoefhelft sterk ontwikkeld is, kunnen wij de

binnentak, welke zoo *licht* en *kort* mogelijk moet zijn, zoo ver inlaten, dat het ijzer in één vlak met den binnenwand ligt.

Mocht U deze quaestie nog uitvoeriger toegelicht wenschen, dan wil ik gaarne hierover mondeling discussieren op de a.s. vergadering 24 Januari.

A'dam, 8. 1. '25.

F. F.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— *Algemeene vergadering der Vereeniging van Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland* (goedgekeurd bij Koninkl. Besl. v. 20 Febr. 1918 no. 25), op Zaterdag 24 Januari 1925 te Utrecht in het Hotel l'Europe, des voormiddags te 10¹/₂ uur.

De agenda bevat: 1. Opening. — 2. Notulen. — 3. Ingekomen stukken. — 4. Verslag over 1924. — 5. Bestuursverkiezing (aftr. de heer M. Ritsema). — 6. Rekening en verantwoording van den penningmeester. — 7. Benoeming eener rekencommissie. — 8. Voorstel van het Bestuur om Tentoonstellings-commissies te verzoeken tot het houden van wedstrijden (met toelichting van het Bestuur). — 9. Bestuursvoorstel inzake tegemoetkoming in de reiskosten. — 10. Voordracht van den heer F. Falkenhagen over „strijken bij bodemwijden stand”. — 11. Idem van den heer H. Vossers over het „practisch onderwijs aan de cursussen”. — 12. Rondvraag en sluiting (zie verder advertentie-rubriek).

— *Cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.* Naar de „Residentie Bode” verneemt zullen aan de deelnemers geen vergoeding voor reis- en verblijfkosten meer worden vergoed.

Wij vernamen voorts, dat overwogen wordt om van de deelnemers eene vergoeding van f 10 te heffen.

— *Cursussen in hoefbeslag.* Er worden thans 22 cursussen gehouden. Dertien hiervan zijn dezen winter met het eerste gedeelte begonnen, terwijl 9 met het 2e gedeelte bezig zijn.

PERSOVERZICHT.

— *Amerika.* „Iron Age” schrijft ten opzichte van de Amerikaansche ijzer- en staalmarkt dat de tegen het einde van 1924 ontvangen bestellingen garandeeren de fabrieken om in het eerste kwartaal 1925 met 80% van hare productie-capaciteit te kunnen werken. Er doen zich teekenen voor, dat de algemeene toestand een wending ten gunste van de verkoopers zelf nemen. Aan het einde van het jaar waren 228 hoogovens in bedrijf tegen 205 per einde November en 231 einde December 1923.

— *De Britsche ruwijzerproductie* bedroeg in September 569200 ton tegen 588900 ton in Augustus j.l. en 558600 ton in September 1923. Het maandelijksche gemiddelde in 1913 beliep 855000 ton. Einde September waren er 170 hoogovens in bedrijf, zijnde een vermindering van drie sedert 31 Augustus. Hierdoor werd het geringste aantal bereikt sedert December 1922. De *staalproductie* beliep in September 645000 ton tegen 527500 ton in Augustus j.l. en 695100 ton in September 1923. Het maandelijksche gemiddelde in 1913 bedroeg 638600 ton.

— We lezen in *Zuid-Afrika* het volgende over den Zuid-Afrikaanschen landbouwtrein:

„Naar het voorbeeld van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en van Canada heeft de Unie Regeering verleden jaar een landbouw-trein in het leven geroepen. Deze trein dient als een *verplaatsbare landbouwschool*; een landbouwschool op wielen. Ze is de „lange arm”, waarmede het Landbouw Departement de wijd en zijd verspreid wonende boerenbevolking wil bereiken. In Amerika hebben deze treinen groot succes. De voorloopige uitkomsten, in de Unie hiermede verkregen, doen verwachten, dat ook daar zulk een trein groot nut kan doen. De belangstelling, getoond door de boerende bevolking, was verblijdend groot.

De Unie bezit vijf middelbare landbouwscholen, twee landbouw-hoogescholen, en te Rustenburg een tabak- en katoenschool. Het is betreurenswaard, dat deze scholen, waaraan zoo groote kosten worden besteed, zoo weinig worden bezocht door de zonen en dochters van de Z. A. landbouwers en vee telers. Des te meer is zulks te betreuren, omdat in de Unie de landbouw en de vee teelt de voornaamste bronnen van bestaan zijn, en omdat deze bedrijven nog veel voorlichting en leiding noodig hebben, om een modern peil van ontwikkeling te bereiken en de bevolking tot meer welvaart te brengen. De Unie-Regeering nam dan ook een wijs besluit, toen zij het landbouwonderwijs bracht naar de boeren, omdat de boeren niet naar het landbouw-onderwijs gingen. „Als de berg niet naar Mohamed komt, gaat Mohamed naar den berg.”

Deze trein begon haar eerste reis op 17 Maart verleden jaar. Sindsdien heeft hij duizenden mijlen afgelegd.

Behalve slaapwagens en een eetwagen voor het onderwijzende personeel heeft deze trein tien groote wagens, waarin de volgende afdeelingen van het Unie-landbouw-departement zijn vertegenwoordigd: pluimvee, tuinbouw, insektenkunde, varkens, schapen, wol, vee teelt, katoen, tabak, veldbouw, plantenkunde, zuivelbereiding en veeartsenijkunde. Vele levende dieren worden medegevoerd.

Eén wagen is voor huishoudkunde. Ze is bestemd speciaal voor de boeren-vrouwen. Onder een tent worden stoelen neergezet voor het gehoor, als de leerares hare schotels gereed maakt en laat proeven.

De trein krijgt ook een landbouw-bioscoop, welke zeker een groote aantrekkingskracht zal worden.

Aan het hoofd van dezen nuttigen trein staat kapitein Heinrich du Toit, vroeger van de Staats-Artillerie van de Z. A. Republiek. Na zich in den oorlog 1899—1902 bijzonder onderscheiden te hebben, studeerde de heer du Toit in N.-Amerika in den landbouw. Deze onderneming kon aan geen voortvarender en bekwaamer handen zijn toevertrouwd.”

(u. „N. R. C.”).

ADVERTENTIËN.

IN ALLE LANDEN DER AARDE, IS

„De Overwinnaar”

als de **BESLIST BESTE** bekroonde **HOEFNAGEL**
erkend.

Nederlandsche Hoefsmeden! Vraagt „**DE OVERWINNAAR**”
bij Uwen leverancier ter proefneming!

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.
GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Directeur voor Europa: **BERNARD REYMAN,**
4 Place de la Sorbonne PARIJS (5e).

MONSTERS OP AANVRAGE GAARNE GRATIS.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROSENDAAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

H.H. Smeden.

In de vakbladen is reclame gemaakt voor, uit Duitschland ingevoerde, hoefijzers, gemaakt naar modellen van Prof. KROON.

De firma, die deze hoefijzers invoert, ontziet zich niet, te beweren, dat, op de wijze, waarop tot heden de hoefijzers waren vervaardigd, geen hoefijzer was te maken, dat aan de eischen van Prof. KROON voldoet en dat de meeste fabrieken Thomas-kwaliteit zouden gebruiken en hare fabriek Siemens Martin-ijzer.

Het is daarom dat wij, op uitnoodiging van eenige onzer afnemers uit den IJzerhandel, U mededeelen, dat **NOCH PROFESSOR KROON, NOCH IEMAND VAN DE BEDOELDE FIRMA OOIT ONZE MACHINES ZAG** en dus absoluut **NIETS** er van kan weten wat wij al dan niet kunnen maken. Dat wij het beste materiaal koopen, dat verkrijgbaar is, behoeven wij onzen afnemers niet te zeggen, daar **ONZE** kwaliteit voldoende bekend is.

Wat de nieuwe hoefijzers betreft, geeft, hetgeen ervaren gediplomeerde hoefsmeden ons er van zeggen, en wat wij zelf er van zagen, ons de besliste overtuiging, dat **ONS FABRIKAAT**, na eenvoudige vergelijking, **DE VOORKEUR ZAL HEBBEN** en verlaten wij ons gerust op het gezond oordeel van den Nederlandschen Hoefsmid.

Het is niet ieders werk om goede hoefijzers te maken, zelfs al werkt hij naar goede modellen.

Wij meenen, dat de hoefsmid er mede gediend is, om tegen matigen prijs een hoefijzer te ontvangen, dat **JUIST VAN VORM** is en **GOED AFGEWERKT** en dat met één enkelen hamerslag tot rechts of links gevormd kan worden en waaraan de smid gemakkelijk een **LIP** kan trekken, precies daar, waar het voor ieder paard in het bijzonder noodig is; hetzij in den teen, hetzij aan de zijgedeelten.

Onze hoefijzers voldoen hieraan en zijn zorgvuldig en regelmatig gemaakt en goed afgewerkt.

GEHEEL afgewerkte hoefijzers, met lippen, rechts en links, hebben wij in massa's vervaardigd, voor verschillende deelen der Aarde, doch ze tot heden niet in den Handel gebracht hier te lande, omdat wij meenden, dat de thans

Vereeniging van Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland.

Beleefd verzoek.

Leden, die punten behandeld wenschen te zien op de a. s. algemeene vergadering, worden verzocht die vóór 21 Januari in te zenden aan den voorzitter **M. RITSEMA** te Appingedam.

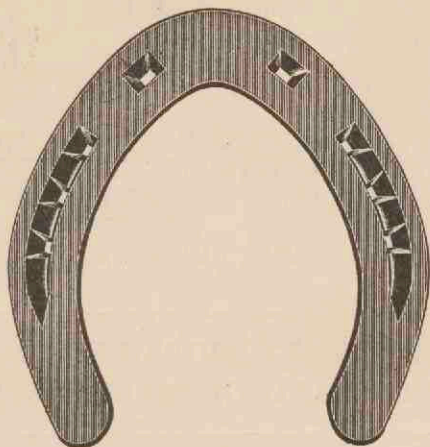
Attentie.

Leden, die verhuisd zijn en wiens adres daardoor niet juist bekend is, worden verzocht hun nieuw adres duidelijk op te geven aan den secretaris **H. VAN WAASBERGEN** te Oud-Beijerland.

Het Bestuur

door ons geleverde hoefijzers tegen matigen prijs, de voorkeur verdienen en geheel afgewerkte hoefijzers, wanneer ze goed gemaakt worden, duurder moeten zijn.

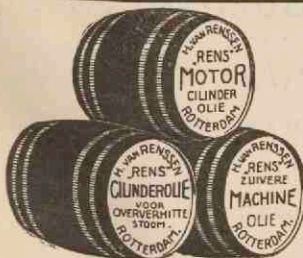
Wenscht men echter hoefijzers, **DIE GEHEEL ZIJN AFGEWERKT** en dan **GOED** en **REGELMATIG** gefabriceerd, dan zullen **WIJ** ze maken, mits men er eenige centen meer voor over heeft.

ONZE JARENLANGE ERVARING moge U dan een waarborg zijn voor werkelijk prima werk en zullen wij bewijzen, dat Nederlandsche Hoefsmeden niet noodig hebben Duitsche hoefijzers te koopen, doch dat in het **EIGEN LAND** iets gemaakt kan worden, waarbij het Buitenlandsche niet in de schaduw kan staan en dat de **HELPMAN**-hoefijzers hun ouden naam zullen weten te handhaven.

Uw Handelaar zal U gaarne verdere inlichtingen verstrekken.

**N.V. Eerste Nederlandsche Hoefijzerfabriek,
vh. Fa. Werkman, Barkmeijer & Co.
HELPMAN-Groningen.**

GEBRUIKT - VERKOOPT U

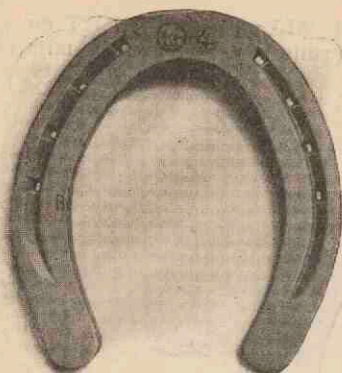
Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwiellole — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,

Postbus 843 — Mauritsstraat 77

Abonneert U op „HET PAARD.”

NIEUW MODEL **NORMALE HOEFIJZERS.**

GEDEPONEERD
MERK

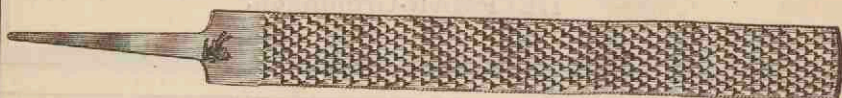
VERVAARDIGD VOLGENS
STRENGE
VETERINAIRE EISCHEN

KOMEN OVEREEN MET DOOR GOEDE HOEF-
SMEDEN UIT DE HAND GESMEDE IJZERS.

VRAAGT ONZE UITVOERIGE CIRCULAIRE.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

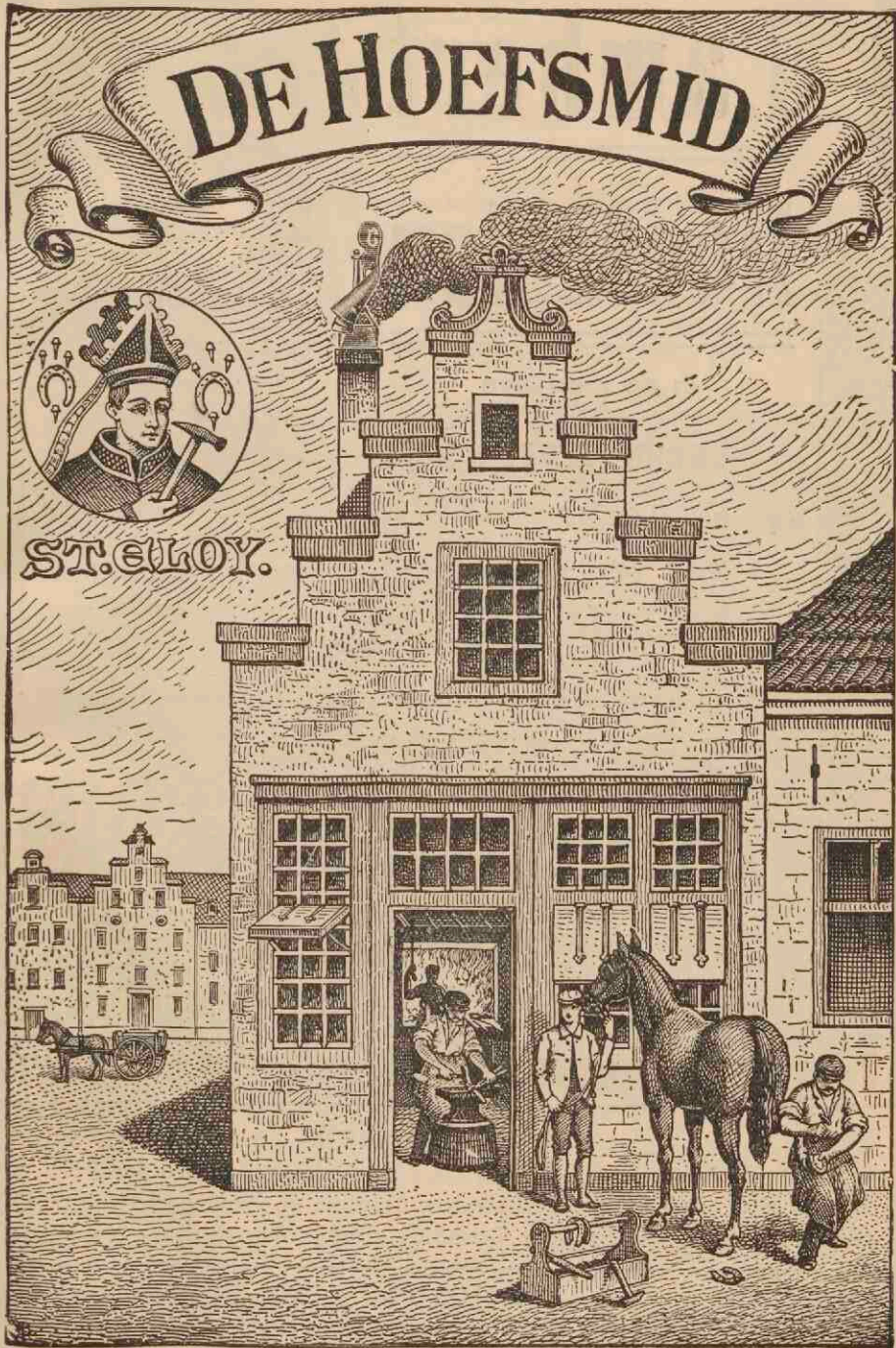
WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

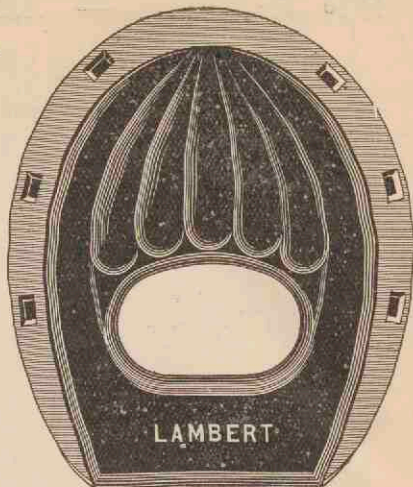

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 's GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende

Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

ADVERTENTIËN.

1—10 regels f 2.—, iedere regel meer f 0.20 (regelbreedte ruim 6 c.M.).
Bij herhaalde plaatsing belangrijk rabat. Tarieven op aanvraag verkrijgbaar.
Grote letter naar plaatsruimte. Inzending uiterlijk den 12en der maand.

INHOUD.

Verslag van het examen voor a.s. onderwijzers in practisch hoefbeslag. —
Machinale hoefijzers. — Verslag der vergadering van onderwijzers in practisch
hoefbeslag. — De Matthes' machinale hoefijzers. — Korte mededeelingen.
— Persoverzicht. — Advertentiën.

VERSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG TE UTRECHT.

De commissie, belast met het toezicht op het afnemen van het examen van de deelnemers van den in 1924 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag, verbonden aan de Vecartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht, benoemd door den Minister van Binnenlandse Zaken en Landbouw bij besluit van 5 December 1924, heeft de eer Uwe Excellentie verslag te doen van het desbetreffende examen.

De geslaagden van den cursus: 1. A. Harmsen, 2. H. J. Tonen, 3. H. J. Roetgerink, 4. P. E. Homan, 5. J. Vermeer.

De commissie heeft in overleg met het onderwijzend personeel van den cursus een rooster opgemaakt voor het af te nemen examen, welke rooster de goedkeuring van Uwe Excellentie heeft mogen verwerven. Het examen vond plaats op 22, 23 en 24 Januari 1925. Van de 6 deelnemers aan bovengenoemden cursus, aangevangen Februari 1924, hebben zich 5 voor het examen aangemeld en dit afgelegd. Een der cursianen was door ziekte verhinderd deel te nemen.

In overeenstemming met den door Uwe Excellentie goedgekeurden rooster heeft het examen bestaan uit een theoretisch en een practisch gedeelte.

Het examen in theoretische hoefkunde werd den 22sten Januari namiddags van 2—4.30 afgenomen, aan iederen candidaat telkens 40 minuten, waarvan een gedeelte strekte tot onderzoek in hoeverre hij de bekwaamheid bezit om als onderwijzer op te treden.

Het practisch examen heeft voor iederen candidaat bestaan uit de volgende onderdeelen:

1. Het beoordeelen van een paard met het oog op het besnijden van een voorhoef en het besnijden van dezen hoef.

2. Het vervaardigen van een paar voorijzers, waarvan een bestemd voor dezen hoef.

3. Het beslaan van dezen hoef.

4. Het maken van een modelijzer, bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm.

5. Het besnijden van een abnormalen hoef.

6. Het maken van een hoefijzer voor dezen hoef.

7. Het beslaan van dezen hoef.

Deze werkzaamheden werden verricht: den 23sten Januari van 9—4 uur de vier eerste onderdeelen; den 26sten Januari van 8—12 uur de onder 5, 6 en 7 genoemde onderdeelen.

Zoowel bij het beoordeelen van een paard als bij het maken van ijzer, werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Het theoretisch zoowel als het practisch gedeelte van het examen maakte een zeer gunstigen indruk en zonder eenige discussie kon aan alle candidaten een diploma worden uitgereikt.

De geslaagden zijn, in alphabetische volgorde: 1. A. Harmsen, Angerlo (G.), 2. P. E. Homan, Bedum, 3. H. J. Roetgerink, Enter (O.), 4. H. J. Tonen, Culemborg, 5. J. Vermeer, Haaren (N. Br.).

MACHINALE HOEFIJZERS,

DOOR

Prof. Dr. H. M. KROON.

(Met 4 afbeeldingen).

Langen tijd heb ik het noodig geacht, dat de hoefsmeden zelf de hoefijzers maken en wel vooral, omdat zij dan in staat zijn rekening te houden met stand en gang van het paard, met vorm en eigenschappen der hoeven, waarvoor de ijzers bestemd zijn. Aldus worden het best de ijzers verkregen met de speciale eigenschappen, welke noodig zijn. De opleiding der hoefsmeden is zoodanig geworden, dat deze de hoeven en ook de standen en gangen van het paard voldoende kunnen beoordeelen, om er de juiste conclusie uit te kunnen trekken, wat de eigenschappen der te maken hoefijzers betreft. Hierdoor krijgt men het resultaat, dat voor ieder paard de hoefijzers zoodanig vervaardigd worden, dat zij voldoen aan de eischen, n.l. dat zij te sterke afslijting tegengaan, een goeden gang zooveel mogelijk

bevorderen en verder zoo min mogelijk het hoefmechanisme belemmeren of op andere wijze nadeelig werken op hoeven, standen en gangen. Dit is steeds de grondgedachte geweest, waarvan ik ben uitgegaan.

In de praktijk geschiedde het dikwijls anders. In den tijd, dat er weinig drukte was, vooral 's avonds, werden door het personeel in de hoefsmederijen scrics ijzers gemaakt, niet met speciale eigenschappen voor bepaalde hoeven, doch normale ijzers in verschillende grootten, zoodat men voor het beslag steeds ijzers in voorraad had. Daardoor gingen natuurlijk de voordeelen, hierboven genoemd, grootendeels verloren. Toch had het door het personeel zelf vervaardigen van de hoefijzers het voordeel, dat de hoefsmeden zeer bedreven werden in het maken van hoefijzers, dat zij groote handigheid kregen in het verzetten der ijzers bij het passen en richten en dat zij steeds gemakkelijk in staat waren bijzondere hoefijzers te maken voor alle standen en gangen en voor afwijkende en zieke hoeven. De dierenartsen hadden dan slechts aan te geven, welk beslag zij in bepaalde gevallen noodig achtten, de hoefsmeden waren in staat dit zoo goed mogelijk uit te voeren.

De laatste jaren echter is in dezen stand van zaken een geheele ommekeer gekomen. Door de veel hoogere loonen en de wettelijke beperking van den arbeidsduur heeft iedere smid niet meer personeel dan hij hoog noodig heeft, terwijl in de stillere avonduren niet meer gewerkt mag worden. De tijd voor het maken van hoefijzers ontbreekt en de kosten der vervaardiging zijn veel hooger geworden. Hier staat tegenover, dat de industrie er meer en meer naar streeft, allerlei voorwerpen fabriekmatig te vervaardigen en wel voor een betrekkelijk lagen prijs.

Meer dan 50 jaar geleden is men in Amerika met het machinaal vervaardigen van hoefijzers begonnen. Spoedig maakte men er in Europa een begin mee en in den loop der tijden werden in onderscheidene landen hoefijzerfabrieken opgericht. Groot is het aantal fabrikaten, dat sedert dien in den handel gebracht is. Vooral in de oorlogsjaren, toen het verbruik van hoefijzers in de verschillende legers zeer groot geweest is en de smederijen van een deel van het personeel werden beroofd, hebben tal van fabrieken enorme hoeveelheden machinale hoefijzers afgeleverd.

Terwijl ik vroeger een nadeel zag in het gebruik van machinale hoefijzers, moest ik, door de veranderde omstandigheden, mijn tegenstand tegen het gebruik laten varen. De praktijk leert dan ook, dat niet alleen in het buitenland, maar ook in ons land, door de meeste smeden machinale ijzers worden gebruikt.

Een der redenen, waarom het gebruik van machinale ijzers te veroordeelen was, lag ook daarin, dat de in den handel gebrachte hoefijzers meestal niet aan billijke eischen voldeden, fouten vertoonden, waardoor het niet mogelijk was een goed beslag te verkrijgen. Vroeger meende men, dat fabrieksijzers nuttig waren, omdat ook smeden, die geen handigheid hadden in het maken van goede ijzers, met zulke ijzers een goed beslag zouden kunnen leveren. Deze dwaling is spoedig ingezien, voor een goed beslag is meer noodig dan een goed hoefijzer alleen, nl. kennis van hoefvorm in verband met standen en gangen en gebruik, van goed besnijden, richten en passen. Met machinale ijzers, waaraan fouten kleven, kan ook zelfs een goed hoefsmid geen beslag

leveren, dat aan hooge eischen voldoet. Noodig zijn steeds goed opgeleide en goed onderlegde hoefsmeden en goede hoefijzers.

Nu laten tot nu toe vele machinale hoefijzers in verschillende opzichten te wenschen over. Dit ligt vooral daarin, dat de fabrikanten van hoefijzers, geen deskundigen op hoefbeslaggebied, niet precies de waarde begrijpen van de verschillende onderdeelen en eigenschappen. Meermalen heb ik aan fabrieken goede modelijzers verschaft, tal van fabrikanten hebben goede modellen van anderen gekregen, doch geen der fabrieken heeft daarnaar ijzers vervaardigd, welke aan billijke eischen voldoen. Daarbij nog leveren de meeste fabrieken geen gelijkmatig product, komen er onder de hoefijzers wel goede voor, doch tevens in verschillende opzichten foutieve. Wil de fabricage goed zijn, dan moet verkregen worden een gelijkmatig product, dat aan alle eischen voldoet, welke wij aan een goed hoefijzer moeten stellen, eischen, die gegrond zijn op goede, theoretische basis.

Het aantal hoefijzerfabrieken is in de laatste jaren zeer toegenomen, ook in Nederland, waar tegenwoordig zelfs negen fabrieken worden aangetroffen. Ik heb gedurende de laatste jaren een verzameling aangelegd van fabrieksijzers uit verschillende landen en van de meest bekende fabrieken.

Behoudens enkele uitzonderingen, laten de machinale ijzers in vele opzichten te wenschen over. Er zijn fabrieken, die geen rechter- en linkerijzers onderscheiden, die een zelfde ijzer willen gebruiken voor beslag met- en voor beslag zonder kalkoënen; de meeste machinale ijzers zijn niet overal gelijk van breedte, zijn niet bodemeng in den buitenrand, hebben de plaatsing der gaten niet juist, en vooral de richting der gaten niet, zooals deze behoort te zijn. Veel ijzers zijn niet vlak, hebben de draagvlakte afhellend naar buiten, lip en afhelling zijn dikwijls ondoeltreffend, de uiteinden der takken slordig afgewerkt, enz. enz. En zooals ik reeds opmerkte, is de productie niet gelijkmatig. Uit alles blijkt, dat de vervaardiging niet geschiedt met de noodige zaakkennis.

Ik kreeg nu een paar jaren geleden van een bekende groote handelsfirma hier te lande weer het verzoek om modellen te willen verschaffen, waarnaar goede hoefijzers konden worden gemaakt. Deze firma was zoo eerlijk mij mede te deelen, dat zij de hoefijzers, welke zij in den handel bracht, bij vele goede smeden niet kon plaatsen, omdat de ijzers niet voldeden aan de eischen, gesteld in het Handboek „Hoefkunde en Hoefbeslag van K r o o n en G a l l a n d a t H u e t” en dat zij daarom van mij graag goede modellen ontving. Ik heb hierop geantwoord, dat ik niet genegen was zulke modellen te verschaffen, omdat een niet-deskundig fabrikant daarnaar toch weer foutieve hoefijzers zou maken en dat mijns inziens alleen een fabriek goede machinale hoefijzers kan leveren, wanneer bij de vervaardiging telkens wordt rekening gehouden met de opmerkingen van deskundige zijde, wanneer in het begin de fabricage geschiedt onder deskundige medewerking.

Ik heb, het groote belang der zaak inziende, op mij genomen den fabrikant van voorlichting te dienen. Spoedig bleek, dat er tal van technische moeilijkheden waren om alle onderdeelen van het hoefijzer precies zoo te krijgen, als deze naar mijn meening zijn moeten. Een groote fabriek, welke zich eerst met de vervaardiging wilde belasten, heeft spoedig de pogingen

om tot goede resultaten te komen, moeten opgeven. Een tweede fabrikant echter gaf blijken van grooter volharding en beter kunnen. Een paar jaren zijn noodig geweest om stap voor stap verder te komen, vele bezwaren zijn overwonnen en moeite kostte het dikwijls, om mijne eischen in alle opzichten door te zetten. Ik meen, dat wij nu gekomen zijn tot de vervaardiging van een machinaal hoefijzer, dat in alle opzichten bruikbaar is. Daarbij is vooral ook het streven geweest, om alle bewerkingen automatisch te doen plaats hebben, ten einde zooveel mogelijk onafhankelijk te zijn van menschelijke arbeidskracht en inmenging en daarom te krijgen een gelijkmatig product. De fabrikant is, wat dit laatste betreft, geslaagd met bijna alle bewerkingen. Steeds blijkt natuurlijk het fabrikaat een massa-artikel. Gezorgd kan echter worden, dat de afwijkingen zoo gering zijn, dat alle vervaardigde ijzers goed bruikbaar zijn.

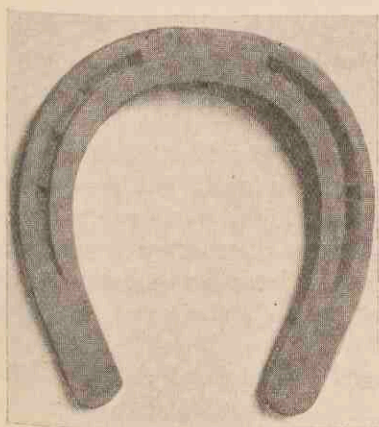

Fig. I. Rechter voorijzer
(bodenvlakte).

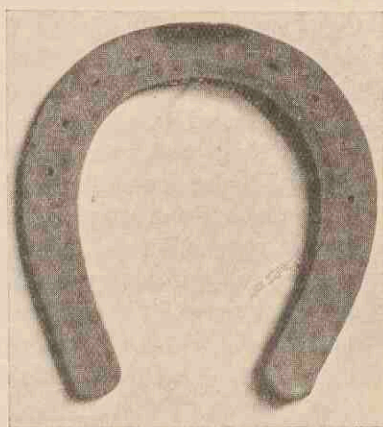

Fig. II. Rechter voorijzer
(bovenvlakte).

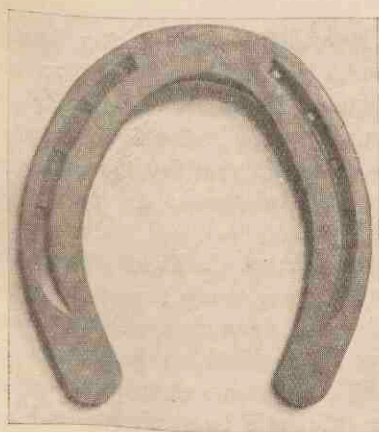

Fig. III. Rechter achterijzer
(bodenvlakte).

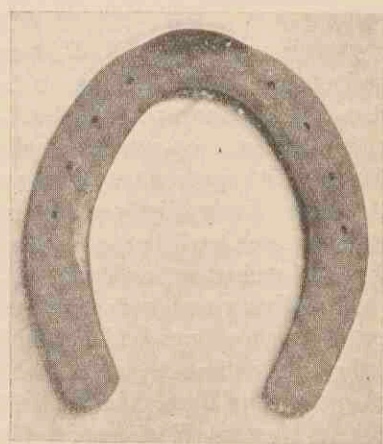

Fig. IV. Rechter achterijzer
(bovenvlakte).

Machinale hoefijzers. Taille 6.

Wij geven hiernevens foto's van de hoefijzers, zooals die nu vervaardigd en in den handel gebracht worden. Wij zullen geen verdere beschrijving geven, ieder deskundige kan uit de afbeeldingen zien, in hoeverre het doel bereikt is. Natuurlijk moesten een aantal groottes vervaardigd worden en van iedere grootte rechter- en linkervoor-, en rechter- en linkerachterijzers.

Als men nu bedenkt, dat van de meeste tailles ook winterijzers noodig zijn, kan men nagaan, dat een groot aantal modellen moet worden gemaakt, dikwijls met speciale eigenschappen.

Al mogen nu deze machinale ijzers in de meeste gevallen evengoed bruikbaar zijn als de zelfvervaardigde hoefijzers, voor alle afwijkingen in gang, als b.v. strijken, klappen in de ijzers enz., voor afwijkende hoefvormen of voor zieke hoeven zal de hoefsmid zelf de hoefijzers moeten blijven vervaardigen. Hij mag daarvoor niet de machinale ijzers vervormen, omdat hij dan in verreweg de meeste gevallen niet de vormen en eigenschappen kan krijgen, welke noodig zijn.

De hoefsmid moet dus alle afwijkende ijzers zelf maken en houdt daardoor ook de handigheid in het bewerken der hoefijzers, zooals dat voor een goed hoefbeslag noodzakelijk is.

Het veelvuldig gebruik van machinale hoefijzers heeft verder ten gevolge, dat de jonge hoefsmiden minder bedreven worden in het vervaardigen van ijzers en daaraan dient gedacht te worden bij de opleiding. Bij de door de Regeering gesubsidieerde, onder leiding van dierenartsen staande cursussen in hoefbeslag, is daarom de laatste jaren het aantal practische lessen vergroot, opdat meer tijd besteed kan worden aan het oefenen in het maken van hoefijzers.

(u. *Tijdschrift voor Diergeneeskunde*, 15 Jan. '25).

VERSLAG DER VERGADERING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND, gehouden 24 Januari te Utrecht.

De voorzitter, de heer M. Ritsma, opent de vergadering, heet de aanwezigen (37 leden) welkom en herdenkt met leedwezen het overleden lid, den heer Breman uit Dalfsen. — Spr. verheugt zich over merkbare teekenen die wijzen op meerdere erkenning van onze Vereeniging en hoopt dat deze dag ook weer moge bijdragen tot verheffing van het hoefsmidsvak.

De notulen der vorige vergadering werden, behoudens een paar kleine opmerkingen, ongewijzigd goedgekeurd.

Uit de „ingekomen stukken” bleek dat Dr. v. d. Zande, Inspecteur van het landbouw-onderwijs, wegens verhindering en de heeren Hagen en Kommers wegens ongesteldheid niet aanwezig konden zijn. Voorts was een schrijven ontvangen van de heeren Minderhoud en Schieman over uitreiking der medailles, en van den B. S. P. N. een verzoek tot medewerking om bij de Mustard Hoefnagelfabriek de fabricatie te verkrijgen van een voor Nederland gewenscht model nagel.

De heer Schieman zegt bemerkt te hebben dat het lesgeld voor de cursussen vanwege de Regeering met 10 % zal worden verminderd, hetgeen

hij gaarne wil zien voorkómen. Van de bestuurstafel moest hierop worden geantwoord, dat bij niet aanvaarding der vermindering de subsidie geheel wordt onthouden.

Hierna werd van gedachten gewisseld over fabrieksijzers, waarbij de heer Rompelman aangaf, dat de Osta-ijzers goed te nagelen zijn, maar de ijzers uit Helpman een te diepe rits hebben, waardoor de nagelkop voor dezen te klein is. De meening over de fabrieksijzers bleken nogal verdeeld en de voorzitter concludeerde ten slotte dat zulks toch niet zoo veelzeggend is omdat de onderwijzers immers weinig of geen fabrieksijzers zullen aanwenden.

De secretaris, de heer H. van Waasbergen bracht het jaarverslag over 1924 uit.

De voorzitter was aan de beurt van aftreden als bestuurslid. De heer M. Ritsema werd herkozen met 30 stemmen tegen 3 op den heer Rolink en 1 op den heer Vossers.

Uit de rekening en verantwoording van den penningmeester bleek dat in 1924 was ontvangen f 440,75 en uitgegeven f 331,40 hetgeen een batig saldo gaf van f 109,25. Den penningmeester, den heer J. Th. Huitink, werd dank gebracht voor zijn beheer.

De heeren Breukink, Huizinga en van Angeren Jr. werden benoemd om de rekening over het boekjaar 1925 na te zien.

Over het uitloven van medailles op hoefbeslag-wedstrijden bleek er eenig verschil van meening over de toekening op provinciale of nationale wedstrijden. Met meerderheid van stemmen werd besloten alleen medailles uit te loven voor wedstrijden met een nationaal karakter. Het Bestuur verzocht medewerking om te komen tot het houden van die wedstrijden waarvan de bevordering op den weg der Vereeniging ligt. De heer Luyten deelt deze laatste meening minder en ziet in het houden van wedstrijden niet zooveel heil, omdat de uitslagen meerendeels niet overeenkomstig zijn aan hetgeen de prijswinnaars dagelijks presteeren. De heer Huitink betuigt zich voorstander van wedstrijden, omdat daarbij voor gewone hoefsmeden nog zooveel te leeren valt. Het Bestuur wil daarbij de onderwijzers en aspirant-onderwijzers uitsluiten. De heer van Angeren Jr. is tegen de uitsluiting van de aspiranten, daar deze nog geen onderwijzer zijn.

Hierna kwam de reisvergoeding ten behoeve van het bezoeken der algemeene vergadering aan de orde. De heer Schieman ziet gaarne de reiskosten boven f 10 vergoed, — de heer Huizinga stelt voor die boven f 7.50, terwijl de heer Rompelman aanbeveelt geen reisvergoeding te geven, daar de vergadering maar éénmaal per jaar plaats vindt en het geven van vergoeding de kas nogal zal drukken. Het voorstel van den heer Huizinga werd hierna aangenomen.

Na de pauze kwam ook de heer Heidema ter vergadering en werd het woord verleend aan den heer F. Falkenhagen om het beslag tegen strijken bij bodemwijden stand uiteen te zetten. Als hoofdrichting wordt aangegeven dat de kogel zeer sterk naar binnen gedrukt wordt. Spr. zegt hiervan geen uitvinder te zijn maar deze ervaring in Duitschland te hebben opgedaan. Bij de hierna volgende gedachtenwisseling werden onderscheidene wonderlijke

ondervindingen naar voren gebracht. De voorzitter betuigde den inleider dank voor zijn vakkundige voordracht.

De heer van Angeren Sr. kwam hierna ter vergadering met de 5 pas geslaagde onderwijzers, die door den voorzitter werden gefeliciteerd en waarna de geslaagden zich allen als lid der Vereeniging opgaven.

De heer Vossers hield hierna een voordracht over het onderwijs aan de cursussen en verwierf daarmee eveneens den dank van den voorzitter als tolk der vergadering. (Deze voordracht van den heer Vossers zal in een volgende afl. van „De Hoefsmid” worden opgenomen).

De heer Koelman wijst er op dat de Holl. Maatschappij van Landbouw geen subsidie meer geeft voor hoefbeslagcursussen. — De heer Schieman vindt het niet meer den juisten weg dat de Maatschappijen zulks doen en de voorzitter vindt ook dat het betalen van voldoende leergeld de aangewezen weg is. De heer Koelman schetst daarna nog den minder goeden toestand in dezen ten zijnent.

Een voorstel van het Bestuur om den minimum-leeftijd der leerlingen aan de cursussen gesteld te krijgen op 21 jaar, ten einde hierdoor eenige meerdere waarborg voor routine in het vervaardigen van ijzers te hebben gaf nog al aanleiding tot discussie. De heer Schieman wees er op dat er veel plaatsen zijn, zooals bij hem, waar niet regelmatig een cursus plaats vindt en in zoodanige gevallen kan het vaststellen van een leeftijdsgrens voor sommige deelnemers bezwarend zijn. Op een vraag van den voorzitter of er in Axel geen voldoende leerlingen zijn voor een doorlopenden cursus, luidt het antwoord van den heer Schieman ontkennend. Na overweging van de aangevoerde bezwaren, meende de vergadering toch het Bestuursvoorstel te moeten aanvaarden en werd aldus besloten.

Bij de rondvraag stelt de heer van Angeren Jr. voor om bij een feestelijke herdenking van het 10-jarig bestaan der Vereeniging in 1926 een excursie naar een hoefijzerfabriek op het programma te doen voorkomen of iets dergelijks. De secretaris geeft aan dat de samenstelling te zijner tijd van een programma nog niet zoo gemakkelijk zal blijken omdat er onderwijzers zijn van verschillende beginselen, waaraan de voorzitter toevoegt dat het een waardige dag moet worden met een feestelijk cachet. De heer Rompelman betoont zich geen voorstander van het idee van Angeren. De voorzitter beëindigt de discussie en vraagt of de vergadering het goedgevondt dat een en ander aan het Bestuur wordt overgelaten om een eenvoudig programma op te maken. Aldus werd besloten.

De heer Koelman stelt de vraag of er onder de leden ook zijn die een proef met den hoefnagel „de Overwinnaar” hebben genomen. De secretaris zegt zijn meening hierover en zal den heer Koelman er een pakje van doen toekomen. De heer Heidema verklaarde dat hij met dien nagel een grondige proef laat nemen en zal den uitslag te zijner tijd mededeelen.

De heer Heidema gaf verder te kennen in deze vergadering met genoegen te hebben geconstateerd dat de practici zelf gaandeweg meer op den voorgrond treden, hetgeen een goed teeken is.

Hierna sloot de voorzitter de geanimeerde vergadering.

Oud-Beijerland.

H. v a n W a a s b e r g e n, *secretaris.*

DE MATTHES' MACHINALE HOEFIJZERS.

Deze in Duitschland vervaardigde ijzers worden ook in ons land aan de markt gebracht, en geven hier en daar nog al eenige aanleiding tot bespreking. Het heeft zijn nut ook te dezer plaatse een oordeel te geven, dat eventueel gaarne nader wordt verdedigd. Op den voorgrond stel ik, dat de ijzers niet door mij zijn ondergelegd, doch uitsluitend naar hun uiterlijk voorkomen beoordeeld.

Deze ijzers hebben vele goede eigenschappen, doch ook niet geringe fouten.

De goede eigenschappen zijn: flink bodemnauw, goede afhelling, goed geplaatste nagelgaten; sterke lip, de rits is behoorlijk goed doch de binnenwand moest iets schuiner en de buitenwand iets minder schuin zijn; de afwerking is goed.

De fouten zijn: de vorm is onvoldoende; de voorijzers zijn bij de lip wat te smal en alleen passend voor rijtuigpaarden met ietwat nauwe hoeven; de achterijzers kunnen zonder vormverandering niet worden gebruikt, als zijnde in den toon te rond en aan het einde der takken niet voldoende bijgedraaid.

Appingedam, Jan. '25.

M. Ritsema.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Abonnementsgeld „De Hoefsmid” 1925.** Tot 1 Maart a.s. bestaat gelegenheid het abonnementsgeld over 1925, zijnde f 3.—, per postcheque of postwissel in te zenden (giro-nummer 78780). Na dien datum wordt — mede ter vereenvoudiging der administratie — over het abonnementsgeld 1925, verhoogd met 15 cts incassokosten, per postkwitantie gedisponeerd.

* * *

— **Halffinnen banden.** Op aanvraag en na toezending van een bedrag van f 1.— aan de Administratie van „De Hoefsmid” vóór 1 Maart a.s. worden halffinnen banden verkrijgbaar gesteld voor het laten inbinden van den jaargang 1924.

— **Toelatingsexamen van den cursus voor opleiding van Onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht.** Dit examen werd gehouden in het Instituut voor Hoefkunde der Vecartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht. Voor dit examen hadden zich 15 hoefsmeden met rijksdiploma aangemeld, zeker een voldoende aantal omdat op den cursus maar 6 leerlingen geplaatst kunnen worden.

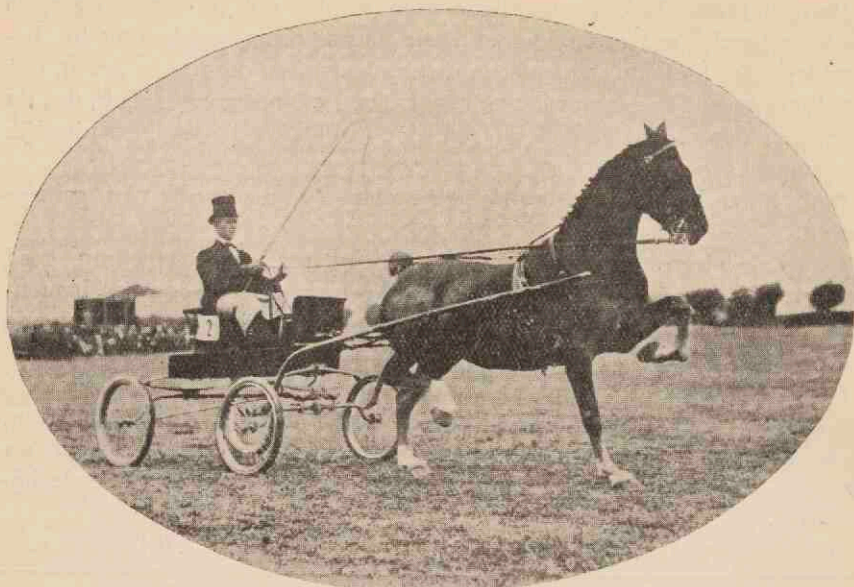
Van de deelnemers waren er uit Groningen 1, uit Drenthe 1, uit Overijssell 1, uit Gelderland 4, uit Utrecht 1, uit Zuid-Holland 3, uit Noord-Brabant 3 en uit Limburg 1. Eén deelnemer kwam wegens bijzondere redenen niet op.

Door de overgrootte meerderheid der smeden werd goed en zeer goed werk geleverd, zoodat de keuze uiterst moeilijk was.

Tot den cursus werden toegelaten de H.H.: L. Th. Bolder te Angeren (G.), M. Hollander te Hasselt (O.), G. Homburg te Driebergen (U.), G. W. Linsen te Driel (G.), D. F. van Onzenoort te Raamsdonk (N.-Br.), W. Roelofs te Voorhout bij Leiden.

Kroon.

Twee in 1924 op concoursen op den voorgrond getreden hackney's.

Polly Helmsley, N. S. Lx. Tg. no. 31, eig. de heer C. Spanhaak te Zwolle (rijder H. Oskam).

Garston Princess, eig. de heer C. Spanhaak te Zwolle (rijder Joh. Lamers.)

— **Onderscheiding.** Naar wij vernemen is de hoefsmid Bosman, directeur der hoefsmidschool te Brussel (Cureghem) benoemd tot ridder in de Leopoldsorde.

— **Beslag bij afstandsritten.** In „Het Paard” is onlangs eene beschouwing gewijd aan den afstandsrit Ostende—Spa, waaraan ook twee Nederl. officieren met succes hebben deelgenomen. Bij dergelijke wedstrijden leert men onderkennen wat van zijn paard gevraagd kan worden, waarop voortdurend gelet moet worden bij de conditie-beoordeeling en wat gedaan moet worden om te zorgen dat het paard nog fit is voor den volgende dag. Omtrent het beslag lezen wij in bedoelde beschouwing het volgende:

„Bijna zonder uitzondering werd door de deelnemers beslag gebruikt van zwaarder model dan onze militaire ijzers. Waar door P. een licht jachtbeslag was gekozen, proefondervindelijk voldoende voor de Hollandsche wegen, bleek al spoedig, dat het niet bestand was op de slechte Belgische wegen en moesten de voorijzers in Namen vervangen worden uit het meegenomen reservebeslag. Het viel daarbij op, dat de takken sterker versleten waren dan de toonstukken. Door enkele deelnemers werd aanbevolen een ijzer met een stuk staal in het toonstuk gewalst; de meerdere slijtage van de takken zou dan echter nog sterker op den voorgrond treden. Geheel stalen ijzers worden te broos geacht op de harde wegen en bij de lange galops die gereden moesten worden.

P. heeft veel profijt gehad van den maatregel om zijn beslag te voorzien van gaten voor schroefkalkoenen, vooral gedurende de snelheidsparcoursen en cross country's met doorweekten bodem, afgewisseld door straatweg. Vaste kalkoenen worden afgeraden omdat zij afslijten gedurende den afstandsrit en niet vervangen kunnen worden wanneer zij het meest noodig zijn, n.l. bij de cross country's die in aansluiting daarmee er direct op volgen.”

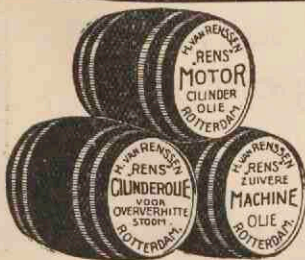
PERSOVERZICHT.

De *Britsche ruwijzer-productie* heeft in December 580,300 ton bedragen tegen 583,500 ton in November en 626,900 ton in December 1923. In het geheele jaar 1924 bedroeg de productie 7,318,900 ton tegen 7,440,500 ton in 1923 en 10,260,300 ton in 1913. Einde 1924 waren er 167 hoogovens in bedrijf, of 6 minder dan einde November. De staalproductie bedroeg in December 551,000 ton tegen 674,300 ton in December 1923 en in het geheele jaar 1924: 8,221,100 ton tegen 8,481,800 ton in 1923 en 7,663,900 ton in 1913.

(u. „N. R. C.”)

— *IJzer en staal.* De New-Yorksche correspondent van de Times seinde, dat er tal van teekenen zijn, welke op een snelle uitbreiding van den handel in de Ver. Staten wijzen. De gemiddelde dagelijksche productie van ruw ijzer beliep op 1 Februari 115,150 ton tegen 98,380 ton op 1 Januari, zijnde op den recordvoet van 40 miljoen ton per jaar. De productie en verscheeping van staal waren in Januari bijna het grootst in de geschiedenis van de Amerikaanse industrie.

ADVERTENTIEN.

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwielolie — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

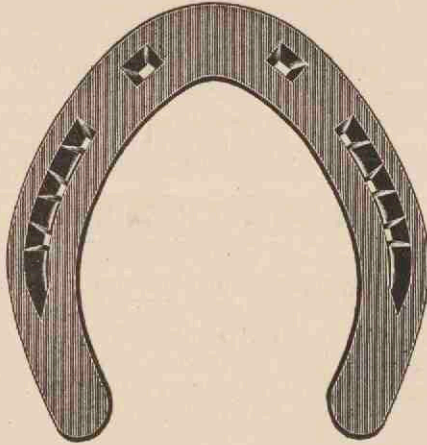
Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,

Postbus 843 — Mauritsstraat 77

ADVERTENTIËN.

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste** aan de markt.

IN ALLE LANDEN DER AARDE, IS

„De Overwinnaar”

als de **BESLIST BESTE** bekroonde **HOEFNAGEL**
erkend.

Nederlandsche Hoefsmeden! Vraagt „**DE OVERWINNAAR**”
bij Uwen leverancier ter proefneming!

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.
GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Directeur voor Europa: **BERNARD REYMAN,**
4 Place de la Sorbonne PARIJS (5e).
MONSTERS OP AANVRAGE GAARNE GRATIS.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMA AK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

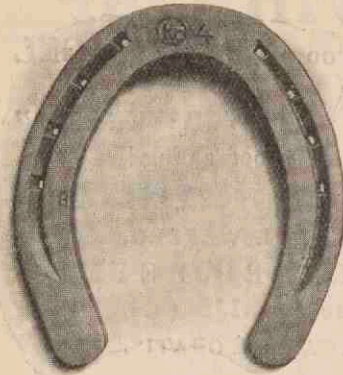
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

NIEUW MODEL

NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD
MERK

VERVAARDIGD VOLGENS
STRENGE
VETERINAIRE EISCHEN

KOMEN OVEREEN MET DOOR GOEDE HOEF-
SMEDEN UIT DE HAND GESMEDE IJZERS.

VRAAGT ONZE UITVOERIGE CIRCULAIRE.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP

VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze rasp en bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

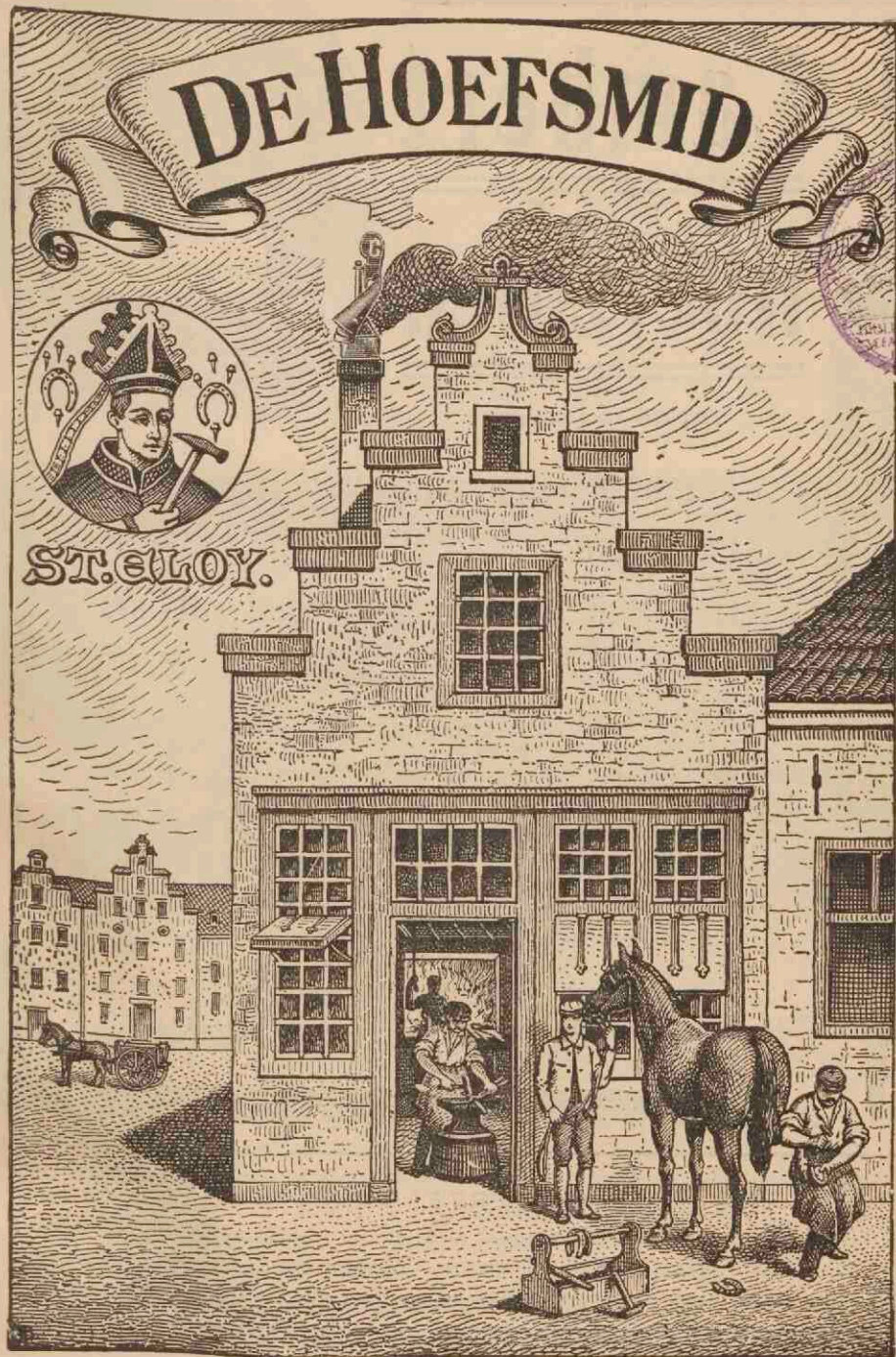
Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,

HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

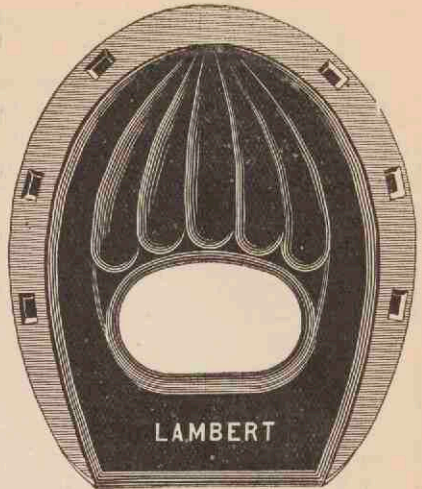

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende

Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

ADVERTENTIËN.

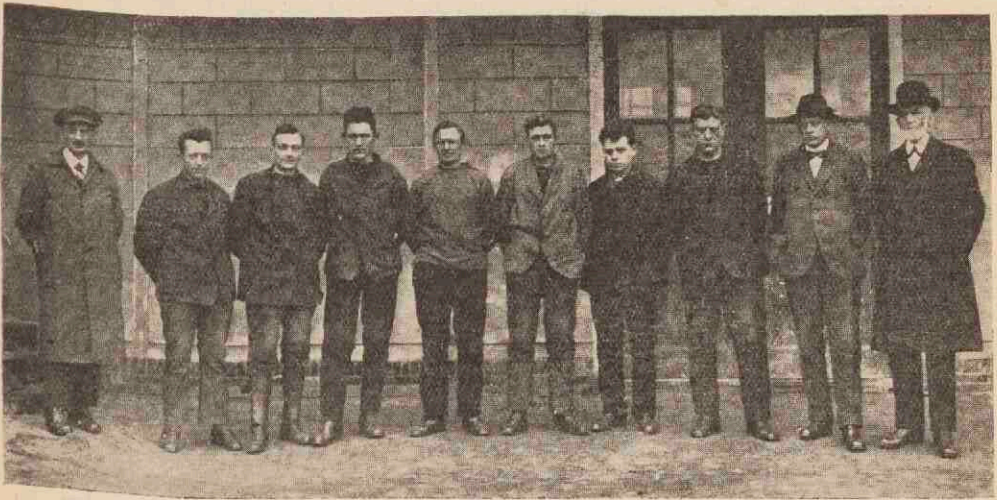
1—10 regels f 2.—, iedere regel meer f 0.20 (regelbreedte ruim 6 c.M.).
Bij herhaalde plaatsing belangrijk rabat. Tarieven op aanvraag verkrijgbaar.
Groote letter naar plaatsruimte. Inzending uiterlijk den 12en der maand.

INHOUD.

Cursus te Hoogeveen. — Het practisch onderwijs aan den cursus. —
IJzer en kolen. — Ingezonden stukken. — Advertentiën.

CURSUS TE HOOGEVEEN.

De cursussen in hoefbeslag te Hoogeveen dateeren vanaf 1909. Met steun van het Genootschap voor den Landbouw in Drenthe riep de Ambachtsschool in genoemd jaar den eersten cursus in het leven, onder leiding van den ambitieuzen J. J. Reitsma, leeraar in het smidsvak aan die school. Na onderbreking van den cursus in 1912/13 is hij daarna, toen ook Regeeringssteun kon worden genoten, weer hervat, waarbij de theoretische lessen voortaan werden gegeven door Dr. J. Staal te Assen, terwijl Reitsma voortdurend met het geven van de practische lessen is belast gebleven. Dr. Staal is later opgevolgd door Dr. A. J. Winkel uit Zwolle en deze door den heer M. J. Veenstra uit dezelfde stad. Laatstgenoemde had voordien in Friesland, n.l. aan cursussen in Franeker en Dokkum, reeds les gegeven.

Van rechts naar links: W. Bruins Slot te Hoogeveen (voorzitter C. v. T.), M. J. Veenstra (leider v/d. cursus) te Zwolle, E. Kamps te Rolde, H. B. Stevens te Nw. Schoonebeek, J. Zinger te Beilen, K. Bekendam te Zuidwolde, J. Geertsema te Exloo, J. Wold te Hooghalen, J. Jonink te Gramsbergen, J. J. Reitsma (onderwijzer in de praktijk).

Thans loopt in Hoogeveen het tweede gedeelte van een 2-jarigen cursus. Wij hadden onlangs het genoegen den cursus „in volle werking” te zien, waarbij ook een lid der Commissie van Toezicht, de heer Bruins Slot, aanwezig bleek. De ervaring werd opgedaan dat het in de Ambachtsschool aan niets ontbreekt, of liever gezegd dat ze een uitstekende gelegenheid voor het houden van een cursus biedt. Er is veel lesmateriaal in den vorm van modelijzers, ijzers voor normaal en abnormaal beslag en onderscheidene praeparaten. Aan de ruime werkplaats met de noodige aambeelden, vuren, draaien schroefbanken, grenst een groote goed verlichte ruimte als beslagloods, waarin geen noodstal.

De cursus te Hoogeveen is de eenige in Drenthe. Aanvragen om toelating

komen dan ook uit ver verwijderde oorden tot een meer dan voldoende totaal. De aspiranten hebben zich aan een toelatingsexamen te onderwerpen en op onze vraag of de meesten dezer daarbij al een matige vaardigheid toonen, kon de heer Veenstra niet ontkennend antwoorden, al waren er dan ook slechten bij. ZEd. meende evenwel dat in de laatste jaren de meerdere aanwending van fabrieksijzers in het algemeen wel aanleiding gaf tot een mindere bedrevenheid in het maken van ijzers. — Men had zich tot dusverre bij de toelating stipt gehouden aan het als gewenscht aangegeven maximum van 8 leerlingen, doch in de toekomst wil men gaarne met een paar meer beginnen om bij eventueel vertrek en afwijzing zoo mogelijk met 8 te kunnen eindigen. Ook nu was in het eerste halfjaar eene vertrokken, en wel een der beste leerlingen, naar de Hoefsmidschool te Amersfoort, die intusschen reeds het Rijksdiploma heeft verworven. Voor dien leerling was nog een nieuwe in de plaats getreden, maar ook was aan één den verderen toegang tot den cursus ontzegd wegens te veel verzuim en onachtzaamheid. De lessen worden dus vervolgd met 7. Wie dit zijn en vanwaar ze komen, zegt vorenstaande afbeelding met onderschrift.

Het geringe aantal te plaatsen leerlingen heeft al de vraag doen rijzen tot het instellen van een tweeden of z.g.n. dubbelen cursus, doch uit een kosten-oogpunt zal daarvan wel niets komen, temeer waar met dezen cursus een volle dag gemoeid gaat. Van de 2-jarige cursussen te Hoogeveen namen totaal 21 leerlingen deel aan het examen voor het Rijksdiploma; hiervan verwierven 19 dit diploma. In plaats van de traditioneele 16 worden in het winterhalfjaar 20 lessen gegeven, waarbij elke dag als volgt is ingedeeld: praktische les van 8—10 $\frac{1}{2}$, theorie van 10 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{2}$, dan een uur rust; van 12.30—1.30 uur weder theorie en daarna nog een paar uur praktisch onderricht. In den eersten tijd wordt alleen aan doode hoeven gewerkt, terwijl later het levend materiaal gaarne geleverd wordt door de landbouwers uit Hoogeveen en omgeving. Het beslag wordt niet gratis maar tegen lagen prijs uitgevoerd en hoewel dit een van de redenen kan zijn dat er genoeg paarden kunnen worden verkregen, mag toch ook worden aangenomen, dat de werkzaamheden behoorlijk worden verricht. Bedoelde paarden worden hierdoor weliswaar onttrokken aan de klandizie der dorpssmeden, doch . . . het geldt voor opvoeding van de jeugd en het is maar tijdelijk.

Ten slotte bleek ons nog dat bij het theoretisch onderwijs het leerboek van Prof. Kroon en Dr. Gallandat Huet in hoofdzaak als leidraad diende, doch de heer Veenstra, die ons welwillend vorenstaande inlichtingen verstrekke, gaf als zijne meening te kennen dat een beknopter werkje, speciaal voor de cursisten, nog geschikter zou kunnen zijn.

**

HET PRACTISCH ONDERWIJS AAN DEN CURSUS.

(Voordracht van den heer H. Vossers te Utrecht, gehouden in de algemeene vergadering van Onderwijzers in practisch hoefbeslag, op 24 Januari 1925 te Utrecht).

Mijne Heeren!

Oorspronkelijk was het mijn plan om een technisch onderwerp naar voren te brengen.

Doordat echter de heer Falkenhagen bereid was een inleiding te houden over „het beslag bij strijken”, ben ik daarvan teruggekomen, daar wij anders wellicht een „te veel” van de hoefbeslag-techniek in zoo'n korte middagvergadering zouden moeten verwerken. De gedachte kwam toen bij mij op, waar kan ik beter over spreken, dan over de zaak die ons allen zoo na aan 't hart ligt: „het practisch onderwijs aan den cursus”.

Het wil mij voorkomen, dat, wanneer wij elkander op onze jaarvergadering mededeeling doen van de indrukken, die wij opdoen bij het onderwijs op den cursus, of in den omgang met de smeden in het algemeen, dat dit kan bijdragen tot verbetering van onze tot heden reeds gevolgde of nog te volgen leermethode.

Het ligt *niet* in mijn bedoeling een afgebakende methode aan te geven. Dit zou trouwens ook niet mogelijk zijn, gezien de verschillende omstandigheden waaronder les gegeven moet worden. Hoofdzakelijk wil ik Uw aandacht vragen voor enkele punten, die bij het geven van onderwijs zoo gemakkelijk over het hoofd gezien worden en die wij, *voordat* wij een onderwijstaak aan een hoefbeslagcursus op ons nemen, *wel* mogen overwegen.

Bespreken wij eerst de vraag: Aan welke menschen moet de onderwijzer-hoefsmid les geven? Vroeger waren het de meer ervaren meestal niet meer zoo jonge smeden, die zich voor een cursus in hoefbeslag aanmeldden. Het waren menschen met zeer weinig theoretische kennis, doch zooveel te meer praktische ervaring, smeden met *ambitie* voor hun vak. Wij, jonge onderwijzers, kunnen ons best indenken, dat het met zulke leerlingen prettig werken was en de resultaten *goed* moesten zijn. — Tegenwoordig zijn het de jongere smeden die de cursussen bezoeken. 't Zijn uitzonderingen wanneer men cursisten boven de 30 jaar aantreft. IJzers maken kunnen slechts zeer enkelen, wanneer de cursus een aanvang neemt. Meer is de motorsport en voetbaltechniek door hun beoefend.

De taak van den tegenwoordigen en toekomstigen onderwijzer in practisch hoefbeslag zal dan ook in geen geval gemakkelijker worden.

Verder zullen wij er zoowel patroons als knechten aantreffen, misschien ook collega's die samen met U georganiseerd zijn in een der landelijke smedenpatroonsbonden, of concurrenten van Uw eigen zaak, wellicht ook de zoogenaamde prijsbedervers. — Dit is al een heele rij van mogelijkheden, die wij door oppervlakkige beschouwing kunnen waarnemen, *maar* die kan blijken *evenzoovele* moeilijkheden te kunnen opleveren.

Gedurende den cursus zullen bij meer nauwkeurige waarneming zeer verschillende karaktertrekken van de leerlingen aan het licht komen. Karaktertrekken, waarmede wij bij het geven van vruchtdragend onderwijs wel degelijk rekening moeten houden. Zoo zullen zenuwachtige, driftige, langzame, slordige, zorgeloze en onverschillige leerlingen (het lijstje is nog voor uitbreiding vatbaar) allen op een voor *hun doeltreffende* manier behandeld moeten worden. Tal van klippen en zandbanken, waarop het schip van onderwijs zal kunnen stranden, moeten door den onderwijzer-hoefsmid handig worden ontzeild. — De onderwijzers, die reeds vaker cursussen gaven, hebben dat ongetwijfeld ervaren.

Tot aan het slagen voor het diploma van onderwijzer in practisch hoef-

beslag hebben wij steeds onze gedachten geconcentreerd op het *goed* hoefsmid worden, op het *steeds beter* het vak onder de knie zien te krijgen, dan om toegelaten te worden tot den onderwijzerscursus, totdat wij *eindelijk* ons ideaal (het behalen van het onderwijzers-diploma) zagen verwezenlijkt.

Op zich zelf beschouwd is dit reeds een heele prestatie, dat slechts voor een zeer klein gedeelte van de hoefsmiden is weggelegd. Maar *dan*, wanneer dat alles achter den rug is en wij worden aangezocht om het practisch onderwijs aan den cursus op ons te nemen, dan dringen zich weer andere vragen aan ons op. Bijvoorbeeld: *Hoe* richten wij het onderwijs in, zoodat de cursus *geen fiasco* leidt? Ook zal het nuttig zijn, wanneer wij aan ons zelf de vraag stellen: Wat zijn de *motieven* die ons leiden, wanneer wij trachten belast te worden met de lessen aan een hoefbeslagcursus in onze omgeving.

*

Bespreken wij eerst de vraag: Hoe richten wij het practisch onderwijs in? Hierover wil ik kort zijn en verwijzen naar de voordracht gehouden op 8 Juli 1922, door Prof. Kroon, in de bijeenkomst van Dierenarts-leiders en Onderwijzers in practisch hoefbeslag. De drie groepen na *dien* opgeleid zullen er goed aan doen die voordracht te bestudeeren. Uitvoerig wordt daarin de volgorde en wijze van werken aangegeven.

Meer wil ik Uwe *aandacht* vestigen op punten die volgen uit de eerste vraag, zooals: 1e. Wat wordt er van den onderwijzer-hoefsmid geëischt? 2e. Hoe kan de onderwijzer-hoefsmid aan die eischen *voldoen*?

Punt 1. De Landbouwmaatschappijen, de cursisten en ook de onderwijzers-hoefsmiden zullen gaarne zien, dat een zoo groot mogelijk percentage van de leerlingen, waarmede de cursus aanvangt, zonder struikelen den eindpaal bereikt. Eerstgenoemde zullen dat niet alleen liever zien, maar hebben ook het *recht*, dat van ons te *eischen*.

Punt 2. Hoe kan nu de onderwijzer aan dien eisch voldoen?

In hoofdzaak is het slagen van het onderwijs aan een cursus afhankelijk van de *eerste* les. Is deze geslaagd, dan volgt de rest van zelf en anders blijft het steeds tobben, in elk geval gedurende den begonnen cursus. 't Is ook daarmee zooals het spreekwoord zegt: „Een goed begin is 't halve werk”.

Hoe maken wij nu een goed begin? Hierop zou ik willen antwoorden: Laat direct zien aan Uw leerlingen, dat zij wat van U kunnen *leeren*, dat zij hun *meester* hebben getroffen. Maar, zult gij denken, dat gaat nog al gemakkelijk, want het zijn allemaal nog beginnelingen. Denk hier niet te *licht* over, want gij zult er enkele onder treffen die een vaardige hand hebben en deze gaan al spoedig een vergelijking maken. Ook treft gij misschien een concurrent die gaarne de schaal in Uw nadeel ziet doorslaan.

Verder zal het er van afhangen op *welke* wijze wij met de leerlingen omgaan; dit is van *zeer groot* belang. Moeilijk is daar een vaste lijn voor aan te geven, omdat dit van onzen persoon afhangt.

Laat mij U hieromtrent dit zeggen: Tracht het vertrouwen te winnen van uw leerlingen en *zorgt* er voor dat het vertrouwen *niet* geschokt wordt en Uw onderwijs slaagt. Het mag den onderwijzer niet onverschillig zijn hoe de cursisten over hem denken en spreken. Meerdere malen hoorde

ik gedurende mijn verblijf aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool door de candidaten over hun onderwijzers spreken. Het is mij toen opgevallen, dat wanneer de cursisten vol lof waren over hun onderwijzer, dat het aantal geslaagden groot was en bij een minder mild oordeel de terugreis zonder diploma aanvaard moest worden.

Nog een factor, die mijns inziens het aantal geslaagden minder doet worden, ligt in het volgende: Wanneer eenige lessen gegeven zijn, dan zullen meerdere onderwijzers een fout maken. Zij gaan dan de leerlingen in hun gedachten sorteeren in een goede en in een slechte groep. De slechte groep moet goede hoeven beslaan, en de vlugsten worden aan het paard met slechte hoeven gezet. Dit is ook volkomen verklaarbaar.

Wat gebeurt er nu? De onderwijzer gaat er heel gemakkelijk toe over, om de meeste aandacht te schenken aan *die* leerlingen, die het verst zijn en meestal zijn deze het verst door de betere *vooropleiding*. Het gevolg er van is, dat de achteraancomers *nog meer* achterblijven, terwijl deze *juist* de meeste voorlichting en hulp noodig hebben. — Wilt gij een groot percentage zien slagen voor het Rijksdiploma, besteedt dan de meeste zorg aan de achterblijvers en denk niet, die leeren het *toch* niet. De goeden hebben veel minder hulp noodig.

Verplaatsen wij ons in den gedachtengang van deze minder vlugge leerlingen en wekken wij bij hen op *belangstelling* voor het vak; maken wij hun attent op verschillende merkwaardigheden in gangen en standen, dan zal het resultaat dikwijls verrassend zijn. Vaak zal het dan voorkomen, dat die in het begin het *slechtst* waren, later de *besten* zijn.

Wij moeten de menschen leeren denken. Niet de parate kennis is de *eerste* vereischte, maar de wilskracht, het doorzettingsvermogen, de zelfbeheersching, de aandacht-concentratie en de zelfstandigheid van oordeel, dat zijn eigenschappen die de cursisten noodig hebben, om het bijbrengen van de parate kennis mogelijk te maken *en* om *goed* vakman te worden. Naast het bijbrengen van de kennis der *hoefbeslag-techniek* hebben wij ook *daar*, en *zeker* niet in de laatste plaats, onze aandacht aan te schenken. Door tactischen omgang, door het *juiste* woord op het *juiste* oogenblik, door het *voorbeeld*, door *beleidvol optreden* en door het wekken van *belangstelling* zullen wij zelf het slagen van het onderwijs in de hand hebben.

Leiden, zonder dat zij merken geleid te worden, dat is de kunst die *wij* ons hebben *eigen* te maken, *voordat* wij goede resultaten mogen verwachten.

Maar, hoor ik den jongen onderwijzer, of liever den nog niet met een onderwijstaak belasten onderwijzer, reeds zeggen, als ik daar *allemaal* op moet letten, dan schrik ik er van terug. Nu, dat is niet noodig! Al die moeilijkheden *bestaan slechts*, om door *U* opgeruimd te worden. Het vervullen van de onderwijzersbetrekking is niet zwaar, maar *leeraar* te zijn, te *leeren*, *verstandig* te leeren, *dat* is zwaar. Alléén *dan*, wanneer wij ons aangetrokken gevoelen tot het onderwijs, wanneer wij door ambitie voor ons vak er toe worden gedreven ons in dienst te stellen van het hoefbeslag-onderwijs, dan is de kans op teleurstelling *en* voor de leerlingen *en* voor den onderwijzer veel minder geworden.

Bespreken wij nu de vraag: Wat zijn de motieven, die ons leiden wanneer

wij trachten belast te worden met het practisch onderwijs aan een cursus in onze omgeving? Is het *doel* op een gemakkelijke wijze geld te verdienen?

't Zal U erg tegenvallen. Vooreerst is reeds het bedrag van f 2,50 per uur teruggebracht tot f 2,25, zoodat het honorarium voor een middagcursus van vier uren f 9 bedraagt.

Dat gaat ook nog wel. „Ik wou dat ik het altijd verdiende,” hoor ik enkelen van U reeds zeggen. Vergeet echter niet, dat er onderwijzers zijn, die er een *heelen dag* voor disponibel moeten stellen, zoodat het uurloon misschien tot 80 cents gereduceerd wordt. Bovendien geeft gij terwille van de cursisten nog wel eens een half uur meer.

En dan de bedrijfskosten! 1e. 2 of 3 maal in een tweejaarlijkschen cursus een reisje naar Utrecht. 2e. Je beste Zondagsche pak verbrand. 3e. Voor een gulden sigaren per dag meer enz. enz. 'k Geloof, dat bij een serieuze boekhouding het uurloon tot dicht bij het vriespunt zal dalen.

Is het doel: *eer, roem of naam*? Wees dan voorzichtig, of uw *naam* glijdt, *zonder eer*, van het steile, glibberige pad van den roem. De kans is groot, dat dan de *dag*, waarop door U het besluit tot het geven van een cursus werd genomen, voor U *met een zwarte kool* staat aangeschreven in de annalen der hoefbeslag-geschiedenis. Gebruik liever, wanneer *deze motieven* hun invloed doen gelden, uw onderwijzersdiploma als een magneet in Uw zaak. Uw meerdere kennis, zoowel theoretisch als practisch, zal ook *daar* tot zijn recht komen. Niet alleen door een grooteren toevloed van paardenmateriaal, dat een directe winst oplevert, doch ook door een beter onderlegd personeel, dat gij er ongetwijfeld door zult krijgen. Wanneer in de toekomst een keurkorps van onderwijzers-hoefsmeden zich over het geheele land gaat verspreiden, wat kan *daar* niet een *kracht* van uit gaan. Verstaan zij allen hun plicht, dan moet ook daardoor het gehalte van de smeden, die de hoefbeslagcursussen bezoeken, noodwendig stijgen.

Thuis voor de deur van Uw zaak prijkt misschien een bord met Uw naam en den titel van Onderwijzer-hoefsmid. Bij den een is 't wellicht wat grooter en meer in 't oog loopend en bij den ander meer bescheiden, maar allen, zonder onderscheid, zijn wij er trotsch op en met voldoening kijken wij er naar. Laten wij ons echter op het *diploma* niet blind staren. Wij moeten ook zien naar beneden, naar den vloer, waarop de paardenhoeven staan, *naar voren* en *naar achteren* gebroken, toontreder en Fransch. Nog *verder* moeten wij zien, met oogen sterker nog dan x-stralen, *dwars* door dien vloer heen, naar het *fundament* van het *gebouw der vooropleiding*.

Wat zien we? Verzakkingen hier en ginds. „De ondergrond is slap.” Zal de bovenbouw (het instituut cursussen in hoefbeslag) geen scheuren gaan vertoonen, wanneer het fundament niet deugt? Wij moeten trachten met alle middelen, die ons van dienst kunnen zijn, het gehalte van de smeden, die zich voor een cursus komen aanmelden, te verbeteren. Op welke wijze hierin verbetering kan gebracht worden is een vraagstuk, dat om oplossing vraagt. Gaarne zal het bestuur van onze vereeniging de meening van alle leden daarover vernemen.

Laten wij dat oude gebouw der vooropleiding aan een grondige verbouwing onderwerpen, zoo *noodig* geheel nieuw optrekken, met hechte specie, met

specie, waarvan wij de samenstelling geleerd hebben door *onze* organisatie en op den cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Dat wij dan *allen* bijdragen, groote steenen en kleine steenen aan het gebouw: het instituut *cursussen* in *hoefbeslag*.

IJZER EN KOLEN.

Behandelen wij heden de vloeijzer-bereiding, om daarna de deugden en gebreken en de onderkenning van kwaliteiten en soorten te bespreken.

In de Dec.-aflevering 1924 is reeds gezegd, dat men het ruwijzer tot ruwe staven van ± 1 M. (piekijzer) laat stollen, of om, na in mengbakken te zijn geleedigd, in Bessemerperen of Siemens-Martin-ovens tot smeedijzer verwerkt te worden.

In het buitenland zijn het hoogovenbedrijf en de vloeijzer-productie heel vaak met elkander verbonden, waardoor het opnieuw smelten van het ruwijzer wordt uitgewonnen en veel brandstof bespaard, zoodat het product goedkooper kan zijn.

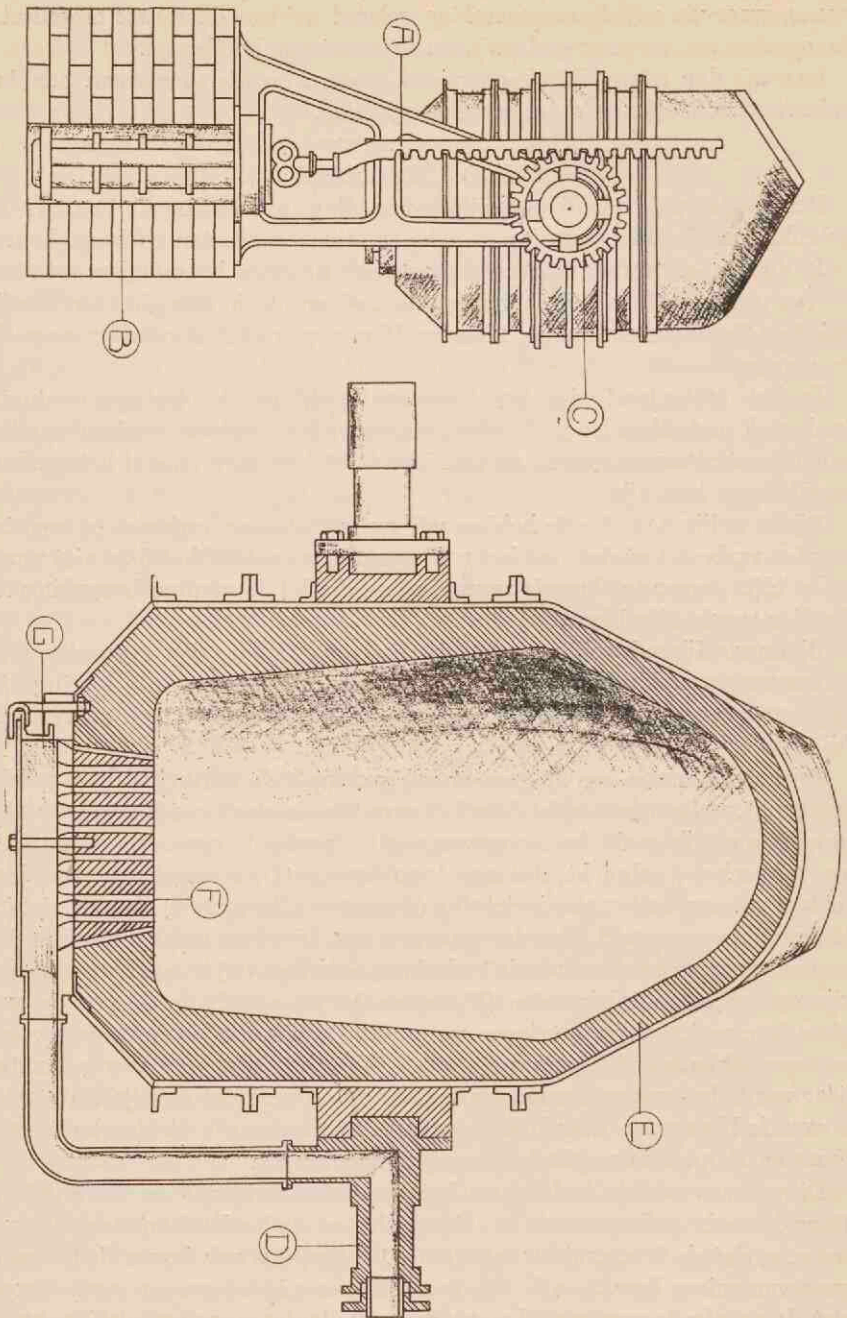
Bij de welijzer-productie hebben wij gezien dat onzuiverheden en koolstof worden verbrand en dat met het reduceeren der koolstof het ijzer niet vloeibaar blijft, maar tot korrels samenwellen, die bij de verdere bewerking tot dradige vezels uitrekken.

Bij de vloeijzer-bereiding is dit niet het geval, maar stijgt daarentegen de temperatuur en blijft het ijzer zóó heet, dat het ook na de zuivering uitgegoten kan worden. Ruwijzer smelt bij 1050 tot 1200° C. en zuiver ijzer bij 1530° C.

Bij het Bessemer- en Thomas-proces geschiedt de zuivering door middel van lucht, welke met kracht door het gesmolten metaal wordt geblazen. Het vloeibare ruwijzer uit den hoogoven wordt daartoe in een open peervormig vat (zie schets) gebracht, dat aan twee tappen (D) is opgehangen en door middel van een waterdruk-inrichting (B) met tandhengel (A) en tandwiel (C) kan worden gewenteld. Een der tappen is hol. Hierdoor loopt een pijp welke kan meedraaien en waardoor de lucht in de windkast (G) komt. In den bodem zijn een groot aantal kanalen (F) aanwezig. De wand van de peer is van plaatijzer, met hoekijzeren ringen versterkt. De binnenzijde ervan is gevoerd met een dikke laag (E) vuurvaste specie. Vóór het inbrengen van gesmolten ijzer wordt het vat achterover gewenteld en de rugholte met ijzer, dat niet boven de blaasgaten mag komen, gevuld. Daarna wordt de blaaslucht aanzet en de peer in vertikalen stand teruggebracht.

Direct wanneer de lucht door het ijzer blaast, begint de verbranding. Door de verbranding van de onzuiverheden en de koolstof ontstaat zooveel warmte, dat de temperatuur tot 1700° C. stijgt, dus ver boven het smeltpunt van zuiver ijzer. Aan de vlam en ook door middel van een spectroscop ziet de geoefende werkman hoever de ontkoling is gevorderd en breekt, al naar men koolstofarm of koolstofrijk ijzer wenscht te maken, het proces af. Meestal wordt echter de ontkoling zoo ver mogelijk doorgevoerd om dan, door toevoeging van koolstofrijk ruwijzer, het gehalte nauwkeuriger te bepalen. Dit noemt men „terugkolen.”

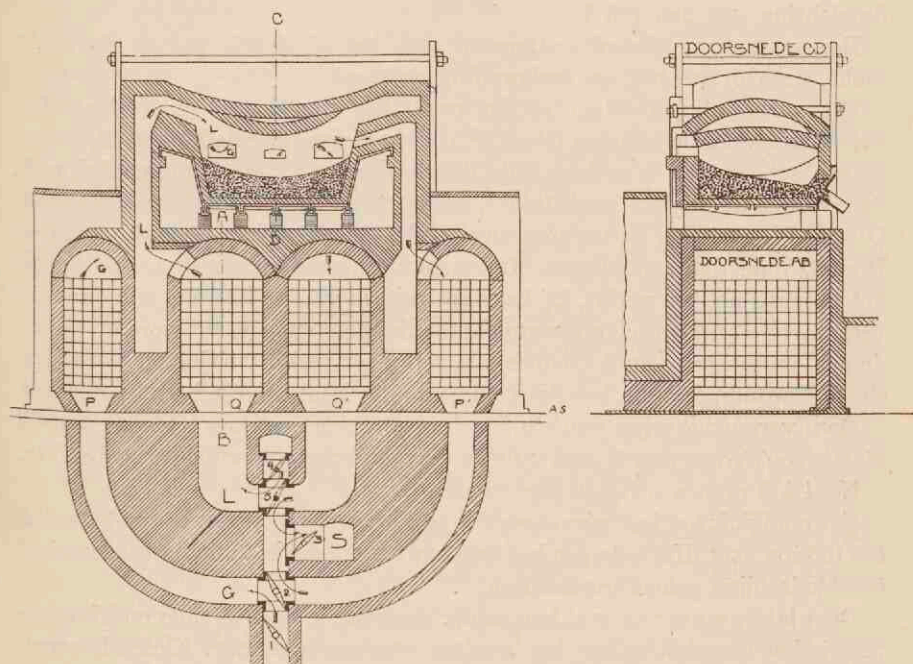
Wanneer men nu bedenkt, dat het geheele proces in 10 à 20 minuten

afloopt en dat met de nieuwste toestellen 25 ton ruwijzer ineens wordt gezuiverd, dan kan men zich voorstellen welke groote hoeveelheden op deze wijze vervaardigd kunnen worden. Alleen ruwijzer met een gering phosphorgehalte (beneden 0,12 %) kan in de Bessemerpeer gezuiverd worden. Door Thomas en Gilchrist is hierin verandering gebracht. Zij bekleedden

daartoe de peer, in plaats van met een voering, bestaande uit kiezelzuur, met een basische voering, gebrande dolomiet (een mengsel van kalksteen en magnesia). Het verschil tusschen het Bessemer (zure) en Thomas (basische) proces bestaat dan ook alleen in de voering. In de Thomaspeer wordt dus ruwijzer met een hoog phosphorus-gehalte gezuiverd. Voor Duitschland was deze vinding van zeer groot belang, omdat de Duitse ertsen bijna alle veel phosphor bevatten.

Aan het ruwijzer in de Thomaspeer wordt voor het doorblazen der verbrandingslucht een kalktoeslag toegevoegd. Bij de verbranding verbindt het phosphorzuur zich gretig met dezen kalktoeslag tot een slak en keert niet meer in het ijzer terug.

De Thomaspeer levert dan ook niet alleen Thomas-ijzer, doch ook Thomas-slakken die, gemalen, als kunstmest in den handel worden gebracht.

Wellicht was het den hoefsmeden van het platteland niet bekend, dat de kunstmest voor hun tuin afkomstig is uit het Thomas-ijzer, dat zij in de smederij tot hoefijzers verwerken.

*

Niet minder belangrijk dan de bovengenoemde bereidingsmethoden is het Siemens-Martin-proces.

Bij dit proces is het mogelijk alle ijzer en staalafval, zooals balken, spoorrails, versleten machines, schrot of grut, oude hoefijzers enz., dus ijzer met een laag koolstofgehalte, opnieuw om te smelten. De meeste overeenkomst heeft deze bereidingswijze met het puddelproces. De temperatuur is echter veel hooger. Als brandstof wordt gas gebruikt, dat uit vette kolen wordt afgescheiden.

In de teekening zien wij een langs- en een dwars-doorsnede, terwijl door het gedeelte onder de as van projectie, de kanalen, waarin zich de gas- en luchtregelkleppen bevinden, wordt voorgesteld. De ruimten P, Q, P¹ en Q¹ zijn in talrijke kanalen (hier door vierkantjes voorgesteld) verdeeld. Deze kanalen staan in verbinding met de gas- en luchtkanalen, waarin zich de kleppen 1, 2, 3, 4 en 5 bevinden. De met een *d* gemerkte opening is de deur, welke zich boven den smelthaard bevindt en waardoor het te smelten materiaal wordt ingebracht. Het generator-gas komt door de kleppen 1 en 2 in het kanaal G en stroomt door de kanalen P, volgt de richting van de pijl G en komt boven den smelthaard. Gelijktijdig wordt door de kleppen 4 en 5 verhitte lucht aangevoerd; deze lucht stroomt door de kanalen Q en volgt de richting van den pijl L.

Boven den smelthaard ontmoeten zich het gloeiende gas en de heete lucht, waarbij een heftige verbranding ontstaat.

Dit verbrandingsproduct strijkt over den smelthaard en verlaat den oven weer door de kanalen Q¹ en P¹, en wordt dan door de kleppen 2, 3 en 5 in den schoorsteen S ontlast. Zijn de gloeikamers P en Q te veel bekoeld, dan worden de kleppen omgedraaid, de lucht- en gasstroom door de kanalen Q¹ en P¹ geleid en de verbrandingsproducten ontwijken door de kanalen P en Q naar den schoorsteen. De verbrandingsproducten staan, nadat zij het ijzerbad hebben verhit, bij het doortrekken van de kanalen ook daaraan veel warmte af. Dus telkens wanneer de kleppen omgedraaid worden, zullen de gas- en luchtstroom door deze kanalen meer verhit worden en wordt ten slotte een temperatuur bereikt voldoende om koolstofarm ijzer te smelten.

Deze vernuftige wijze van stoken werd uitgevonden door Siemens, terwijl Martin zoo'n oven voor 't eerst voor de vervaardiging van vloeijzer gebruikte.

Na 4 à 6 uren wordt het ijzer afgetapt.

Gewoonlijk is het laadvermogen 20 tot 50 ton. De nieuwste ovens bevatten tot 100 ton ijzer. Het laden en het transporteren van het afgetapte materiaal geschiedt bijna geheel mechanisch.

Doordat de zuivering veel langzamer gaat dan in de Bessemer en Thomaspeer is het mogelijk tijdens het smelten proeven te nemen. Kleine hoeveelheden worden uit den oven geschept, uitgegoten en besmeed. Vallen de proeven naar wensch uit, dan wordt het ijzer in met vuurvast materiaal bekleede gietpannen afgetapt, in ijzeren vormen uitgegoten, waarin het tot blokken stolt, die in een gloeikelder op gelijkmatige temperatuur worden gehouden, om daarna in het walswerk tot balken, staven of platen te worden gewalst.

Het S. M. vloeijzer is het ijzer, dat door den hoefsmid het meest gebruikt wordt. Het is veelal zachter in de bewerking en gemakkelijker laschbaar dan het Thomas-ijzer. Intusschen komen bij beide bereidingswijzen productiefouten voor, die wij in een volgend artikel nader zullen bespreken. H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur,

Naar aanleiding van de besprekingen in „De Hoefsmid” en een daarin opgenomen artikel van de hand van Prof. Kroon, betreffende de Kroon-

hoefijzers, zij het mij vergund ook mijn meening ten beste te geven, in het belang van het hoefbeslag hier te lande.

Aangezien ik 27 jaar lang bij het hoefsmidsvak werkzaam ben, waarvan 20 jaar als hoefsmid bij verschillende bereden wapens, meen ik bevoegd te zijn om mijn oordeel uit te spreken over het al of niet goed zijn van een machinaal hoefijzer.

Ik was ook in de gelegenheid de nieuwe origineele Matthes-hoefijzers te zien, die een handelsreiziger als monster bij zich droeg, en waar wij gerust mogen aannemen dat de partij wel niet beter zal zijn dan het monster, geloof ik dat het oordeel over de partij niet anders, lees niet gunstiger, zal zijn dan de meening over de monsters. Welnu, dat oordeel kan kort zijn.

In de hoefsmidswereeld noemen wij dit een „kram“.

Hiermede is de machinale hoefijzermarkt verrijkt met een totaal onbruikbaar exemplaar en gaat men nog meer brokkelhoeven *maken* dan er reeds zijn.

Ik onderstreep zulks, omdat brokkelhoeven worden gemaakt en geen enkel paard met brokkelhoeven wordt geboren en de oorzaak voor 99 % is te zoeken in slecht materiaal en onvoldoende vakkennis. Ook is er geen enkel hoefsmid die Matthes' machinale hoefijzers zoodanig kan bevestigen, dat hij met zijn hoefnagels de pijpjeslaag van den hoef dwars doornagelt, maar 90 % in het verlengde van de pijpjeslaag moet worden genageld en zodoende opscheuren van den hoornwand niet kan uitblijven. Hiermede is de hoofdfout van het plaatsen van rits en nagelgaten van dit hoefijzer gezegd.

Wat de vorm betreft, dit is van meer ondergeschikt belang, daar ze toch dikwijls vervormd moeten worden. Wat de vorm van de achterijzers aangaat, het paard moet nog geboren worden met zulke achterhoeven, dat ze zonder vervormen kunnen worden gebruikt als noodbeslag bij mobilisatie of bij overdrukke werkzaamheden in het particulier bedrijf, om koud beslag toe te passen, want dan zouden ze eerst een ernstige wijziging moeten ondergaan.

Dit vervormen komt den stand van de nagelgaten, die zich tusschen toon- en zijgedeelte bevinden, weer niet ten goede en worden deze door die noodzakelijke behandeling weer schraler.

Ik vermeen dat het den heer M. J. Veenstra, die een der leden was van de Inspectie hoefbeslag Drenthe (October 1924), niet aangenaam zal zijn te vernemen, dat er weer 'n nieuw, maar niet beter product op het gebied van machinale hoefijzers ter markt is gebracht, want genoemde heer schreef in „De Hoefsmid“ van 15 November 1924 als volgt:

„Het zou aanbeveling verdienen indien weer meer tot het gebruik van eigengemaakte ijzers werd overgegaan, desnoods door daarvoor iets hooger prijs te nemen dan voor fabrieksijzers.“

Ik ben er dan ook van overtuigd, dat, als de heer Veenstra deze Matthes machinale hoefijzers te keuren krijgt, zijn oordeel verpletterend moet zijn voor den fabrikant van deze ijzers, *vervaardigd volgens strenge veterinaire eischen*.

U, mijnheer de Redacteur, beleefd dankzeggend voor de verleende plaats-ruimte, verblijf ik, Hoogachtend, Uw. dw. dn.

J. J. v a n L o e f, Opperwachtm. Hoefsmid Kon. Maréchaussee.
Assen, 22 Februari 1925.

(In de Februari-aflevering heeft de heer M. Ritsema te Appingedam vorengenoemde hoefijzers besproken en daarbij zoowel de goede eigenschappen als de fouten vermeld. R e d.).

ADVERTENTIËN.

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwielloolie — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, dozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Oliefabrik H. van Renssen, Rotterdam,

Postbus 843 — Mauritsstraat 77

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

ROSENDAAL.

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
 GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
 PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
 SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch NIET DUURDER dan andere fabrikaten.

— WEIGERT NAMAAK. —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

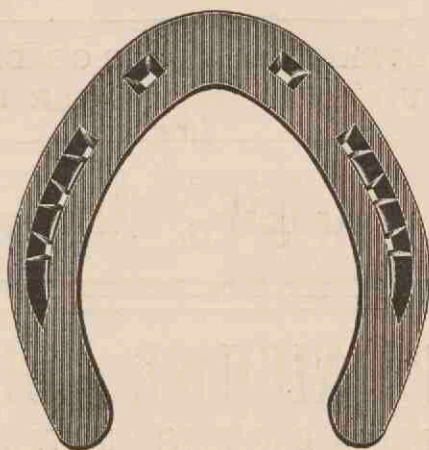
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

NIEUW MODEL **NORMALE HOEFIJZERS.**

GEDEPONEERD
MERK

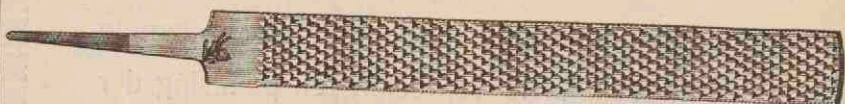
VERVAARDIGD VOLGENS
STRENGE
VETERINAIRE EISCHEN

KOMEN OVEREEN MET DOOR GOEDE HOEF-
SMEDEN UIT DE HAND GESMEDE IJZERS.

VRAAGT ONZE UITVOERIGE CIRCULAIRE.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.
Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.
WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

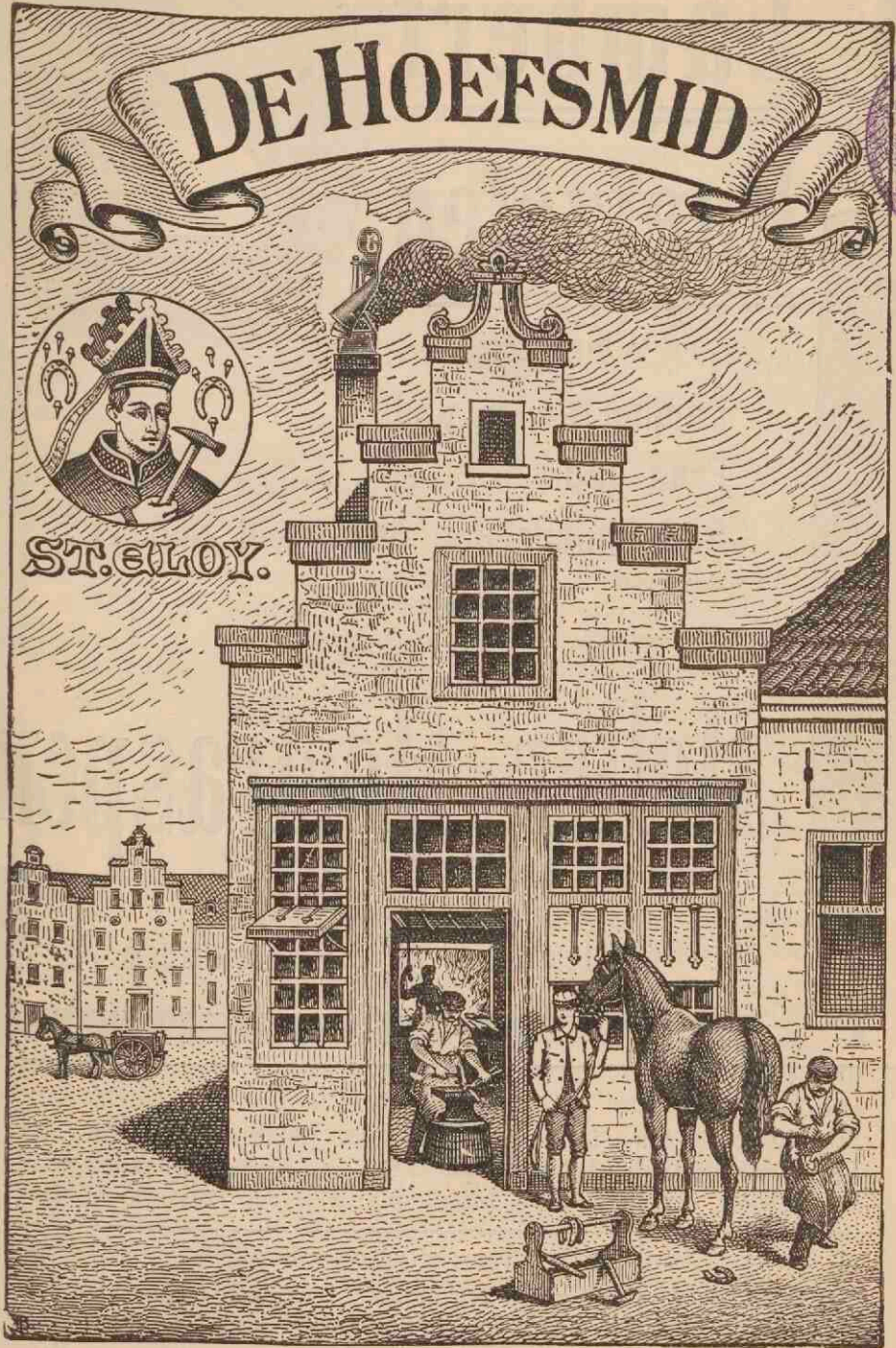
Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZONN'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

1397

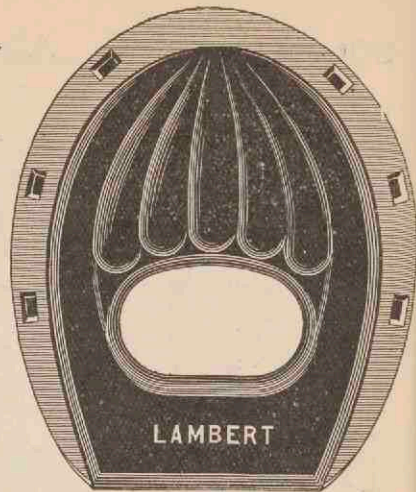

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

ijls f3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende

Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

ADVERTENTIËN.

1—10 regels f 2.—, iedere regel meer f 0.20 (regelbreedte ruim 6 c.M.).
Bij herhaalde plaatsing belangrijk rabat. Tarieven op aanvraag verkrijgbaar.
Grote letter naar plaatsruimte. Inzending uiterlijk den 12en der maand.

INHOUD.

Hoe een paard in drie weken van *normale*, heel *slechte* hoeven kreeg. —
Cursus in hoefbeslag te Alkmaar. — Verslag eener voordracht over
„Hoefbeslag” — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Pers-
overzicht. — Advertentiën.

Wegens plaatsgebrek moesten eenige artikelen blijven liggen, w.o. ook het
art. over IJzer en kolen.

HOE EEN PAARD IN DRIE WEKEN VAN *NORMALE*, HEEL *SLECHTE* HOEVEN KREEG!

Een interessant geval van hoefverandering heb ik verleden jaar meegemaakt. Wij hebben van een meubeltransportonderneming eenige zware Belgische paarden in beslag, waarvan een plotseling ziek werd. Na veertien dagen was het paard zoover hersteld, dat het afgestapt kon worden en na drie weken zijn dienst weer kon hervatten.

Of een dag vóór óf op den dag van zijn ziek worden, was het paard toevallig beslagen. Het paard had prachthoeven, een sterk uitgeholde zool, goede verzenen (niet ondergeschoven of zoiets), in één woord normaal gevormde hoeven.

Na twee dagen gewerkt te hebben kwam de koetsier bij ons en deelde mij mede, dat zijn paard in eens zoo kreupel was geworden, dat het geen stap meer gaan kon.

Bij het onderzoek bleek het paard een hevige hoefontsteking te hebben aan beide voorhoeven, doch het was rechts voor kreupel. Overal had het paard pijn in den hoef en toch zag men oppervlakkig niets aan den hoef. Natuurlijk waren de hoeven gloeiend warm. Het paard heb ik op stal de ijzers afgenomen. Doordat het paard voor drie weken eerst beslagen was en in dien tijd niet gewerkt had, was er aan de hoeven weinig te besnijden. Ik heb alleen den draagrand met de rasp bewerkt, want reeds door het minste kloppen leed het dier ontzettend. Daarna is het dier op nat zand gezet en den eigenaar geadviserd direct den dierenarts te laten komen.

Een paar dagen daarna was de pijn veel minder, en na een week konden de ijzers al weer ondergelegd worden. Hetgeen ik toen zag, geloofde ik haast niet. Zoo waren die hoeven veranderd. Als de hoeven van dit paard mij niet bekend waren geweest, zou ik het beslist voor onmogelijk hebben gehouden, dat hoeven in drie weken zoo'n verandering kunnen ondergaan. De witte lijn was geheel zwart, de zool geheel vlak, ja zelfs was de binnenzooltak vol geworden. Binnen en buiten had het losse wand gekregen. Ook was de hoefvorm van mooi, ovaal geworden. Nu is dit op zichzelf niets nieuws, maar binnen een week tijds leek mij zulks vroeger onmogelijk.

Nu zullen vele hoefsmeden denken, dat het hoefbevangingheid was. Daarbij komt zoo'n directe hoefverandering wel meer voor. Toch was dit hier het geval niet. Bij hoefbevangingheid immers heeft het paard de pijn in de voorste hoefhelft en daar heeft dan de hoefverandering het meest plaats. In dit geval was de pijn echter het hevigst aan de achterhoefhelft en hier ook de grootste verandering. Deze hoefverandering was het gevolg van genoemde ziekte (borstziekte).

Het paard werd op balkijzers met lederen zolen beslagen. De eerste keer werd direct de wand, voor zoover deze los was, geheel weggenomen. Na drie maanden zoo beslagen te zijn heb ik kurkbeslag ondergelegd en nu — ongeveer een jaar later — zijn de hoeven weer geheel normaal.

Het eigenaardige van dit geval was echter, dat de eigenaar mij aansprakelijk wilde stellen voor deze kreupelheid. Als motief gaf hij aan: Het paard is op den dag van zijn ziek worden beslagen, had op dit beslag dus nog niet

gewerkt en na drie weken ziek geweest te zijn en zijn dienst te hebben hervat, direct kreupel. Het moet dus door U foutief beslagen zijn.

Dit is een voorbeeld hoe een hoefsmid, die niet zeker van zijn zaak is of direct in zijn schulp kruipt, onschuldig een klant zou verliezen. Is men zeker van zijn zaak, en men kan aantoonen hoe de kreupelheid ontstaan is, zal de eigenaar je niet alleen meer respecteeren maar men zal ook den client vaster aan zich binden.

F. F.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE ALKMAAR.

Op initiatief van de Afdeling Alkmaar en Omstr. van den Bond van Smedenpatroons in Nederland, werd in 1921 bovengenoemde cursus in het leven geroepen, welke gesubsidieerd werd door het Rijk, de Provincie en de Hollandsche Maatschappij van Landbouw. Met moeite kon echter een voldoende aantal leerlingen bij elkaar getrommeld worden, doch ten slotte kon met 8 deelnemers worden begonnen. Als leider van den cursus, tevens leeraar voor de theorie, werd benoemd de heer F. M. de Leur, dierenarts te Hoorn, en voor het geven van de practische lessen de heer Th. A. Koelman Nzn., onderwijzer in practisch hoefbeslag.

Iederen winter werden 16 practische lessen van 4 uur gegeven, en wel des Zaterdagmiddags van 1—5 uur, in de smederij van Koelman voornoemd. Deze smederij leent zich daar zeer goed voor; ze is voorzien van 4 vuren, 2 noodstallen, terwijl er zoowel binnen als buiten een flinke ruimte is om de paarden uit de hand te beslaan. — Een volledige collectie leermiddelen, als modelijzers, praeparaten en doode hoeven, afkomstig van paarden met onderscheidene hoefziekten behept, en wandplaten in lichtdruk van de standen van het paard zijn aanwezig, — met elkaar een prachtige verzameling en het particulier bezit van Koelman.

Er wordt veel aan doode hoeven gewerkt, waarvoor een tafel met 4 klemmen ten dienste staat. Aan levend materiaal is in de stad niet zoo gemakkelijk te komen, daar de paarden meestal op winterbeslag loopen, hetgeen weinig vernieuwd behoeft te worden.

De theoretische lessen worden na de practische gegeven in een lokaal der Ambachtsschool, die daarvoor welwillend wordt afgestaan.

* * *

Van de 8 leerlingen van den cursus 1921/22 heeft zich 1 teruggetrokken, terwijl van de 7 bij het examen te Utrecht 6 zijn geslaagd en de afgewezen slaagde aldaar een half jaar later.

De cursus 1923/24 ging uit van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, terwijl als leider en leeraar in de theorie de heer de Leur werd vervangen door den heer C. Roodzant, dierenarts te Alkmaar. De cursus was op dezelfde leest geschoeid als zijn voorganger. Van de 8 leerlingen trok zich ook weder 1 terug. Aan het examen te Utrecht namen derhalve 7 deel, waarvan evenwel niemand slaagde, hetgeen een groote teleurstelling gaf na het succes met den eersten cursus.

Ondanks dezen tegenslag en het feit dat de Hollandsche Maatschappij van Landbouw voor den vervolge geen subsidie meer wilde verleen, werd

toch weder overgegaan tot de vorming van een derden cursus, thans weder vanwege den Smedenbond. De subsidie van het Rijk werd toegestaan, doch met de Provinciale subsidie schijnt het niet zoo gemakkelijk te vlotten. Althans tot heden leeft men daaromtrent nog in het onzekere. Vermoedelijk is het slechte resultaat van den vorigen cursus daaraan wel debet.

Liefhebbers waren er voor dezen cursus genoeg. 15 gegadigden meldden zich aan en aangezien 8 leerlingen een meer dan voldoende aantal wordt geacht, zijn deze 8 op een toelatingsexamen uitgezocht.

Deelnemers aan den 3^{en} cursus. Van links naar rechts: W. Bos te Burgerbrug, Adr. Brunting te de Rijp, K. Wezel te Castricum (achter het paard staande), Kr. Visser te Avenhorn, Th. A. Koelman Nzn. (de onderwijzer), dan van Straaten te de Rijp, J. Masteling te Wogmeer, T. v. d. Baan te St. Maartensvlotbrug en Velzeboer te Heiloo.

Alkmaar is thans de eenige plaats in N.-Holland waar een cursus wordt gehouden en de naastbijzijnde cursusplaatsen zijn Utrecht en den Haag.

**

VERSLAG EENER VOORDRACHT OVER „HOEFBESLAG,”

GEHOUDEN DOOR

DR. G. M. VAN DER PLANK.

Op initiatief van de Provinciale Utrechtsche Combinatie van afdelingen uit den B. S. P. N. werd door Dr. v. d. Plank op 7 April in 't Hotel Noord-Brabant een voordracht over „Hoefbeslag” gehouden.

Nadat de heer Steding, voorzitter der combinatie, het doel der vergadering had uiteengezet, verkreeg Dr. v. d. Plank het woord. Spreker begon met er op

te wijzen, dat er eigenlijk weinig nieuws op het gebied van hoefbeslag te vertellen is en daarom ook eerst wat huiverig was om aan het verzoek der combinatie te voldoen.

Doordat er echter geen vak is, waarvan de beoefenaren meer ambitie toonen dan de hoefsmeden, had spreker de vrijheid gevonden aan het verzoek te voldoen. Tot onderwerp was gekozen: de hoefbevangenheid en de verbeening der hoefkraakbeenderen. Achtereenvolgens werden behandeld: de oorzaken en de kenteekenen van het eerste hoeflijden. Spreker wees er nadrukkelijk op, dat door directe behandeling door den dierenarts heel vaak de ernstige gevolgen tot een minimum kunnen worden teruggebracht.

Verder gaf spreker een uiteenzetting van de veranderingen die door deze ziekte ontstaan; een en ander werd door meegebrachte preparaten verduidelijkt.

Meer uitvoerig werden behandeld de werkzaamheden van den smid, die voor het herstel en de bruikbaarheid van het paard noodig zijn. Verschillende beslagmethodes, zooals het ketelijzer, het ketelbalkijzer, het beslag met leeren zool en het beslag Stark — Guthier werden besproken. Wat het laatste beslag betreft, maakte de spreker de opmerking, dat gebleken was bij de examens voor hoefsmeden, dat de candidaten hiermede nog zeer weinig bekend zijn.

Een der aanwezige smeden merkte als zijn ervaring op, dat een ijzer met leeren zool beter voldeed dan een ijzer van Stark.

Hierop antwoordde Dr. v. d. Plank, dat het paard de eerste dagen op een ijzer met leeren zool gemakkelijker zal kunnen loopen, maar dat, om genezing te verkrijgen, en dit is toch in het belang van het paard, den eigenaar en den smid, het ijzer van Stark de voorkeur verdient.

De leeren zool dient om kneuzingen tegen te gaan, terwijl de bedoeling bij het gebruik van een Stark-ijzer is, om elke $c.M^2$ van den hoef gelijkmatig te ondersteunen, waardoor een dikkere zool ontstaat en de hoef meer zijn oorspronkelijken vorm gaat aannemen.

Het tweede gedeelte der voordracht, de verbeening der hoefkraakbeenderen, gaf nogal aanleiding tot discussie. Ook hierbij werden oorzaken, herkenning en het toe te passen beslag achtereenvolgens besproken. Spreker stelde duidelijk in het licht, de zeer tegenstrijdige meeningen, die over dit beslag gevestigd zijn. Deze meeningen zijn in hoofdzaken terug te brengen tot de volgende: Er is geen hoefmechanisme, dus een beslag, dat in normaal geval het hoefmechanisme belemmert, kan geen kwaad, is zelfs nuttig, terwijl bevordering van het hoefmechanisme nadeelig werkt.

De tweede mening is deze: Alle beslagmethodes, welke vernauwing van de achterste hoefhelft kunnen teweeg brengen, zijn uit den booze.

Bij het besnijden werd door spreker aangegeven dat het wegsnijden der steunsels verkeerd geacht moet worden en dat het dun raspen van den ingetrokken wand zeer nuttig werkt. Hierdoor krijgt het verdikte kraakbeen meer ruimte en kan de te nauw geworden schoen weer iets wijder afgroeien. Het ver naar achteren plaatsen der nagelgaten in den verbreedten tak, alsook het aanbrengen van zijlippen ver naar achteren, werd door inleider foutief geacht.

Bij het maken van opmerkingen en het stellen van vragen deelden eenige smeden mede, dat zij door aanwending van balkijzers méér verbetering in den gang hadden waargenomen dan bij toepassing van ijzers met verbreedde takken.

Dr. v. d. Plank gaf als zijn meening te kennen dat in die gevallen, waarbij, met in de heden geldende theorie aangegeven beslagmethoden geen verbetering is te krijgen, zeer zeker ook een tegen alle theorie indruischend beslag mag beproefd worden. Spreker deelde een geval mede waarbij met het aanbrengen van een luchtdrukzool de kreupelheid verdween.

De verklaring hiervoor kan liggen in het feit, dat bij zulk een beslag de schok meer breekt.

Een der smeden stelde een vraag over „verbetering van brokkelhoeven”, naar aanleiding van een zinsnede uit een ingezonden stuk, opgenomen in de Maart-afl. van „De Hoefsmid”, waarin wordt beweerd, dat brokkelhoeven worden *gemaakt* en geen enkel paard met brokkelhoeven wordt geboren en de oorzaak voor 99 % is te zoeken in slecht materiaal en onvoldoende vak-kennis.

Dr. v. d. Plank wilde deze bewering voor rekening van dien schrijver laten. Bekend is immers dat de nakomelingen van hengsten met brokkelhoeven zeer dikwijls ook brokkelhoeven hebben en de erfelijkheid hierbij een groote rol speelt. Bij te zachte en vochtige brokkelhoeven kan bruine teer nuttig zijn en bij te droge hoeven het insmeren met vet en verder een aan alle eischen voldoende beslag.

De heer Steding gaf nog het volgende middel tegen brokkelhoeven aan: Na het passen den hoof bestrijken met dikke terpentijn en dit met een spatel inbranden. Wie neemt hiermede eens een proef? 't Moet zeer goed voldoen!

Als tolk van de vergadering bracht de heer Steding een woord van dank aan Dr. v. d. Plank voor de leerzame voordracht. Meerdere van zulke voordrachten, op verschillende plaatsen van ons land gehouden, zullen bijdragen tot vermeerdering van kennis, tot het opvoeren van het tegenwoordige peil en vanzelf tot een hoogere waardeering.

H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur,

Zoudt U tegenover het oordeel van den Opperwachtm.-hoefsmid van Loef over onze nieuwe machinale ijzers (gepubliceerd in Afl. 3 dd. 15 Maart van Uw maandblad) het oordeel willen plaatsen van een uitstekend Drentsch practicus, den hoefsmid G. Blancke te Schoonebeek?

Deze zond ons na ontvangst van een zending hoefijzers ongevraagd het volgende schrijven:

„Hiermede wil ik U berichten, dat ik het bos Kr. hoefijzers Nr. 6 heb „ontvangen, en volgens mijn bescheiden meening kan ik U meedeelen, dat „ze in het gebruik, voor normale hoeven, m.i. de beste zijn, die ik ooit heb „aangetroffen.

„Ik kan U dan ook wel de verzekering geven, dat ik, wanneer ik fabrieks- „ijzers gebruik, voortaan geen ander fabrikaat zal betrekken, als tenminste „de fabrikant in deze goede richting blijft voortgaan.”

Nadat wij na onze introduceerende circulaire aan de hoefsmeden slechts toehoorders zijn geweest wat betreft de oordeelvellingen over onze Kr. ijzers, en wij ons niet gestoord hebben aan de onvriendelijkheden van de zijde van sommige Nederlandsche hoefijzerfabrikanten, zouden wij thans gaarne één en ander meedeelen over de door ons opgedane ervaringen.

De hoefijzers, die wij vroeger in den handel brachten, voldeden niet aan de eischen, die ervaren hoefsmeden aan een goed ijzer stelden, reden waarom wij er naar gestreefd hebben een hoefijzer in den handel te brengen, dat practisch goed bruikbaar is. Wij vroegen daartoe advies aan de eerste deskundigen, ons door de hoefsmeden zelf aangewezen, en stelden ons in verbinding met een fabrikant, die in staat was te voldoen aan de eischen, die onze adviseurs bleken te stellen.

Ten slotte is het ons dan ook gelukt een fabrikaat te verkrijgen, dat volgens het oordeel van onze deskundigen aan de eischen voldoet, n.l. een machinaal hoefijzer, dat even goed is als de door bedreven hoefsmeden zelf vervaardigde hoefijzers.

Onze ijzers zijn geen „model-ijzers”, ze zijn producten van een massafabricage, doch de onderlinge verschillen zijn kleiner dan die, welke men aantreft onder een aantal hoefijzers door één en denzelfden bekwamen hoefsmid vervaardigd. Proefnemingen en vergelijkingen hebben dit duidelijk aangetoond.

Te verbeteren valt er intusschen altijd nog; onze adviseurs hadden er b.v. reeds op gewezen, dat het model der achterijzers nog iets spitsers moest worden, en dat de fabrikant er voor zorgen moest, dat de ijzers van ieder bepaald nummer onderling meer van gelijke grootte zijn. Bij volgende leveranties zal de fabrikant hiermede dan ook rekening houden.

De verschillende opmerkingen der hoefsmeden hebben wij inmiddels gegroepeerd, teneinde nog eventueele wijzigingen aan te brengen. Elke groep is daarna nauwgezet door ons nagegaan, intusschen zijn wij er echter weinig verder mee gekomen, daar de wenschen dikwijls in geheel verschillende, veelal tegengestelde richting loopen, en de opmerkingen elkaar meermalen tegenspreken.

De ééne smid vindt de ijzers te vet, de ander juist te mager gestampt; sommige willen alleen het laatste nagelgat magerder hebben, anderen weer niet.

Verskillende smeden vinden onze ijzers te wijd en te rond (in Friesland deelden smeden nota bene mede, dat onze achterijzers voor de voorhoeven bruikbaar zouden zijn), anderen (en wel uit Noord-Brabant) meenen, dat de ijzers niet wijd en niet rond genoeg staan.

De één vindt de lip mooi en juicht het toe, dat het ijzer met een lip in den handel gebracht is, de ander wil veel liever zelf de lip aanhalen (om goed een stoot te kunnen plaatsens). Sommige smeden vinden, dat de nagelgaten te schuin door het ijzer loopen, anderen weer meenen, dat de stand der nagelgaten te recht is.

De één heeft liever kalkoenijzers, de ander verlangt deze heelemaal niet.

Velen vinden bij onze winterijzers de plaats voor de kalkoenen uitstekend, anderen willen deze echter tusschen het eerste en tweede nagelgat hebben.

De één heeft bij het achterijzer liever wat grooter breedte in den toon, om de ijzers spitsers te kunnen zetten, een ander vindt het daartoe juist gemakkelijker, als het ijzer bij de lip wat smaller is.

De één wenscht den binnentak smaller en dan de gaten daar schraler, de ander wenscht daarentegen, dat de binnentak even breed is.

Wij zouden deze bloemlezing nog verder kunnen uitbreiden, doch achten dit niet noodig.

In ieder geval zijn tal van hoefsmeden zeer met onze nieuwe ijzers ingenomen; in de praktijk bleken ze hun uitstekend te voldoen.

Alle uitéénlopende en tegenstrijdige opmerkingen van de smeden in aanmerking nemende, meenen wij dan ook maar het best te doen ons te houden aan de deskundige adviezen onzer oorspronkelijke adviseurs, die vooropstelden een ijzer te krijgen, dat uitstekend bruikbaar is voor oordeelkundig besneden hoeven, en dat gelijkgesteld kan worden met de ijzers, die door goed onderlegde hoefsmeden in de praktijk zelf vervaardigd en gebruikt worden.

Ons streven zal daarop gericht blijven en elke *doelmatige* verbetering zullen wij steeds trachten aan te brengen.

U dankend voor de verleende plaatsruimte, Hoogachtend

Zutphen, 30 Maart '25.

H. J. R e e s i n k & Co.

Mijnheer de Redacteur!

In de laatst verschenen aflevering van „De Hoefsmid” trof mij een ingezonden stuk van den zich teekenenden Opperwachtm.-Hoefsmid J. J. v a n L o e f. Naar aanleiding hiervan zij het mij vergund het volgende op te merken:

In de eerste plaats verdient het waardeering dat de heer van Loef met zijn epistel de belangen van het hoefbeslag hier te lande op het oog wil hebben en is het daarom dubbel jammer dat zijn critiek niet opbouwend doch afbrekend is. Zonder twijfel stelt de inzender zich op het standpunt, dat goede met de handgesmede ijzers te prefereeren zijn boven machinale en staat daarbij met zijn idee niet alleen. Ieder vakman, die alleen reeds door vakman te zijn ons ambacht in alle onderdeelen liefheeft, zal een in alle opzichten correct met de hand gesmeed ijzer apprecieeren en dit ijzer ook stellig om meer dan één reden boven het machinaal vervaardigde ijzer verkiezen. Wanneer men evenwel de belangen van het beslag in ernst wil dienen, is het een eerste vereischte dit weldoordacht te doen en niet in eene beschouwing met zichzelf, op meerdere plaatsen in tegenspraak te komen. Al spoedig na het begin van zijn betoog noemt de heer L. het bewuste machinale ijzer een „kram.” Dit doelt dus op den vorm en is een bewijs dat de heer L. als mede-vereischte voor een goed ijzer ook een goeden vorm stelt. Iets verder wordt letterlijk beweerd: „Wat de vorm betreft, dit is van meer ondergeschikt belang, daar ze toch dikwijls vervormd moeten worden.” De volgende zin luidt wederom: „Wat de vorm van de achterijzers aangaat, het paard moet nog geboren worden met zulke achterhoeven dat ze zonder vervormen kunnen worden gebruikt” enz.

Degenen onder Uwe lezers, die deze „pennevrucht” van den Opperwacht-

meester-Hoefsmid eventueel au serieux zouden willen nemen, weten bijgevolg niet waar ze zich aan zouden moeten houden. Even frappant is de bewering, dat bedoeld ijzer het ontstaan van brokkelhoeven in de hand werkt doordat de nagelgaten te schraal zijn. De heer van Loef schijnt de meening te zijn toegegaan dat het ontstaan van brokkelhoeven alleen te voorkomen is door de plaatsing van vettere nagelgaten. Ook wat dit betreft staat de inzender, naar mij eenige malen gebleken is, niet alleen maar dan is dit niet alleen staan nu toch zeker te betreuren. Er zijn helaas nog altijd menschen, welke de meening huldigen dat men met vet geplaatste nagelgaten in de eerste plaats het ontstaan van brokkelige hoeven tegengaat. Volgens de overtuiging echter van vaklieden, maar dan ook *werkelijk* vaklieden, zoowel in binnen- als buitenland, voorkomt men het uitbrokkelen van den hoornwand, voor zoover dit ten minste door het beslag te voorkomen is, in de eerste plaats door een behoorlijk besnijden van den hoof, een correct gemaakt en -gepast ijzer waarvan de gaten niet te vet gestampt zijn en eene tot het laatst der beslagperiode toe soliede bevestiging van het ijzer.

Ik zou stellig thans te veel plaatsruimte verlangen indien ik over het beslag tegen brokkelhoeven als onderwerp in bredere beschouwing trad. Bij gelegenheid hoop ik hierop in een artikeltje nog nader terug te komen*. De aandachtige lezer zal dan ook zeer zeker tusschen de regels van het ingezonden stuk van den heer van Loef door kunnen lezen, dat de inzender zich niet in de eerste plaats tot taak stelde met zijn schrijven het hoofbeslag te dienen doch zich veelmeer door eene bijgedachte heeft laten inspireren.

Met dank voor de verleende plaatsruimte,

Utrecht, 16 Mrt. 1925.

* Wordt gaarne tegemoet gezien. R e d.

Hoogachtend,
L. Fr. A. Steding.

Amsterdam, 2 April 1925.

Den Heer J. J. van Loef,

Opperwachtm. Hoefsm. Kon. Maréchaussee.

Mijnheer,

Verwonderd was ik een zóó verpletterende kritiek over de Matthes-hoefijzers te lezen. Ja, Mijnheer Van Loef, wanneer U 27 jaar hoefsmid bent en dan nog geen hoefijzer zoudt kunnen beoordeelen, zou volgens mijn inzicht al heel treurig zijn.

Over de goede en slechte eigenschappen der Matthes-hoefijzers wil ik niet redetwisten, daar het voor een hoefijzer-fabrikant al heel moeilijk is een hoefijzer aan de markt te brengen dat aan alle voor- en tegenwerpingen der hoefsmiden voldoet. Ik ben het met U eens dat er veel brokkelhoeven gemaakt worden, maar beslist spreek ik tegen dat er geen veulens met in aanleg slechte of brokkelige hoeven geboren worden.

Het is algemeen bekend dat paarden met brokkelhoeven volgens deskundigen ongeschikt zijn voor de fokkerij, daar het een *overerfelijk* gebrek is.

Daar voor den Mil. dienst alleen paarden worden aangekocht met gezonde sterke hoeven, is het zeer begrijpelijk dat U in Uw 27-jarige hoefsmids-

praktijk niet of weinig met brokkelhoeven kennis hebt gemaakt. Van daar ook Uwe meening dat nagenoeg alle brokkelhoeven de schuld zijn van den hoefsmid of het materiaal.

Mijns inziens kan een matig hoefsmid deze hoefijzers, *zonder* brokkelhoeven te maken, best gebruiken.

De rits en de stand der nagelgaten zijn het beste van het geheele Mattheshoefijzer en de vorm is volgens U van ondergeschikt belang.

Bij overdrukke werkzaamheden in het particulier bedrijf, al zijn er nog zooveel *handgesmede ijzers* in voorraad, kan men deze er toch maar niet zoo onder leggen, daar zelfs geen paar normale hoeven volkomen gelijk zijn, en derhalve elk ijzer gewoonlijk een verandering moet ondergaan.

Vergelijkt U toch niet een Mil. paard met een door een particulier gebruikt paard. Als geboren paardenman gaat er haast geen paard langs mij of ik neem het van top tot teen op, ook de militaire paarden.

Hoewel op enkele punten het militair beslag niet juist achtende, valt toch te erkennen, dat het prachtig werk is, en voor de hoofdleiders heb ik de meeste hoogachting.

Zelfs zóó oneens ben ik het met Uw kritiek, dat ik veilig onder onpartijdig deskundig toezicht een paard met *plathoeven* zal beslaan met Mattheshoefijzers, zonder brokkelhoeven te maken.

U, Mijnheer de Redacteur, beleefd dankzeggend voor de verleende plaatsruimte, verblijf ik,

hoogachtend,

Amsterdam, Kerkstraat 244.

F. F a l k e n h a g e n.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Friesland.** Het eerste gedeelte van den cursus in hoefbeslag, die aan de Ambachtsschool te Harlingen wordt gehouden, is 20 Maart geëindigd. Er namen 11 leerlingen aan deel, waarvan 2 nog zeer jeugdige leerlingen zijn en voor deze betrof het meer een vóóropleiding.

— **Lochem.** Van den tweejarigen particulieren cursus in hoefbeslag, gegeven door de heeren G. L a n g e l e r, veearts te Laren (Gld.) en H. J. B r e u k i n k, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Lochem, hebben vier van de vijf candidaten het Rijksdiploma als hoefsmid aan de veeartsenijkundige hoogeschool te Utrecht behaald. Hun namen zijn: A. C. Harmsen te Warnsveld, T. Huiskamp te Eefde, A. Huisman te Voorst en J. A. Walterink te Beltrum.

De cursus werd gehouden in de smederij van den heer H. J. Breukink te Lochem.

— **Le Maréchal Ferrant Belge.** — De Belgische Hoefsmid. Na Duitschland, Nederland, Amerika en Zwitserland is thans ook België een vakblad voor hoefsmiden rijk geworden. De eerste aflevering is van Nov., Dec. 1924, de tweede van Januari. Het verschijnt in het Fransch met daarnaast de Nederlandsche vertaling. Het abonnement kost voor België 6 fr., voor het

Buitenland 7 fr. per halfjaar. Opgaven te richten tot Mr. André Bosmans, Gentsche Steenweg 116, Brussel. De Nationale Bond der Meester-hoefsmeden van België geeft het blad uit.

PERSOVERZICHT.

— *Een paard tegen de vlakke.* En wat nu te doen? In alle gevallen niet op zijn hoofd gaan zitten. Op zijn hals dan. Neen, net zoo min. Maar je ziet ze toch altijd ergens op zitten. Zeker, dat zie je ook, maar daarmee is hetgeen je ziet nog niet altijd goed gedaan! Een paard valt nooit voor zijn plezier en als hij nu in zoo'n geval verkeert dan ligt het voor de hand, dat we alles in het werk stellen, behalve juist dat wat zijn positie nog onaangenamer moet maken. Tot dit laatste behoort zeker het gaan zitten op zijn hoofd of (en) hals. Ik zeg dat „en” er bij, omdat ik ze er al met z'n tweeën op heb zien zitten. Blijft dus over, te bepalen wat we dan wel zullen doen, want opstaan uit z'n eigen mag hij niet. Meer dan dat, hij mag er zelfs geen poging toe doen, want dat geeft maar ongelukken. We behoeven gelukkig niet veel te doen. We nemen het bakstuk van het hoofdstel, dat boven ligt, vlak bij het bit in de hand en heffen het hoofd van het paard bij zijn mond in de hoogte, zoodat het met een kwart slag gedraaid komt te steunen op zijn nek. Veelal ligt hij nu stil. Doet hij dat niet, dan tillen we het heele hoofd van den grond, zoodat hij nu met gebogen hals ligt op zijn schouder. Dan ligt hij vast stil. En nu op de meest kalme manier uitspannen en met totaal vrijgegeven hoofd op laten staan — als het glad is op de plaats waar hij ligt, met een dek of zak (heb je dat niet dan je eigen jas) onder zijn voorvoeten.

Waarom hij bij zoo'n gelegenheid zijn hoofd totaal vrij moet hebben? Omdat dit zijn balanceerstok is, waarmee hij evenals de koorddanser (toch wel eens gezien in circus of op de kermis? - Japanners, echte of nagemaakte gebruiken een parasol) zijn evenwicht bewaart. En op dat evenwicht komt het maar aan voor een paard, dat op zal staan. Maar als hij dan maar niet wegloopt, als ik hem niet vast mag houden. Geen nood, liggende paarden zijn nog nooit weggelopen, zelfs opstaande niet, en als hij overeind is, tijd zat om hem dan, zoo noodig vast te pakken, niet waar?

En als zoo'n malheur in het span overkomt, dan kan het zijn, dat het gevallen paard met zijn beenen naar buiten of naar binnen komt te liggen, d.i. onder zijn nog staanden kameraad komt te liggen. In het eerste geval doen zooals boven aangegeven. In het tweede geval alleen het hoofd van het liggende paard in de bekende houding brengen dan . . . het andere eerst uitspannen, dan hoeft het zijn beenen niet te kosten als de ander ze bij ongeluk eens mocht uitsteken.

Ten slotte in alle gevallen: beslist optreden en bedaard blijven. Het eerste voor U zelf alleen (geen hulp uit het bij zoo'n gelegenheid steeds samengestroomde publiek, dat altijd allemaal verstand van paarden heet, let maar eens op!) — één persoon mag helpen uitspannen. Als alles afgelopen is, kunt U ze bedanken voor de betoonde belangstelling, en als het goed afgelopen is, welnu, dan mijn gelukwensen met het behaalde succes.

(u. N. L. Wbl.)

ADVERTENTIËN.

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwielolie — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, dozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,

Postbus 843 — Mauritsstraat 77

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustad- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

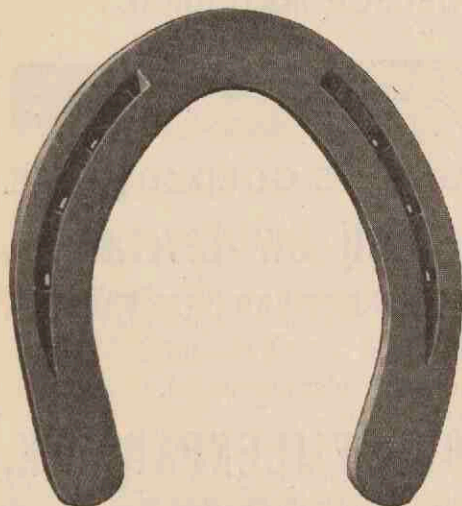
a. Open en dichte luchtdrukzolen voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

b. Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 8 maten voorradig.

c. Blokzolen, straalzolen en hielstukken.

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoeftangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

„LEVO“ HOEFIJZERS

MACHINAAL GESMEED

Schuin geritst

Schuin gestampt

Goede pasvorm

Laag in prijs

Bestelt nog heden een proefbos

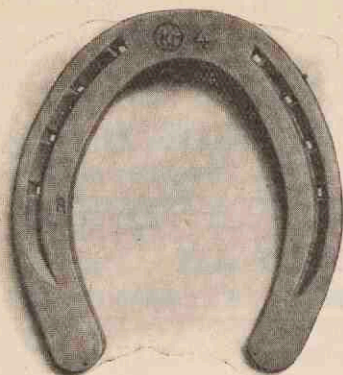
HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“

FA. LEM & VOSSSEN

— MAASTRICHT

NIEUW MODEL

NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD
MERK

VERVAARDIGD VOLGENS
STRENGE
VETERINAIRE EISCHEN

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCH MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.
Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.
WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

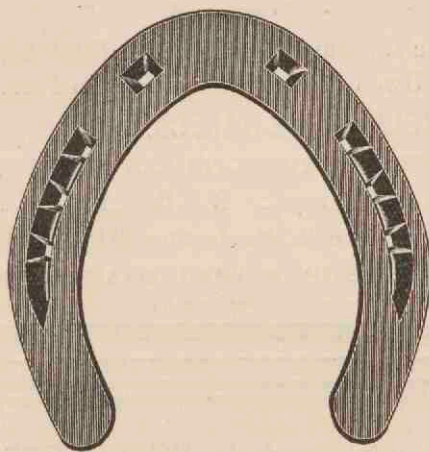
Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZONN'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

IN ALLE LANDEN DER AARDE, IS

„DE OVERWINNAAR”

als de **BESLIST BESTE** bekroonde **HOEFNAGEL**
erkend.

Nederlandsche Hoefsmeden! Vraagt „**DE OVERWINNAAR**”
bij Uwen leverancier ter proefneming!

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.
GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Directeur voor Europa: **BERNARD REYMAN,**
4 Place de la Sorbonne PARIJS (5e).
MONSTERS OP AANVRAGE GAARNE GRATIS.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

DE HOEFSMID

ABONNEMENTS-PRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIE

1—10 regels (breedte 6 cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Inhoud: Eenige ervaringen bij het beslag van paarden met verbeende hoefkraakbeenderen — Cursussen in Twente — IJzer en Kolen — Ingezonden stukken — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

EENIGE ERVARINGEN BIJ HET BESLAG VAN PAARDEN MET VERBEENDE HOEFKRAAKBEENDEREN.

Naar aanleiding van de gehouden voordracht over hoefbevangenheid en verbeende hoefkraakbeenderen door Dr. v. d. Plank te Utrecht, voor de Utrechtsche Combinatie van afdelingen van den Bond van Smedenpatroons in Nederland, ben ik zoo vrij eenige ervaringen mede te deelen aangaande het beslaan van paarden met verbeende hoefkraakbeenderen.

Wanneer een paard met bovengenoemd gebrek aan de smederij komt, zal men opmerken aan het oud beslag, dat de ijzers aan het toongedeelte sterk zijn afgesleten ten opzichte van het verzengedeelte.

De oorzaak hiervan is, dat de voorbeenen niet zoo ver vooruit worden geplaatst als in normale omstandigheden, om zodoende zooveel mogelijk het doortreden te beperken. Hierom kort ik ook steeds het toongedeelte goed in en spaar de verzenen, ten einde door het beslag reeds den last eenigzins te verplaatsen naar het toongedeelte, en om meteen den straal niet met den bodem in aanraking te krijgen, wat mijns inziens van zeer groot belang is. — De volgende ervaringen hebben mij dat geleerd:

1e. een paard, dat dagelijks op harde wegen dienst deed, was aan een hoef sterk eenzijdig verbeend. Dientengevolge was de wand heel sterk ingekrompen (hoefvorm platvoet). Als beslag werd een ijzer met zeer breeden buitentak gebezigd. Steeds wanneer het ijzer was versleten, ging het dier kreupel. Als eenige oorzaak hiervoor kon ik vaststellen, dat de straal den bodem raakte, want zoodra het dier op nieuw beslag was ging de kreupelheid over.

De koetsier merkte enkele keeren op, dat het paard het best ging op winterijzers voorzien van kalkoenen. Dit gaf mij aanleiding om winter en zomer steeds winterijzers onder te leggen, om de versleten stooten.

2e. een koudbloedmerrie was anderhalf jaar kreupel geweest in het landbouwgebruik en steeds onbeslagen. Wegens deze kreupelheid kwam

het dier bij ons aan de smederij. Juist was het een „cursus-dag”, zoodat het paard als lesmateriaal werd beslagen en wel als volgt:

Aangezien beiderzijds aan beide hoeven verbeend hoefkraakbeen voorkwam, buiten in sterkere mate dan binnen, met iets ingekrompen buitenwand, werden ijzers ondergelegd, waarvan de buitentak iets verbreed was, met ieder 2 zijlippen en leeren randen.

Na verloop van 6 weken was de kreupelheid over. Ook hier was mijns inziens de oorzaak dat de straal te veel tegendruk ontving en zodoende een zijdelingschen druk uitoefende.

3e. een paard dat pijnlijk ging werd door een smid, die niet geheel op de hoogte was met verschillende hoefgebreken, beslagen met een balkijzer. Na het onderleggen van dit ijzer liep het dier kreupel. Hierna werd de veearts geraadpleegd, die aan den kreupelen hoef een eenzijdige verbeening constateerde. Op zijn advies werd het balkijzer afgenomen, en met gewone ijzers beslagen, waarna de kreupelheid verdween. Ook hier zag de veearts de oorzaak in het balkijzer, die een druk tegen den straal veroorzaakte.

Ook herinner ik mij een geval met een blootvoets paard, dat afgeleverd moest worden en toen kreupel ging aan een been. Den volgenden dag kwam het aan de smederij om beslagen te worden. Bij onderzoek bleek, dat het buitenkraakbeen aan het kreupele been verbeend was. Het werd gewoon normaal beslagen, behalve dat de straal goed werd besneden. Na het beslag ging het paard direkt rad. Wel een bewijs, dat ook hier weer de oorzaak was te vinden bij den sterken tegendruk van den straal.

Ik zou nog meer voorbeelden kunnen aanhalen, doch daar ze alle op 't zelfde neerkomen, kan ik m. i. hiermede volstaan.

Het is voor mij een vaststaand feit, dat bij elke verbeening de straal zooveel mogelijk buiten werking moet worden gesteld.

Bij eenzijdige verbeening geef ik nooit zijlippen, doch wanneer beide zijden verbeend zijn en het dier erg pijnlijk gaat, geef ik 2 zijlippen met een leeren rand, laat de verzenen hooger dan in normale omstandigheden en kort het tonggedeelte meer in. Verder moet men zorgdragen, dat de hoeven bij het neerzetten vlak op den bodem komen.

Het dun raspen van de wanden acht ik bij paarden, die dagelijks dienst moeten doen, niet doenlijk, omreden daardoor de wand te zwak wordt en zodoende aanleiding kan geven tot scheuren aan het kroongedeelte, omdat de dun geraspte wand geen steun genoeg biedt op het ijzer.

Appingedam.

M. Ritsema.

CURSUSSEN IN TWENTHE.

Het zijn er drie. — Wie mocht verwachten dat dit belangrijke fabriekscentrum zich geheel op auto-tractie heeft ingericht, zal wel met eenige verwondering hooren van „drie cursussen in hoefbeslag.” Inderdaad zijn in de steden de luxe bespanningen wel zoo goed als geheel verdwenen, maar voor allerlei trekdiensten heeft het paard er nog lang niet afgedaan, terwijl in de dorpen, met meerendeels klein landbouwbedrijf, eenige toename van paarden

valt te constateeren. En hoe zal het met de auto-tractie in de steden gaan? Men hoort veel dat de exploitatie-kosten uitvallen ten gunste van het paard en dat zal in Twenthe ook wel zoo zijn. Hoe dit ook zij, in elk geval is de ambitie, door de jeugd aan den dag gelegd, teekenend voor de toekomst. En aan het streven om zich tot gediplomeerd hoefsmid op te werken is wellicht ook niet vreemd het feit, dat vele paardeneigenaren zich langzamerhand bewust worden, dat zij hun materiaal in het algemeen met vertrouwen kunnen stellen in handen van gediplomeerden.

Alle drie cursussen gaan uit van de Vereniging van Onderwijsbelangen der Overijsselsche Landbouw-Maatschappij met Regeeringssteun. Vanwege de „bezuiniging” is het totaal, dat aan elken cursus besteed kan worden, niet ruim en het hangt eigenlijk mede van de goede gezindheid der leiders af dat ze voortgang hebben. We zullen op dit laatste thans niet verder ingaan en ons bepalen tot eene kleine toelichting omtrent elken cursus.

Enschede.

Van links naar rechts: G. J. Rolink (onderwijzer in practisch hoefbeslag), B. G. Colenbrander, beide te Enschede, H. J. Kroeze te Glanerbrug, J. H. Rikmanspoel te Ootmarsum, N. van Dijk te Almelo, F. H. Arends te Telligte bij Ootmarsum, F. H. Siemerink te Oldenzaal, J. J. Effink te Enschede, K. Blom te Hellendoorn, H. J. Deggerte Albergen, J. Eshuis, leider en leeraar i/d. theorie. (Kroeze, Rikmanspoel, Arends en Siemerink deden inmiddels reeds examen en slaagden alle 4).

Hoefbeslagcursussen in Enschede worden reeds gegeven vanaf 1909. Als practisch onderwijzer fungeerde daarbij steeds de heer G. J. Rolink, terwijl de theoretische lessen tot 1913 zijn gegeven door Dr. D. L. Bakker en sedert 1915 door den heer J. Eshuis, dierenarts ter plaatse.

Het tweede gedeelte van den thans loopenden cursus is in Januari j.l. aan-

gevangen met 9 leerlingen, tusschen twintig en dertig jaar oud. Deze krijgen op 16 achtereenvolgende Zaterdag van 12 — 3 uur les in de practijk, in de grootesmederij van den heer Rolink, waarna van 3—5 uur in de bovenzaal van een café onderwijs in de theorie wordt gegeven. De heer Eshuis doet als leidraad voor de theorie het boek over Hoefbeslag en Hoefkunde van Prof. Kroon en Dr. Gallandat Huet bezigen en heeft bij het onderwijs zelf verder de beschikking over de platen van Kroon: het paard en de beenstanden, benevens verschillende hoefpraeparaten.

Voor de lessen in de practijk staat een mooie en volledige collectie hoefijzers ten dienste, vervaardigd door den heer Rolink. De voor het beslag benoodigde paarden worden verkregen van de klanten van Rolink en hiervan worden per week 2 gratis beslagen. Evenwel heeft de heer Rolink hiervoor eenige vergoeding bedongen en verkregen van de Maatschappij, waarvan de cursus uitgaat.

De finantieele regeling van den cursus heeft den aanvang wat vertraagd en is aanleiding geworden dat de practische les van 4 op 3 uur is teruggebracht, hetgeen niet in het belang van de cursisten kan zijn. Het is jammer dat de hiervoor beschikbare geldmiddelen niet wat ruimer zijn.

Het zij ons in dit verband vergund nog met een enkel woord aan te stippen dat de heer Rolink als een der voormannen op het gebied van de practijk van het hoefbeslag een bekenden en goed klinkenden naam heeft, en dat zijne zaak een modelinrichting mag heeten. Benevens hoefbeslag is er veel werk aan landbouw-machines en -gereedschappen. Op het kantoor getuigen vele medailles en diploma's van hetgeen Rolink inzonderheid op het gebied van het hoefbeslag op wedstrijden en tentoonstellingen heeft gepresteerd en zijn eerste brevet als gediplomeerd hoefsmid is in 1897 te Brussel verkregen, na 3½ jaar in Antwerpen en Brussel werkzaam te zijn geweest.

Holten.

Het is ongeveer 5 jaar geleden dat de onderwijzer-hoefsmid B. H. V e l d h u i s zich tot den heer A. V o o r d e r m a n, dierenarts te Markelo, wendde met het voorstel om in Holten een cursus in hoefbeslag op te richten. Laatstgenoemde gevoelde hiervoor eerst niet veel maar stemde eindelijk toe en heeft van dit besluit geen spijt gehad, dank zij mede de mooie resultaten die verkregen zijn. De 6 deelnemers aan den eersten cursus slaagden namelijk alle voor het Rijksdiploma en van den tweeden cursus 5 van de 6. De niet geslaagde had tegen het advies van de leiders aan het examen deelgenomen. — Deze derde cursus is in begin October met 9 deelnemers begonnen, waarvan op den dag van ons bezoek twee verhinderd waren aanwezig te zijn. Het aantal liefhebbers om tot den cursus te worden toegelaten is gewoonlijk niet veel grooter dan geplaatst kunnen worden. Voor de schifting is dus feitelijk geen toelatingsexamen noodig, maar de leiders wachten liever eerst een paar lessen af om eventueel daarna aan onbekwamen duidelijk te doen worden dat het onderwijs boven hun bevattingsvermogen gaat.

Voor zoover ons bekend is het verder een unicum, dat de eene week les in de practijk en de andere week in de theorie wordt gegeven, telkens drie uur. De cursus duurt hierdoor wel dubbel zoolang, dooh de heer Voorderman gevoelt dat beide lessen op één dag te vermoeiend maakt en het onderwijs

schaadt. — De opzet van den cursus is overigens eenvoudig. De practische lessen worden gegeven in de smederij van den onderwijzer Veldhuis, terwijl de theorie plaats vindt in een schoollokaal, waar de noodige leermiddelen aanwezig zijn. Dat de lessen niettemin degelijk zijn, is hiervoren reeds geschetst. Maar of het resultaat zoo gunstig zal blijven? Van de zijde der leiders werd wel gaarne meer bedrevenheid van sommige jeugdige aspiranten bij den aanvang van den cursus gezien en daarom wordt in het algemeen aan oudere leerlingen de voorkeur geschonken. Intusschen is het eerste

Van links naar rechts: H. Voorderman te Markelo (leider en leeraar in de theorie), J. ten Hove te Markelo, G. Koeslag te Neede, A. ten Harmsel te Markelo, H. Assink te Friezenveen, A. Kolkman te Holten, J. Jansen te Markelo, K. E. Vos te Diepenveen, B. H. Veldhuis (onderwijzer in de practijk). De cursus wordt mede gevolgd door de leerlingen J. Grievink te Diepenveen en H. ten Brinke te Enter.

gedeelte van dezen cursus weer vol moed begonnen en de eerste 5 à 6 practische lessen worden geheel gewijd aan „ijzers smeden”. Dan komt op een volgende les eerst één paard aan de smederij die gezamenlijk „bekeken” en „besproken” wordt en gaandeweg wordt het getal paarden grooter. Het beslag wordt tegen den halven prijs berekend. — Bij de practische lessen is de heer Voorderman ook dikwijls aanwezig, hetgeen natuurlijk zijn nuttige zijde heeft voor het houden van nauw contact tusschen practijk en theorie.

De smederij van den heer Veldhuis bestaat ongeveer 60 jaar en zij zal er zeker door het af te leveren werk voortdurend toe bijdragen dat het hoof-

beslag in Holten en omgeving er op vooruitgaat. Wij vernamen dat dit laatste ook nog noodig is, hetgeen bij een eventueel onderzoek of demonstratie wel aan het licht zou treden.

Almelo.

Voor den eersten alhier in het leven geroepen cursus, met als leiders de heeren Th. G. J. v. d. Weerd, dierenarts (theorie) en H. J. Rompelman (praktijk) was wel belangstelling. 14 leerlingen meldden zich aan, die gelijktijdig theoretisch onderwijs ontvangen, doch voor de practische lessen in twee ploegen van 7 zijn gesplitst, of feitelijk in één van 8 en 1 van 7, daar één leerling van een dubbele les profiteert. De cursus wordt gehouden in de nieuwe en ruime Ambachtsschool op Zaterdagmiddag, doch van af 4 April j.l.

Van links naar rechts: J. A. Rompelman, onderwijzer in de praktijk, Th. G. J. M. v. d. Weerd, dierenarts, leider en onderwijzer in de theorie, beide te Almelo, Velten te Enter, Kamphuis te Geesteren, v. d. Vegte te Hertme, Haarhuis te Geesteren, Taske te Tubbergen, Klievus te Hasselo, Reeming te den Ham, Lechtenberg te Borne, Tiddeldijn en Grobben, beiden te Almelo, Sarus te Zenderen, Blom en Thijhuis, beide te Hellendoorn. Voorts neemt nog aan den cursus deel Kerfhof van Apeldoorn.

kon ook 's voormiddags practisch onderwijs worden gegeven, hetgeen door de splitsing in twee groepen van belang is, om den achterstand der practische ten opzichte van de theoretische lessen niet meer te vergrooten.

Er is geen toelatingsexamen gehouden, maar de leiders stellen zich voor zulks in de toekomst wel te doen en een minimum leeftijd van 21 jaar voor te schrijven. Zooals men weet is deze leeftijd als minimum aanbevolen door het Bestuur der Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag en in de ledenvergadering 1925 van deze Vereeniging aangenomen. — Tijdsgebrek stond ons maar een kort verblijf aan de Ambachtsschool toe, waar de cursisten toen druk bezig waren met het beslaan van doode hoeven. De benodigde paarden worden betrokken van de klanten van Rompelman, doch in de eerste plaats van leden der Overijsselsche Landbouwmaatschappij, welke

paarden tegen half geld worden beslagen. En wat het paardenmateriaal betreft, ziet men de toekomst voor Almelo en omgeving niet donker in. M. a. w.: de paarden zullen er zich wel handhaven en het aantal vermoedelijk tamelijk stationnair blijven.

Aan het vorenstaande kan worden toegevoegd dat de hoefsmederij van den heer Rompelman minstens reeds van 1763 dateert. Dit kon officieel worden vastgesteld. Mogelijk is de zaak nog ouder. Het zal met het oude bedrijf nu evenwel uit zijn, want de tegenwoordige leider heeft een nieuwe inrichting gevestigd op een ander terrein, welk geheel zich aan de eischen van den modernen tijd aanpast en gelegenheid geeft het hoefsmidsvak gescheiden van het overige smidsbedrijf uit te voeren. **

IJZER EN KOLEN.

In korte trekken hebben wij in de vorige artikelen de ijzerbereiding besproken. Voegen wij er nu aan toe de bereiding van het gegoten staal, hetwelk de hoefsmid voor zijne gereedschappen zooals ritsen, stampers, doorslagen, beitels, enz. gebruikt.

Het gegoten staal wordt verkregen door ruwstaal (puddelstaal) of cementstaal opnieuw in kroezen te smelten. Eerstgenoemde staalsoort hebben wij reeds leeren kennen. Cementstaal wordt gemaakt door aan staven welijzer koolstof toe te voegen.

Voor deze bewerking gebruikt men den cementeer-oven. Lange staven smeedijzer worden, omhuld door houtskool, in bakken van vuurvast materiaal gelegd. Deze bakken worden luchtdicht afgesloten, langzaam helderroodheet gestookt en gedurende 8 à 10 dagen op deze hitte gehouden. De het ijzer omringende koolstof dringt langzaam tot in het hart van de staven door. Het afkoelen duurt van 5 tot 7 dagen. Met laden en ledigen duurt ééne hitting ongeveer 21 dagen.

Na afkoeling worden de staven cementstaal in korte stukken geslagen en gesorteerd naar de hoeveelheid opgenomen koolstof. De stukken worden in kroezen gepakt, welke gedurende de verhitting met een leemprop zijn afgesloten, waardoor de oxydvorming wordt verhinderd.

De kroezen moeten met groote zorg gemaakt worden. Zij bestaan uit vuurklei met graphiet. Hoogstens kunnen zij voor 2 of 3 gietingen dienen. De inhoud varieert van 10—35 K. G. Voor het verhitten wordt een kroeschachtoven, of de Siemens-stookinrichting gebezigd. De grondstof voor gegoten staal is dus het reeds dure welstaal en wordt cementstaal als grondstof gebruikt, dan verkrijgt men het vermaarde Engelsche staal.

Het kroezenstaal, uit deze grondstoffen bereid, wordt als een blok gegoten en daarna door hameren tot staven verwerkt. Voor het vervaardigen van stalen gereedschappen, die direct in den vorm worden gegoten en ook voor het vloeistaal gebruikt men het staal uit de Bessemer-peer of Martin-oven, dat echter nooit die chemische zuiverheid van het gegoten (kroezenstaal) bezit.

Wellicht vragen de smeden zich wel eens af, „waarin zit toch het groote prijsverschil van gegoten staal, gietstaal en vloeistaal”, terwijl dit allemaal

staal is langs vloeibaren weg verkregen. De omslachtige bereidingswijze, het geringe productievermogen, het spoedig onbruikbaar worden der kroezen en de zuivere grondstoffen, waarvan uitgegaan moet worden, maken het gegoten staal veel duurder dan het gietstaal en het vloeistaal. Er staat echter tegenover, dat de gereedschappen gemaakt van Engelsch, gegoten of kroezenstaal, veel langer bruikbaar blijven. Wij kunnen voor gereedschappen ook aanbevelen het Duitsche staal van de Gebr. Böhler. Leverancier van het „Böhler-staal” is de Firma Van der Vliet en de Jonge te Amsterdam.

*

Nu wij de bereiding van het ijzer en staal hebben besproken, zullen wij nagaan de fouten en gebreken, de oorzaken hiervan, de herkenning van kwaliteiten en soorten.

De ervaren smid ziet aan allerlei kleinigheden, en voelt reeds bij de eerste klappen, die hij geeft, welk „vleesch” hij in de „kuip” heeft. Het gaat hiermede precies als met het beslaan van doode hoeven. Door steeds nauwkeurig waarnemen bij het beslag herkennen wij aan een dooden hoef het levende paard. De jonge minder ervaren smid is spoedig geneigd bij mislukking van zijn werk de schuld op rekening van het materiaal te schuiven. Veelal is echter de onbekendheid met het materiaal de oorzaak der mislukking, en daarbij komt ook nog dat het veel gemakkelijker is de schuld aan het materiaal te wijten dan aan zich zelf.

*

Wij onderscheidden reeds twee groepen, n. l. welijzer en vloeijzer.

Tot het welijzer behooren o. a. de merken P. C., B. C., O. R., 1, 2 en 3, vroeger algemeen in gebruik voor werk, dat niet aan schokken of stooten was blootgesteld (ankerwerk). Tegenwoordig is het in Holland bijna niet te krijgen.

Onder de goede soorten welijzer kunnen wij rangschikken het Duitsche W. B., W. B. kroon- en R. C. kroonijzer. De oudere smeden kennen deze merken nog wel, daar deze ook voor het vervaardigen van hoefijzers gebruikt werden. Dit ijzer is zacht in het smeden en kan heel goed gelascht worden. Een nadeel is echter, dat het bij flink diep ritsen gemakkelijk scheurt. Dit wordt veroorzaakt door de vezelige structuur, een eigenschap van alle welijzersoorten.

Het gemakkelijk lasschen wordt veroorzaakt, doordat bij de bereiding een zeker slakkengehalte ($\pm 2\%$) in het ijzer is achtergebleven. Het gebruik van welzand is dan ook niet noodzakelijk.

De Hollandsche smeden prefereren voor hoefijzers het vloeijzer boven het welijzer. In België worden nog veel hoefijzers gemaakt van welijzer. Hiertoe worden korte dikke stukken afgehakt. Deze worden op hooge welhitte gebracht en onder den voorhamer uitgesmeed. Door dit op hooge temperatuur krachtig doorsmeden wordt de kwaliteit veel verbeterd en is dit materiaal voor stampijzers wel te gebruiken.

Bij deze werkwijze lijkt mij het voorslager-zijn bij een Belgischen hoefsmid geen aanlokkelijke betrekking. Wellicht brengen de hoogere loonen ook daar verandering in.

Tot de beste merken welijzer behooren het P. L. H. ijzer, het Leeuwijzer, Lowmore-ijzer en het Zweedsche S. P.

*

P. L. H.-ijzer was vroeger *het ijzer* voor hoefijzers. Bij vooraanstaande hoefsmeden kwam geen ander ijzer in de werkplaats. 't Is minder hard dan het Zweedsche S. P. en gemakkelijker te verhitten. Voor werk, aan sterke trillingen onderhevig, b. v. wagenwerk, is het zeer geschikt, terwijl het zich uitnemend laat wellen. Van verschillende zijden vernamen wij, dat het den laatsten tijd minder goed is. Scheuren in de lengterichting moeten herhaaldelijk voorkomen. De tijd is niet ver meer af, dat ook dit ijzer verdrongen wordt door een prima soort vloeijzer, dat door dezelfde Firma (Van der Vliet en de Jonge, 'Amsterdam) in den handel wordt gebracht. Wij zullen dit ijzer beschrijven bij het vloeijzer.

Het Leeuw-ijzer en het Lowmore-ijzer wordt in Engeland vervaardigd. Het eerste komt uit Staffordshire en het tweede uit de buurt van Bradford. Over het algemeen heeft het Engelsche ijzer in onze smederijen geen goeden klank. Verschillende smeden meenen dat Engelsch ijzer slecht, Duitsch ijzer beter en Zweedsch ijzer prima is. Het is echter geheel foutief het ijzer te beoordeelen naar de plaats van herkomst. Zoo is b. v. het Leeuw-ijzer en het Lowmore-ijzer best, en wordt ordinair ijzer, dat vaak Engelsch ijzer wordt genoemd, in België gemaakt, terwijl Zweedsche erts in Duitschland verwerkt worden. Het Zweedsche ijzer is een bij uitstek goede en taaie welijzersoort. De smeden van het platteland gebruiken het nog voor het maken van landbouwgereedschappen. Nu echter de smeden algemeen geoefend zijn in het verwerken van vloeijzer, neemt het verbruik sterk af en ook is het, in vergelijking met uitstekend laschbaar vloeijzer van Amerikaanschen oorsprong, veel te hoog in prijs.

Het vloeijzer wordt onder verschillende benamingen in den handel gebracht. Zoo vinden wij in de prijscouranten o. m. vermeld: Rijn-vloeijzer, Rijn-hoefijzer, Amstel-Kroon-vloeijzer, S. M. vloeijzer, S. M. hoefstaf, Betonijzer en verder alle soorten profielijzer voor constructie-doeleinden. Slechts zelden vinden wij op het vloeijzer een merk. De smid moet er dus maar naar raden of hij het merk en de gevraagde kwaliteit ook werkelijk ontvangt.

In een volgend artikel zullen wij de onderlinge verschillen en de herkenning hiervan behandelen.

Utrecht.

H. V o s s e r s.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur,

Gaarne had ik, dat U mij nog 'n bescheiden plaatsje afstand van ons vakblad „De Hoefsmid” om de H. H. L. Fr. A. Steding te Utrecht en F. Falkenhagen te Amsterdam van replek te dienen.

Ik wil beginnen den heer Steding de opmerking te maken, dat ik niet den *vorm* van het Matthes-ijzer op het oog had, toen ik dit 'n „kram” noemde. Neen mijnheer S. als men eens op het platteland 'n weide passeert, dan ziet

men meer van die dergelijke krammen (ook hoefijzers) aan de weidehekken zitten waar doorheen de afsluitboom geschoven wordt. Hierom bedoelde ik daarmede niet den *vorm* doch de *bruikbaarheid*.

Waarom ik den vorm van ondergeschikt belang acht, ik schreef zulks reeds, doch ik wil het wel eens herhalen: als de nagelgaten vet gestampt zijn, zal het vervormen dit niet schaden, doch is 'n ijzer reeds schraal gestampt dan komt dit vervormen de nagelgaten (die zich aan het toon-zijgedeelte bevinden) niet ten goede, ergo worden deze nog schraller. Daarom beweer ik dat men door te schraal gestampte nagelgaten (zooals bij het Matthes-ijzer het geval is) brokkelhoeven krijgt.

Ik stel den heer S. voor om eens 'n kijkje te komen nemen in Assen ten mijnent, waar wij het woord *brokkelhoeven* uit het woordenboek hebben geschraapt. Ook wil ik wel tegen 'n billijke vergoeding ten Uwent komen, op 'n vergadering of 'n samenkomst in 'n smederij of iets dergelijks. Misschien hebt U dan wel 'n paard met zoo'n chronisch geval van brokkelhoeven bij de hand, en dan zou ik U misschien kunnen duidelijk maken waardoor brokkelhoeven ontstaan, en het verschil aantonen tusschen vaklieden en *werkelijke vaklieden*, zooals U dit schreef, en dat mijn critiek dan toch bleek opbouwend te zijn in plaats van afbrekend. Dit zou misschien ook 'n opheldering zijn voor U mijnheer S. dat ik met deze critiek *alleen* en zonder bijgedachten het hoefbeslag diende.

* * *

Nu ik vermeen den heer S. van repliek gediend te hebben, zal ik den heer Falkenhagen zijn verwondering trachten op te helderen omtrent de verpletterende critiek mijnerzijds over het Matthes-hoefijzer (zooals de heer F. dit noemde). Dit moet echter naar mijn meening 'n nieuw en 'n zoo aanbevolen product kunnen doorstaan..

Eerstens wil ik den heer F. zeggen dat de grondslag van mijn hoefsmidsopleiding is gelegd te Nijmegen, één van de moeilijkste plaatsen van ons land voor paard en hoefsmid; door de steile ligging van de straten vereischt het hoefbeslag aldaar in hooge mate verzorging. Verschillende hoef- en beengebreken kwamen er voor. Voordat de autotractie zoo'n vlucht maakte, trof men er paarden van onderscheidene rassen aan; hierdoor mijnheer F. zal het u duidelijk zijn, dat mijn ondervinding niet zoo eenzijdig is als u wel meent.

U beweert dat voor den militairen dienst alleen paarden worden aangekocht met gezonde sterke hoeven. Dit ben ik met u eens, doch in 1914, toen elk bereden troepen-onderdeel van 'n sterkte van ± 50 paarden op ± 250 paarden werd gebracht, werd er niet gelet op brokkelhoeven of iets dergelijks; alles werd gerequireerd, en trof men legio brokkelhoeven aan, doch na een korten tijd van hun herdooping van burger in militair paard waren er bij mijn onderdeel geen brokkelhoeven meer te bekennen. Of er ook één van die „erfelijke” gevallen bij was, weet ik niet, maar na het toepassen van het paardenmiddel: *vette gaten* en *vet* (hoefsmeer) was er geen schijn meer van brokkelhoeven; men trof ook wel onderdeelen aan waar paarden op deskundig advies voor brokkelhoeven in de weide werden gestuurd, doch ik was er van overtuigd, dat, als die hoeven door een van mijn collega's (die ik kende)

of door mij zelf werden beslagen, dit euvel zonder weide verholpen kon worden.

Mocht de heer S. er in toestemmen dat ik op 'n vergadering of 'n samenkomst van hoefsmeden tegenwoordig ben, misschien bent U, mijnheer F. dan ook van de partij. Dan zal ik trachten de praeparaten te verzamelen ter verduidelijking van mijn beweringen. Gaarne zal ik dan Uw demonstratie volgen, van het beslaan van 'n plathoef met Matthes-hoefijzers; misschien kunt U mij dan ook wel een paard toonen met 'n z. g. n. chronisch geval van brokkelhoeven?

Genoemde bijeenkomst kan niet anders leiden dan tot een nederlaag van één der partijen, doch *moet* het hoefbeslag ten goede komen.

Assen, 25 April 1925.

De Opper-Wachtm.-hoefsmid van het
Korps Koninklijke Marechaussée,
J. J. van Loef.

Met betrekking tot bovenstaand „verweer” schijnt het mij niet overbodig den heer v. Loef in overweging te geven in den vervolge eventueel zijne gedachten zoodanig op papier te zetten dat daaruit de juiste strekking duidelijk blijkt. Wanneer de schrijver zich bij den aanvang van zijn repliek reeds achter de bewering: ik bedoelde met de uitdrukking „kram” niet den vorm doch de bruikbaarheid van het bewuste ijzer, wil verschuilen, komt het mij wenschelijk voor op deze repliek niet verder in te gaan. Zeer waarschijnlijk zou de heer v. L. nogmaals het een en ander anders bedoeld hebben als er geschreven staat. M. i. kan de plaatsruimte in dit maandblad beter gebruikt worden dan voor dergelijke beuzelarijen.

Aan de Redactie zeg ik vriendelijk dank voor de gelegenheid tot dupliceren mij geboden.

Utr., 28 Apr. 1925.

Hoogachtend,
L. F. A. Steding.

KORTE MEDEDELINGEN.

De toeneming van het aantal advertenties in „De Hoefsmid” heeft aanleiding gegeven tot het zoeken van iets meerdere plaatsruimte, hetgeen in deze aflevering verkregen wordt door een verandering van pagina 1 en 2, welke naar wij hopen de goedkeuring der abonné's zal mogen verwerven. Mocht er voor een aflevering geen gebrek aan plaatsruimte zijn, dan verschijnt De Hoefsmid weer in z'n oude uiterlijk.

— Het Bestuur van de Vereeniging van Gedipl. Onderwijzers in practisch hoefbeslag houdt binnenkort een vergadering. Punten tot behandeling moeten deze maand worden ingezonden bij den Secretaris H. v. Waasbergen, Oud-Beijerland.
M. Ritsma, Voorzitter.

— Doetinchem. Op het Zaterdag 18 April gehouden overgangsexamen van den cursus in hoefbeslag alhier werden de volgende deelnemers tot het tweede leerjaar toegelaten: W. B. Henrichs te Steenderen, H. J. J. Klein Molekamp te Steenderen, E. W. Lubbers te Hengelo (G.), G. Rikken te Zeddam, R. H. Rosmuller te Wehl, H. J. Sales te Uift, J. H. Wopereys te Vragender bij Lichtenvoorde. Afgewezen werd één candidaat.

— Bij het op 25 April j.l. gehouden overgangsexamen van den **Cursus in Hoefbeslag te Apeldoorn** zijn de volgende deelnemers tot het tweede leerjaar toegelaten: A. H. Hanekamp te Epe, E. Huttinga te Ugchelen bij Apeldoorn, G. J. v. d. Vegt te Nijbroek, W. Viezee te Beekbergen, H. Vukkink te Wilp, H. J. Woerts te Voorst. Afgewezen één candidaat.

— **Borculo.** Van den alhier gehouden cursus, die geleid is door de heeren G. van Soest, dierenarts te Borculo (theorie) en B. H. Veldhuis, onderwijzer-hoefsmid te Holten (practijk), slaagden bij het voorjaars-examen te Utrecht 5 van de 6 aspiranten voor het Rijksdiploma.

— **Zeeland.** Aan de 25 Juni te *Kruiningen* te houden tentoonstelling vanwege de Zeeuwsche Landbouw Maatschappij, zal een Afdeeling „hoefbeslag” verbonden worden. Belangstellende Zuid-Bevelandsche smeden kunnen hieromtrent tot uiterlijk 19 Mei opgave doen aan, of inlichtingen bekomen bij, den heer J. Q. C. Peman Kakebeeke te Krabbendijke.

Het programma luidt als volgt:

I. Door iederen deelnemer moet worden beslagen een voor- en een achtervoet, bij loting uit te maken en te verrichten met eigen gereedschap.

II. Iedere deelnemer zal medebrengen een paar voor- en een paar achterijzers, door hem zelf gemaakt, doch niet gevijld.

III. Collecties hoefijzers, minstens acht verschillende stuks.

Deelneming voor beide rubrieken is toegestaan aan iederen smid of smidsknecht in Zuid-Beerland woonachtig. — Elke deelnemer moet f 2.50 inleggeld betalen bij de aangifte.

Prijzen: In iedere klasse zullen drie medailles worden beschikbaar gesteld.

ADVERTENTIËN.

Nogmaals drukken wij H.H. HOEFSMEDEN op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

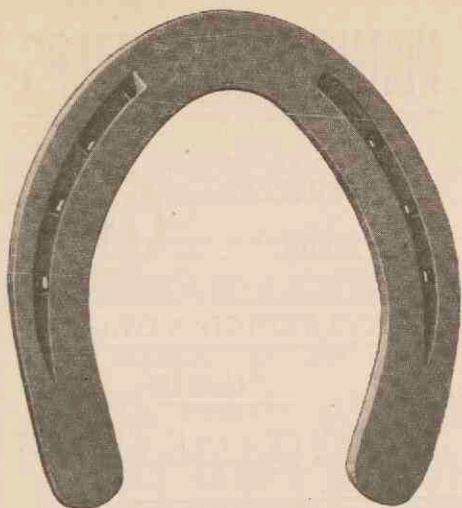
Linkse en Rechtsche Modellen — Bijzonder Practische Vormen — Juiste verdeling der Nagelgaten — Diepe Ritsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VOORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in **EEN HITTE PASKLAAR** worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Bij vele solide **HANDELAREN** in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — **WEIGERT NAMAAK.**

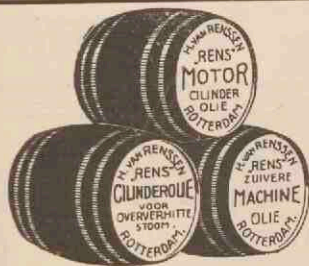
Reclame maken helpt niets,
als het aangeboden niet
strookt met het goeds wat men
er van zegt. Neemt proef met

„LEVO“ HOEFIJZERS

MACHINAAL GESMEED

en U zult ondervinden
dat wij niet overdrijven

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“
FA. LEM & VOSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder-
en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine-
en Rijwielolie — Collings Patent As-olie —
Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen, vaten,
wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,
Postbus 843 — Anna Paulownastraat 51a

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustad- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in
meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc
vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. **Open en dichte luchtdrukkzolen** voor voor- en achterijzers in
9 resp. 11 maten voorradig.

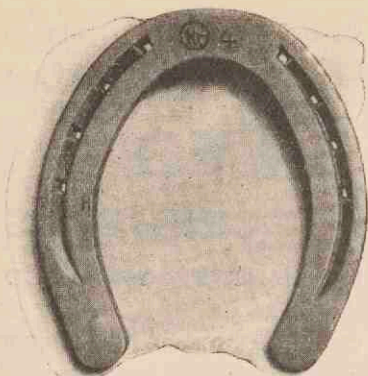
b. **Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen** in 8 maten
voorradig.

c. **Blokkzolen, straalzolen en hielstukken.**

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

NIEUW MODEL **NORMALE HOEFIJZERS.**

GEDEPONEERD
MERK

VERVAARDIGD VOLGENS
STRENGE
VETERINAIRE EISCHEN

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

HOEFIJZERS

— HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

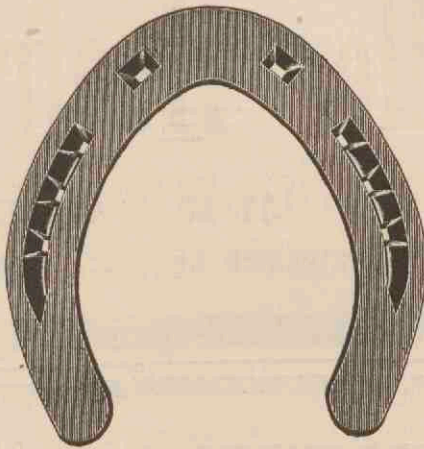
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste** aan de markt.

LAMBERT HOEFZOLEN

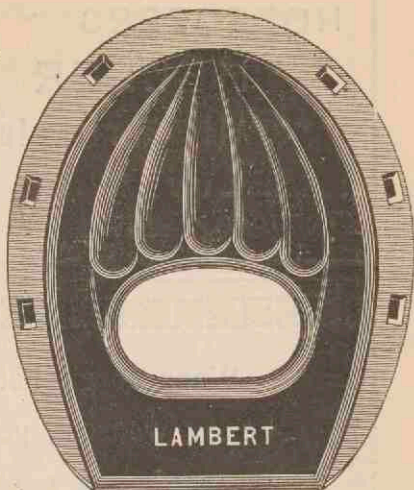
in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

is de meest volmaakte in de wereld.

Spaart moeilijkheden — Breekt niet — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V. S. A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa

BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sorbonne Parijs (5e)

DE HOEFSMID

ABONNEMENTS-PRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 6 cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Inhoud: Een en ander over het laatste voorjaarsexamen Rijksdiploma-hoefsmid. — Cursus te Heerlen (met afbeelding.) — IJzer en Kolen. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

EEN EN ANDER OVER HET LAATSTE VOORJAARSEXAMEN RIJKSDIPLOMA-HOEFSMID.

Dit examen had wederom te Utrecht plaats in het gebouw voor Hoefkunde van de Veeartsenijkundige Hoogeschool. Telkenmale blijkt wederom hoe buitengewoon goed deze inrichting zich leent voor het afnemen van deze examens en hoe geriefelijk dit is, zoowel voor de examinandi als voor de examinatoren. De zoo ruime smederij geeft aan ieder candidaat een eigen vuur met electrisch gedreven onderblazer, volop ruimte om zich heen en een beslagloods in de naaste omgeving waar de paarden, zoowel uit de hand als in den noodstal, kunnen worden beslagen. Ook de werkzaamheden aan de doode hoeven worden in een zeer geschikt lokaal uitgevoerd, dat grenst aan de smederij. Een afzonderlijk leerlokaal, voorzien van vele preparaten, modellen ijzers enz., is ten gebruike van het theoretisch examen en voldoet ook hiervoor uitnemend. Op deze wijze is het ook mogelijk om 12 candidaten tegelijk te examineeren en toch het toezicht zoo goed te kunnen uitvoeren, dat de werkzaamheden van elken candidaat nauwkeurig worden gecontroleerd.

Het aantal candidaten dat zich voor het voorjaarsexamen had opgegeven, bedroeg 104; hieronder bevond er zich slechts één die op grond van een vroeger behaald diploma wenschte mede te dingen naar het Rijksdiploma; alle overigen waren leerlingen van cursussen. De bezuinigingsmaatregelen der regeering hebben zich ook al weer verder tot dit examen uitgestrekt en vlak vóór den aanvang werd bekend gemaakt dat elke deelnemer f 5 examengeld moest storten, waarvoor hij het recht heeft, bij niet slagen, nog één keer het examen te mogen overdoen. Deze nieuwe maatregel heeft geen invloed gehad op de opkomst, daar toch op één na alle candidaten aan het examen hebben deelgenomen.

Het examen heeft over 3 maanden verlopen en wel op 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 30 en 31 Maart, 1, 2, 27, 28, 29 en 30 April en 4 en 5 Mei.

Des Maandags werd begonnen om 11 uur, de overige dagen om 9 uur. De werkwijze voor het examen was dezelfde als bij de vorige gelegenheden. Uit alle provincies waren candidaten aanwezig, en wel van cursussen gehouden te Amersfoort, Alkmaar, Axel, Arnhem, Borculo, O.-Beijerland, Bergen op Zoom, Eindhoven, Enschede, Goes, Grijskerk, Groningen, Gorinchem, Heerenveen, Harlingen, Hoogeveen, 's-Hage, Lochem, Linne, Cuyk, Utrecht en Zwolle.

Van de 102 cursisten, die het examen aflegden, namen er 75 voor de 1e maal, 17 voor de 2e maal, 7 voor de 3e en 3 voor de 4e keer deel, dus $\pm \frac{3}{4}$ voor de 1e maal. Hiervan slaagden er respectievelijk 46, 14, 5 en 3. Deze uitslag is in vergelijking van vorige jaren niet ongunstig te noemen; meer dan 60 % der cursisten slaagden voor den 1en keer; er was zelfs één examengroep bij die in zijn geheel slaagde, hetgeen tot heden nog niet was voorgekomen. Doch ook voor degenen, welke het examen al reeds gedaan hadden, was de uitslag niet ontmoedigend en verscheidene zullen, met het diploma thuiskomend, gezegd hebben „de aanhouder wint”.

Wat het afgeleverde werk betreft, dit was over het algemeen niet slecht; met uitzondering echter van het te maken modelijzer dat in verreweg de meeste gevallen onvoldoende en heel dikwijls slecht was te noemen. De opdracht hiervoor varieerde vrijwel tusschen een balkijzer, strijkijzer, klapijzer, ijzer met verdikten en met verbreedten tak en betrof dus een dagelijks in de praktijk voorkomend hoefijzer.

Zoowel wat vorm als afwerking betreft, bleven echter de meeste ijzers onder het middelmatige en dit mag dan ook als een aanwijzing gelden voor de onderwijzers om nog eens flink te tamboureeeren op het doen vervaardigen van goede modelijzers, die de leerlingen thuis maken, doch meebrengen op den cursus en net zoo lang overmaken totdat ze een gezonde kritiek kunnen weerstaan. Verder wil ik nog wijzen op den angst, welchen vele leerlingen hebben voor het besnijden op het examen; zij zijn n. l. te bang om eenigszins te veel van den hoof af te nemen en vervallen daardoor vaak in de fout om er veel te weinig van af te nemen. Ja, men ziet het zelfs, dat de candidaat er alleen de rasp overhaalt, hetgeen bij hoeven, waar werkelijk wat aan zit, natuurlijk onvoldoende is. Het begrip dat de zool en de straal in het geheel niet bekapt mogen worden, geldt voor velen ook als een evangelie; toch moet men dit naar den aard van den voet zelf bepalen en kan men alleen als regel aannemen, dat men van gezonde hoorn, zoowel wat zool als straal betreft, niets afneemt. Nemen wij echter een grooten plathoef, waarbij een dunne zool en een sterk ontwikkelde straal voorkomt; van de zool zal men zeer zeker niets afnemen en deze zal men liefst zoo sterk mogelijk laten, daar hierbij kneuzing toch allicht zal plaats vinden. De straal echter loopt bij zulke hoeven veelal uit in een sterke en zeer harde punt, welke, wanneer de zoolvlakte van den hoof met den bodem in aanraking komt, een druk naar binnen zal veroorzaken waaraan de paarden niet zelden pijnlijk loopen. Het is nu rationeel om deze punt weg te kappen; in de 1e plaats doet deze groote harde straalpunt geen nut, doch ten tweede kan zij aanleiding geven tot een pijnlijken gang. De grootste moeilijkheid bij leerlingen is natuurlijk om ze genoeg zelfvertrouwen te geven en dit mag dan ook alleen op zelf-

kennisgebaseerd zijn en van jonge menschen, die pas een vak geleerd hebben, kan men dit alles maar niet ineens verwachten. De tijd is een goede leermeester en ervaring kan men geen cursist meegeven, dan alleen in bescheiden afmeting; bij het behalen van het Rijksdiploma kan men dan ook in de meeste gevallen zeggen, dat de basis aanwezig is en de belanghebbende hierop moet voortbouwen.

Door den voorzitter der examen-commissie wordt hierop bij het uitreiken der diploma's voortdurend zoo terecht gewezen en zij die denken dat nu alles bereikt is, zullen vaak de meest bedrogenen zijn. De meeste cursus-leiders zijn van opinie, dat het voor de candidaten het beste is, wanneer zij maar zoo spoedig mogelijk na het beëindigen van den cursus, het examen kunnen afleggen en in het algemeen sluit een en ander als een bus in elkaar. Voor mijzelf ben ik die opinie niet toegedaan en zou ik het zelfs de overweging waard vinden om de cursisten, welke in het voorjaar klaar zijn, eerst in het najaar tot het examen toe te laten en bij zomercursussen op overeenkomstige wijze handelen. Het zou zeer zeker een drijfveer zijn voor de jongens om nu op eigen beenen nog eens een half jaar lang buitengewoon hun best te doen en „model” te werken en hoe vaster een goede werkwijze er in zit, des te minder snel zal men die verliezen. Maakt men een bepaling dat het diploma eerst op 23-jarigen leeftijd kan behaald worden, dan zou men een zeer goeden toestand krijgen, wanneer de leerlingen op 20- en 21-jarigen leeftijd den cursus volgden en na twee jaar in de praktijk te zijn geweest, zich aan een kleinen herhalingscursus opfrisschten vóór het examen. Het zal echter met den steeds verminderenden rijkssteun, in den vorm van subsidiën, moeilijk zijn dergelijke instituten in te voeren. Al bereikt men ten slotte niet alles, men moet dan toch dankbaar zijn, dat men veel bereikt en ontegenzeggelijk is het hoefbeslag in ons land goed en kan het elk omgevend land in de schaduw stellen. Een ieder, die maar eenigszins in verband staat met het hoefbeslag en de hoefsmiden, zal het dan ook als een verblijdend voorteeken beschouwen, dat in spijt van alle auto-tractie, „het paard” het hoofd weer op gaat steken en nog wel kleine doch zekere overwinningen begint te behalen op het benzine-monster, dat slechts zijn algeheelen ondergang beoogde.

G. H.

CURSUS TE HEERLEN.

Hoewel de cursussen in de provincie Overijssel nog niet alle zijn besproken, stappen wij thans eerst over naar Heerlen. Hier in dit mijndistrict één slag paarden, n.l. het trekpaardtype. Op een cursus kan men zich echter niet beperken tot het beslag voor één soort paard. Immers in Utrecht eischen voor een gediplomeerd hoefsmid algemeene kennis omtrent verschillende soorten beslag en beslag-methoden. Er wordt derhalve op menigen cursus wel het een en ander geleerd, waarvan men wellicht later in de praktijk geen voordeel heeft, maar zulks is natuurlijk ook in andere onderwijsvakken wel het geval.

De cursussen in Limburg gaan uit van den Limburgschen Land- en Tuin-

bouwbond met de gebruikelijke subsidie van de Regeering. Naar we hoorden ging het er, wat de massa-toelating van leerlingen betrof, altijd nog al goeddelijk toe. De gevolgen van een overbezette klas bleven echter niet uit en hebben de nadeelen daarvan getoond door minder gunstige uitslagen.

In Heerlen gaven zich verleden najaar 15 leerlingen voor deelname aan den cursus op. Dr. E. Duysens (leider en leeraar in de theorie) en de heer H. J. H. Vossen, voor het eerst aldaar onderwijzer in de practijk, waren de meening toegedaan dat gebroken moest worden met te veel leerlingen op de practische lessen. Er zouden dan 7 candidaten moeten worden afgewezen, maar dit was een pijnlijk iets omdat op het toelatingsexamen door allen vlot was gewerkt en allen gaarne wilden deelnemen. Een splitsing van de groep in

De deelnemers van links naar rechts: L. Stassen te Berg-Terblijt, J. Huprèts te Bochohols, J. Rutten te Buchten, N. Lemmens te Ophoven-Sittard, C. Mengelers te Doenrade, J. Dautsenberg te Kerkrade, J. Smeisters te Lutterade, A. Leenders te Guttecoven, J. Jongen te Heerlen, J. Mengelers te Bingelrade, H. Schrijbers te Kerkrade (zittend), H. Erkens te Palemig, P. Verouden te Heerlen, J. Nijsten te Simpelveld (zittend), C. Worms te Meers-Elsloo. Geheel rechts (vóór het paard) de heeren Dr. E. Duysens en H. J. H. Vossen.

tweeën kon door bovengenoemden Bond niet worden ingewilligd aangezien zulks kostenverhooging zou geven. Er werd nu, na gehouden overleg, de volgende oplossing gevonden. Splitsing van de groep in tweeën werd doorgevoerd en de meerdere kosten dragen nu de leerlingen zelf. Een desbetreffend voorstel viel bij de „jongens” in goede aarde en dat gedeeltelijk zelf betalen blijkt ook gunstig te werken op geregeld bezoek, want verzuim valt zeer weinig voor.

De indeeling der lessen werd als volgt getroffen. In groep A zijn ingedeeld de nabij- en in groep B de veraf-wonenden. Krijgt groep B 's namiddags practische les, dan komen 's avonds de leerlingen van groep A om gemeenschappelijk de theoretische lessen te volgen. Oefent groep A practisch (om den anderen Zaterdag) dan is er 's avonds geen theorie. — Er is verder nog

de regeling getroffen dat wanneer de eene groep practische les heeft, om de beurten van de andere groep 1 of 2 helpers komen voor z. g. n. bij-werk, beenen ophouden, enz.

De lessen worden gegeven in de groote nieuwe Ambachtschool. Deze bevat in de „smidsafdeeling” 2 ruime werkplaatsen met elk 12 electricch gedreven vuren. Natuurlijk is hiervan maar 1 werkplaats noodig. De medewerking in alles van de zijde der Ambachtsschool, en inzonderheid van haren directeur Dr. Th. Stroucken, werd geroemd.

De 5 eerste lessen worden zoo goed als geheel gewijd aan het ijzers vervaardigen. Dan volgen een paar lessen met het beslaan van doode hoeven en met de 9e les komt het levend materiaal aan de beurt. De paarden, die hiervoor dienen, worden gratis beslagen en deze kunnen — dank zij de uitgebreide practijk van Dr. Duysens — voldoende worden verkregen. Door het gratis beslaan wordt klagen, als er eens wat lang gewacht moet worden, geheel voorkomen.

De cursus te Heerlen heeft een zeer goeden indruk gemaakt. Wij vertrouwen dat hij zijn doel niet zal missen.

Wij stipten hiervoren aan dat de heer Vossen voor het eerst in Heerlen practisch onderwijs geeft. Hij heeft na het behalen van z'n brevet als „onderwijzer” in 1922 zijn krachten reeds gegeven aan een z.g.n. herhalingscursus en een 2-jarigen cursus in Maastricht en met een succes, die ook het beste voor Heerlen doet verwachten.

* *

IJZER EN KOLEN.

Bij de beoordeeling van het ijzer, de herkenning van kwaliteit en soorten, staan de techniek verschillende onderzoeksmethoden ten dienste.

Noemen wij in de eerste plaats het mechanisch onderzoek, waarbij slechts mechanische eigenschappen, zooals vastheid en taaiheid, worden aangegeven. Dit geschiedt door gebruik te maken van een trekbank. Door een langzaam aangroeiende kracht wordt een proefstaaf uitgerekt, totdat deze breekt. De hiervoor benoedigde kracht, uitgedrukt in K. G. per m. M², noemen wij de treksterkte. Voor smeedijzer varieeren deze cijfers van 25 — 50 K. G. per m. M².

Ijzer met een treksterkte of breukvastheid boven 50 K. G. per m.M.² wordt hardbaar en kan dus onder de staalsoorten gerekend worden.

Met het koolgehalte neemt de trekvastheid toe, de rek wordt echter minder. De toename gaat echter niet verder dan bij ijzer met $\pm 1\%$ koolstof. Daarbij is de grootste trekvastheid (ruim 100 K. G.) bereikt. Daarna neemt zij weer af. Zoo bedraagt bij gietijzer met 3.5 % kool de treksterkte van 12 tot 24 K. G.

Ten 2e wordt er gebruik gemaakt van val- en slagproeven, waardoor aangetoond kan worden hoeveel mechanische arbeid het proefstuk per c.M.² kan opnemen voor het breken.

Verder kan onderzocht worden de chemische samenstelling. Moeilijk zijn hieruit gevolgtrekkingen omtrent de deugdzaamheid te maken, daar

de invloed van enkele aanwezige stoffen op de eigenschappen niet vast staat.

Ook maakt men gebruik van het metallografisch onderzoek, hetwelk bestaat in het nauwkeurig vlaklijpen en polijsten van de doorsnede, waarna deze geëetst wordt en microscopisch onderzocht.

Al deze methodes, hoe onmisbaar zij ook zijn, hebben voor den smid weinig directe waarde voor het beoordeelen van zijn in de werkplaats aanwezige materiaal. Indirect profiteert hij er echter wel van. Denken wij slechts aan de tabellen voor het draagvermogen van profielijzer. Maar al te weinig zijn de smedenpatroons bekend met den weerstand dien het ijzer tegen trek, buiging, wringing en afschuiving kan bieden. Vaak wordt daardoor veel meer materiaal gebruikt dan noodig is of een ongeluk veroorzaakt door onwetend een te lichte ijzermaat te kiezen. Door fabrikanten worden in hun aanbiedingen vastheid en uittrekking gegarandeerd.

Bij het lezen van „Technologie” 1e deel, bewerkt door H. C. Grosjean, w. i., trof het mij dat de fabriek „Hörder Bergwerks und Hüttenverein zu Hörde” (Westfalen) zegt in haar aanbiedingen, dat de grondprijs geldt voor de gewone handelskwaliteit en dat prijsverhooging ontstaat voor hoefstafijzer en voor hoefstafijzer extra kwaliteit.

Voor deze soorten worden echter (en dit is wel opvallend) geen cijfers van sterkte of uittrekking gegeven, terwijl dat bij de andere kwaliteiten wel het geval is.

Wij memoreeren dit hier, omdat onlangs in het orgaan van den B. S. P. N. de vraag gesteld werd: „Is er nog meer verschil tusschen het gewone vloeijzer en hoefstaf-ijzer, als het prijsverschil?”

Schijnbaar zijn de fabrikanten huiverig die cijfers te publiceerden. Mogelijk dat aan de hand van die cijfers prijsverhooging ongemotiveerd zou zijn. Bestaat er dan geen verschil tusschen vloeijzersoorten?

Zeer zeker! De praktijk leert ons dat voldoende. Wij hebben toch allen bij de bewerking herhaaldelijk kunnen bemerken, dat de eene zending zeer hard is in de bewerking, de andere daarentegen zacht. Bij verhitting en snelle afkoeling wordt de eene staaf merkbaar hard en de andere blijft zacht. De eerste staaf levert moeilijkheden op bij het lasschen, bij de tweede gaat het vanzelf, zonder de minste moeite of voorzorgsmaatregel.

Het ijzer, dat hard is met doorhakken, bij neergooien helder klinkt, zich enigszins laat harden, dus het koolstofrijke, vereischt steeds meer oplettendheid van den smid dan het zachte koolstofarme ijzer.

Een zuiver vuur, gelijkmatige verhitting, niet te veel blaaslucht en het gebruik van welzand zijn dan noodzakelijk om mislukking te voorkomen.

Wij hebben bij de ijzerbereiding er reeds op gewezen, dat de ontkoling van het ijzer wordt voortgezet totdat het gewenschte percentage bereikt is; ook dat veelal de ontkoling zoover mogelijk wordt voortgezet om daarna, door toevoeging van koolstof, de gevraagde ijzersoort te verkrijgen. Vroeger werd hiervoor spiegelijzer (koolstofrijkijzer) aan het bad toegevoegd, hetgeen vooraf gesmolten moest worden. Tegenwoordig gebruikt men er ook gemalen cokes of grafiet voor. Door een schuif boven de uitstroomopening regelt men de juiste hoeveelheid.

Wordt de ontkoling vroeg afgebroken, dan is het vervaardigen van koolstofrijk (hard) ijzer zelfs gemakkelijker dan van koolstofarm ijzer. Wordt het ijzer eerst geheel ontkoold en daarna het verlangde percentage toegevoegd, dan zijn daaraan onkosten verbonden en is het begrijpelijk dat de fabrikant deze betaald wensch.

Of echter, omdat het koolstofgehalte van hoefstafijzer hoogstens 0,1 % hooger is dan bij vloeijzer, het prijsverschil daardoor gemotiveerd wordt, lijkt mij twijfelachtig, vooral niet wanneer gemalen cokes wordt toegevoegd.

Er zijn echter nog andere factoren die hun invloed doen gelden. Niet steeds heeft het bereidingsproces een in alle opzichten gunstig verloop. Zoo kan het voorkomen dat bij het stollen er holten ontstaan, die bij het hameren of walsen wel plat gedrukt worden maar desniettemin blijven bestaan.

Niet alleen door krimpen, doch ook door het ontwikkelen van gassen uit het gesmolten metaal kunnen holten ontstaan.

Verschillende middelen, die wij hier niet zullen bespreken, brengt men in toepassing om het ontstaan ervan te verhinderen.

In sommige staven vloeijzer kunnen wij de overblijfselen van die holten als lang uitgerekte naden terugvinden. Mag zulk ijzer voor andere doeleinden geschikt zijn, voor hoefijzers is het ongeschikt.

Het is dan ook volkomen verklaarbaar dat de ijzerfabrikanten hun 1e klasse product als hoefstafijzer in den handel brachten.

Intusschen, de techniek maakt vorderingen.

Niet alle ijzer, dat door zijn goede hoedanigheden voor hoefijzer bij uitstek geschikt is, is meer als zoodanig te plaatsen en wordt dus als gewoon vloeijzer verkocht.

Den naam *hoefstafijzer* zoolang mogelijk te handhaven is in het belang van den fabrikant. Zoolang er echter nog smeden zijn, die hoefstafijzer vragen, zoolang zullen zij ook f 0.50 per 100 K. G. meer betalen.

Een andere kwestie is, dat er wel vloeijzer als hoefstaf-ijzer verkocht wordt, doch om de bovengenoemde, of ook wel door andere oorzaken, dien naam niet verdiend.

Door de aanwezigheid van zwavel wordt het ijzer roodbreukig. Boven en onder deze temperatuur laat het zich goed verwerken.

Phosphorus oefent op de smeedbaarheid geen invloed uit, maar het maakt het ijzer koudbroos. Koolstof maakt het ijzer fijnkorrelig, phosphorus grofkorrelig. Daarom heeft staal een fijnere breuk dan smeedijzer.

Bij zeer hard staal (sneldraaistaal) is de korrel bijna niet te zien; het voorkomen is dan fluweelachtig.

Bij het beoordeelen naar de breukvlakte moet men voorzichtig zijn. Dit hangt geheel af van de wijze waarop de breuk is ontstaan. Welijzer bezit een vezelige structuur, vloeijzer een kristallijn-korrelige. Is welijzer echter plotseling gebroken dan zien wij ook de korrelige breuk. Een grofkorrelige breuk wijst niet steeds op een hoog phosphorusgehalte; ook taai smeedijzer breekt soms zoodanig. Het laatste is dan geelachtig, terwijl phosphorhoudend ijzer een blauwachtigen glans heeft. De verschillen zijn echter gering. Alle soorten smeedijzer zijn blauwbreukig. Wanneer wij doorhameren tot 300 à 400° C. ontstaan heele kleine scheurtjes, die in het begin niet worden opgemerkt,

maar aanleiding geven tot latere breuken. De naam blauwbreukig is ontstaan omdat op deze temperatuur het ijzer blauw aanloopt. Misschien herinnert zich nog een smid bij een gebroken hoefijzer, de klappen gegeven te hebben bij de blauwbreukige temperatuur.

H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

NOG EENS „VERBEENING HOEFKRAAKBEEN.”

Naar aanleiding van mijn voordracht voor de Utrechtsche combinatie van afdelingen van den Bond van Smedenpatroons* in Nederland, meent de heer Ritsema (afl. van 15 Mei j. l.) ook eenige ervaringen ten beste te moeten geven. Nu stel ik voorop, wat ik trouwens in bedoelde vergadering ook reeds gedaan heb, dat men speciaal bij genoemd lijden ieder geval op 'zich zelf moet beoordeelen. Ik heb toch eenige malen gezien, hoe tegen de theoretische overwegingen in, een paard met verbeende hoefkraakbeenderen op gummibeslag veel beter ging dan op normaal beslag, of ijzers met verbeende buitentakken.

Zoo kan ik mij heel goed verklaren dat de heer R. paarden met verbeende hoefkraakbeenderen in beslag gehad heeft waarbij het toongedeelte van het ijzer meer afsleet dan de takken; regel is echter, en dat is theoretisch ook het beste te verklaren, dat de buitentak van het ijzer het meeste slijt, doordat de buitenwand het langst blijft. Bij dergelijke paarden doen wij, hier althans, deze ondervinding op.

De raad van den heer R. om *als regel* het toongedeelte flink in te korten en de verzenen te sparen, zou ik om genoemde redenen *niet* gaarne onderschrijven. Juist het inkorten van den te hoog blijvenden verzenwand is èn theoretisch èn practisch het beste te verdedigen.

De heer R. haalt dan een viertal gevallen aan ter staving van zijn meening; ik zou daar een grooter aantal tegenover kunnen stellen om de mijne te verdedigen. Het komt mij echter voor dat *te* veel toegeschreven wordt aan het inkorten van den straal. Zoo acht ik het niet bewezen dat het paard, zonder ijzers loopende kreupel zijnde en na het normale beslag rad, deze verbetering alleen te danken had aan het flink besnijden v. d. straal.

In hoofdzaak echter heb ik dit stukje willen schrijven om de beide laatste alinea's van het artikel door den heer R. ingezonden.

Daar staat n.l.: 1e „bij verbeening aan beide zijden (van één hoef) wanneer het dier erg pijnlijk is, geef ik (R.) 2 zijlippen met leeren rand, laat de verzenen hooger dan in normale omstandigheden en kort het toongedeelte meer in. *Verder moet men zorg dragen, dat de hoeven bij het neerzetten vlak op den bodem komen.*”

In een groot aantal gevallen zal dit echter *onmogelijk zijn*. Wanneer de verzenwanden, welke toch al te hoog zijn, niet ingekort worden zullen zij eerder op den bodem komen! Bovendien zullen de beide zijlippen den hoef nog meer doen intrekken dan reeds het geval is.

2e. „Het dun raspen van de wanden acht ik bij paarden, die dagelijks dienst moeten doen, niet doenlijk, omreden daardoor de wand te zwak wordt

en zoodoende aanleiding kan geven tot scheuren aan het kroongedeelte, omdat de dun geraspte wand geen steun genoeg biedt op het ijzer."

De groote verbeteringen welke hier in Utrecht bereikt worden met het dun raspen van den wand zijn als volgt heel logisch te verklaren. Het kraakbeen verbeent en wordt daarbij dikker; wanneer nu de hoornwand hard en droog is, zal de hoeflederhuid ingeklemd worden tusschen het dikker wordende hoefkraakbeen en den wand, de voet wordt dan pijnlijk. Vele paarden, van de chirurgische kliniek afkomstig, worden hier op deze wijze de wanden dungeraspt en *nooit* hebben wij dientengevolge hoornscheuren zien optreden.

Omdat op dit gebied nogal eenige verwarring heerscht, meende ik deze ondervindingen te moeten mededeelen en geef als mijn meening dat bij verbeening der hoefkraakbeenderen als volgt te werk gegaan moet worden:

1. Normaal besnijden, zoodanig dat het paard geheel vlak optreedt; liever nog, iets meer van de te hoog wordende verzenen afnemen.

2. Wanneer alleen het buiten-hoefkraakbeen verbeend is: een ijzer met verbreeden buitentak. Geen zijlip, 3 nagelgaten in den buitentak, 4 in den binnentak.

3. Wanneer het paard stram of kreupel loopt, een leeren rand en dun raspen van verzenwand(en). Ter plaatse van het dunraspen, het ijzer iets luchtleggen.

4. Wanneer het paard toch nog stram of kreupel blijft loopen, adviseer ik tegen alle theorie in een gummizool te beproeven (op grond van practische ervaringen).

Utrecht.

Dr. G. M. v. d. Plank.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Militaire Hoefsmidschool.** De directeur dezer school Dr. R. H. J. Gallandat Huet, kapitein-paardenarts, is bevorderd tot dirigerend paardenarts, met den rang van Majoor, en blijft te Amerfoort in garnizoen.

— **Een jubileum.** De heer G. J. Hoogland, dierenarts te Utrecht, die jarenlang in Utrecht een hoefsmederij onder zijne leiding heeft gedreven, in samenwerking met den heer Steding, vierde 7 Juni j. l. zijn 70sten geboortedag en zal op 26 Juni a. s. zijn 45-jarig jubileum als veearts herdenken. Op dezen dag zal het dezen sympathieken voorman op hoefbeslag-gebied in Nederland niet aan belangstelling ontbreken.

Deze bekende hoefsmederij werd indertijd opgericht door den heer J. M. Hoogland, vader van den heer G. J. Hoogland. Deze nam de zaak in begin 1880 over. In hetzelfde jaar kwam de heer H. A. Steding in Utrecht, en werd in 1881 compagnon van den heer G. J. Hoogland. In 1893 kwam de hoefsmederij geheel in eigendom bij den heer H. A. Steding. Deze firma heeft in Utrecht op hoefbeslaggebied nog een vooraanstaande plaats.

— **Nationale wedstrijd in Hoefbeslag te Apeldoorn.** Op 19 en 20 Augustus wordt een Nationale wedstrijd in hoefbeslag gehouden voor gediplomeerde hoefsmeden, ter gelegenheid van de nationale landbouwtentoonstelling te

Apeldoorn. Hoefsmeden met het diploma voor onderwijzer in practisch hoefbeslag mogen aan dezen wedstrijd niet deelnemen.

Den eersten dag om 12 uur voormiddags wordt een wedstrijd gehouden, waar alle deelnemers een hoefijzer voor een bepaalden hoef moeten maken. — Uit de smeden, die aan den voorwedstrijd hebben deelgenomen, worden hoogstens 12 met het hoogst aantal punten gekozen, die aan den wedstrijd deelnemen, welke den tweeden dag, beginnende om 9 uur, wordt gehouden.

Bij den wedstrijd op den tweeden dag krijgt ieder opgeroepene bij een paard hoogstens een hoef te beslaan en hiervoor een ijzer te maken.

Beoordeeld worden: a. Het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoef; b. Het vervaardigen en afwerken van een daarvoor bestemd hoefijzer; c. Het passen en onderleggen van een hoefijzer.

Voor de verschillende onderdeelen en de bewerking van het geheel worden cijfers toegekend volgens een verder op te geven lijst en aan hen, die de meeste punten behalen, de prijzen toegekend. Pr.: Gouden medaille, verguld zilveren medaille, zilveren medaille, bronzen medaille.

Aanmeldingen met inschrijfgelden f 2.50 per deelnemer, vóór of op 4 Juli 1925 bij den heer H. D. Krouwel, dierenarts te Apeldoorn, of den heer A. A. Haverkamp, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Teuge.

I. Collectie leermiddelen, modelijzers en gereedschappen voor cursussen in hoefbeslag. Alleen inzendingen van hoefsmeden met het diploma van onderwijzer in practisch hoefbeslag worden in deze rubriek toegelaten. Prijzen: verguld zilveren medaille, zilveren medaille, bronzen medaille.

II. Verzameling handgesmede hoefijzers (modelijzers) niet gevijld of zwart gemaakt. — Inzendingen van onderwijzers in practisch hoefbeslag worden in deze rubriek niet toegelaten.

a. Beslag voor een tuigpaard: 1 voor- en 1 achterijzer; b. Beslag voor een trekpaard: 1 voor- en 1 achterijzer; c. Beslag voor strijken en klappen: 1 toonstrijkijzer; en 1 klapstrijkijzer, beide zonder kalkoenen; d. Beslag voor afwijkende hoeven, een balkijzer, 1 ijzer met verbrede buitentak, 1 ijzer met verdikte takken voor hoef met lage verzenen. — Prijzen voor a, b, c en d tezamen: Zilveren medaille, bronzen medaille.

Inleggeld voor I en II: f 1.50.

III. Fabriekmatig vervaardigde hoefijzers.

IV. Gereedschappen en materialen voor Hoefbeslag.

V. Platen, boekwerken, modellen enz. betreffende het hoefbeslag.

Inleggeld per vierkante meter tafelruimte f 1.50.

Aangiften voor inzendingen met inleggeld vóór of op 4 Juli 1925 bij den heer H. D. Krouwel, dierenarts te Apeldoorn, of den heer A. A. Haverkamp onderwijzer in practisch hoefbeslag te Teuge. Beide heeren geven zoo noodig gaarne inlichtingen.

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** Namen der geslaagden bij het voorjaarsexamen 1925 te Utrecht. 1. L. v. d. Zande te Tholen, 2. J. E. Voort te den Ham, 3. H. Hamminga te Kolham, 4. R. Heis te Engelbert, 5. M. J. Hoekinga te Vierhuizen, 6. D. van Kempen te Maasoord, 7. G. J. ten Cate te Almelo, 8. Sj. Roozenberg te Heerenveen, 9. J. Anema te Jubbega-Schu-

rega, 10. H. Abbink te Usselo, 11. N. Verhorst te Beverwijk, 12. G. J. v. d. Linde te Kortgene, 13. R. Westra te Sloten (Fr.), 14. A. Ch. Harmsen te Warnsveld, 15. A. v. d. Schuit te Werkendam, 16. M. Brouwers te Hoogerheide, 17. J. Brouwers te Dinteloord, 18. J. C. van Engeland te Bergeijk, 19. A. Huisman te Voorst, 20. Th. Huiskamp te Eefde, 21. W. F. Kramer te Werkendam, 22. A. Kuiperij te Varseveld, 23. Joh. Opstelten te Aalst, 24. A. J. v. Poppel te Bergeijk, 25. W. Tichelaar te Tzummarum, 26. J. C. Verhorst te Beverwijk, 27. C. J. Veenhuis te Huissen, 28. A. v. d. Ouderaa te Roozendaal, 29. Joh. Anth. Wolterink te Lochem, 30. A. Bierbooms te Bergen op Zoom, 31. L. J. G. Heezen te Elden, gem. Elst, 32. R. J. Fedderman te Groningen, 33. A. K. W. Vink te Steenwijk, 34. J. E. Sibon te Klazienaveen, 35. A. J. Beuving te Hilversum, 36. H. A. Fentsahn, 37. J. B. Kettering, beide te Eibergen, 38. H. C. Bleyerveld te Barneveld, 39. F. E. Lemmens te Borkel en Schaft, 40. J. ter Welle, 41. H. J. Staarink, beide te Boreculo, 42. N. Kuiper te Goor, 43. J. A. Wouters te Vresum, 44. A. Slegers te Mierlo, 45. K. Schipper te Barneveld, 46. W. van de Bedum te Amersfoort, 47. P. A. Verheyen te Mook, 48. Th. W. Leyzer te Terborg, 49. Ph. E. van Zuilen te Haastrecht, 50. C. v. d. Geest te Spakenburg, 51. N. W. Meyer te Duiven bij Groessen, 52. F. A. Weeink te Eibergen, 53. F. Boumans te Montfoort, 54. J. F. H. Beulen te Montfoort, 55. J. Coonen te Echt, 56. H. H. J. Corbey te Thorn, 57. F. H. H. Scheepers te Heel, 58. L. H. Vogels te Maasniel, 59. P. Kiggen te Heithuijzen, 60. Th. Verburgt te Helden, 61. J. Zinger te Beilen, 62. L. H. Bomers te Eibergen, 63. L. Koenderink te Almelo, 64. F. H. Siemerink te Oldenzaal, 65. J. Rikmanspoel te Ootmarsum, 66. H. J. Kroeze te Glanerbrug, 67. P. R. Arends te Denekamp, 68. J. W. v. d. Kraan te Wateringen.

— **Cursus 's-Gravenhage.** Naar wij vernemen zijn voor den nieuwen cursus reeds een tiental leerlingen aangegeven.

— **De stand in het voorbeen.** De heer Fr. Hermans, leeraar aan de Staatsveeartsenijschool te Cureghem (Brussel) vestigt er in „De Belgische Hoefsmid” de aandacht op, dat bij vele zware paarden de loodlijn, die door het midden van onderarm, handwortel, pijp en kogel loopt, „achter op de hielen valt en moet vallen”.

(Ook in Nederland wordt, voor de verzengedeelten, dikwerf gesproken van „hielen”).

— **Een abonné** stelt de vraag of harde droge hoeven met bruine teer dienen te worden behandeld in plaats van met vaseline, zooals hem 20 jaar geleden door den majoor-paardenarts J. Laméris is geleerd. Bruine teer zou zijn aanbevolen op een kort geleden gehouden cursus. Dit laatste lijkt ons op een vergissing te berusten.

Verder wordt opgemerkt dat kalkoenen niet ten allen tijde zijn te veroordeelen. Ook dit getuigt van goed inzicht. Kalkoenen kunnen als regel achterwege blijven doch in gevallen van z. g. n. „gekrompen pezen” nuttig werken evenals in steden met veel hoogten en laagten.

Ten slotte wordt medegedeeld dat op een kort geleden gehouden cursus — waar doet uit een oogpunt van algemeen belang minder ter zake — het maken van modelijzers onnoodig werd geacht. Dit kan hebben gegolden voor een cursist die zich weinig bekwaam toonde in het maken van hoefijzers, doch als regel verdient een collectie modelijzers voor elken hoefsmid wel degelijk aanbeveling. Terecht wordt door den inzender geschreven dat door het gebruik van machinale hoefijzers de kunst van ijzers smeden reeds zoo belangrijk wordt ondermijnd. Ook in „De Hoefsmid” is door onderscheidene schrijvers herhaaldelijk aangedrongen op het wenschelijke dat de cursisten goed geoefend worden in het maken van hoefijzers.

— De heer J. de Luyk schrijft in de Mei-afl. van „De Belgische Hoefsmid” o. m. het volgende: „Heeren kweekers, in zekere streken klaagt gij „over het gebrek aan bekwame hoefsmeden; herinnert U dat het niet vol- „doende is te klagen, gij moet het middel zoeken en dit middel duiden „wij U aan. Wij kennen er geen ander: *verplichtend diploma en behoorlijk „loon voor een goed verzorgd beslag*”.

Het vakblad Iron Age schrijft in zijn weekbericht o. a. het volgende over den toestand op de *Amerikaansche ijzer- en staalmarkt*: De staalfabrieken ontvingen iets meer nieuwe bestellingen; doch de prijzen laten slechts een geringe winst. In ruwijzer bleven de zaken levendig, vooral in het Midden-Westen.

(N. R. Crt., 12 Juni).

ADVERTENTIËN.

Nogmaals drukken wij H.H. HOEFSMEDEN op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

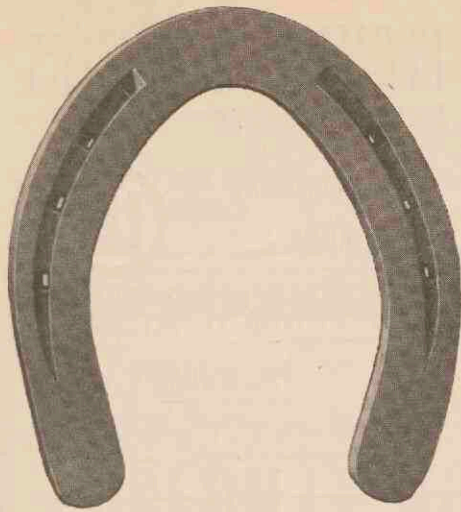
Linksche en Rechtsche Modellen — Bijzonder Practische Vormen — Juiste verdeeling der Nagelgaten — Diepe Bitsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VOORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in **EEN HITTE PASKLAAR** worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Bij vele solide **HANDELAREN** in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — **WEIGERT NAMAAK.**

Om succes met Uw hoefbeslag te bereiken hebt gij noodig:

1e **Goede vakkennis.**

2e **Goede hoefijzers.**

Het eerste moet gij zelf hebben.

Het tweede kunnen wij U leveren.

Gebruikt dus

„LEVO“
HOEFIJZERS
MACHINAAL GESMEED
en succes zal niet uitblijven.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“
F^A. LEM & VOSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwieliolie — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,
Postbus 843 — Anna Paulownastraat 51a

Firma S. C. M. BAX **GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355**

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustad- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sortering in meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. **Open en dichte luchtdrukszolen** voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

b. **Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen** in 8 maten voorradig.

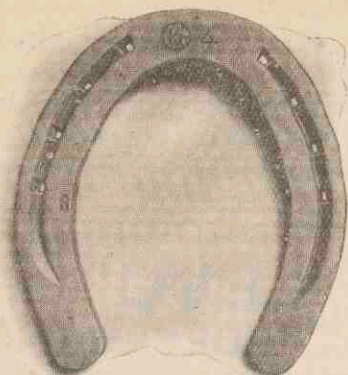
c. **Blokszolen, straalzolen en hielstukken.**

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

NIEUW MODEL

NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD
MERK

VERVAARDIGD VOLGENS

STRENGE

VETERINAIRE EISCHEN

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

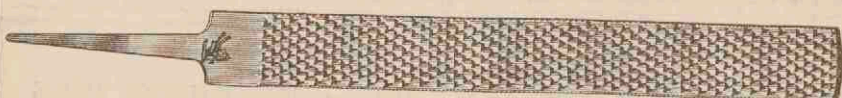
NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co.

ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP

VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

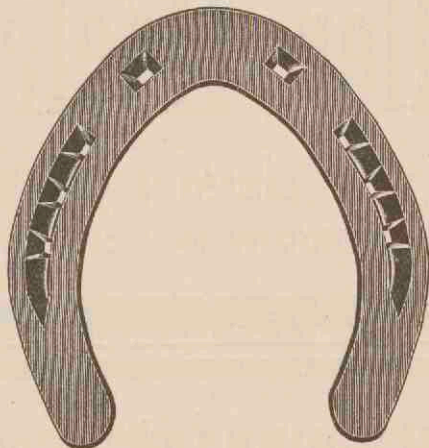
HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wensch, gebruikt dan

HELPMAN-HOEEFIJZERS.

Ze zijn bodemnaauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

LAMBERT HOEFZOLEN

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

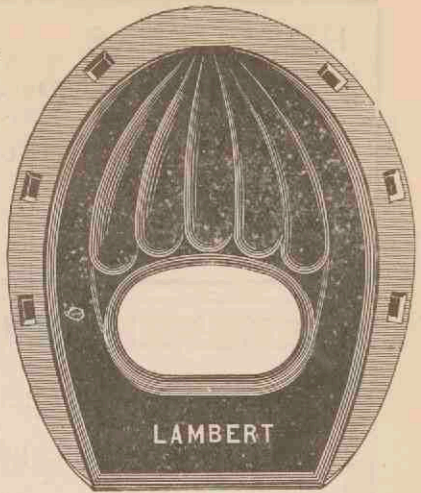
Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

is de meest volmaakte in de wereld.

Spaart moeilijkheden — Breekt niet — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa
BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sarbonne Parijs (5e)

ABONNEMENTS-PRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
 voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 6 cM.) f 2.—,
 iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
 contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Inhoud: Het hoefbeslag op de Landbouwtentoonstelling te Kruijningen. — IJzer en kolen. — De wereldproductie van staal en ijzer. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

HET HOEFBESLAG OP DE LANDBOUWTENTOONSTELLING TE KRUIJNINGEN.

Daar de tentoonstelling slechts één dag duurde en de jury niet alleen collecties ijzers had te beoordeelen doch ook bij den wedstrijd van hoefsmeden had te fungeeren, moest reeds vroeg aangevangen worden. Het weer voorspelde weinig goeds, het goot! Gelukkig voor het welslagen van den wedstrijd klaarde het weer tegen 9 uur wat op, zoodat toen de plaats, waar de candidaten de proeven hunner bekwaamheid zouden afleggen, in orde gemaakt kon worden, gedachtig aan het oude spreekwoord: „Een droeve morgen maakt een blijden dag!”

Voor een zoo paardenrijke streek als het eiland Zuid-Beveland is, was de declname gering. Vier smeden hadden zich aangemeld voor den wedstrijd; drie collecties hoefijzers waren ingehouden.

Niet gevraagd, doch wel ingestuurd was een collectie machinaal vervaardigde ijzers (Hoefijzerfabriek Kerckhaert te Stoppeldijk). Deze machinale ijzers beantwoordden aan de eischen door een vakman te stellen aan het fabriekmatig beslag. Niemand, eenigszins ter zake kundig, zal een ijzer vragen voor ieder wel geschikt, doch gegeven een normale voet dan kan dit ijzer met gerustheid worden aanbevolen. Aan den inzender van deze collectie werd dan ook nog een verguld zilveren medaille toegekend.

De inzendingen handgesmede hoefijzers waren niet van zoodanige kwaliteit dat prijzen konden worden uitgereikt.

Het is onbegrijpelijk dat deze smeden, werkende in een centrum van koudbloedfokkerij, op een tentoonstelling verschijnen met modelijzers uitsluitend voor tuigpaarden geschikt. Er moest toch geëischt worden dat ook hun werk paste in het kader van deze tentoonstelling.

Belanghebbende paardenfokkers moeten kunnen zien wat een modelijzer voor hun paarden is. De opvoedende kracht, die uitgaat van een expositie

als deze, moet in de allereerste plaats in het oog gehouden worden, en aan dien voornamen eisch had geen der inzenders voldaan.

Wanneer de ingezonden modellen (tuigpaardijzers) werkelijk goed geweest waren, dan had allicht de uitspraak gunstiger kunnen luiden; nu zulks echter erg matig was, kon geen enkelen prijs worden gegeven. In de eerste plaats was de vorm van de ijzers over het geheel genomen slecht. De nagelgaten waren te veel naar voren geplaatst en onregelmatig verdeeld, terwijl de draagvlakte onvoldoende breedte had. De ijzers voor afwijkende voeten waren ook, wat vorm betreft, minder goed, de nagelgaten in de strijktakken der strijkijzers bleken te vet geplaatst; van de balkijzers was de balk vaak te smal, terwijl het geheele ijzer te wijd in de takken was. De ijzers met verbreden buitentak waren te rond en te kort in de takken, groote fouten

Van r. n. l.: S. van Angeren, J. Zuidweg (2), C. v. Liere (3), M. Zuidweg, J. C. Bouwens (alle 3 onbelicht) en P. A. Butler (6).

dus, temeer daar de buitentak ook nog te smal gemaakt was, waardoor het ijzer nooit aan het doel beantwoorden kon.

Wij vinden dus in een streek, waar het juist *anders moest*, de fouten, welke aan het z.g. keuringsbeslag kleven, terug in de modelijzers. Waar het hier een demonstratie gold, moest dat precies andersom geweest zijn. Een breed ijzer, met flinke breede draagvlakte, zoodanig dat een behoorlijk stuk van de zool meedragen kan, is juist voor het koudbloedpaard zoo sterk aan te bevelen. De smalle, hooge, te korte ijzers, welke we maar al te vaak aantreffen, dienen meer en meer te verdwijnen. Ik weet wel dat verschillende koudbloedfokkers daaraan nog wel veel waarde hechten, en nu was juist Kruiningen een goede plaats om aan de fokkers te laten zien hoe het eigenlijk wel moet.

Jammer dat de inzendingen hiervoor allerminst geschikt waren.

Aan den wedstrijd werd door 4 personen deelgenomen.

Deze moesten alle een voor- en een achtervoet beslaan.

1e prijs kreeg J. C. Bouwens te Kruijningen. Hij had de voeten behoorlijk goed besneden. De ijzers lieten in zake afwerking en vorm wat te wenschen. Als geheel was het beslag behoorlijk goed.

2de prijs: J. Zuidweg te Heinkenszand. Aan den linker voorvoet was de buitenwand iets te hoog gelaten. De ijzers waren iets beter dan van no. 1, doch het geheele beslag was door de fouten in het besnijden en het laag nagelen minder goed dan van no. 1. De ijzers waren wat kort.

3de prijs: M. Zuidweg te 's-Gravenpolder. De hoeven waren slecht besneden; er was niet voldoende van den draagrand afgenomen en deze ook niet gebroken. De ijzers waren bruikbaar. Het geheele beslag was weer door onjuist besnijden, waardoor de ijzers niet precies pasten, minder goed.

De vierde deelnemer kwam voor geen prijs in aanmerking wegens onvoldoende besnijden (draagwanden te weinig afgenomen en onvoldoende gebroken) en matige ijzers, zoowel voor als achter verre van goed.

*

Ik zou er op willen wijzen dat speciaal het besnijden met meer zorg moet geschieden. Men is zoo gauw geneigd om, waar het streven bestaat de voeten van koudbloed-paarden zoo hoog mogelijk te maken, vooral maar weinig van de voeten af te nemen. Toch kan men, al wordt dan ook eenigszins tegemoet gekomen aan dit verlangen van den eigenaar, meer doen dan hier veelal geschiedt. Vooral het breken der randen is iets waarop ik speciaal de aandacht wil vestigen.

Ook in het maken van ijzers moet meer geoefend worden, daar nu het richtig passen eigenlijk verleerd wordt doordat de routine ontbreekt om ijzers goed te kunnen verzetten. Het machinale is heel mooi, bespaart zeer zeker veel tijd, doch om het goed te kunnen toepassen moet de smid wel degelijk een behoorlijk ijzer kunnen maken; kan hij dit niet, dan levert hij ook met fabriekmatig vervaardigde ijzers slecht werk. Het is uitgesloten, dat een machinaal ijzer altijd passend geleverd kan worden. Dus hij, die den juisten vorm niet met enkele goed aangebrachte hamerslagen weet te verkrijgen, zal ook nooit deugdelijk werk afleveren.

Ter opluistering was nog ingezonden een collectie leermiddelen, door P. A. Butler, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Biezeling.

Utrecht.

S. v. Angeren.

IJZER EN KOLEN.

Beschreven wij in de vorige aflevering o.m. het verschil tusschen vloeijzer en vloeijzer hoefijzer-kwaliteit, zoo willen wij nu eerst de aandacht vestigen op het Amerikaansche vloeijzer.

De Firma van der Vliet en de Jonge te Amsterdam brengt reeds eenigen tijd het Amerikaansche Carnegie-X-ijzer in den handel. Volgens den fabrikant heeft het een treksterkte van 33—42 K. G. per m. M². en een rek van circa 31 %, waaronder verstaan moet worden, dat de breukgrens eerst bij een rek van 31 % wordt bereikt.

Wij hebben een staaf van dit materiaal verwerkt en kwamen tot de conclusie, dat het prima materiaal is. Het is zacht in de bewerking. Het laat zich warm gemakkelijk smeden, stuiken, kloven, uitrekken, buigen en van gaten voorzien. Het verdraagt een hooge wel-temperatuur, zonder dat zich de bij het lasschen van vloeijzer zoo vaak voorkomende dwars-kraakjes of scheurtjes vertoonen.

De fabrikant geeft aan, dat het wordt vervaardigd uit geheel *ontkoold* materiaal. Hiermede zal bedoeld zijn, dat het bij het bereidingsproces eerst algeheele ontkoling en daarna toevoeging van het koolgehalte plaats vond. In elk geval is het koolstofgehalte zeer gering, waardoor mede bovengenoemde, speciaal voor het vuurwerk, goede eigenschappen werden verkregen.

In 't algemeen wordt het Amerikaansche ijzer uit zuiverder grondstoffen vervaardigd dan het Europeesche vloeijzer, waardoor het eindproduct ook chemisch zuiverder kan zijn. De gunstige cijfers van treksterkte en rek staan daarmee wellicht in verband. De prijs bedraagt ongeveer de helft van die voor het Zweedsche S. P.

Wij kunnen dit ijzer voor het maken van krachtige smeedstukken en moeilijk laschwerk zeer aanbevelen.

*

Bij de ijzer- en staalbereiding gaven wij voor de verschillende eigenschappen, deugden en gebreken, reeds een verklaring. 't Lijkt mij echter niet ondienschtig de eigenschap, waarmede ook de hoefsmid telkens in aanraking komt, n.l. de hardbaarheid nader onder de loup te nemen. Wellicht worden hierdoor materiaalfouten en werkfouten beter onderscheiden.

De smeden weten allen uit ervaring, dat staal en ook sommige ijzersoorten roodheet in water ondergedompeld merkbaar hard worden. Ook wordt door langdurig hameren in kouden toestand het materiaal hard en veerkrachtig. Er bestaat echter een aanmerkelijk verschil tusschen de oorzaken, waardoor bij beide methodes de hardheid ontstaat.

In 't eerste geval berust het op de verandering van den vorm, waarin de koolstof in het ijzer voorkomt. In het tweede geval door het dichter bijeenbrengen der ijzer- of staaldeeltjes. Gaan wij eens na wat of er bij het harden gebeurt.

Wanneer staal roodheet verhit wordt, dan gaat de koolstof zich er als 't ware in oplossen (chemisch verbinden). Bij langzame afkoeling zet zich een gedeelte van die koolstof in een anderen vorm (carbied) tusschen de ijzerdeeltjes neer — wordt dus het ijzer armer aan chemisch gebonden koolstof, — welke juist de bron van hardheid is.

Bij plotselinge afkoeling heeft de koolstof echter geen tijd zich weer af te scheiden, — blijft de chemisch gebonden toestand behouden en wordt het staal hard. De graad van hardheid is dus afhankelijk van de hoeveelheid chemisch gebonden koolstof, welke in het materiaal aanwezig is.

De glasharde toestand, waarin het gereedschap na afkoeling komt, is voor het hoefsmidsbedrijf niet gewenscht; stuk springen zou het gevolg zijn. Om een minderen graad van hardheid te verkrijgen, passen wij het ons welbekende ontlaten en aanloopen toe. Doordat staal een goede warmtegeleider is, wordt er warmte afgestaan aan het plotseling afgekoelde gedeelte.

Hierdoor gaat een weinig van de chemisch gebonden koolstof weer in ongebonden toestand over en ontstaat een mindere graad van hardheid.

Door de aanloop-kleuren kunnen wij op gemakkelijke wijze waarnemen hoe ver dit ontlatingsproces gevorderd is. De aanloopkleuren hebben echter niets uit te staan met de koolstof. Deze kleuren ontstaan, doordat de zuurstof uit de lucht zich met het verwarmde materiaal gaat verbinden. Er vormt zich dus een heel dun laagje ijzeroxyd (roest), dat dikker wordt al naarmate er meer warmte aan het afgekoelde staal wordt afgestaan.

Bij 220° C. ontstaat de lichtgele kleur, tot dat bij 315—330° C. de kleur van donkerblauw in grauw overgaat. Tusschen deze temperaturen variceren de door ons dagelijks waar te nemen kleuren. Voor den smid doen dus eigenlijk deze kleuren dienst als thermometer.

Door verschillende staalfabrieken worden bij het geleverde staal voorschriften verstrekt, welke echter in de meeste smederijen spoedig zoek raken. Ook gebeurt het, dat verschillende staalsoorten voor het gereedschap in gebruik zijn, hetgeen praktisch neerkomt op verkeerde toepassing van het voorschrift. Immers het eene stuk gereedschap bezit bij dezelfde behandeling en aanloopkleur een geheel andere hardheid dan het andere. Vaak komt het dan ook voor, dat bij het breken of scheuren dit wordt geweten aan het staal, terwijl de schuld in verkeerde behandeling schuilt.

Een veel gemaakte fout is, dat bij het smeden nog klappen worden gegeven wanneer het staal beneden de donkerrood-gloeihitte is afgekoeld. Hierdoor wordt de oppervlakte gedicht of liever de moleculen komen aan de oppervlakte dichter bij elkaar, met het gevolg dat er (moleculaire) spanning ontstaat. De scheurtjes, die na het harden worden gezien, zijn dikwerf daardoor veroorzaakt.

Wat toch is het geval? Bij het verhitten zet het materiaal uit en krimpt bij afkoelen weer in (een bekend verschijnsel voor den smid).

Door het plotseling afkoelen, vooral bij een ongelijkmatige verhitting en ook wanneer het te harden voorwerp vrij dik is of een gecompliceerden vorm heeft, ontstaan er door het krimpen spanningen, die zoo sterk kunnen zijn, dat daardoor *alleen* reeds scheurtjes kunnen ontstaan.

Koolstofrijk staal is hiervoor meer gevoelig dan het koolstofarme staal.

Bestaan er nu al heele kleine scheurtjes (voor het bloote oog onzichtbaar), als gevolg van het op een te lage temperatuur smeden, dan zullen zeker deze scheurtjes bij het harden grooter worden en het gereedschap een korten levensduur geven.

Bespraken wij tot heden de koolstof en haar invloed in verband met ijzer en staal, in een volgend artikel willen wij de koolstof bespreken als brandstof in het smederijbedrijf.

H. V.

DE WERELDPRODUCTIE VAN STAAL EN IJZER.

De Frkt. Ztg. heeft een overzicht samengesteld van de productie van ruwijzer en ruwstaal, in de verschillende landen gedurende de laatste 5 jaar. Hieruit blijkt dat er in dien tijd, doch vooral ook in vergelijking met de productie voor den oorlog, belangrijke veranderingen hebben plaatsgevonden.

	zijnde van 1913		zijnde van 1913	
1923	7.56 mill. ton	70.99 %	8.63 mill. ton	110.78 %
1924	7.44 „ „	69.86 „	8.47 „ „	108.73 „

Van de 507 hoogovens waren er in 1913 193 in werking, tegenover in 1924 van de 486 ovens 184.

De cijfers van de *Amerikaansche* productie toonen zeer groote schommelingen:

Ruwijzer:			Ruwstaal:		
	zijnde van			zijnde van	
	1913	1913		1913	1913
1913	31.46 mill. ton		31.80 mill. ton		
1920	37.52 „ „	119.26 %	42.81 „ „	134.62 %	
1921	16.97 „ „	53.91 „	20.42 „ „	64.21 „	
1922	27.66 „ „	87.92 „	34.29 „ „	107.83 „	
1923	41.01 „ „	130.36 „	43.29 „ „	136.13 „	
1924	31.60 „ „	100.45 „	36.42 „ „	114.53 „	

Van de voor den oorlog aanwezige 462 hoogovens waren er 205 in gebruik; in 1924 waren er nog 411 ovens aanwezig, waarvan er 201 in werking waren.

Ten slotte vertoont de *wereldproductie* van ijzer en staal de volgende globale cijfers:

Ruwijzer:			Ruwstaal:		
	zijnde van			zijnde van	
	1913	1913		1913	1913
1913	80 mill. ton		75 mill. ton		
1920	59 „ „	73.75 %	68 „ „	90.67 %	
1921	35 „ „	43.75 „	43 „ „	57.33 „	
1922	51 „ „	63.75 „	62 „ „	82.67 „	
1923	66 „ „	82.50 „	77 „ „	102.67 „	
1924	65 „ „	81.25 „	74 „ „	98.67 „	

(u. „N. R. C.”).

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

In de laatste afleveringen van „De Hoefsmid” zie ik de Matthes hoefijzers veel besproken. De een zegt er van dat ze brokkelhoeven maken, 'n ander dat ze te rond in den toon staan, terwijl de gaten en de rits minder goed zijn. Mag dit alles echter zwaar wegen, daar ook op elk handgesmeed ijzer wel het een of ander is aan te merken?

Het is de bedoeling in het kort mijn ondervinding over de ijzers mede te deelen, waarvan twee monster-bossen zijn verbruikt, n.l. de nos. 6 en 3. Omtrent het eerste bos kan ik gerust zeggen dat het uitstekende ijzers waren. Met slechts weinige hamerslagen waren ze pasklaar te maken. Wat de ronding betreft, dit valt mede, tenminste wanneer men den hoof behoortlijk inkort en dit is toch in het algemeen nog al van belang. Wat de gaten betreft: deze zijn niet te vet en niet te schraal, terwijl de richting best is en er een flinke lip aan zit. Wat wil men nog meer? Ik ben er tevreden mee, — tenminste als de monsterbos geen lokkebrood was.

Wat het tweede bos (no. 3 vóór) betreft, hieraan waren nog al grove fouten

te vinden. Ten eerste zijn verschillende gaten te vet voor zulke kleine ijzers. Ook staan alle gaten niet even vet op het ijzer. Er zijn er bij die $1\frac{1}{2}$ op het ijzer staan en over het algemeen te ver over de helft, waardoor min of meer aan de werking van het hoefmechanisme wordt te kort gedaan. Mede liet de vorm te wenschen over, doch dit is meer van ondergeschikt belang, daar die met een paar hamerslagen weer goed is te maken.

Hiermede heb ik het goede en minder goede gezegd en hoop daarmede te hebben bijgedragen om in de toekomst tot een zooveel mogelijk volmaakt normaal-ijzer te komen, daar het zelf vervaardigen van alle ijzers in goed beklante smederijen niet altijd mogelijk is.

Dankend voor de verleende plaatsruimte,

Duiven.

J. A. Tangelder.

VERBEENING HOEFKRAAKBEENDEREN.

Nu in verschillende vakbladen, naar aanleiding van een voordracht van Dr. v. d. Plank in de Utrechtsche combinatie van afdelingen v. d. Bond voor smedenpatroons in Nederland gehouden, dit onderwerp weer aan de orde gekomen is, vraag ik voor het volgende eenige ruimte.

Er heerscht n.l. nog al eenige verwarring over de wijze waarop paarden met verbeende hoefkraakbeenderen besneden en beslagen moeten worden.

Bij verbeening kunnen we verschillende toestanden onderscheiden:

1e. verbeening aan één zijde, waarbij het paard niet stram of kreupel gaat;

2e. verbeening aan één zijde waarbij dit wel het geval is;

3e. verbeening aan beide zijden, ook weer al of niet aanleiding gevende tot afwijkende gangen.

1e. Een dergelijk paard zal door een minder goede werking van het hoefmechanisme, aan die zijde een hooger verzenwand krijgen. Logisch is dus van den buiten-zijverzenwand iets meer te besnijden dan van den binnenwand. Daarbij doet zich dan nog de vraag voor of wij het ijzer daar ter plaatse iets lucht moeten leggen of niet. Mijn gewoonte is om een paard wat nog een normalen gang heeft een overal dragend ijzer onder te leggen; zijn de gangen afwijkend, dan is iets lucht leggen wel aan te bevelen.

Een andere kwestie is, of straal en steunsels ook méér besneden moeten worden dan bij normale hoeven. Er zijn smeden die zulks geregeld doen, steunende op de theoretische overwegingen dat de hoof zóo weinig mogelijk gedwongen moet worden tot uitzetten (daar anders pijn en kreupel-loopen zou optreden). Mijn bezwaar tegen dit meerder besnijden bestaat hierin dat de neiging tot intrekken (klemhoefvorming) van den wand door het wegnemen der steunsels wordt bevorderd.

Het ijzer dient zoo gemaakt dat de buitenwand ervan komt te liggen loodrecht onder den kroonrand; om daarbij voldoende steun aan wand, zool en steunsels te geven, moet dit ijzer dus breed van tak zijn.

De nagelgaten worden in dien breeden buitentak iets verder naar voren geplaatst dan bij een normaal ijzer; in den binnentak moeten zij daarentegen iets verder naar achteren komen; een lip wordt niet aangebracht, daar deze tot het intrekken van den wand, dus tot klemhoefvorming aanleiding geeft. Het naar voren plaatsen van de nagelgaten in den verbreedten tak geschiedt

om te voorkomen dat de laatste nagel in den steilen wand druk op de hoeflederhuid veroorzaakt.

2e. Loopt een paard pijnlijk dan is het aan te bevelen een leeren rand tusschen hoef en ijzer te nagelen en iets lucht te leggen. Hoofdzaak is echter dun raspen van den wand ter plaatse van het verbeende hoefkraakbeen; dit laatste kan dan dikker worden zonder dat de hoeflederhuid ingeklemd wordt tusschen het kraakbeen en de wandhoorn (wat natuurlijk pijn zou veroorzaken).

3e. Zijn beide hoefkraakbeenderen aan één voet verbeend en het paard loopt niet kreupel, dan leggen wij een ijzer met twee verbreedde takken, daarbij natuurlijk rekening houdende met het feit dat de binnentak minder ruim moet leggen dan de buitentak, met het oog op strijken en aftrappen der ijzers. De nagels komen dan allemaal iets meer in het voorste gedeelte van het ijzer.

Loopt het paard pijnlijk, dan wordt weer een leeren rand ondergelegd en beide verzenwanden wat vrij gelegd. Ook worden dan binnen- en buitewand ter plaatse van het kraakbeen iets dun geraspt.

* * *

In De Hoefsmid van 15 Juni l.l. heeft Dr. v. d. Pl. dit beslag in de 4 volgende punten samengevat:

1e. Normaal besnijden, zoodanig dat het paard geheel vlak optreedt; liever nog iets meer van de te hoog wordende verzenen afnemen.

2e. Wanneer alleen het buiten-hoefkraakbeen verbeend is, een ijzer met verbreedden buitentak. Geen zijlip, 3 nagelgaten in den buitentak, 4 in den binnentak.

3e. Wanneer het paard stram of kreupel loopt, een leeren rand en dun raspen van verzenwand (en). Ter plaatse van het dunraspen het ijzer iets lucht leggen.

4e. Wanneer het paard toch nog stram of kreupel blijft loopen, adviseer ik tegen alle theorie in, een gummizool te beproeven (op grond van praktische ervaring).

* * *

Wat punt 4 betreft heb ik ook de ervaring gedaan dat een paard met aan beide hoeven verbeende hoefkraakbeenderen op een ijzer met verbreedden buitentak met leeren rand kreupel ging. Daarna met zolen beslagen kwam geen stram zijn of kreupelheid meer voor. Zelfs heb ik meerdere malen onderzonden dat paarden met verbeende hoefkraakbeenderen op balkijzers uitstekend dienst deden zonder dat van stram zijn of kreupelheid iets te bespeuren was.

Utrecht.

S. v. Angeren.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Landbouwtentoonstelling Hoogeveen. 1. *Wedstrijd in het hoefsmeden.* (Zie ook adv.). Op 25 Augustus des voormiddags 9 uur wordt in de Ambachtsschool een voorwedstrijd gehouden.

Op dien voorwedstrijd krijgt ieder smid een balkijzer te maken voor een ter plaatse aanwezigen plathoef. De Commissie kan vragen stellen aan den vervaardiger. Staafijzer is aanwezig, ieder smid kan daarvan de lengte

afkappen, die hij meent noodig te hebben. Overigens wordt aan de deelnemers geheel overgelaten, hoe zij het ijzer wenschen te maken. Voor het vervaardigen wordt de tijd van ten hoogste een uur toegestaan.

In de smederij is alles aanwezig wat voor vervaardiging noodzakelijk is. De deelnemers moeten echter hun eigen handgereedschap (hieronder wordt verstaan: hamer, tang, ritsbeitel, doorslag, nijptang, houwkling, renetten, rasp, enz.) medebrengen.

Zij mogen zich niet anders laten bijstaan dan voor het voorslaan.

De beoordeeling der vervaardigde hoefijzers geschiedt volgens onderstaande puntenschaal:

vorm 30, draagvlakte 7, afhelling 10, bodemvlakte 5, rits 8, buitenrand 5, binnenrand 1, balkijzer 14, lip 5 en nagelgaten 15; totaal 100 punten.

De op den voorwedstrijd vervaardigde hoefijzers worden met de daarbij behoorende keuringslijsten tentoongesteld.

Uit de smeden, die aan den voorwedstrijd hebben deelgenomen, worden hoogstens 12 met het hoogste aantal punten gekozen, die aan den wedstrijd op het terrein mogen deelnemen.

De wedstrijd op het tentoonstellingsterrein wordt gehouden op 26 Augustus des voormiddags 9 uur.

Bij den wedstrijd op het Tentoonstellingsterrein krijgt ieder opgeroepene bij een paard hoogstens één hoef te beslaan en hiervoor een ijzer te maken.

Bij den wedstrijd op het terrein worden beoordeeld: a. het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoef; b. het vervaardigen en afwerken van een daarvoor bestemd hoefijzer; c. het passen en onderleggen van het hoefijzer; d. de beantwoording van mogelijk door de keurmeesters te stellen vragen in verband met den verrichten arbeid; e. de benooidige tijd voor het beslag, welke hoogstens anderhalf uur mag bedragen.

Voor de verschillende onderdeelen en de bewerking van het geheel worden cijfers toegekend volgens een nader op te geven lijst, en aan hen die de meeste punten behaalden de prijzen toegekend.

De op den voorwedstrijd behaalde punten komen daarbij niet in aanmerking.

2. *Collecties Hoefbeslag.* Gevraagd worden 8 hoefijzers door de inzenders zelf vervaardigd, uit de hand gesmeed, niet gevijld op de vlakte en niet zwart gemaakt, bestemd voor een tuigpaard en bestaande uit: 2 voor- en 2 achterijzers, 2 balkijzers, 1 ijzer met verbreedten tak en 1 ijzer met verdikte takken.

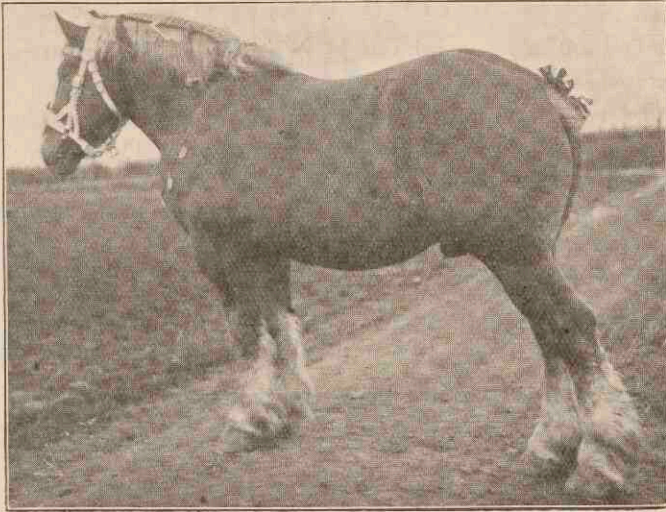
Prijzen in rubrieken 1 en 2 in geld, medailles of diploma's.

Van 3—5 Sept. wordt te Rijssen een tentoonstelling gehouden met voor de afdeling hoefbeslag (waarvoor de aangiften reeds gesloten zijn) een min of meer overeenkomstig programma als die te Hoogeveen.

Abonné's die belangsteliën in „De Belgische Hoefsmid” kunnen tegen inzending van 5 cents porto-kosten een proefexemplaar ontvangen bij de Administratie „De Hoefsmid”, Huijgensplein 5, Den Haag.

— Trekpaard-tentoonstelling te Dordrecht, 8 en 9 Juli. Hier waren ruim 400 paarden ingezonden, die over het geheel een zeer goeden indruk hebben

gemaakt. Kampioenhengst werd de 3-jarige hengst Fair d'Ahea, eigenaars Gebr. Aernaudts te Sluis. De afbeelding van dien hengst volgt hieronder.

— Prof. Dr. A. Fischer wees er in de Mei-afl. van „Der Hufschmied” op dat halve hoefijzers meermalen van nut blijken te zijn bij de verbetering van den stand bij veulens, inzonderheid in die gevallen, waarbij de verkeerde standen zijn ontstaan tengevolge van verkeerd besnijden of van onregelmatig afslijten. — In dezelfde aflevering geeft de mr. hoefsmid Marschner een nieuw soort plaatjes aan, te bezigen bij hoornscheuren. De wijziging bestaat daarin, dat hij 2 halve plaatjes bezigt, die met opstaande randen vlak bij elkaar komen waar de scheur zit. Elk der opstaande gedeelten bezit een oogje en deze worden nu verbonden door een boutje met ter weerszijden een schroefje. Door het aandraaien van deze schroefjes kunnen de plaatjes naar elkaar toe worden getrokken en hierdoor het herstel van de scheur bevorderd. De tijd zal leeren of deze vinding veel toepassing zal vinden. Wij veronderstellen het niet. — In de Juni-aflevering van hetzelfde blad houdt de oud-militaire hoefsmid Bielefeld een pleidooi voor den nuttigen invloed van turfstrooisel op de hoeven. Wij deelen deze opvatting, behalve in die gevallen waarbij de hoornvorming te wenschen overlaat of nieuwe hoorn moet worden gevormd. Dan werkt turfstrooisel in den regel niet gunstig. — In de Juli-aflevering van hetzelfde tijdschrift werd een artikel overgenomen uit het Zweedsche tijdschrift voor diergeneeskunde. Dit artikel handelt over het beslag bij zieke hoeven en krepele paarden en werd geschreven door Axel Palman te Stockholm. Daarin wordt bij hoefkraakbeen-verbeenning vermeld, dat de beste resultaten zijn verkregen met gewone vlakke ijzers, waarbij ook de steunsels meedragen. Daarbij worden leeren zolen aangeraden en het maken van inkepingen onder de kroon. Zoodra het verbeeningsproces is voltrokken zouden, volgens Sehr., tal van paarden beter hebben geloopt op balkijzers dan op gewone ijzers, hetgeen daaraan wordt toegeschreven dat de verzenen en steunsels meer waren gaan meedragen.

PROVINCIALE LANDBOUWTENTOONSTELLING
van het Drentsch Landbouw Genootschap te HOOGEVEEN.

AFDEELING HOEFBESLAG.

1. Wedstrijden in het hoefsmeden op 25 en 26 Augustus 1925.

Hieraan kunnen deelnemen smeden, woonachtig in Drenthe.

Aangifte bij den Secretaris van het Hoofd Comité, Landbouwhuis, Assen, vóór 1 Augustus a.s., onder vermelding van naam, woonplaats en opleiding en toezending van een bedrag ad f 2.50 voor inleggeld. Dit inleggeld wordt na afloop van de tentoonstelling terugbetaald indien aan den wedstrijd is deelgenomen.

2. Collecties Hoefbeslag.

Prijzen in geld en medailles.

Voor bijzonderheden zie onder „Korte Mededeelingen” van dit nummer.

Nogmaals drukken wij H.H. HOEFSMEDEN op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

Linksche en Rechtsche Modellen — Bijzonder Practische Vormen — Juiste verdeling der Nagelgaten — Diepe Ritsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in **EEN HITTE PASKLAAR** worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

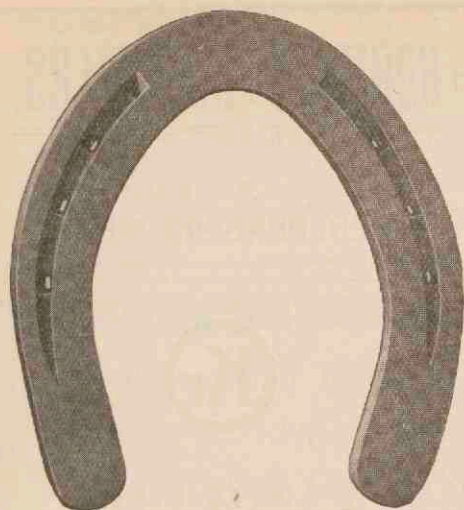
Bij vele solide **HANDELAREN** in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — **WEIGERT NAMAAK.**

Verkrijgbaar zolang de voorraad strekt:

overcomplete jaargangen van „De Hoefsmid”
1896, 1897, 1898, 1912, 1920, 1923, 1924 gebonden in linnen stempelband.

1900, 1901, 1904 tot en met 1911 in losse stempelband voor den prijs van f 1.20 fr. p. p.

Te bevragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”, onder toezending van postwissel.

Om succes met Uw hoefbeslag te bereiken hebt gij noodig:

1e Goede vakkennis.

2e Goede hoefijzers.

Het eerste moet gij zelf hebben.

Het tweede kunnen wij U leveren.

Gebruikt dus

„LEVO“
HOEFIJZERS
MACHINAAL GESMEED
en succes zal niet uitblijven.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“
FA. LEM & VOSSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwiellole — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, dozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,

Telef. 31218 — Anna Paulownastraat 51a

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustad- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. **Open en dichte luchtdrukkzolen** voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

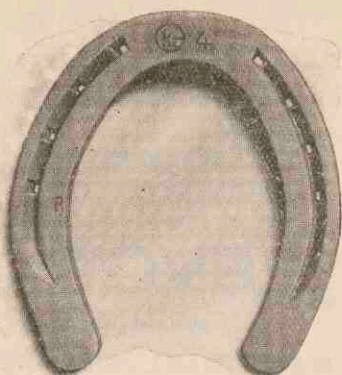
b. **Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen** in 8 maten voorradig.

c. **Blokkzolen, straalzolen en hielstukken.**

Kunsthoorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

NIEUW MODEL NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD MERK

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.
Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.
WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZONN'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

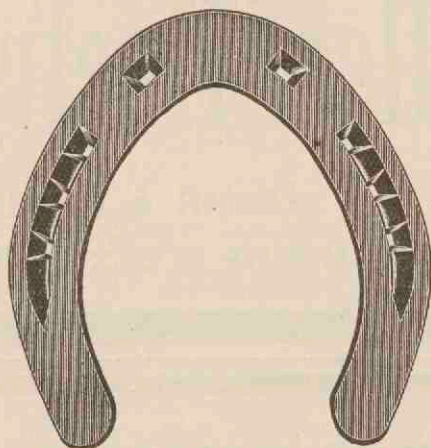
HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnaauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste** aan de markt.

LAMBERT HOEFZOLEN

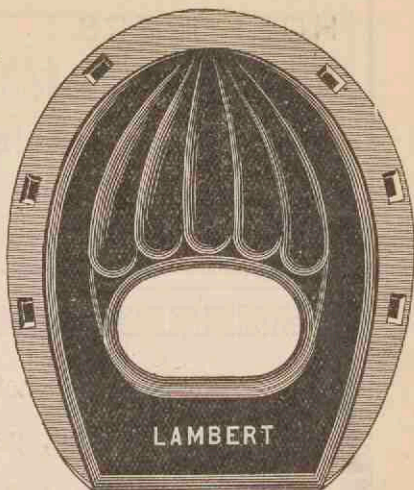
in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

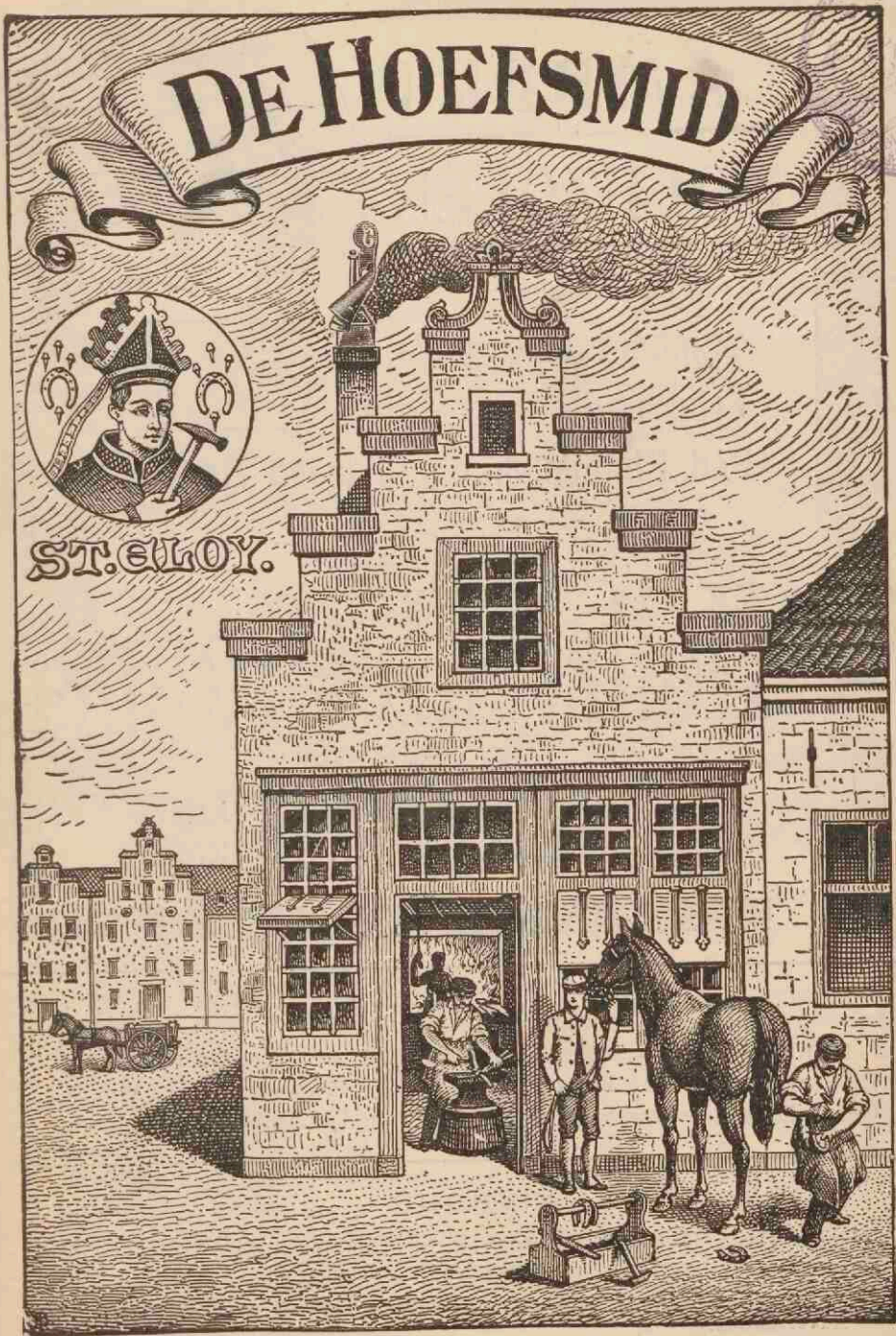
is de meest volmaakte in de wereld.

Spaart moeilijkheden — Breekt niet — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa
BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sarbonne Parijs (5e)

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f3. — per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880

LAMBERT HOEFZOLEN

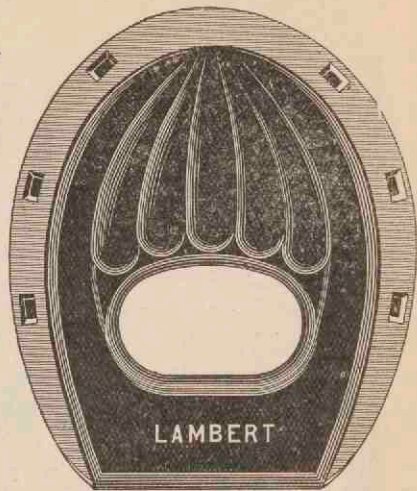
in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

ADVERTENTIËN.

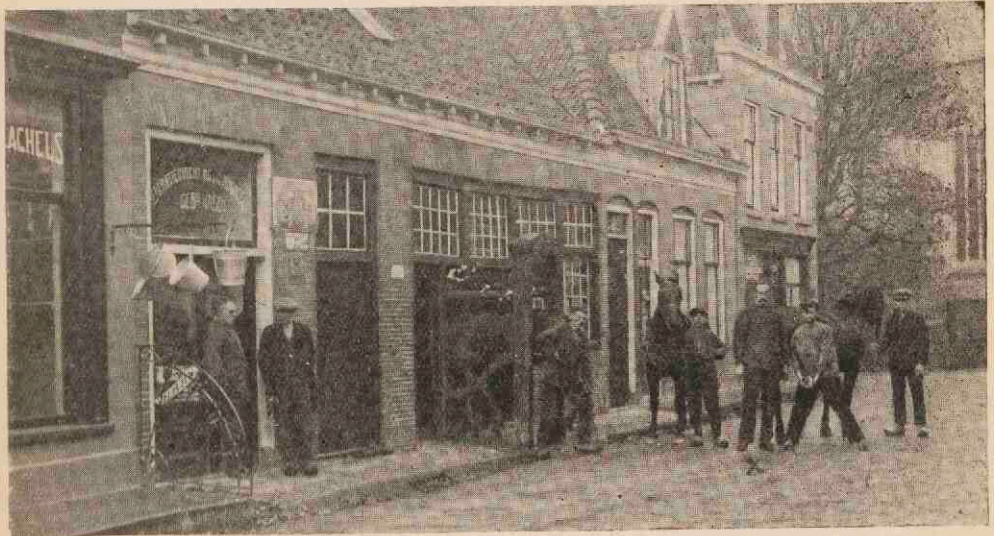
1—10 regels f 2.—, iedere regel meer f 0.20 (regelbreedte ruim 6 c.M.).
Bij herhaalde plaatsing belangrijk rabat. Tarieven op aanvraag verkrijgbaar.
Groote letter naar plaatsruimte. Inzending uiterlijk den 12en der maand.

INHOUD.

Smederij van H. Hagen te Steenwijk. — Voordracht hoefbeslag. — Enkele opmerkingen in verband met gehouden paardenkeuringen. — Hoefnagel de overwinnaar. — IJzer en kolen. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

SMEDERIJ VAN H. HAGEN TE STEENWIJK.

Dit voorjaar voor een bezoek aan een fokstal in Steenwijk zijnde, spreekt het vanzelf, dat wij niet nalieten aan te kloppen aan de hoefsmederij van den heer H. H a g e n aldaar. Hagen, die in 1912 met succes een cursus aan de Hoefsmidsschool te Amersfoort volgde en in 1917 te Utrecht het onderwijzersdiploma verwierf, is uit dien hoofde reeds bij vele lezers in persoon bekend. H. heeft op een besten stand in Steenwijk een nette en goed beklante smederij, waarvan hieronder een afbeelding is opgenomen en de eigenaar met een * aangeduid.

Deze zaak dateert van omstreeks 1813 en H.'s grootvader was de grondvester. Toen laatstgenoemde overleed, was diens zoon (de vader dus van den tegenwoordigen eigenaar) nog slechts 11 jaar en heeft een oom zoolang assistentie verleend tot den leeftijd was bereikt, waarop de leiding kon worden aanvaard. Deze legde zich ook met hart en ziel op het hoefbeslag toe en volgde te Steenwijk met succes een cursus onder leiding van den heer H. A. Kroes, destijds dierenarts te Dieverbrug. In 1919 huwde H. Hagen en werd deelgenoot in het bedrijf, met zijn vader samen. Laatstgenoemde overleed in 1924 en werd de zoon eigenaar der zaak.

Het aantal paarden, dat jaarlijks in deze smederij inkomt, bedraagt omstreeks 2000 stuks. Er zijn, benevens de patroon, 2 knechts en 1 halfwas werkzaam. Hoewel hoefbeslag de hoofdzaak is, wordt ook ander smidswerk verricht, waaruit de conclusie valt te trekken, dat het aan de smederij druk is. Voor de uitoefening van het werk zijn 4 vuren en 4 aambeelden ter beschikking.

Het paardenmateriaal bestaat voornamelijk uit de z.g.n. inlandsche

zwarten. Er is een tijd geweest dat onderscheidene boeren het Belgische type prefereerden, maar deze zijn daarvan teruggekomen. Het beslag is zooveel mogelijk vlak, bij enkelen worden kalkoenen aangewend. In de winterijzers worden electricisch 4 stiftgaten geboord, met afgedraaide stempels precies op maat.

Voor nieuw beslag wordt *f* 3.60 per paard en *f* 3.20 per poney berekend. Des winters voor ieder stiftgat 10 cents meer, dus resp. *f* 5.20 en *f* 4.80. Hagen stoort er zich niet aan wat of de beide andere in Steenwijk wonende hoefsmeden berekenen, doch stelt den prijs naar hetgeen hem behoorlijk toekomt.

De heer Hagen houdt den noodstal flink in eere, al eischen verschillende landbouwers, vooral uit Steenwijkerwold, dat uit de hand wordt beslagen. Genoemde eisch doet voor deze omgeving wel typisch aan.

Onder de paarden komen vele voor met platvoeten — het bekende gebrek bij de inlandsche zwarten — verder hoornscheuren en enkelen met verbeend hoefkraakbeen. Als afwijkend beslag worden veel strijkijzers gebezigd en voor platvoeten met zwakke verzenen gelden te balkijzers als het juiste beslag.

Over 't geheel heeft Hagen geen reden tot klagen over nalatigheid van de eigenaars, inzake het op tijd aanbieden der paarden voor nieuw beslag of verleggen, al zijn er dan ook enkele paarden, die hoogstens 3 keer per jaar gezien worden.

De fabrieksijzers hebben ook in Steenwijk en omgeving ingang gevonden. Hagen maakt alleen de winterijzers zelf; overigens worden, uitzonderingen daargelaten, fabrieksijzers gebruikt, die van St. Eloy te Roosendaal worden betrokken, en waarover Hagen zeer tevreden is. In een 10-tal jaren een geheele ommekeer dus, want voordien waren de machinale ijzers er nog schier onbekend.

Wij zijn er van overtuigd, dat het hoefbeslag bij Hagen in goede handen is en dat hij de aandacht heeft getrokken van de autoriteiten op hoefbeslaggebied, mag wel worden afgeleid uit zijne benoeming in de examen-commissie te Utrecht, en in welke commissie hij reeds 6 jaar zitting heeft, de eerste 3 jaren als lid, de overige als plaatsvervangend lid.

**

VOORDRACHT HOEFBESLAG.

In de jaarvergadering der Z. H. combinatie van afdelingen van den Bond van Smedenpatroons op 14 Juli j.l. te Rotterdam, heeft Dr. G. M. v. d. P l a n k, conservator aan het Zoötechnisch instituut der Veeartsenkundige Hoogeschool, een voordracht gehouden over eenige onderwerpen uit het hoefbeslag.

Spr. begon met een overzicht van Stark's opvattingen over het doorloopen van de steunsels rondom de punt van den straal en het daarop gebaseerde sparen van de hoornzool bij 't besnijden.

Hoewel inderdaad bij jonge wei-paarden de voortzetting der steunsels nog wel eens wordt gezien, geldt dit uitsluitend de *hoornige* steunsels en zijn

het altijd losse hoorndeelen, welke gerust verwijderd kunnen worden. Toch moet bij het besnijden van de zool een beetje conservatief te werk gegaan worden daar een „mooi” besnijden van dit deel vaak oorzaak is van een minder goede verbinding in de witte lijn, met als gevolg losse wanden en brokkelhoeven.

Conclusie: uitsluitend goed loszittende deelen der zool wegnemen.

In dit verband werd ook gewezen op het betrekkelijke gevaar van een afhelling in het ijzer. Spr. is een voorstander van het laten mededragen van een flinken rand van de zool op het ijzer, althans bij normale voeten.

Om dat te kunnen bereiken mag het ijzer vooral niet te smal zijn; toch worden, vooral voor zware trekpaarden, de hoefijzers maar al te vaak onvoldoende breed gemaakt. Aan een dergelijk ijzer, in Rotterdam ondergelegd, werd de fout gedemonstreerd.

Het beslag van Stark-Guther bij plat- en vooral knolhoeven is meer aan te bevelen. De nadruk wordt gelegd op het gebruik van kunsthoorn daarbij, ter vereenvoudiging van het werk en verhooging van het nut van deze beslag-methode. Hetzelfde ijzer doet ook bij kwartierscheuren goede diensten. Aan verschillende afwijkende hoeven wordt een en ander gedemonstreerd.

Vervolgens wordt voor hoeven met lage verzenen (vaak ondergeschoven verzenen) een Belgisch balkijzer besproken, met dikke leerkussens op de takeinden. De zachte tegendruk daarmede verkregen werkt zeer gunstig op den hoorngroei. Wanneer hierbij de verzenen goed worden ingekort, ziet men in den regel in korten tijd mooie resultaten.

gevraagd naar de, voor ons land nieuwe, hoefnagels merk de „Overwinnaar”, waarvan een monster aanwezig was, noemde spr. deze nagels goed bruikbaar, doch kon geen voordeelen noemen boven de goede thans gebruikte merken (als b. v. de Mustard). De prijs geeft hier den doorslag, welke nagels de smeden zullen gebruiken. In dit verband wijst spr. er op, dat (bij de eenigermate anders gevormde Overwinnaar-nagels) de smeden er speciaal op dienen te letten rits- en nagelgaten zoo te maken dat de gebruikte nagels daarin precies passen; is er aan deze voorwaarde voldaan, dan zijn beide genoemde merken goed.

Een levendige discussie volgde geregeld het behandelde onderwerp. Naar aanleiding van het eerst getoonde Rotterdamsche hoefijzer werd door een der aanwezigen opgemerkt, dat als regel niet de hoefsmeden, doch de paarden-eigenaren oorzaak zijn van het minder doelmatige beslag en leek het hem beter, dat de spr. ook eens een dergelijke voordracht voor sleeperspatroons hield. Dr. v. d. Plank verklaarde zich eventueel daartoe zeer gaarne bereid.

De heer de Vries uit Dordrecht stelde spr. de vraag of bij het hoefbeslag voldoende rekening gehouden werd met den anatomischen bouw van den hoef en ontpopte zich daarbij als een kenner van de afstammingsleer van het paard; de zeldzame groote liefde voor het vak, die men steeds bij hoefsmeden aantreft, had hier tot meerdere natuurhistorische kennis aangedreven! Hoewel buiten het kader van het hoefbeslag vallend, werd de discussie tusschen den heer de Vries en spr. wel zeer op prijs gesteld.

ENKELE OPMERKINGEN IN VERBAND MET GEHOUDEN PAARDENKEURINGEN.

De keuringen tot inschrijving van merriën in de stamboeken vinden ieder jaar gedurende de zomermaanden plaats, hoofdzakelijk in Mei en Juni. Het trekpaardstamboek werkt over geheel Nederland, de Nationale Vereeniging over 6 provincies, het Groningsch P. S., het Drentsch P. S. en het Friesch P. S. elk over één provincie. Wij waren in de gelegenheid alle keuringen bij te wonen, die van de Nationale Vereeniging en van het Drentsch P. S. uitgingen. De eerste keuringen werden gehouden in April, in Overijsel, en de laatste in Noord-Holland, n.l. op de eilanden Texel, Terschelling en Wieringen.

Deze merriekeuringen leveren voor den smid nog al eenig voordeel op en men ziet op enkele plaatsen tijdens die keuringen dan ook den hoefsmid aanwezig. Dit verdient een goede aanteekening. Het moest zooveel mogelijk een algemeen gebruik worden. Dit is het helaas nog lang niet. We zouden gaarne zien, dat er meer aanraking kwam tusschen de keuringscommissies en de hoefsmiden. Dit zou niet alleen deze beide partijen, maar ook de paarden ten goede komen. De hoefsmid kon zich gerust bij de keuringscommissie melden en zich aanbevolen houden voor eventueele op- of aanmerkingen ten opzichte van het beslag der voorgebrachte paarden. Hoe meer de opmerkingen dan van gunstigen aard konden zijn, des te prettiger.

Ongeveer een dertigtal jaren deze keuringen volgende, zij het dan ook niet steeds in dezelfde provincies, is het ons aangenaam te kunnen constateeren, dat het beslag enorm is verbeterd. Het behoort tot de uitzonderingen, dat men slecht beslag aantreft, al is het niet altijd voldoende. In meerdere gevallen is onvoldoend beslag ook een gevolg van slordigheid van den eigenaar.

Jarenlang is er voor gestreden om de onnoodige kalkoenen te laten verdwijnen. De heer H. J. C. van Lent, in leven dierenarts en directeur der toenmalige hoefsmidschool te Tiel, heeft op kosten van den Algemeenen Nederlandschen Wielrijdersbond, tegenwoordig Toeristenbond genaamd, een aantal voordrachten voor hoefsmiden en paardeneigenaren gehouden om op het onnoodige dier kalkoenen te wijzen. De bedoeling van den A. N. W. B. was daarbij natuurlijk in hoofdzaak gericht op het behoud van goede wegen. Het wegdek wordt door ijzers met kalkoenen meer beschadigd dan door vlakke ijzers. Die voordrachten hebben een nuttigen invloed uitgeoefend daar zij meerdere algemeene belangstelling voor het hoefbeslag hebben verwekt. De talrijke hoefsmidscursussen hebben verder krachtig bijgedragen tot het verdwijnen der kalkoenen. Men ziet die kalkoenen tegenwoordig bijna uitsluitend gebezigd bij de sleeperspaarden in de groote steden, en bij andere paarden nu en dan een klein kalkoentje aan de achterijzers.

* * *

De gehouden stamboekkeuringen hebben opnieuw laten zien, dat tal van landbouwers hun paarden te laat laten beslaan. Dikwijls zelfs pas 's morgens vóór de keuring. Dit is verkeerd. Als de eigenaars op deze ver-

keerde gewoonte worden gewezen, dan blijken zij in den regel het verkeerde wel te beseffen. De oorzaak zetelt veelal in nalatigheid. Zij vergeten om het op tijd te laten doen. Het verdient aanbeveling, ieder in zijn kring, om te bevorderen, dat dit beslag eenige dagen, b.v. een week, vóór de keuring wordt aangebracht. Zijn de ijzers nog niet versleten, dan kunnen ze worden verlegd.

Een fout, die door den smid nog al eens wordt gemaakt, ligt in het te veel beraspn van den wand. De eigenaar dringt hierop somtijds aan, doch het is de plicht van den smid op het verkeerde daarvan te wijzen, daar het te veel beraspn aanleiding kan geven tot brokkeligheid, één der ergste gebreken van den hoefhoorn.

R e d.

HOEFNAGEL DE OVERWINNAAR.

Na een proef van eenige maanden aan de Inrichting voor Hoefbeslag te Groningen met den Amerikaanschen hoefnagel „De Overwinnaar”, en wel met de merken E L — V F — en G, kan ik mededeelen dat, wat de kwaliteit betreft, de nagel mij zeer goed heeft voldaan en gerust met elk ander fabrikaat kan concurreeren.

De nagel heeft een dunne kling, met een goede scherpe punt waardoor hij zich gemakkelijk laat inslaan. Zij hebben alle aan één zijde een geribden hals, waardoor hij vaster in het ijzer zit, maar wat ook wel eens lastig is, en vooral in de zomermaanden, wanneer bij tuigpaarden vaak op stal de ijzers verwisseld moeten worden. Want dan kunnen de koppen van de nagels in de zware ijzers zoo vast zitten, dat men eerst den nagel kort aan de draagvlakke moet afknijpen, om ze met een doorslag met geweld er uit te slaan.

De kans kan ook bestaan in den winter als men ijsnagels moet inslaan, dat de oude nagel zich niet best naar beneden laat slaan, als de kop zoo vast in het ijzer zit, en men dus genoodzaakt is om het ijzer onderweg te halen. Zoodoende is aan een geribden hals wel voordeel maar ook nadeel verbonden.

De nagel is iets stijver bij het omnieten; afbreken in den wand kwam maar zelden voor.

De nagels E L en V F bleken in onze ijzers niet te passen, maar later is mij gebleken, dat dit merk voor Nederland niet gemaakt wordt.

Het merk G, dat voor Nederland gemaakt wordt, is een goede bruikbare hoefnagel, is goed in de rits pas te maken, zoowel in zelf gemaakte als in fabrieksijzers.

De nagels zijn goedkoper in prijs, zijn lichter op gewicht, en worden in pakken van 5 K.G. geleverd. Bij proefname vrage men eerst monsterkaarten aan, daar de nummers van den nagel niet met andere merken overeenkomen.

Groningen, 30 Juli.

D. F. Stuivenberg.

IJZER EN KOLEN.

Smeden en smee-kolen, zij behooren nu eenmaal bij elkaar. Maar hoeveel tijd is er dikwijls niet noodig, voordat de smid zijn kolen kent?

Voor den niet bekwamen vakman klinkt dit misschien vreemd.

Wanneer men dagelijks met jeugdige smeden omgaat, bemerkt men hoeveel moeite het kost te leeren een smidsvuur onderhouden. Ook waren wij herhaaldelijk in de gelegenheid om te zien hoe volwassen smeden een verkeerd (niet economisch) gebruik maakten van goede smee-kolen. Laat staan, hoe het werk zal uitvallen als slechte kolen ter beschikking zijn. In de oorlogs-jaren kon men zijn eischen niet hoog stellen. Alle brandbare kolen waren toen ook smee-kolen, of werden met dien naam bestempeld.

De Limburgsche kolen, hoewel bruikbaar, zijn als smee-kolen minder geschikt. Zij bakken te weinig aan elkaar, geven veel te veel vlam en zijn over het algemeen vuil, of liever het aschgehalte is te hoog, waardoor te veel sintels ontstaan.

Een belangrijke vindplaats van goede smee-kolen is de buurt van Bochem en Essen in Westfalen.

Beknopt samengevat kunnen wij zeggen: goede smee-kolen hebben een doffe, diepzwarte kleur; zij branden met weinig vlam, moeten sterk aan elkaar bakken, weinig asch (sintel) achterlaten en zoo min mogelijk zwavel bevatten. Het gewicht van prima smee-kolen is 72—78 K. G. per H. L., afhankelijk van stukgrootte en watergehalte.

De goede en slechte eigenschappen van de kolen houden zeer nauw verband met een zuinig kolenverbruik en met de kwaliteit en kwantiteit van het te maken werk.

Elke vuurwerker weet, dat hij twee werkwijzen kan volgen, ten eerste het werken met open vuur en ten tweede het werken met een gesloten- of kapvuur. De eerste methode vereischt geen bijzondere zorg, wanneer slechts wordt zorggedragen, dat de kolen het te verwarmen voorwerp nauw omsluiten; dus niet alleen onder, doch ook in voldoende mate boven het werkstuk aanwezig zijn. Hierbij kunnen dus kolen, die in mindere mate de sterk samenbakkende eigenschap bezitten, ook nog gebruikt worden. Bij het kapvuur daarentegen *moeten* de kolen sterk samenbakken, wil het aan zijn doel beantwoorden. De eigenschap van samen te bakken ontleenen ze aan het aardvet of aardpek, dat bij verhitting vloeibaar wordt en dan als bindmiddel dienst doet. Hierdoor wordt het vuur geheel afgesloten en bereikt men daarmee, dat de verbrandingsgassen op het werkstuk terugkaatsen.

Bij goed opzetten van het kapvuur, waarbij rijkelijk water gebruikt wordt, behoudt men alleen een werkopening over, die door een paar doorgebrande kooltjes wordt afgesloten. Een goede vuurwerker zorgt er voor, dat bij draaien of wenden van het ijzer, de kolenkap niet inzakt. Zakt deze in, dan kunnen verse kolen op het wellende ijzer vallen en zou hierdoor het laswerk mislukken. Ook bij het open vuur is het opbrengen van nieuwe (verse) kolen, vlak voor het wellen, niet aan te bevelen. Komt wellend ijzer in aanraking met kolen, welke zwavel bevatten, dan vormt zich zwavel-ijzer, waarvan zelfs de geringste hoeveelheid reeds nadeelig is voor de bewerking.

Wanneer de kolen zwavelhoudend zijn, wordt men dat gewaar aan de zwaveldampen, die zij, bij het in gloed komen, afgeven. Heeft de zwavel reeds op het ijzer ingewerkt, dan ziet men dat de oppervlakte ruw geworden is en het ijzer blarig en bros.

Staal vermindert zeer in kwaliteit wanneer het verhit wordt in versche zwavelhoudende kolen. Door steeds te zorgen, dat ijzer en staal alleen in aanraking komen met doorgebrande uitzwavelende kolen, voorkomt men schade en bespaart de smid zich ergernis. Nog beter is om kolen met geen of zeer gering zwavelgehalte te koopen.

Zuivere smee-kolen bestaan uit 86,5 % koolstof, 5 % waterstof en 8,5 % zuurstof + stikstof. Hiermede wordt de samenstelling der geheel asch- en watervrije steenkool bedoeld.

De Ned. Bond van Détailhandelaren in brandstoffen hield dezer dagen te Leiden haar jaarvergadering. Sterk werd door dezen Bond aangedrongen, om uitsluitend te koopen op analyse. De groothandel wil hiervan echter nog niets weten. Voorloopig zullen dus ook de smeden nog genoeg hebben te nemen met die brandstoffen, waarvan de verbrandingswaarde hun totaal onbekend is. Alleen een groot watergehalte is zoo op 't oog waar te nemen. Aangenaam is het nu juist niet, om voor water denzelfden prijs te betalen als voor steenkool. Het zal in elk geval voordeeliger zijn zelf het water naar behoefte toe te voegen.

Over het gebruik van natte of droge steenkool op het smidsvuur verschillen de meeningen nog al. 'k Herinner mij nog het gezegde van een vroegeren patroon: „Geen water bij de kolen; water brandt niet”!

Al is het nu waar, dat voor het verdampen van het aanwezige water een zekere hoeveelheid warmte noodig is, verdient m. i. een matig watergebruik toch de voorkeur boven geheel droge steenkool, mits wij dit watergehalte niet tegen een hoogen prijs van den steenkolenhandelaar behoeven te betrekken.

Bij een goed aangelegd en onderhouden smidsvuur doet het inwendige gedeelte dienst als oven en wordt door de vochtige buitenlaag een te snelle verbranding voorkomen. Juist door te snelle verbranding van de buitenlaag gaat veel inwendige warmte naar buiten uitstralen, beteekent dit dus een dubbel verlies. Bevat de brandstof, bestemd voor een oven, veel water, dan wordt de verbrandingstemperatuur daardoor lager en is de droge brandstof daar meer economisch.

Naar mijn ervaring voldoet bij het maken van hoefijzers de volgende werkwijze het best. Schep de fijne asch rondom de vuurtong weg en breng daar rauwe kolen voor in de plaats. Maak het vuur aan en zorg, dat de zijanten goed vast in elkaar worden geslagen, onder toevoeging van water. Vervolgens nog meer kolen opbrengen. Men verkrijgt dan een langwerpige hoog opgewerkt vuur, met van voren een werkopening voor het inbrengen der afgeknipte staven. Verder geeft men niet *meer* blaasluucht dan *strikt* noodzakelijk is. Men voorkomt daarmee, dat de kolen niet te spoedig onder het ijzer wegbranden en de vlam door de kolenkap komt. Van tijd tot tijd worden versche, natgemaakte kolen opgeschepd en goed met de schop vastgeklopt. Vooral dient men te zorgen dat geen warmte aan de zijanten van het vuur

kan uitstralen, want deze warmte kunnen wij gerust als geheel verloren beschouwen. Wanneer het vuur eenmaal goed in orde is, kan de helper het na goede instructie gemakkelijk in orde houden.

Volgens deze manier gebruikt men minder kolen en maakt men per uur 1 à 2 paar ijzers meer dan bij het open vuur, terwijl smid en helper minder behoeven te zweeten tengevolge van onnoodige warmte-uitstraling van het vuur. Worden slechts 1 of 2 paar ijzers achtereen gemaakt, dan is het open vuur voordeliger, als ook voor het oprichten en passen.

* * *

Door een zeer groot deel der handelaren worden de brandstoffen niet per H. L. doch per 70 K. G. verkocht. Daar nu het gewicht van zuivere smee-kolen, zooals boven reeds gezegd is, van 72—78 K. G. per H. L. bedraagt, lijkt dit oogenschijnlijk een extra voordeeltje voor den kolenhandelaar.

Dit is echter niet geheel en al juist. Steenkolen verliezen, namelijk wanneer zij langen tijd aan de lucht zijn blootgesteld, aanmerkelijk veel aan gewicht en kwaliteit. Het is wel voorgekomen, dat dit verlies bij fijne (gruiskolen) in 9 maanden tijds 30 % bedroeg en met stuk-kolen daarentegen slechts 6 %.

De smeden zullen er goed aan doen bij oplage van een groote hoeveelheid, welke niet voor direct verbruik bestemd is, met dit feit rekening te houden.

H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Redactie,

In een der laatste nos. v. „De Hoefsmid” las ik in een overzicht enkele regels, die er op wezen, dat men in *Zweden* bij de verbeening der hoefkraakbeenderen vrijwel tot dezelfde conclusies komt als ik voor eenigen tijd in dit tijdschrift gesteld heb.

Het deed mij plezier uit het buitenland steun voor onze opvattingen te krijgen.

Hoogachtend,

v. d. Plank.

KORTE MEDEDEELINGEN.

† U. van der Wal. Te midden zijner drukke werkzaamheden overleed plotseling op 12 Juli de heer U. v. d. Wal op 60-jarigen leeftijd, in leven dierenarts te Grijpskerk (Gr.). Op velerlei gebied, in verband met zijne kennis, wist hij zich verdienstelijk te maken. Zoo ook in zake onzen cursus in hoefbeslag. Hoewel aanvankelijk eenige bezwaren zijnerzijds werden geopperd, gaf hij toe en aanvaardde bij de oprichting van den cursus in 1922 de leiding, en gaf tevens de theoretische lessen. Het bleek al spoedig, dat deze bij hem in goede handen waren, gunstige resultaten afwierpen en op hoogen prijs werden gesteld. Helaas te vroeg, meenen wij, is hij heengegaan. De heer U. van der Wal zal bij ons allen, onderwijzer en cursisten, niet spoedig worden vergeten.

P. H.

— **Propaganda voor goed hoefbeslag.** Op de landbouwtentoonstelling te Luik (België) werd, na afloop van den wedstrijd voor hoefsmeden, door den dierenarts J. de Luyck een voordracht over hoefkunde gehouden en door den heer A. Bosmans, directeur der hoefsmidschool te Cureghem (Brussel), een demonstratie in de practijk gegeven. Zoo iets komt het vak ten goede. Het verhoogt de belangstelling en de waardeering van de zijde van het publiek. — Het voorgaande jaar is op de tentoonstelling te Gouda een dergelijke demonstratie gegeven door den heer F. Falkenhagen te Amsterdam.

— **Film op hoefbeslag-gebied.** Prof. dr. A. Fischer, directeur der hoefsmidschool te Dresden (Saksen), heeft een film op hoefbeslaggebied verkregen, die ook tegen vergoeding wordt uitgeleend. Het bedrag der verlangde vergoeding is ons niet bekend en zal voor verschillende plaatsen en doeleinden ook wel verschillend zijn.

— **Hoefbeslag op de tentoonstelling te Rijssen, 3—5 Sept.** Het doel van de afdeling hoefbeslag is: 1e. door het tentoonstellen van verschillende verzamelingen hoefijzers, hulpmiddelen, materialen en benodigdheden van allerlei aard, zoowel voor het onderwijs, als voor het vervaardigen van hoefijzers, het besnijden en beslaan der hoeven, propaganda te maken voor het groot belang van een goed hoefbeslag voor het landbouwbedrijf, en voorts aanmoediging te geven voor verdere bekwaming in het vak; 2e. aan het publiek de groote beteekenis van het hoefsmidsvak te toonen en aan de vakmensen te laten zien alles wat tot hun vak behoort.

Gevraagd worden: 1. handgesmede hoefijzers voor normaal beslag; 2. idem voor abnormaal beslag; 3. fabriekmatig vervaardigde hoefijzers; 4. gereedschappen en materiaal, waarbij in aanmerking genomen wordt de kwaliteit en tevens de volledigheid; 5. hulpmiddelen ten behoeve van het onderwijs. Aan de klassen 1 en 2 kunnen smeden deelnemen, die wonen in Overijssel of aangrenzende provincies. Inzendingen van rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag kunnen in deze klassen niet mededingen, doch zullen gaarne ter opluistering worden toegelaten. — De inzendingen worden verdeeld en beoordeeld in twee groepen: die van hoefsmeden met rijksdiploma en die van anderen. Alle hoefijzers moeten door den inzender zelf zijn vervaardigd en geheel voor het onderleggen gereed zijn. IJzers in klasse 1 ingezonden mogen niet zijn ingesmeerd of ingebrand en mogen ook niet in het minst zijn gevild; hieraan zal bij de beoordeeling stipt de hand worden gehouden.

Omschrijving van klasse 1: 1 paar voorijzers, 1 paar achterijzers (zonder kalkoenen); 1 paar voorijzers, 1 paar achterijzers, met kalkoenen.

Omschrijving van klasse 2: Minstens 6 stuks verschillende, b. v. toonstrijkijzer, verzenstrijkijzer, klapijzer, balkijzer, verbrede tak, verdikte tak, klemhoefijzer, en. enz.

Aangiften reeds gesloten.

— **Duitschland.** De enorme wijziging, die de oorlog in den militairen toestand van Duitschland heeft gebracht, blijkt ook uit het aantal remonte-paarden, dat jaarlijks wordt aangekocht. Vóór den oorlog bedroeg het 8500 per jaar, thans 2500. — Het aantal zware trekpaarden is belangrijk vermeerderd, dat der rij- en tuigpaarden belangrijk verminderd. Zoo vernamen wij op de trekpaard-tentoonstelling te Dordt, die de vorige maand werd gehouden, dat bijvoorbeeld in Oost-Pruisen, dat ongeveer een oppervlakte heeft als Nederland en waar vroeger uitsluitend rij- en tuigpaarden werden gefokt, thans reeds ongeveer 800 hengsten van het type trekpaard voorkomen, alzoo reeds verreweg in de meerderheid zijn. De enorme uitbreiding der trekpaardfokkerij over bijna de geheele wereld brengt mede dat de groote vraag op de wereldmarkt thans wel bevredigd kan worden.

PERSOVERZICHT.

— De *Engelsche ijzerindustrie* verlangt van de regeering bescherming tegen den invoer van buitenlandsche artikelen. De scheepsbouwindustrie daarentegen heeft tegen dezen eisch geprotesteerd en het kabinet verzocht aan den wensch van de ijzerindustrie geen gehoor te geven.

(u. „N. R. C.”).

— *Van de Duitse ijzermarkt.* Men schreef 20 Juli uit Essen aan de N. R. C.: Op de ijzermarkt ziet het er van week tot week troosteloozer uit. Wel hebben de rijksspoorwegen eindelijk weder eens een bestelling gedaan, doch deze order beteekent echter niet veel voor de steeds meer om werk verlegen zijnde fabrieken, wanneer men in aanmerking neemt, dat de spoor vroeger de bedrijven voor bijna de helft van haar productie van werk voorzag. Verschillende groote fabrieken denken er reeds aan, eenige van haar hoogovens te dooven. De mijnbouw, die vroeger als regelmatige en vaste afnemer van de ijzerindustrie kon gelden, kan tegenwoordig wegens den slechten toestand slechts het allernoodzakelijkste bestellen. Wanneer er van anderen kant geen verandering komt, staat de ijzerindustrie voor het onvermijdelijke feit, nog verder het bedrijf te moeten inkrimpen.

De ijzerhandel heeft onder deze omstandigheden natuurlijk eveneens te lijden; kenmerkend is, dat staafijzer, hetwelk een week geleden nog tegen Mk. 130 tot 132 per 1000 K.G. werd verhandeld, nu reeds voor Mk. 125 tot 126 per 1000 K.G. verkrijgbaar is. De levertijden zijn belangrijk korter geworden. Staafijzer wordt bij goede specificaties reeds binnen 3 weken geleverd. De profielijzerprijs van Mk. 132 per 1000 K.G. is niet veranderd. Ook de prijs van universaalijzer, Mk. 143.50 tot 145 per 1000 K.G., is standvastig gebleven. Ook de markt van platen toont geen noemenswaardige veranderingen; ten hoogste zou kunnen worden vermeld, dat de Siegerländer fabrieken, die weinig te doen hebben, door lagere aanbiedingen trachten op de Rijn-Westfaalsche markt afzet te vinden. De bandijzerprijs is onveranderd gebleven.

Nogmaals drukken wij H.H. HOEFSMEDEN op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

Linkse en Rechtsche Modellen — Bijzonder Practische Vormen — Juiste verdeling der Nagelgaten — Diepe Bitsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VOORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in **EEN HITTE PASKLAAR** worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Bij vele solide **HANDELAREN** in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — **WEIGERT NAMAAK.**

Verkrijgbaar zolang de voorraad strekt:

overcomplete jaargangen van „De Hoefsmid”

1896, 1897, 1898, 1912, 1920, 1923, 1924 gebonden in linnen stempelband.

1900, 1901, 1904 tot en met 1911 in losse stempelband voor den prijs van **f 1.20** fr. p. p.

Te bevragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”, onder toezending van postwissel.

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

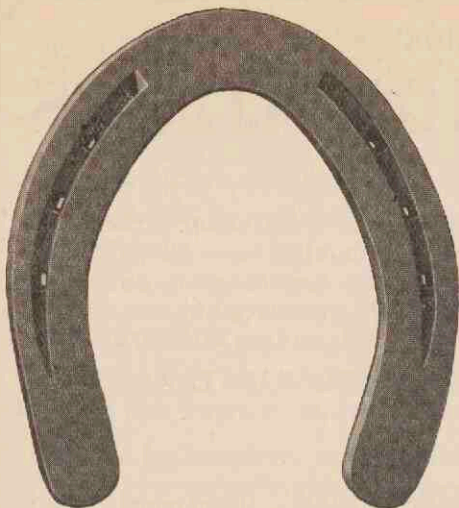
is de meest volmaakte in de wereld.

Spaart moeilijkheden — **Breekt niet** — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa
BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sarbonne Parijs (5e)

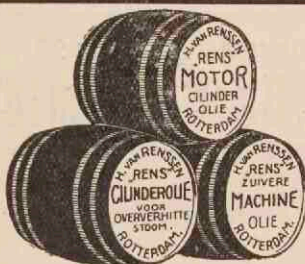
Een goed machinaal
hoefijzer moet dezelfde
eigenschappen hebben als
uw eigen gesmeed ijzer.

Gebruikt daarom

„LEVO“
HOEFIJZERS
MACHINAAL GESMEED

Deze hebben de meeste
overeenkomst met uw eigen
ijzer.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“
F^A. LEM & VOSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder-
en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine-
en Rijwielolie — Collings Patent As-olie —
Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen,
vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,
Telef. 31218 — Anna Paulownastraat 51^a

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustard- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in
meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc
vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. Open en dichte luchtdrukzolen voor voor- en achterijzers in
9 resp. 11 maten voorradig.

b. Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 8 maten
voorradig.

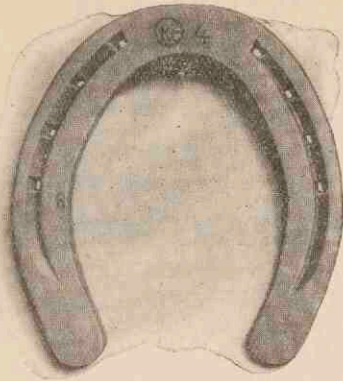
c. Blokzolen, straalzolen en hielstukken.

Kunsthorn, kurkkit.

Ijsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreek-
tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch-
of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

NIEUW MODEL

NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD MERK

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

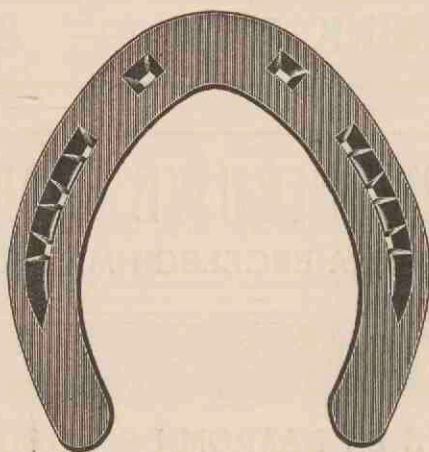
HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

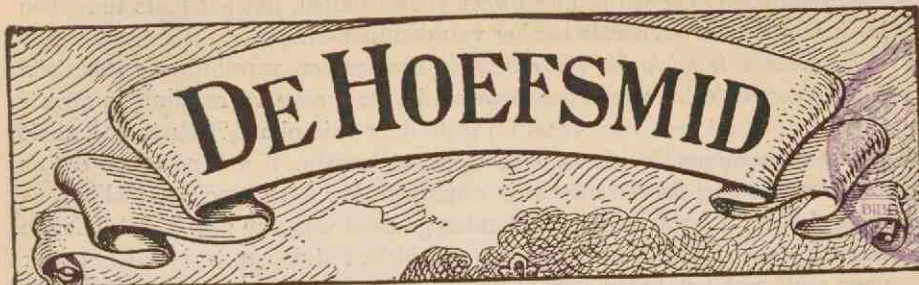
Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste** aan de markt.

ABONNEMENTS-PRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
 voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 6 cM.) f 2.—,
 iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
 contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Inhoud: De taak van den hoefsmid bij de bestrijding van hoefkanker. — Wedstrijd in hoefbeslag op de landbouwtentoonstelling te Apeldoorn. — Het hoefbeslag op de landbouwtentoonstelling te Hoogeveen, 27 Aug. gehouden. — In memoriam. — Cursus in hoefbeslag te Appingedam. — Korte mededeelingen. — Adv.

DE TAAK VAN DEN HOEFSMID BIJ DE BESTRIJDING VAN HOEFKANKER.

Ieder jaar valt er nog steeds een te groot aantal paarden, in de kracht van hun leven, ten offer aan hoefkanker. Dit aantal te verminderen is niet alleen de taak van eigenaar en dierenarts, doch ook de smid kan hier zeer nuttig werk verrichten, omdat voorkomen, hier speciaal, beter is dan genezen.

De voornaamste oorzaak hiervan is mijns inziens het feit, dat lijders aan deze hoefziekte *te laat onder deskundige behandeling komen*. En dit komt weer, doordat een dier, met zelfs ernstige uitbreiding van het kankerproces, *niet kreupel* loopt. Hierdoor wordt de eigenaar, en vaak ook de smid, op een dwaalspoor gebracht; zij zien, juist omdat het paard niet kreupelt, de toestand niet zoo ernstig in als deze in werkelijkheid is!

Als bewijs voor deze bewering mag dienen, dat in den tijd dat de korenstoppels op het veld staan, waarop de dieren dan kreupel loopen, de meeste hoefkanker-patienten voor onderzoek bij de dierenartsen worden aangeboden.

Waar het dus op aan komt, en waar vooral de smid voor kan zorgen, is, dat *paarden met beginnende hoefkanker direct onder deskundige behandeling komen*. Want bij geringe uitbreiding is deze ziekte, bij den tegenwoordigen stand der wetenschap, vlug te genezen. Is de kwaal echter ver voortgeschreden, zoodat behalve de straal, ook de zool en zelfs de wand aangetast zijn, dan vordert de genezing maanden en is voor den practiseerenden dierenarts vaak niet meer tot stand te brengen.

De hoefsmid moet dus in staat zijn om deze ziekte direct te herkennen! Dit is soms moeilijk, daar het in het begin veel op rotstraal lijkt. Meestal begint kanker aan den straal. Dit behoeft echter niet en juist als er vieze, weeke plekken te zien zijn in zool of steunsels, kan men er haast zeker van zijn met kanker te doen te hebben.

Wat is nu eigenlijk hoefkanker?

Ter geruststelling wil ik hier direct vooropstellen, dat het niets te maken heeft met de zoo gevreesde kanker van den mensch.

De oorzaak is tot heden nog onbekend. Er bestaan verschillende theorieën over, waarvan echter geen een bewezen is. De meest waarschijnlijke opvatting is wel, dat het veroorzaakt wordt door microben. Toch is het nooit gelukt deze uiterst kleine wezentjes aan te toonen. Wel is gebleken *dat de ziekte van het eene paard op het andere overgaan kan.* Men bracht namelijk eens in een kolenmijn, waar nooit hoefkanker geweest was, een paard, dat lijdende was aan deze ziekte. Na verloop van tijd bleken al de aanwezige dieren stuk voor stuk met het lijden behept te zijn.

Hoe ontstaat de ziekte?

Wanneer de hoeflederhuid op de een of andere manier bloot komt te liggen en de smetstof is toevallig aanwezig, dan zal de ziekte zich ontwikkelen, wanneer de lederhuid bovendien aan vocht en vuil is blootgesteld. Zoo was er in 1800 reeds een onderzoeker, die de oorzaak zocht in nat stroo, verwaarloosde steengallen, nageltred enz. Waarschijnlijk zijn dit niet de oorzaken, doch werken zij het ontstaan der ziekte in de hand.

De eigenaar moet er dus op gewezen worden, dat de hoeven eens af en toe schoongemaakt moeten worden. Hierbij behoeft niet overdreven te worden. Toch is het zoo'n kleine moeite de hoeven schoon te krabben en de paarden daarna op droog stroo te zetten. Als dat regelmatig enkele keeren per week gebeurde, dan was er al veel gewonnen.

Hoe ziet hoefkanker er uit?

In uitgebreide gevallen is het vrij duidelijk. Dan is een min of meer groot deel van de bodemvlakte van den hoef bedekt met weeken loszittenden hoorn. Een wratachtige aanwas steekt meestal buiten den omringenden hoorn uit, en deze is vochtig, pappig, grauwwit of bleekrood van kleur en stinkt enorm.

Die wratachtige aangroeiingen zijn zeer bloedrijk. Wanneer het vuil wat weggekrabd wordt, komt meestal reeds bloed te voorschijn, vooral als men dat slechte stuk van straal of zool gaat besnijden. In sommige gevallen is het moeilijk hoefkanker van rotstraal te onderscheiden.

Rotstraal beperkt zich tot den straal, die daarbij langzamerhand kleiner wordt. De hoorn verweekt, rot weg. Bij kanker begint het juist te groeien! Ook hier wordt de hoorn week en vies, maar de vlokken van de hoeflederhuid zwellen op, worden grooter, en scheiden meer hoorncellen af, tegelijk met een stinkend witachtig vocht. De gevormde hoorn blijft week. Het geheel krijgt een bloemkoolachtig aanzien.

In gevallen, waarbij men twijfelt of men met ernstige rotstraal of beginnende straalkanker te doen heeft, doet men verstandig den eigenaar te adviseeren een dierenarts te raadplegen, daar kanker steeds dieper zit dan men oppervlakkig zien kan. Wacht men dus tot men zekerheid heeft, dan is het soms reeds te laat.

Om hoefkanker te voorkomen dient de smid zelfs het lichtste geval van rotstraal niet te verwaarloozen, omdat beginnende kanker voor rotstraal aangezien kan worden. Daarom mag in geen enkele smederij *werk* en *teer* ontbreken. Want zonder deze twee is behandeling van rotstraal onmogelijk.

Toch wordt er m. i. niet genoeg aandacht aan rotstraal geschonken. Dat een goede straal de grootste steun is van een flink hoefmechanisme, dat een zwak straaltje aanleiding geeft tot het ontwikkelen van klemhoeven, wordt nog te vaak vergeten. Voorkom een rotstraal en gij voorkomt een of ander ernstig hoefgebrek!

De behandeling van rotstraal mag als de taak van den smid beschouwd worden, met uitzondering misschien van zeer ernstige gevallen. *Als hoofdregel geldt natuurlijk den straal zooveel mogelijk te sparen.* Met dit voor oogen moeten alle losse deelen weggenomen en de spleten verwijd worden, zoodat alle vochtige plekjes met een prop werk goed drooggewreven kunnen worden. Vooral de middelste straalgroeve moet met een bosje werk flink doorgetrokken worden. Dan wordt de heele straal goed met teer bestreken en in ernstige gevallen worden bosjes werk, gedrenkt in teer, in de gaten en in de straalgroeven gestopt. Als het noodig is, kan zelfs een balkplaatijzer worden aangebracht, om het werk en de teer vast te houden. De eigenaar kan deze behandeling gemakkelijk dagelijks toepassen, na grondig reinigen en drogen van den hoef.

Men dient steeds de aandacht van den eigenaar te vestigen op de standplaats van het dier. Deze moet droog en zindelijk zijn. Bij een vuile natte stalling is behandeling van rotstraal een onbegonnen werk!

Zoo gemakkelijk rotstraal te behandelen is, zoo moeilijk is dat met hoefkanker het geval. Hierbij helpt teer niets. Een nauwkeurig vrij leggen van de heele aangetaste plek, een goed drukverband met bepaalde chemische middelen, is het werk van den dierenarts.

De taak van den smid is dus het voorkomen van rotstraal en het tijdig onderkennen van het begin van kanker. Voor de leiders van de cursussen in hoefbeslag is de taak weggelegd de toekomstige smeden een goede kennis van genoemde zaken bij te brengen en met doode en levende hoeven het verschil tusschen kanker en rotstraal te demonstreeren. Hiertoe bestaat in den loop van den cursus allicht gelegenheid.

Eindhoven.

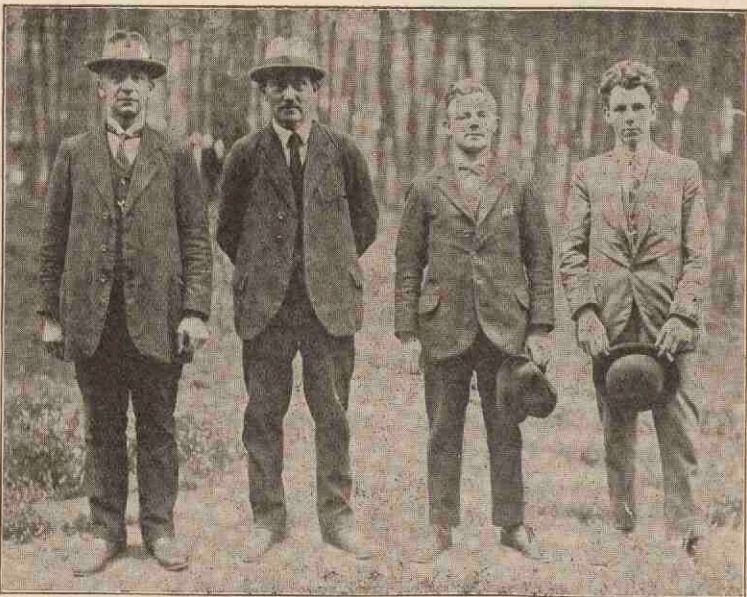
Dierenarts P u l l e s.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG OP DE LANDBOUWTENTOONSTELLING TE APELDOORN.

Voor dezen wedstrijd waren 14 deelnemers die allen den eersten dag aan den voorwedstrijd hebben deelgenomen. Deze voor-wedstrijd werd in de ambachtschool gehouden, ten einde de tien besten aan te wijzen voor de mededinging aan den wedstrijd op den volgenden dag. De opgave voor den wedstrijd was het vervaardigen van een balkijzer naar een door de jury meegebrachten hoef. Deze hoef mocht gezien en gemeten worden, doch werd daarna opgeborgen; passen was dus uitgesloten. Hoewel de meeste deelnemers ijzers inleverden welke te ruim waren, toonde toch *een* zoo precies den vorm dat het zonder meer koud ondergenageld kon worden. Zoals ik reeds zeide, de meeste deelnemers zondigden wat den *vorm* van het balkijzer betreft. De tien deelnemers voor den wedstrijd waren:

Regelingscommissie en jury voor den hoefbeslag-wedstrijd te Apeldoorn: 1. S. v. Angeren (jurylid), 2. W. Diks te Beekbergen, 3. M. de Ridder, dierenarts te Arnhem (jurylid), 4. H. D. Krouwel, dierenarts, 5. L. v. d. Wal, beide te Apeldoorn, 6. A. A. Haverkamp te Teuge.

De winnaars te Apeldoorn, in volgorde van l. naar r.: C. W. Linsen, C. W. Grievink, J. v. d. Weijenberg, L. P. Boerman.

C. W. Linsen te Driel (O. B.), J. v. d. Weijenberg te Vlijmen, B. Veldhuizen te Jutphaas, E. Huttinga te Ugehelen, C. W. Grievink te Diepenveen, T. H. Seesink te Zutphen, H. Huiskamp te Eefde, J. Geurtsen te Twello, H. Haverkamp te Teuge en L. P. Boerman te Beekbergen.

Den volgenden dag werden de paarden beslagen.

Ieder der tien deelnemers kreeg een voet voor zijn rekening; bij loting werd bepaald welke.

De prijswinnaars waren: I. C. W. Linsen te Driel. Besnijden zowel als het geheele beslag waren keurig in orde. Daarop was eigenlijk niet de kleinste aanmerking te maken, gouden medaille. 2e prijs, verguld zilv. med., C. W. Grievink te Diepenveen, die ook keurig werk heeft geleverd; 3e pr. zilv. med., J. v. d. Weijenberg te Vlijmen en idem L. P. Boerman te Beekbergen die de zilv. med. verwierf, aangeboden door de smedenpatroons-vereeniging te Apeldoorn. Deze beide heeren leverden ook goed werk. De bronzen med. werd toegekend aan B. Veldhuizen te Jutphaas; de voet was goed besneden hoewel iets te veel van den straal weggenomen; het ijzer was goed gesmeed, alleen de nagelgaten waren te veel in de voorste helft van het ijzer geplaatst, dat hier van groot belang was omdat het een balkijzer gold, en het geheele beslag was iets te ruim. Over het algemeen werd vlot gewerkt, waarmede bijna altijd samengaat dat er goed werk geleverd wordt. De jury heeft met genoegen de prijzen aan de winners uitgereikt.

De ingezonden ijzers waren in twee groepen verdeeld:

1°. die van onderwijzers in practisch hoefbeslag, waarvan de prijswinnaars waren, de heeren J. J. Mathijssen te Herveld, verg. zilv. med., en A. A. Haverkamp te Teuge, zilv. med.

2°. die van niet-onderwijzers, in vier groepen verdeeld (a. b. c. d.) waarvoor twee prijzen beschikbaar. Deze werden behaald door de heeren C. W. Linsen te Driel, zilv. med, en T. H. Seesink te Zutphen, br. med., terwijl aan J. Geurtsen te Twello een eervolle vermelding werd toegekend.

De Regelingscommissie voor het Hoefbeslag te Apeldoorn bestond uit de heeren H. D. Krouwel, dierenarts te Apeldoorn, L. v. d. Wal, Molenstraat te Apeldoorn, A. A. Haverkamp, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Teuge, en W. Diks te Beekbergen. Vooral de heer L. v. d. Wal heeft zich geen moeite ontzien om deze wedstrijden te doen slagen. Hij heeft het weten klaar te spelen alles tot in de puntjes te verzorgen. Daarom een bijzonder woord van hulde aan den heer v. d. Wal.

Zeer zeker kan ik dit verslag van de tentoonstelling en den daaraan verbonden wedstrijd besluiten met de verzekering te geven, dat deze veel hebben bijgedragen tot vermeerdering der kennis van het hoefsmidsvak, zowel bij smeden als bij paardenhouders.

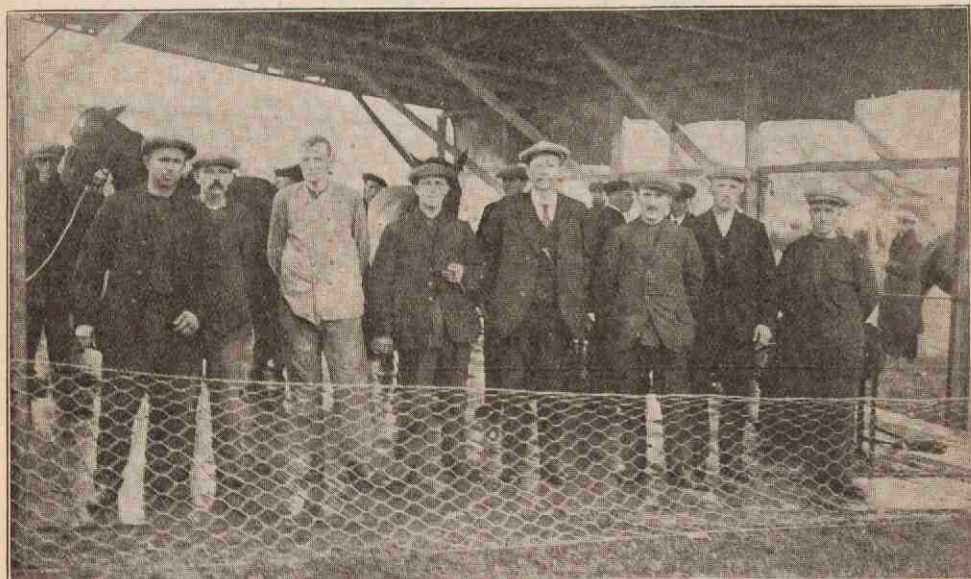
Utrecht, Aug. 1925.

S. v. Angeren.

HET HOEFBESLAG OP DE LANDBOUW-TENTOONSTELLING te HOOGEVEEN, 27 Aug. gehouden.

Het gewone programma, n.l. vóórwedstrijd en daarna den volgenden dag de wedstrijd, is helaas moeten vervallen daar het aantal deelnemers slechts gering was. Alle 8, die zich hebben aangemeld, namen aan den wedstrijd deel. Dit gering aantal deelnemers wijst gelukkig niet op een gebrek aan belangstelling, doch berust — naar wij vernamen — op te weinig publiciteit door het tentoonstellingsbestuur aan den wedstrijd gegeven.

Ook werden collecties ijzers gevraagd; vier hoefsmeden hadden ingezonden. Bijzondere vermelding verdienen de collecties hoefijzers, ingezonden door vier leerlingen van de Ambachtsschool te Hoogeveen.

De 8 deelnemers a/d. wedstrijd te Hoogeveen. Van links naar rechts: P. Klooster te Hoogeveen, E. Suichies te Rolde, J. Zinger te Beilen (1e prijs, zilv. med. en f 20), J. Stadman te Anloo, G. Nijboer te Norg (E. V. en f 10), L. Tichelaar te Hooger Smilde (E. V. en f 10), G. B. Blanche te Oud Schoonebeek (E. V. en f 10), K. Rieske te Dwingelo.

Het plan voor deze laatste inzending is gemaakt door den Directeur dier school en door den leeraar J. Reitsma. Nu er hoe langer hoe meer machinale hoefijzers gebruikt worden, is er bij de particuliere smeden geen of weinig gelegenheid meer om ijzers te leeren maken en is er voor de verschillende ambachtsscholen een nuttig terrein voor werkzaamheden op hoefbeslaggebied open gekomen. Speciaal de scholen, in een landbouwstreek gelegen, zullen hunnen leerlingen nuttige kennis kunnen medegeven en bekwaamheden bijbrengen, welke zij zich later niet of veel moeilijker eigen kunnen maken. De jury te Hoogeveen, bijzonder ingenomen met de gedachte en ook met het tentoongestelde werk, kende den inzendingen dezer jongelui allen een eervolle

vermelding toe, met kleine geldprijzen. Voor deze jongens zal het later gemakkelijker zijn zich in het hoefsmidsvak te bekwamen en een cursus te volgen. De namen dezer leerlingen (14 à 15 jaar oud) zijn: K. Stel, P. ten Heuvel, B. Beurs en F. Metselaar.

Het spreekt van zelf dat aan de collecties, door hoefsmeden ingezonden, hoogere eischen gesteld werden. Deze inzendingen bleken vrij goed te zijn: 1e prijs E. Suichies te Rolde, 2e L. Tichelaar te Hoogersmilde, 3e J. Zinger te Beilen, 4e G. Blancke te Schoonebeek.

Het hoefbeslag in Drenthe blijkt vooruitgaande te zijn. Dr. J. Staal, dierenarts te Assen, ijvert er veel voor om het hoefbeslag op goed peil te brengen; hij zal dan ook met genoeg de stijgende lijn waarnemen.

* * *

De wedstrijd, waarvoor een goede ruimte op het tentoonstellingsterrein beschikbaar was, trok veel belangstelling; een overdekte tent met plankenvloer, voor deze gelegenheid keurig in orde gebracht, deed, met het oog op het minder gunstige weer des morgens, uitnemende diensten.

Door iederen deelnemer moest een voet worden beslagen. J. Zinger te Beilen kwam als eerste uit den strijd en verwierf een zilveren medaille plus f 20. Zijn beslag was iets te kort, besnijden goed; het ijzer had iets meer strijkvorm moeten hebben. L. Tichelaar, G. Nijboer, en G. B. Blancke Jzn. kregen ieder een eervolle vermelding plus f 10. Tichelaar had iets meer den rand moeten breken; het ijzer was behoorlijk afgewerkt, doch, ook al in verband met het besnijden, in toon- en zijgedeelte te nauw. Nijboer leverde ook een te nauw beslag. Blancke had den voet zeer goed besneden, het ijzer voldeed goed, doch het totale beslag beoordeelend, bleek het ijzer te ruim te liggen, terwijl de buitentak te kort was.

Zowel voor deelnemers als publiek, was ook deze wedstrijd weer zeer nuttig. Eerstgenoemden ondervinden welke fouten zij maken, worden daarop nog eens gewezen, terwijl zij anders vaak maar in sleur doorwerken. Moge deze wedstrijd voor hen een aansporing zijn om ook op kleinigheden zorgvuldig te letten. — Het publiek kan met eigen oogen waarnemen, dat het maken van een goed beslag, hetgeen heel eenvoudig lijkt, meer vergt dan gewoonlijk gedacht wordt. Een betere waardeering van den hoefsmid kan hiervan het gevolg zijn, ten voordeele van beide partijen.

*

Nog zij vermeld dat aan den heer J. Reitsma en aan den heer Kroeze te Grollo, beide onderwijzer in practisch hoefbeslag, een verg. zilv. medaille is toegekend voor de ingezonden collecties leermiddelen, die keurig in orde waren.

Augustus 1925.

S. van Angeren.

HOEFBESLAG OP DE TENTOONSTELLING TE WIJCHEN.

Hoewel deze tentoonstelling niet groot opgezet is, heeft men toch gemeend het hoefbeslag niet over het hoofd te mogen zien. Er werden inzendingen van collecties hoefijzers verzocht en tevens een wedstrijd uitgeschreven.

Slechts twee inzendingen bevonden zich in den daarvoor bestemden tent. Hiervan was die van den onderwijzer-hoefsmid P. A. Verhoeven te Schaik behoorlijk volledig. Een 33-tal, meest afwijkende ijzers, waren keurig op een bord gerangschikt en duidelijk van de benamingen voorzien, terwijl op bedoeld bord tevens onderscheidene gereedschappen waren opgehangen. Verhoeven werd voor zijn nette expositie een zilv. medaille toegekend. — De tweede collectie was van veel kleineren omvang en viel mede daardoor minder op.

Van de 4 tentoonstellingsdagen zou de wedstrijd plaats vinden op 7 en 8 September. Op den eersten dag zou dan een z.g.n. vóórwedstrijd plaats hebben. Er kwamen echter maar 10 aangiften in en werd besloten alles op 7 Sept. af te doen. Ter plaatse komende bleek de voorbereiding veel te

De 10 deelnemers aan den wedstrijd: 1. J. v. d. Wijenberg te Vlijmen (1e prijs); 2. H. J. v. Langen te Heumen (2e prijs); 3. A. J. Schiks te Gassel bij Grave (3e prijs); 4. J. M. v. Langen te Overasselt (4e prijs).

wenschen te laten. Zulks werd toegeschreven aan het feit dat de algemeene secretaris te weinig had overgelaten aan de sub-commissies, die elk voor hun onderdeel als bevoegd konden gelden.

De wedstrijd werd begonnen in een nabij het Tentoonstellingsterrein staande smederij. Een beknopte gelegenheid, zoodat van een rustig werken geen sprake was, te meer omdat het belangstellende publiek nog een groot deel van de ruimte in beslag nam. — De wedstrijd werd daarna gedeeltelijk overgebracht naar het tentoonstellingsterrein, d.w.z. het monsteren, passen en onderleggen vond daar plaats. Gelukkig bleven gedurende dien tijd zware regenbuien uit en nam de wedstrijd nog een goed verloop.

De heeren C. J. de Gier, dierenarts te Wijchen, S. van Angeren te Utrecht en P. Bongaerts te Maasniel, hebben als juryleden de werkzaamheden beoordeeld en waren — gezien de omstandigheden waaronder ze werden verricht — behoorlijk over den geleverden arbeid tevrede.

IN MEMORIAM.

Den 25en Juli l.l. overleed te Beemster, in den ouderdom van 77 jaren, de heer **H e n d e r i k K r u i j t**, die steeds heeft getoond een bijzondere liefde te bezitten voor het hoefsmidsvak.

In de kracht van zijn jaren was het een pionier om te trachten het hoefsmidsvak te verheffen en zeer zeker heeft de heer Kruijt er niet weinig toe bijgedragen om verschillende cursussen in Hollands Noorderkwartier tot stand te brengen. Als kundig vakman nam ZEd. de practische leiding der cursussen op zich, slechts tegen vergoeding van enkel reis- en verblijfkosten, hetgeen een stilzwijgend bewijs geeft van zijn liefde voor dit doel.

▣ Ook op vereenigingsgebied was de heer Kruijt een der voormannen en menige vergadering is door ZEd. op voortreffelijke wijze geleid, kortom, een man, die zeer veel gedaan heeft voor het hoefsmidsvak, het vak, waarover Z.Ed. niet uitgesproken kon raken, zelfs tot in zijn laatste levensdagen toe.

Gedenken wij hem, zoolang het ons moge gegeven zijn, omdat hij een pionier was voor het hoefsmidsvak.

Alkmaar.

Th. A. Koelman Nz.

 CURSUS IN HOEFBESLAG TE APPINGEDAM.

Foto van de leerlingen van den cursus met de onderwijzers (geheel links de heer H. A. Kroes, geheel rechts de heer M. Ritsema, onderwijzer in de practijk) in hoefbeslag te Appingedam (2e gedeelte), die deze maand afloopt. Het is de 7e cursus, die gehouden is, vanwege de Afdeeling Appingedam van den Bond van Smedenpatroons, en door de Regcering gesteund met subsidie.

In 't geheel zijn 78 smeden opgeleid aan dezen cursus, waarvan 32 in Utrecht examen hebben gedaan, die allen het Rijksdiploma hebben verworven.

De cursussen zijn steeds aan de Ambachtsschool gegeven.

De theoretische lessen worden steeds gegeven door de heer H. A. Kroes, die tevens leider is.

De namen van de leerlingen zijn, staande v. l. naar r.: J. Boersema te Bedum, L. Elzen te N. Beerta, J. Boersema te Zuidwolde, H. Klompsma te N. Buinen, J. Smit te Eppenhuisen, C. Zwaagman te Onderdendam, H. Dallenga te Heveskes, H. Sijpkens te N. Buinen, J. Lalkens te Roodeschool, S. Gorter te Usquert, D. Snakenberg te Tjamsweer; zittende v. l. naar r.: K. Hammenga te Uithuisen, W. Bos te 't Zandt, J. Medendorp te Usquert, F. Korthuis te Noordbroek.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Het Bestuur van de **Vereeniging van Rijks-Gedipl. onderwijzers in practisch hoefbeslag** is voornemens in 't laatst van September of begin Oct. een **bestuursvergadering** te houden.

Leden, die voornemens zijn iets in behandeling te brengen, worden verzocht voor den 26 Sept. hiervan opgave te doen bij den Secretaris H. v. Waasbergen te Oud-Beijerland of bij ondergeteekende te Appingedam.

M. R i t s e m a.

— — —

— **Hoefbeslag op de tentoonstelling te Rijssen.** Het is niet tot een wedstrijd in hoefbeslag op deze landbouwtentoonstelling kunnen komen. Alleen waren twee collecties hoefijzers ingezonden, n.l. door den onderwijzer-hoefsmid H. J. R o e t g e r i n k te Enter en den hoefsmid G. H. T. IJhuis te Hellendoorn. De collectie van Roetgerink muntte in volledigheid uit. Zestig stuks verschillende en keurig afgewerkte hoefijzers lagen ter bezichtiging, waarvan bij de afwijkende modellen de benaming stond aangegeven. Het tentoonstellingsbestuur mag Roetgerink wel dankbaar zijn voor zijne inzending, die veel bekijks had.

— — —

— De **Commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid**, bestaat voor het tijdvak van 1 Sept. 1925 tot 1 Sept. 1926 uit Dr. H. M. Kroon, hoogleeraar te Utrecht, lid en voorzitter, S. van Angeren, chef-hoefsmid aan het Zoötechnisch instituut te Utrecht, H. J. Breukink, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Lochem, M. ten Broeke, veearts te Tiel, Dr. J. H. Hartog, hoogleeraar te Utrecht, Dr. R. H. J. Gallandat Huet, majoor-paardenarts aan de Militaire Hoefsmid-school te Amersfoort en Dr. G. M. v. d. Plank, Conservator aan het Zoötechnisch instituut te Utrecht.

Tot plaatsv. leden zijn benoemd: A. W. Heidema, Secretaris der Nationale Vereeniging tot bevordering der paardenfokkerij in Nederland, te 's-Gravenhage (tevens plv. voorz.), L. J. H. Bloemen, veearts te Roermond, A. Frederikse, majoor dirigerend paardenarts b. d. te Utrecht, Th. A. Koelman, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Alkmaar, M. de Ridder, veearts te

Arnhem, A. J. Schieman, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Axel, J. A. Tangelder, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Duiven, en B. H. Veldhuis, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Holten.

— **Beslag Stark-Guther.** De September-aflevering van „Der Hufschmied“ bevat hierover een hoofdartikel, dat geschreven is door Dr. L. Grötz, Directeur der Hoefsmidsschool voor de Rijnprovincie te Keulen. Het hoefbeslag heeft ten doel, zoo vangt Schr. aan, om in verband met den bouw en de functie van den hoef, het hoefmechanisme althans niet te belemmeren, het paard op den weg een zekeren gang te verschaffen, de nadeelen van gebrekkige standen zooveel mogelijk op te heffen en de geneezing van zieke hoeven of ledematen te steunen.

Schr. stelt op den voorgrond dat het bij een zoo veelzijdig doel tot de onmogelijkheden wordt geacht om hier met één beslagvorm te kunnen volstaan. De strekking van het artikel komt dan ook op tegen de in 1917 verschenen brochure „Nieuwe banen in het hoefbeslag“, door Dr. Stark en opperwachtmeester-hoefsmid Guther, en onder verdediging van de opvattingen in zake hoefbeslag, die vóór dien tijd bestonden. Schr. heeft zelf ook proeven met het Starksche plaatijzer genomen, met een sleepers- en een rijtuigpaard, beide met regelmatigen stand en hoefvorm, en bij 12 paarden met zieke hoeven, w. o. 7 knolhoeven, 2 plat- en 2 volhoeven, benevens 1 spitse wijde hoef met ingetrokken wand. Schr. komt tot de volgende conclusies:

De plaatijzers kunnen bij volhoeven op dunne plaatsen der hoornzool aanleiding geven tot kreupelheid.

Bij volhoeven verdient het balkijzer, met of zonder onderlaag, de voorkeur boven het plaatijzer. Dit laatste is niet altijd in staat bij pas opgetreden hoefbevangenheid een doorzakking der zool te voorkomen. Evenmin is daarmee een verbetering van de zool of hoefvorm verkregen bij vlak-, vol- of knolhoeven.

Bij knolhoeven met doorgezakte zool kon in eenige gevallen een sterkeren groei van den zoolhoorn worden verkregen. In één geval van sterk ingetrokken wand, van spitse hoeven, gaven plaatijzers aanleiding tot kreupelheid. Zware plaatijzers veroorzaken een vroegtijdig los worden der ijzers. Het maken en het passen van deze ijzers is voor den gemiddelden hoefsmid te moeilijk en vordert bovendien meer materiaal en arbeid dan voor gewone ijzers.

* * *

Uit het bovenstaande blijkt opnieuw dat de inzichten omtrent het beslag Stark-Guther uiteenlopend zijn. In sommige gevallen verdient het aanbeveling, doch niet in alle.

ADVERTENTIËN.

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID

Het Najaarsexamen 1925 wordt gehouden in de maanden October, November of December. Schriftelijke aanmelding vóór 27 September, **onder overlegging van een bewijs, dat een 2-jarige cursus in hoefbeslag is gevolgd of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald**, aan den Secretaris der Examencommissie. Het examengeld bedraagt f5.— en kan bij den aanvang van het examen worden voldaan.

Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET.
Regentesselaan 6 te Amersfoort.

Nogmaals drukken wij H.H. HOEFSMEDEN op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

Linksche en Rechtsche Modellen — Bijzonder Practische Vormen — Juiste verdeling der Nagelgaten — Diepe Ritsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VOORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in **EEN HITTE PASKLAAR** worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Bij vele solide **HANDELAREN** in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — **WEIGERT NAMAAK.**

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

is de meest volmaakte in de wereld.

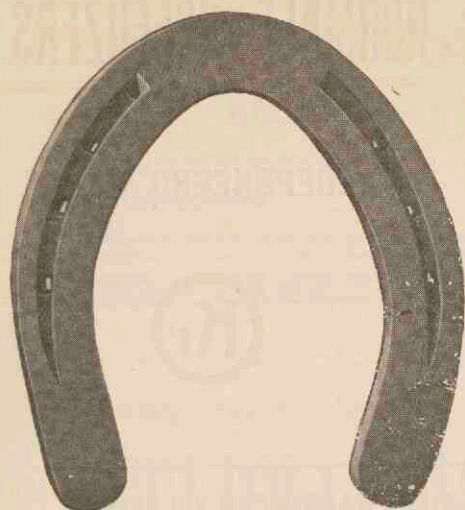
Spaart moeilijkheden — **Breekt niet** — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa

BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sarbonne Parijs (5e)

Een goed machinaal
hoefijzer moet dezelfde
eigenschappen hebben als
uw eigen gesmeed ijzer.

Gebruikt daarom

„LEVO“ HOEFIJZERS MACHINAAL GESMEED

Deze hebben de meeste
overeenkomst met uw eigen
ijzer.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“
FA. LEM & VOSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder-
en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine-
en Rijwielolie — Collings Patent As-olie —
Traan, in flacons, flesschen, dozen, bussen,
vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,
Telef. 31218 — Anna Paulownastraat 51 a

Firma S. C. M. BAX **GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355**

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustard- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sortering in
meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc
vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. **Open en dichte luchtdrukkzolen voor voor- en achterijzers** in
9 resp. 11 maten voorradig.

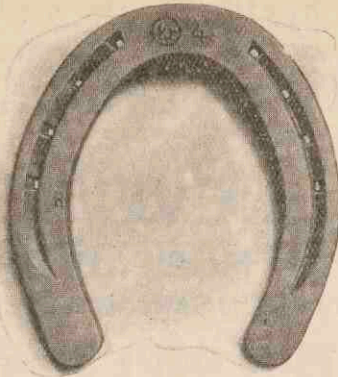
b. **Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen** in 8 maten
voorradig.

c. **Blokkzolen, straalzolen en hielstukken.**

Kunsthorn, kurkkit.

**IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreek-
tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch-
of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.**

NIEUW MODEL NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD MERK

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

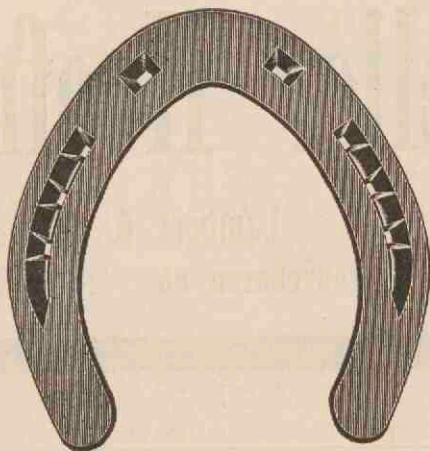
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnaauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk** de goedkoopste aan de markt.

LAMBERT HOEFZOLEN

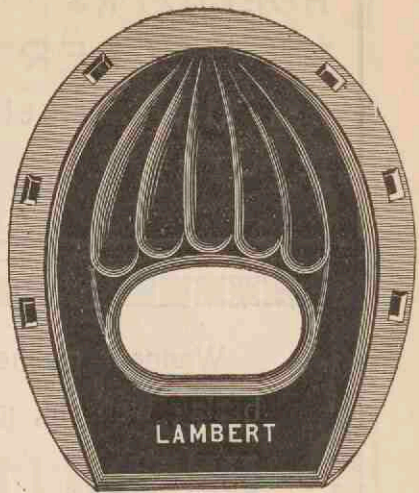
in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

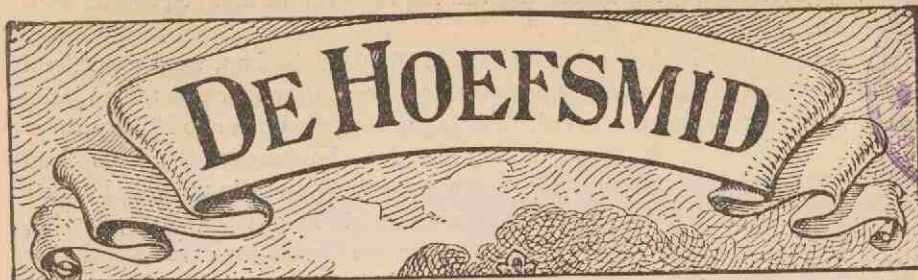
Verkrijgbaar zolang de voorraad strekt:

overcomplete jaargangen van „De Hoefsmid”

1896, 1897, 1898, 1912, 1920, 1923, 1924 gebonden in linnen stempelband.

1900, 1901, 1904 tot en met 1911 in lossen stempelband voor den prijs van f 1.20 fr. p. p.

Te bevragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”, onder toezending van postwissel.

ABONNEMENTS-PRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
 voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 6 cM.) f 2.—,
 iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
 contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

INHOUD.

Goede gereedschappen. — Smederij van A. Eijhusen te Zwolle. — Oude
 hoefijzers. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. Advertentiën.

GOEDE GEREEDSCHAPPEN.

Goed gereedschap, is het halve werk!

Wij weten dit allen; niemand onder de hoefsmiden die het zal tegen-
 spreken en toch wordt er door de hoefsmiden nog maar al te veel met botte
 houwklingen, verroeste renetten, te dik geworden stampen enz. door-
 geploeterd.

En waarom?

De eerste gunt zich niet den tijd en de tweede heeft het te druk met zijn
 andere werkzaamheden om aan het onderdeel hoefbeslaggereedschappen zijn
 aandacht te schenken. Een derde categorie, welke veel grooter is dan men
 wellicht denkt, heeft er eenvoudig geen erg in dat deze gereedschappen
 verwaarloosd zijn, of althans in denzelfden toestand verkeeren als toen hun
 respectievelijke groot- en overgrootvaders er het hoefbeslag mee beoefenden.
 Speciaal is dit het geval met het snijgereedschap voor het maken van schroef-
 gaten. Wij kunnen op heden nog constateeren, dat er in smederijen, voorzien
 van alle moderne machines en gereedschappen, nog steeds met een wring-
 ijzer en een tap (erfstukken van voorouders) de schroefdraad in de winter-
 ijzers wordt getapt.

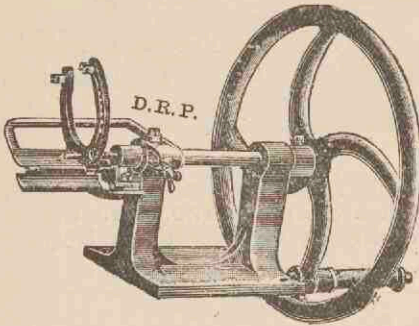
Heeft dan de techniek ons daarvoor geen betere instrumenten verschaft?

Zeker wel, maar over het aanschaffingspunt, laten wij het 't doode punt
 noemen, schijnen verschillende smeden niet heen te kunnen komen. 't Komt
 waarschijnlijk doordat deze gereedschappen in den tijd van den winterslaap
 gebruikt worden en in den zomertijd wordt aan een primitieve ijstap met
 wringijzer niet gedacht, — mogen deze een welverdiende rust genieten.

Nu de winter weer in aantocht is, lijkt het mij wenschelijk om *die* smeden,
 welke nog steeds elk najaar hun oude wringijzer met tap voor den dag halen,
 te wijzen op het bestaan van meer economisch werkend gereedschap voor
 het winterbeslag.

Wij geven hierbij een afbeelding van een tapmachine met een drietal sneltappen.

Door den heer B. A. Luykx, Hekelveld 16 te Amsterdam, werd welwillend een cliché van de tapmachine afgestaan en wordt deze machine sedert jaren tot volle tevredenheid geleverd. Deze tapmachine hebben alle Rijksgediplomeerde hoefsmeden tijdens hun

Tapmachine voor hoefijzers.

examen te Utrecht in werking kunnen zien. Het is een eenvoudig toestel, waarvoor geen nadere verklaring noodig is. De voordeelen boven het ouderwetsche wringijzer zijn:

- 1°. Geen vastzetten of centrisc stellen der tappen;
- 2°. Geen vaststappen der hoefijzers.
- 3°. Geen terugdraaien van de boorstang;
- 4°. Geen breken der tappen.

Wij verkrijgen daardoor: *a.* groote tijdsbesparing (circa 60 gaten tappen in één uur); *b.* groote besparing van tappen.

Het bedienen der machine kan door iedereen zonder vakkennis geschieden en is zij daardoor voor iederen smid onontbeerlijk.

Bij het gebruik van de tapmachine is ons gebleken, dat de geleiding, waar het hoefijzer tegen rust, zeer goed gemist kan worden. Vooral wanneer deze door niet vakmensen gebruikt wordt, verdient verwijdering ervan aanbeveling. Het is veel practischer het hoefijzer met de eene hand vast te houden, terwijl de andere hand het wiel draait. Bij een goede constructie van de tap kan dat gemakkelijk en is breken der tappen uitgesloten.

Fig. 1.

De tap in fig. 1 wordt door de Firma Luykx in den handel gebracht, mede doordat met de door haar verkochte drieledige tap last van breken werd ondervonden.

Wij hebben eerstgenoemde tap beproefd en het bleek, dat er een mooie volle draad mee gesneden kan worden, zoowel met een wringijzer als met de tapmachine. Bij het gebruik in de tapmachine moest echter, om dat te bereiken, langzaam gedraaid worden, daar bij snel draaien het gat te veel wordt opgeruimd en geen volle draad werd verkregen.

Wanneer de Firma Luykx van den fabrikant gedaan kan krijgen dat deze de tappen $\pm 2\frac{1}{2}$ c. M. langer maakt, dan is dat bezwaar opgeheven en zijn het prima sneltappen voor de tapmachine. Ook zal het aanbeveling verdienen het vierkante gedeelte een weinig langer te maken; het biedt dan meer weerstand en blijft tevens het vierkante gat in de boorstang in goeden toestand.

Wij bedoelen met deze opmerkingen geen afkeuring, want bij gebruik-

making van het wringijzer zal deze tap zeer goed voldoen, zelfs beter dan de twee onderstaande sneltappen. Ook de afwerking is prima. Wij schrijven dit alléén, opdat fabrikanten en handelaren rekening zullen houden met wenschen, voortgekomen uit de practijk en ook opdat in de toekomst de tap-machine meer gebruikt zal worden.

Fig. 10 A.

Fig. 10 B.

De tappan, afgebeeld in fig. 10 A en 10B, worden geleverd door de F i r m a A. d e G r u y t e r e n C o., Wagenstraat 188, Den Haag. Ook deze tappan hebben wij geprobeerd en tap 10A snijdt best; wij kunnen die gerust aanbevelen. Beide tappan zijn beter geschikt voor de tapmachine dan voor gebruik in het wringijzer. Voor het met de hand tappan zijn zij ruim lang en zal breken daarbij voorkomen.

De tap 10A is goed van lengte, mag echter in geen geval korter worden om voor de tapmachine geschikt te blijven. Wij maken deze opmerking, omdat de tap 10B voor enkele jaren terug dezelfde lengte had als op heden de tap 10A.

De tap 10 B snijdt minder goed dan tap 10A. Gebruiken wij deze tap als *sneltap* dan zal zij niet voldoen. De weggefraiside gedeelten vertoonen een geringe afwijking met het vroeger door deze firma in den handel gebrachte product. Wanneer in overleg met den fabrikant deze geringe afwijkingen van tap 10B gewijzigd worden, dan zullen de hoefsmiden deze tap ongetwijfeld prefereeren boven alle andere tappan.

Als slot zij vermeld dat tap 10A in 13² m. M. en tap 10B in 13 m. M. voorradig is en alle maten in m. M. van 10 tot 14,5 m. M. en in Engelsche maat van $\frac{3}{8}$ " tot $\frac{5}{8}$ " vanaf fabriek worden geleverd.

H. V.

SMEDERIJ VAN A. EIJHUSEN TE ZWOLLE.

De goede hoefsmederijen hebben in Zwolle hun recht van bestaan behouden. Wel rijden er ook heel wat auto's en is het aantal paarden in de binnenstad geslonken — de luxepaarden zijn er bijna geheel verdwenen — maar in de buitengemeenten is het getal eer toe- dan afnemende. En van de omliggende gehuchten komen er heel wat in Zwolle ter beslag. Vooral in den

tijd van keuringen, tentoonstellingen en concoursen hippique is zulks het geval en in de smederij van Eijhusen komt daarvan dan een belangrijk deel.

De hoefsmederij van Eijhusen is geen groote model-inrichting en het personeel bestaat slechts uit den patroon met diens broer en 2 halfwassen knechts. Niettemin gaat er heel wat om, en aan de afdoening van veel werk wordt tegemoet gekomen door mede-aanwending van veel fabrieks-ijzers. — De zaak is ongeveer 40 jaar geleden gevestigd door den vader van den tegenwoordigen eigenaar A. Eijhusen, die thans 41 jaren telt en 16 jaar geleden de smederij overnam. A. Eijhusen had in 1913 van den cursus te Zwolle een diploma verworven, terwijl in 1921 te Utrecht het Rijksdiploma

werd behaald. Eijhusen gevoelt ook nog wel veel voor deelname aan den cursus voor onderwijzers, maar onderschat de daaraan voor een patroon verbonden bezwaren niet en deze bezwaren hebben hem weerhouden.

Bij het geven van een beschrijving van de hoefsmederij van den heer T. H. Poppe te Zwolle in de Januari-aflevering, is aangegeven welk slag paarden in de stad en omgeving het meest voorkomt. Het zijn meest inlandsche zwarten of gekruiste Oldenburgers en enkele zware werkpaarden. De Stadsreiniging, die haar paarden over een 4-tal smederijen heeft verdeeld, bezigt het z.g.n. „koudbloed“-type. — Als beslag geldt in den regel: vóór vlakke ijzers en achter ijzers met kleine kalkoenen, doch de aanwending van kalkoentjes neemt gaandeweg af. 's Winters beslag met stiften, waarvoor Eijhusen zelf de stiftgaten boort. — Als prijzen liet men ons noteeren: voor zware trekpaarden f 5.—, voor inlandsche rijtuig- en boerenpaarden f 4.—, hitten f 3.60.

Een goede klant is de handelsstal van de heeren J. E. Dijk en Zonen, niet ver van de smederij gelegen aan den Meppeler Straatweg. Deze nemen de

laatste jaren zeer actief aan den handel deel, vooral wat den uitvoer naar Duitschland aangaat. Het getal dat naar Duitschland verhandeld wordt, bedraagt in sommige jaren tegen de duizend stuks en deze gaan vrijwel alle via den stal bij Bentheim over de grens. Het komt voor dat sommige dezer transporten vlug bediend moeten worden en dit brengt dan een groote bedrijvigheid aan de smederij. Er wordt natuurlijk wel op gerekend een flinke collectie z.g.n. „handelsbeslag” in voorraad te hebben, maar veelal eischen de voeten ook een geduchte bewerking. Waarschijnlijk wordt de uitvoer naar Duitschland, doordat met ingang van 1 October 1925 een invoerrecht werd aangekondigd van 500 Mk per paard, belangrijk getemperd, maar we houden dan toch den binnenlandschen handel over en mogelijk neemt met een verminderden uitvoer naar Duitschland die naar andere landen wat toe.

Het is bekend, dat onder de inlandsche zwarten velen voorkomen met platvoeten. Die ervaring doet Eijhusen ook bijna dagelijks op. Toch legt hij onder deze voeten gaarne een ijzer, dat aan den breeden kant is en wel vooral des zomers bij de landbouwpaarden. Voor zoover noodig worden strijkijzers gegeven. — De qualiteit van den hoornwand laat bovendien bij onze inheemsche paarden te wenschen over en dit geeft vooral tijdens den weidegang veel aanleiding tot brokkelhoeven, hetgeen moeilijk te ondervangen valt. Het noodzaakt evenwel in sommige gevallen het bezigen van balkijzers en in enkele speciale gevallen tot het gebruiken van gummizolen. Wat 's zomers aan de hoeven wordt bedorven, kan in den wintertijd weer worden ingehaald, zoo redeneert Eijhusen, hetgeen hij terecht gelukkig acht.

Vooraf uit de omgeving van Rouveen hebben vele paarden weinig verzenen. Bij sommigen zijn die zoo weinig ontwikkeld dat de smeden ter plaatse met het beslaan van zulke paarden als het ware verlegen zitten. Ze komen dan bij de beter onderlegde smeden terecht. E. vertelde dat het wel voldoening geeft wanneer men deze paarden opknaapt met een beslag, waardoor ze bruikbaar voor den dienst zijn, en langzamerhand het euvel verholpen wordt. Althans de betreffende eigenaren blijken dan in den regel niet tegen een hooger beslagprijs op te zien.

Wij hebben hiervoren aangestipt dat E. veel fabrieksijzers gebruikt, ja hoofdzakelijk. Hij betreft deze van de fabriek te Helpman en rangschikt ze onder de beste die in ons land gefabriceerd worden. Afwijkende ijzers worden evenwel zelf gesmeed.

De vader van Eijhusen, alzoo de stichter van de zaak, is 73 jaar oud en komt dagelijks nog in de smederij kijken. De liefde voor het vak en het feit dat hij de uitoefening er van bij zijn zoon in goede handen ziet, zullen daaraan niet vreemd zijn.

* *

OUDE HOEFIJZERS.

Oude hoefijzers, verroest, verbogen, doorgesleten en blank geschuurd, zij zwijgen zooals het oude hoefijzers betaamt, maar wie ze *goed* beschouwt, zal veel te weten komen van hetgeen ze zouden *kunnen* vertellen.

Gaan wij samen eens naar dien hoop oude hoefijzers, zoo achteloos door den

leerjongen onder de bank of achter de werkplaats neergeworpen. Zij zouden ons kunnen vertellen van de kilometers, die zij in wilden galop, fieren draf, of moeizaam voortzeulenden sleepgang over het aardoppervlak hebben afgelegd.

Aan den nauwkeurig opmerkenden vakman vertellen ze *waarop* of dat was, op den scherpen bazaltweg, of op het gladde en harde plaveisel van de steden, of het was op den kleibodem voor de ploeg, of in de zachte groene weide.

Ook zouden zij u vertellen, indien zij spreken konden, van het werk dat door hun mogelijk werd gemaakt, — van het vuur dat wegspatte uit de straatkciën toen zwaarbeladen korenwagens van de havens weggetrokken werden, — van de snelheid waarmede zij boven de renbaan zweefden.

Zeër velen kunnen vertellen van den maker, van dien sterken zwaren stalen kolos, die hun drukte, perste, kneep en stampte, zoodat zij in een minimum van tijd waren verpakt met duizenden soortgenooten tot bossen, ter verzending gereed.

Weer anderen zullen ons vertellen van dien minder sterken man, die zich eerst goed voorstelde hoe de vorm zou moeten zijn, die met zware en lichte door spierkracht bewogen slagen het geheel meer levend wist te maken.

Veel zouden oude hoefijzers ons *kunnen* vertellen. Maar *wat* vertellen zij aan *ons*? *Leeren* wij er van, wat er van te leeren is? „Nemen wij er eens enkele van in de hand.”

*

Hoort, wat de eerste ons dadelijk toeroept!

„Zoo van den bos, kreeg ik één klap op den kant en was toen gereed voor het onderslaan, maar tevens, om bij 't loopen voortdurend het zuchten en klagen te hooren van mijn bovenbuur hoefmechanisme. Zie, mijn takken hellen naar binnen en 't hoefmechanisme kon niet meer werken; onmogelijk kon ik haar helpen, hoe graag of ik ook wilde; het was alleen door de schuld van den smid.”

„Ik ben van een machinaal ijzer tot strijkijzer gemaakt,” zegt ons No. 2.

„Zie maar, mijn tak is goed smal en nauw en ik verzeker u, dat ik gestreken heb. Wanneer ik het *nog* een maand had moeten doen, dan was er van mijn mooie ronde binnentoongedeelte niets overgebleven.”

No. 3 kijkt ons aan met acht groote diepe oogen, oogen, waarin de Mustad's No. 10 een rondedans kunnen maken; een prachtexemplaar om daardoor een lint te vlechten en op te hangen als het symbool van geluk. Zou zulk een ijzer den smid ook geluk brengen?

Wij willen volstaan met deze drie, maar wat hebben de volgende oude ijzers ons nog te zeggen? Er liggen ijzers bij met: sterk afgesleten takeinden en versleten toon, gebroken lippen, deuken in de lip, beschadigde takeinden, dikke takken en doorgesleten toon, blanke nagelgaten, afgebroken nagels, blank geschuurde toon-, zij en verzengedeelten, sterk afgesleten binnentakken, sterk afgesleten buitentakken, een blank geschuurde buitenrand, enz., enz.

Geachte collega's, hoefsmeden en leerling-hoefsmeden, denk eens over deze vragen na! Grijpt niet mis! Niet steeds is het meest voor de hand liggende antwoord juist. *Bekijk* oude hoefijzers, wanneer zij afgenomen worden; 't is studiemateriaal.

Zie oogenenschijnlijke nietigheden niet over het hoofd. Breng ook kleine afwijkingen in verband met standen en gangen en gij zult den naam van hoefsmid met eere kunnen dragen!

H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

OVER BEHANDELING VAN HOORNSCHEUREN.

De behandeling, die steeds geleerd wordt op cursussen, kent iedereen. Met succes hebben we het volgende reeds een tiental jaren toegepast.

Nemen we eerst tot voorbeeld een diepe doorloopende scheur.

Men neemt het oude ijzer af, besnijdt den hoef gewoon, maar legt het gedeelte onder de scheur *niet* vrij. Het ijzer moet niet te zwaar zijn, ruim gepast worden en overal goed dragen. In het gedeelte, waar de scheur zich bevindt, mag niet worden genageld. Als de hoef dichtgemaakt is, snijdt men juist onder den hoornzoom met de renet een klein gleufje van 1 c. M. lengte, tot op de vleeschplaatjes toe. Maar men moet er vooral op letten het gleufje niet te laag te maken, en zoo dat het juist den onderkant der kroonlederhuid raakt. Hierdoor wordt de hoornwand op deze plaats ingesneden en is ook het begin der scheur, die tot aan de kroonlederhuid loopt, weggenomen. De wonde, die ontstaat, bedekt men met bruine teer of iets dergelijks om te voorkomen dat er vuil in komt. Nu ontstaat er een kleine hoornkloof, die met een dun laagje hoorn bedekt wordt, dat waarschijnlijk gevormd wordt door de primaire vleeschplaatjes. Vooral zoolang de hoornkloof er is, moet het paard op tijd en zorgvuldig beslagen worden, omdat op die plaats de hoornwand zwak is.

Bij draagrandscheuren doet men hetzelfde maar in de richting der hoornpijpjes; ook *niet* vrijleggen.

Of het een behandeling is voor smeden dan wel voor een dierenarts laten we aan het oordeel van deskundigen over, maar we bevelen haar ten zeerste aan.

Op mijn examen voor hoefsmid met rijksdiploma van 23 en 24 Maart 1925 heb ik er met den heer Th. A. Koelman over gesproken en die voelde er nog wel iets voor. Daarom hoop ik er vroeg of laat zijne meening eens over te hooren.

Luijksgestel-Bergeijk.

van Poppel,
Rijks-gedipl. hoefsmid.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Utrecht. Bij genoegzame deelname zal door de commissie voor landbouw-onderwijsbelangen in Utrecht dit najaar aan de Vecartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht een cursus in hoefbeslag (1—2 leerjaar) worden gegeven. Lesgeld f 20; minimum leeftijd 18 jaar. Zich aan te melden bij den Secretaris-Penningmeester der Commissie voornoemd, Landbouwbeurs te Utrecht.

S. v. A.

Het is natuurlijk aangewezen dat de candidaten, die tot dezen cursus wenschen te worden toegelaten, wonen in de provincie Utrecht of in een der 3 aangrenzende provincies, niet te ver van de Utrechtsche grens verwijderd. Anders worden de reis- en verblijfkosten voor de deelnemers wat te groot.

— Wedstrijd in hoefbeslag te Wijchen, 8 September. In de vorige aflevering is een foto van de deelnemers aan dezen wedstrijd opgenomen en daarbij de winnaars aangegeven. Uit hetgeen toen in het kort omtrent de tentoonstelling en voormelden wedstrijd is gezegd, is gebleken dat de voorbereiding veel te wenschen heeft gelaten.

Toen de vorige aflevering reeds ter perse lag, ontvingen wij het meer technische verslag van den heer S. v. Angeren, die met genoeg constateert dat in de laatste jaren, zoowel van de zijde van de tentoonstellingsbesturen als van het publiek, een groeiende belangstelling voor de afdeeling hoefbeslag valt waar te nemen. Ten opzichte van Wijchen heeft Schr. ook geen lof voor de getroffen regeling en schrijft verder:

Het tentoonstellingsbestuur mag n.l. wel eens bedenken, dat het uitschrijven van een wedstrijd ook verplichtingen medebrengt en wel in de eerste plaats de zorg voor een fatsoenlijke ruimte waar gewerkt kan worden en voor bruikbare werktuigen. In Wijchen was niets! De jury heeft alles in orde moeten maken. 's Middags om 2 uur kon de wedstrijd aanvangen. Door het geringe aantal deelnemers kon de voorwedstrijd (in dit geval maar heel gelukkig) vervallen en besloegen alle 10 een vóórvoet.

1e prijs (gouden medaille) J. C. v. d. Weijenberg te Vlijmen, een goed beslag. — 2e prijs (verg. zilv. med.) H. J. van Langen te Heumen, goed besneden, ijzer en onderleggen voldoende. — 3e prijs A. J. Schiks te Gassel (zilv. med.). Schiks had goed besneden maar had iets meer van de buitenvers kunnen afnemen, juist omdat het buitenhoefkraakbeen iets verbeend was, doch ijzer en onderleggen was iets minder. — 4e prijs (br. med.) J. M. v. Langen te Overasselt; plaatsing van de nagelgaten in het ijzer, en passen van het ijzer niet geheel goed. — J. Th. Krebbers te Niftrik werd nog een eervolle vermelding toegekend; besnijden was goed, doch het ijzer paste niet te mooi.

Bij de bekendmaking van den uitslag waren de uitgelofde prijzen helaas nog niet aanwezig en het is te hopen dat deze den winnaars spoedig zullen zijn geworden.

— **Tentoonstelling te Delden.** Op deze van 10—12 Sept. gehouden tentoonstelling was ook een wedstrijd in hoefbeslag uitgeschreven, maar deze is wegens gebrek aan belangstelling niet doorgegaan. Evenmin waren er inzendingen op hoefbeslaggebied.

— **Duitschland.** In onderscheidene Duitse bladen komt duidelijk naar voren, dat er twee stroomingen bestaan, ten opzichte van de met 1 October j.l. in werking getreden *verhooging van invoerrechten*. De landbouwpartij juicht de ingestelde verhooging aan alle kanten toe. Prof. Dr. C. Parow dringt in het Oldenburgsche Landbouwblad van 8 Oct. er sterk op aan, dat zooveel mogelijk gebruik worde gemaakt van in het binnenland geproduceerde waren, om hierdoor meer en meer vrij van het buitenland te worden, terwijl gelijktijdig de verhoogde invoerrechten, de productie van voedingsmiddelen enz. in het binnenland zullen bevorderen. — De verbruikers van de voedingsmiddelen, werktuigen enz. waartoe ook de ambachtlieden behooren, zijn over het geheel genomen sterk gekant tegen de ingestelde verhooging van invoerrechten, waardoor allerlei gebruiksartikelen hooger in prijs komen en hierdoor het leven van de ambachtlieden bemoeilijken. Beider standpunt is verklaarbaar.

— De October-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een hoofdartikel over het besnijden der klauwen van runderen, hetgeen voor de Nederlandsche hoefsmiden van weinig of geen beteekenis is. Uit de Korte Mededeelingen is het volgende overgenomen:

I. *Geschiedenis van het hoefbeslag.* Hierover heeft Dr. Otto Brove een boekje geschreven naar aanleiding van opgravingen in Zuid-West-Duitschland, waarbij allerlei ijzers uit den Romeinschen tijd zijn te voorschijn gekomen. Schrijver is van meening, dat de Romeinen de hoefijzers niet hebben uitgevonden, doch dat reeds bij de Kelten en Germanen, ijzers met nagels aan den hoef werden bevestigd. (Ten opzichte van de Kelten lijkt ons dit in elk geval geen nieuws. R e d.).

— **België.** Het maandblad voor hoefsmiden in België is gedurende Juli en Augustus niet verschenen, tengevolge van een langdurige staking in de drukkerijen. Kort geleden is nu de Sept.-aflevering verschenen, waarin wordt medegedeeld dat op 5 Juli de landbouwmaatschappij voor het oostelijk deel van België te Luik haar 80-jarig bestaan heeft herdacht en dat daarbij ook een wedstrijd voor hoefsmiden is gehouden. Er waren 20 deelnemers. De Koning heeft den wedstrijd bezocht, terwijl de Gouverneur der Provincie de prijzen heeft uitgereikt. Een onderscheiding aan het hoefsmidsvak, dat door het blad met voldoening werd vermeld.

— De cursus in hoefbeslag te Brussel, die van October tot einde Juli iederen Zondag en Maandag wordt gegeven, is dit jaar op 4 October aangevangen. Onze lezers weten dat in een deel van België Fransch wordt gesproken en in een ander deel Vlaamsch. In verband hiermede wordt die cursus zoowel in 't Fransch als in 't Vlaamsch gegeven.

— In September j.l. heeft het jaarlijksche examen voor Mr. hoefsmid te

Brussel plaats gevonden, waarbij van de 28 candidaten 21 zijn geslaagd, 20 uit België en 1 uit Luxemburg.

— De dierenarts J. de Luyck behandelt „Het beslag der prijkskamp-paarden” en komt hierin tot de conclusie dat een hoef alleen dan goed besneden is indien de hoefas dezelfde richting heeft als de middellijn van koot en kroon. Daarna moet een behoorlijk breed en niet te dik ijzer worden ondergeslagen.

— **Zwitserland.** In de hoofdstad van Zwitserland is de voorgaande maand een belangrijke landbouwtentoonstelling gehouden, die o.a. bezocht is door een groote staf Nederlanders, geleid door het Kon. Ned. Landbouw-Comité. Bijna 200 personen hebben aan deze excursie deelgenomen, die in verschillende groepen werden verdeeld, omdat anders van een leiding bijna geen sprake kon zijn. De bezoekers zijn over de Zwitsersche reis goed tevreden. Op paardengebied was er weinig bijzonders te zien. In de N.R.C. is een vrij uitvoerig overzicht van het bezoek aan Bern gegeven en werd over de rubriek hoefbeslag het volgende geschreven:

Ik ben, toevallig, ook bij de afdeling hoefbeslag terecht gekomen. Ik vond er een collectie hoefijzers, die een interessant beeld gaf van de ontwikkeling van het hoefbeslag: Keltische hoefijzers (200 jaar vóór Christus tot 58 jaar v. Chr.), Romeinsche hipposandalen, Romeinsche hoefijzers (58 j. v. Chr. tot 476 na Chr.), Alemanische hoefijzers (5e tot de 7e eeuw), Frankische hoefijzers uit denzelfden tijd, hoefijzers uit de middeleeuwen, enzoovoort, tot de dunne ijzertjes voor renpaarden toe. Dit ter kenschetsing van de degelijke inrichting van althans sommige groepen der tentoonstelling.

— **Het wegen-vraagstuk.** De reusachtige toeneming van de aantallen automobielen in ons land en vooral van de zware autobussen, die zoo veelvuldig rijden en van de vracht-automobielen, zijn zeer veel wegen in ons lieve vaderland bijna onbruikbaar geworden. De tegenwoordige wegen zijn voor dat verkeer onvoldoende geschikt en het zal een bedrag van vele millioenen vorderen om de bestaande wegen weer in bruikbaren staat te brengen en voor het moderne verkeer geschikt te houden. Bijna alle wegen moeten worden verbreed en daarbij ook een afzonderlijk pad krijgen voor wielrijders. De Auto, het orgaan van den Bond van Bedrijfsauto-houders, geeft aan dat voor verbetering van wegen en rivierovergangen 225 millioen noodig zou zijn, voor verbreding, enz. bovendien 150 millioen. Het blad meent dat de personeele belasting op motor-rijtuigen daartoe reeds veel bijdraagt, terwijl ook met de invoerrechten op auto's, auto-onderdeelen, rijwielen, rijwiel-onderdeelen, benzine, banden, enz. een belangrijk bedrag zou worden verkregen. Volgens het nieuwe tarief à 12 % zouden die invoerrechten op f 8.172.920 mogen worden gerekend. De rijwielbelasting bracht in 1924 reeds f 5.300.031 op.

De in het propaganda-comité voor wegverbetering vertegenwoordigde gebruikers van den weg, die in de eerste plaats belang hebben bij een veilig en ongehinderd verkeer, hebben van den aanvang af, bij hun actie voor een verbeterd wegennet, gestreefd naar toepassing van het gezonde beginsel,

dat de opbrengst van belastingen, geheven voor het gebruik van wegen, ook alleen aan de wegen ten goede kome.

Uit de memorie van toelichting bij de waterstaatsbegrooting blijkt, dat de regeering dit beginsel in toepassing wil brengen, althans geleidelijk.

De Minister, de noodzakelijkheid van wegenverbetering erkennende, wil de middelen daarvoor ten deele vinden door een van motorvoertuigen te heffen matige belasting en ook door het geleidelijk doen overgaan van de rijwielbelasting naar het te stichten wegenfonds. Om te beginnen zou dan van die belasting twee millioen gulden worden gestort in dit wegenfonds, dus circa een derde gedeelte der rijwielbelasting, waarvan de opbrengst indertijd niet weinig is meegevallen, en die op rond zes millioen kan worden gesteld.

Deze in het wegenfonds te storten twee millioen zullen niet voldoende zijn om de verwachting te wettigen, dat — gelijk de memorie van toelichting zegt — „voldoende fondsen worden verkregen om zoowel het onderhoud als de verbetering van de wegen zoo krachtig ter hand te nemen, dat binnen niet te langen tijd het rijkswegennet aan de eischen van het tegenwoordige verkeer zal voldoen.”

Er zal nog heel wat bij moeten komen, zelfs wanneer de geheele opbrengst van de rijwielbelasting geleidelijk naar het wegenfonds zal zijn overgebracht.

— **IJzer-prijzen.** De dagbladberichten over ijzer en staal wijzen er op dat de productie in de laatste maanden wat is gedaald. In Duitschland bijv. is dit jaar tot 1 Sept. de productie in ruw ijzer geleidelijk wat teruggegaan en staat tot die van voor den oorlog als 55 : 65. Ruw staal-productie, die in Januari 1925 1.180.902 ton bedroeg, of 81 % van de productie van voor den oorlog, is later gedaald tot 61 % van die productie.

— **Prijzen van kolen.** De berichten hierover zijn ook uiteenlopend. De prijzen zijn alleen in Engeland, waar reeds geruimen tijd vrij veel stakingen in de kolenmijnen voorkomen, hoog. Overigens verkrijgen wij niet den indruk dat er prijsstijging zal komen.

ADVERTENTIËN.

Bij genoegzame deelname zal door de **Commissie voor Landbouwonderwijsbelangen in Utrecht** dit najaar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht een

Cursus in Hoefbeslag

(1ste en 2de leerjaar)

worden gegeven. — Lesgeld f 20.—. Minimum-leeftijd 18 jaar.

Zich aan te melden bij den Secretaris dier Commissie, Landbouwbeurs te Utrecht.

W. BERNET & Co. - Amsterdam

berichten, dat zij een **GROOTE PARTIJ**

HOEFIJZERS (1ste en 2de soort)

in voorraad hebben, die zij wenschen **OP TE RUIMEN.**

Voorraadslijst met prijsopgave wordt op aanvraag gaarne verstrekt.

Nogmaals drukken wij **H.H. HOEFSMEDEN** op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

Linksche en Rechtsche Modellen — Bijzonder Practische Vormen — Juiste verdeeling der Nagelgaten — Diepe Ritsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VOORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in **EEN HITTE PASKLAAR** worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Bij vele solide **HANDELAREN** in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — **WEIGERT NAMAAK.**

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

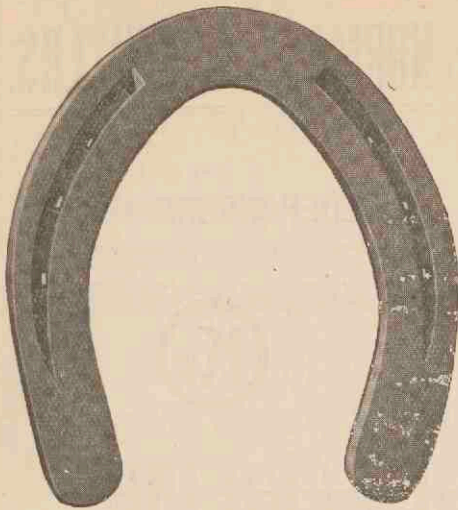
is de meest volmaakte in de wereld.

Spaart moeilijkheden — **Breekt niet** — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa
BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sarbonne Parijs (5e)

Een goed machinaal
hoefijzer moet dezelfde
eigenschappen hebben als
uw eigen gesmeed ijzer.

Gebruikt daarom

„LEVO“ HOEFIJZERS MACHINAAL GESMEED

Deze hebben de meeste
overeenkomst met uw eigen
ijzer.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO“
F^A. LEM & VOSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder-
en Hoofsmeer — Hoefzalf — Naaimachine-
en Rijwielolie — Collings Patent As-olie —
Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen,
vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,
Telef. 31218 — Anna Paulownastraat 51 a

Firma S. C. M. BAX **GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355**

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustard- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in
meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc
vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. Open en dichte luchtdrukkzolen voor voor- en achterijzers in
9 resp. 11 maten voorradig.

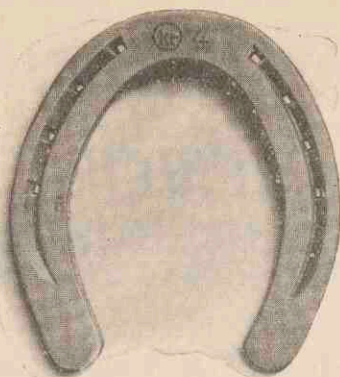
b. Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 8 maten
voorradig.

c. Blokzolen, straalzolen en hielstukken.

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreek-
tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklings, lasch-
of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

NIEUW MODEL **NORMALE HOEFIJZERS.**

GEDEPONEERD MERK

VRAAGT ONZE CIRCULAIRE, WAARIN EEN VOLLEDIGE
BESCHRIJVING VAN DEZE HOEFIJZERS VOORKOMT.

NEEMT PROEF.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP
VAN PRIMA ENGELSCH MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.
Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.
WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZOON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

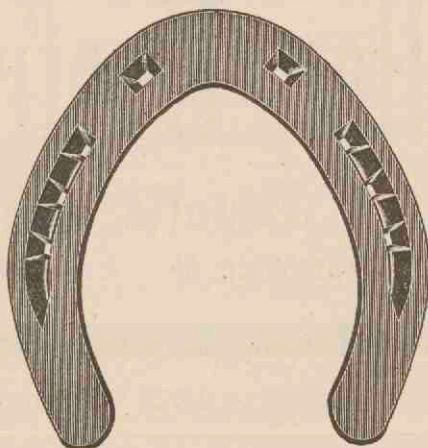
HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

LAMBERT HOEFZOLEN

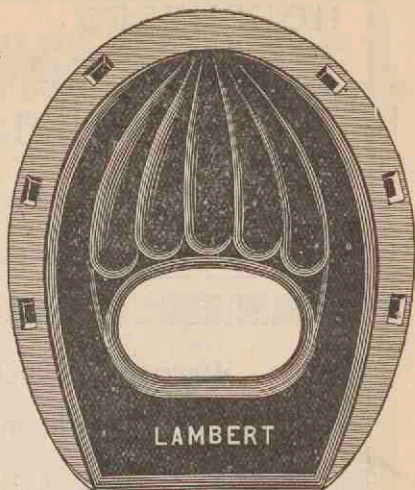
in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

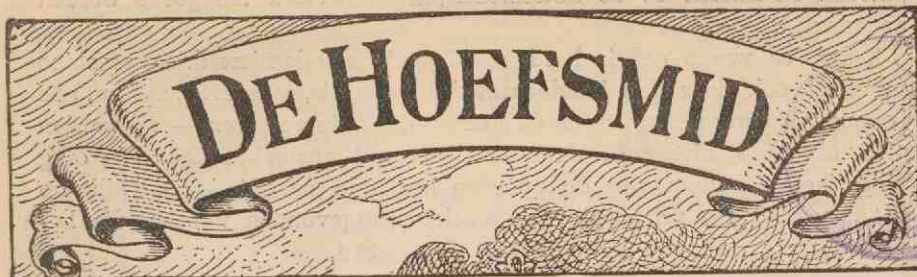
Verkrijgbaar zoolang de voorraad strekt:

overcomplete jaargangen van „De Hoefsmid”

1896, 1897, 1898, 1912, 1920, 1923, 1924 gebonden in linnen stempelband.

1900, 1901, 1904 tot en met 1911 in lossen stempelband voor den prijs van f 1.20 fr. p. p. per jaargang.

Te bevragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”, onder toezending van postwissel.

ABONNEMENTS-PRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
 voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 6 cM.) f 2.—,
 iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
 contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

INHOUD.

De werklust bij de jonge hoefsmeden. — Hoefsmidcursussen te Breda. — Verslag van den cursus in hoefbeslag te Appingedam over 1924—25 — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advert.

DE WERKLUST BIJ DE JONGE HOEFSMEDEN.

„Zij willen niet meer werken die jonge kerels!” Deze uitroep hoorde ik onlangs van een collega, onderwijzer-hoefsmid. Ligt daarin een kern van waarheid? Is werkelijk de arbeidslust onder de jonge hoefsmeden achteruit gegaan? Oppervlakkig beschouwd lijkt dit het geval te zijn.

Wanneer er geconstateerd wordt een verminderde werklust bij de jonge hoefsmeden dan mogen de ouderen, of liever de harde stoere werkers van voorheen en thans, daarvoor hun oogen niet sluiten. Immers bij een verminderden werklust zal het gehalte van de hoefsmeden zeer spoedig gaan dalen, zal het hooge peil, waarop het hoefbeslag hier te lande staat, weer spoedig zakken, moet een groot percentage van de moeite en zorg, die noodig waren om te komen tot de thans bereikte sport, als verloren beschouwd worden.

Zij willen niet meer werken, die jonge kerels! Was het vroeger anders? Was het aantal van hen die werkten uit lust tot werken vroeger hooger dan tegenwoordig? Tal van oorzaken zijn er op te noemen, die den werklust kunnen doen verminderen. Het hangt er maar van af door welken bril wij deze zaak bekijken.

Wij willen er ons in dit artikel dan ook enkel toe bepalen de vragen te stellen, en de beantwoording aan de lezers overlaten. Vaak wordt de verminderde werklust geweten aan de gewijzigde maatschappelijke toestanden. Zijn deze echter niet voor een groot deel voortgesproten uit de veranderde werkwijzen in de industrie? Denken wij slechts aan de toepassing van het Taylor-stelsel. Of echter bij de jonge hoefsmeden de werklust in dezelfde mate verminderd is als in andere vakken, valt te betwijfelen. De toestanden in het hoefsmidsbedrijf zijn een weinig anders dan in de overige takken der metaalindustrie. Er kan door het nauwere contact tusschen

patroon en knecht in de hoefsmederij meer invloed ten goede worden aangewend.

Zeker, er wordt ook in het hoefsmidsvak gemoderniseerd. De machine vervangt ook daar den handenarbeid. Hoefnagels, schroeven, stiften, alle benoodigde gereedschappen en de ijzers — niet te vergeten — zij worden niet of bijna niet meer door den hoefsmid gemaakt. Maar één ding blijft het eigendom van den goeden hoefsmid en dat is „de kijk op het paard.” Er zal nooit een machine uitgevonden worden, die het voornaamste deel van het vak kan overnemen.

*

Hoe werken zij, de hoefsmiden?

Laat mij U enkele groepen schetsen!

In 't algemeen merken wij op: bij den plattelandssmid de kalme gemoedelijke natuur; bij den dorpsmid wat meerdere voortvarendheid, en bij den smid uit de groote steden het rusteloze, het gejaagde, het opschieten.

Wij vinden dit, behoudens de uitzonderingen op den regel, ook terug in hun werkwijze en ten slotte in het werk zelf. Zelfs is er verschil in het werken van den Groninger en den Limburger. De eerste ernstig, taai, vasthoudend, niet opgevend het eenmaal opgenomen werk; de tweede meer luchthartig, meer sprekend, minder werkend, gauwer tevreden met het eindresultaat. 't Schijnt dat de landaard zijn stempel drukt op het werk.

Veelen werken, omdat het niet anders kan. Zij beschouwen het werken als een noodzakelijk kwaad, zij doen het alléén omdat de nood dwingt, — de maag zijn eischen stelt. Was, en is nog, het werken van vele hoefsmiden niet gelijk aan dat van het oude molenpaard? Steeds rondloopen in denzelfden cirkelgang, niet meer denken, werken, werken in denzelfden sleurgang, niet meer vatbaar voor frissche indrukken.

Ook dat oude molenpaard was eens een jong en dartel veulen, totdat het werd opgesloten in het donker. Op een mooien zomerdag kwam het echter los, 't liep weg naar buiten, naar de weide in het heldere zonlicht.

Maar wat had het aan die vrijheid? Te lang had het de zon moeten ontberen, te lang had het geloopt dien moeizamen gang. Verblind werd het door de te lang ontbeerde lichtstralen. Gewillig liet het zich terugvoeren naar dien donkeren molen, terug in het gareel van sleur en gewoonte. Mogen wij dat eischen van de jonge hoefsmiden? Mogen wij wel *volstaan* met te *zeggen*: zij willen niet meer werken, die jonge kerels. Stellen wij liever de vraag: hoe leeren wij die jonge kerels weer werken.

De toekomst is aan hen, waarvan gezegd wordt: „zij willen niet meer werken.”

Kan het ook zijn, dat zij nog *wel willen* werken, maar dat zij niet meer willen zijn „oude molenpaarden”?

*

Wie van de oudere hoefsmiden wil in de eerstvolgende aflevering slaan op het aambeeld van den verminderden werklust?

Ook artikelen van de jonge hoefsmeden, van de jonge kerels, die niet meer willen werken, zullen door de redactie ongetwijfeld op prijs worden gesteld. Schrijf desgewenscht (wanneer gij denkt U daarmee te blameeren) zonder vermelding van naam. Noem echter wel Uw naam en woonplaats aan den Redacteur. Eventuele taalfouten worden gratis op het bureau van de redactie weggewerkt.

Onderwijzer-hoefsmeden, toont dat gij niet alleen zijt goede vakmannen, goede onderwijzers, doch ook dat gij wilt zijn opvoeders van de jeugd. Deze zaak is waard van alle zijden te worden belicht.

H. V.

— **Rectificatie.** In het artikel „Goede gereedschappen”, opgenomen in de vorige afl., is een drukfout geslopen. Er staat: 2°. Geen vaststappen der hoefijzers, — terwijl er vastspannen moest staan.

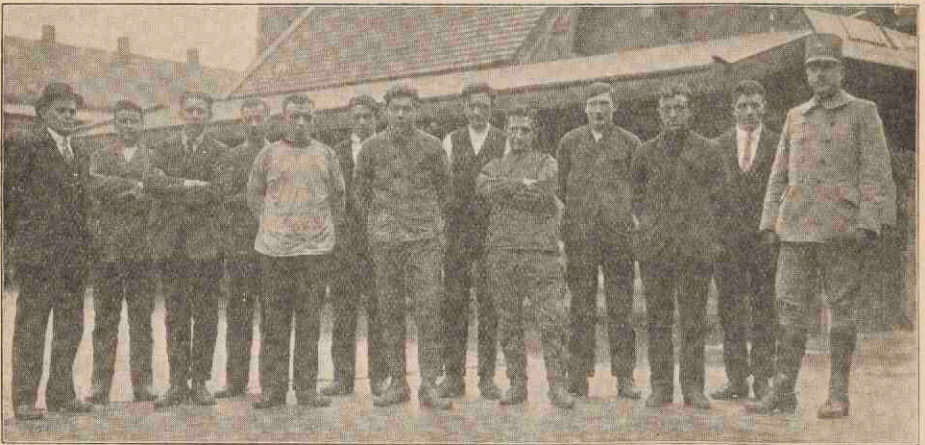
HOEFSMIDSCURSUSSEN TE BREDA.

Breda is een uitermate geschikt middelpunt voor West-Brabant en cursussen in hoefbeslag hebben hier dan ook steeds voldoende deelnemers, w. o. zelfs uit Zeeland. De gelegenheden, die Breda biedt, zijn voor het doel ook zeer geschikt. Op tweeërlei wijze kunnen hoefsmeden worden opgeleid. De heer T. D. Sigling, Kapitein-paardenarts, leeraar aan de K. M. A., leidt beide cursussen. Z. W. Edelgestreng had de welwillendheid ons hieromtrent de navolgende gegevens te verstrekken:

A. *Landbouw-cursussen*, georganiseerd door de N.-Brab. Mij. v. Landbouw. Vroeger werden deze cursussen af en toe gegeven door een militair-paardenarts en een militair-hoefsmid aan de Artillerie-Kazerne. In 1913 werd de laatste cursus op deze wijze door den Majoor-paardenarts van Heelsbergen en den hoefsmid Dank gegeven. Gedurende de mobilisatie hadden deze cursussen niet plaats en toen einde 1919 aan den heer Sigling werd verzocht een herhalingscursus te geven aan gediplomeerde hoefsmeden, ter voorbereiding voor het examen Rijksdiploma te Utrecht, werden de leerlingen (5 in aantal), wat het practisch onderricht betreft, verdeeld over de smederij der Kon. Mil. Academie (2) en die der Artillerie (3). Dit onderwijs werd gegeven door de mil. hoefsmeden K. G o n s en H. A. S u l. — Reeds dadelijk bleek de ondoelmatigheid hiervan, daar de militaire smederijen niet voldoende ruimte bieden om meer dan 2 à 3 leerlingen op te leiden. Ook werd het noodzakelijk gevonden dat het practisch onderricht voortaan zou worden gegeven door een onderwijzer in practisch hoefbeslag. Daarom stelde Kapt. Sigling zich in verbinding met den Directeur der Ambachtschool, die onmiddellijk met de grootste belangstelling en welwillendheid aan zijne wenschen tegemoet kwam. — Sedert is dan ook van de Ambachtschool een dankbaar gebruik gemaakt. In Maart j.l., bij ons bezoek aan de school, liep de 7e cursus (in 1920—'21 werden n.l. 2 cursussen gelijktijdig gehouden: één eerste en één tweede jaar). De inrichting beschikt over een ruime, goed geventileerde smederij met 4 dubbele vuren, die electricisch worden gedreven; een 8-tal aam-

beelden, die men voor dit doel wel wat grooter zou wenschen, en vele bankschroeven, een elektrische boormachine, metaalzaag en velerlei gereedschap, dat voor den cursus ten dienste staat, maakt het voor de leerlingen een lust om hier te werken. Een ruime binnenplaats, die goed vlak bestraat is, geeft een rustige en zeer geschikte gelegenheid tot monstren, beoordeelen van standen en hoefvormen en tot het beslaan der paarden.

Het theoretisch onderwijs wordt Zaterdagochtend, gedurende 2 uur, door den heer Sigling gegeven aan de Kon. Mil. Academie. Ook hiervoor zou gaarne een lokaal aan de Ambachtschool ter beschikking^g worden gesteld, maar voorloopig wordt de voorkeur gegeven aan de Academie,

De leerlingen aan den z.g.n. landbouwcursus. Geheel rechts de leider Kapiteinpaardenarts T. D. Sigling, geheel links J. F. Roovers te Beek, die het practisch onderwijs geeft.

omdat daar tevens kan worden geprofiteerd van de uitgebreide verzameling daar aanwezige leermiddelen.

* * *

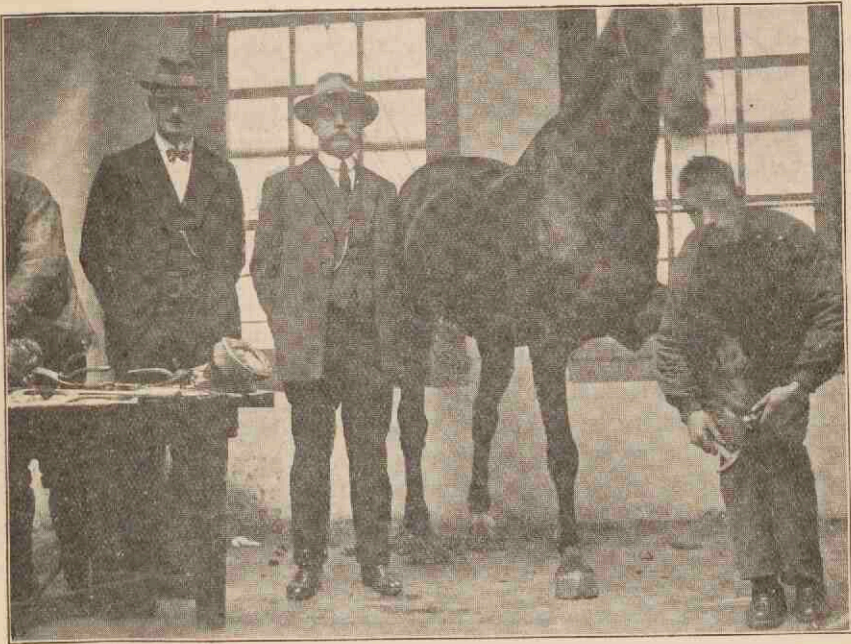
De cursus geniet een Rijkssubsidie, terwijl de meerdere onkosten worden bestreden uit de les gelden, die in den loop der jaren van 3 tot f 5 per cursus zijn verhoogd en de vergoeding die voor het beslag der paarden wordt gegeven. Om tegemoet te komen aan bezwaren van hoefsmeden, die anders deze paarden in beslag hadden, wordt hetzelfde bedrag, dat deze rekenen, gevorderd en voor elk paard aan den cursus beslagen f 1.— aan den betrokken hoefsmid uitgekeerd.

Het onderwijs werd gevolgd in : 1919/20 door 7, 1920/21 door resp. 7 en 6 (2 leergangen), 1921/22 door 7, 1922/23 door 8, 1923/24 door 6 en 1924/25 door 11 leerlingen, — totaal in 6 jaar 52 leerlingen. — Het

onderwijs in de practijk werd gegeven (op Zaterdagmiddagen 3 à 4 uur) door de onderwijzers in practisch hoefbeslag: G. Jacobs te Budel (1912—1922), J. Kommers te Raamsdonk (1922—1924) en aan den thans loopenden cursus door J. F. Roovers te Beek.

* * *

B. *Cursussen aan de Kon. Mil. Academie.* Aan deze inrichting zijn sedert vele jaren talrijke goede hoefsmeden gevormd. Hoewel in vroeger jaren ook wel eene subsidie door de N.-Br. Mij. v. Landbouw werd gegeven, is dit sedert langen tijd niet meer het geval en moet deze cursus

De vroegere en tegenwoordige onderwijzer van den cursus aan de Academie.
Rechts K. Gons, links H. A. Sul

als een particuliere worden beschouwd, gegeven door den paardenarts-leeraar aan die inrichting en den hoefsmid, terwijl de onkosten geheel door de deelnemers worden gedragen. Reeds \pm 30 jaar heeft deze opleiding bestaan.

* * *

In verband met de hoogere eischen, die het examen Rijksdiploma stelt; is de duur van deze cursussen verlengd, zoodat tegenwoordig minstens 20 lessen worden gegeven, waarna, bij voldoende examen, een diploma wordt uitgereikt, terwijl vóór deelname aan het examen te Utrecht nog gedurende 6—8 weken een herhalingscursus wordt gevolgd. Het aantal lessen van cursus en herhalingscursus hangt overigens af

van de vorderingen der leerlingen. Het komt somtijds voor dat een cursus wordt onderbroken bij onvoldoende vorderingen, teneinde de leerlingen de gelegenheid te geven zich eerst nog eens gedurende een half of heel jaar in de practijk te bekwamen of eventueel herhalings-onderwijs te volgen.

Tegenover de ietwat hoogere kosten voor de deelnemers staat het voordeel dat de 2 (hoogstens en bij uitzondering 3) leerlingen, die gelijktijdig werden aangenomen, veel meer intensief practisch onderricht krijgen en elke les ook wel drie keer zoo lang duurt als die van de landbouwcursussen. Immers er wordt van 8—11 en 1—5 uur practisch gewerkt, terwijl van 11—12 theorie wordt gegeven. Ook hiervoor is het kleine aantal een groot voordeel. De gegadigden waardeeren dit dan ook blijkbaar zeer, want regelmatig zijn er aanvragen tot het volgen van deze cursussen. Ook voor hen, die het bij den landbouwcursus te vlot gaat, bestaat hier gelegenheid om privaat- of herhalingslessen te volgen. Sedert Februari 1918 zijn onder leiding van den heer Sigling 21 cursussen gegeven met totaal 43 leerlingen. Aan 2 leerlingen kon geen diploma worden uitgereikt. De meesten verwierven daarna ook het Rijksdiploma te Utrecht.

Het practisch onderwijs werd tot 1923 gegeven door den opperwachtmeester K. Gons, die zulks, niettegenstaande zijn gevorderden leeftijd, met jeugdig vuur en groote ambitie deed, en na zijn pensionneering door den opvolger, den wachter-hoefsmid H. A. Sul, die ook het diploma van onderwijzer in practisch hoefbeslag bezit.

Om tot de cursussen A en B te worden toegelaten, moeten de aspiranten eenige bedrevenheid bezitten in het maken van hoefijzers en het beslaan van paarden, en den leeftijd van 19 jaar hebben bereikt, terwijl hunne algemeene ontwikkeling zoodanig moet zijn, dat verwacht kan worden dat zij de lessen met vrucht kunnen volgen.

* *

VERSLAG VAN DEN CURSUS IN HOEFBESLAG TE APPINGEDAM over 1924—25.

De 7e cursus in hoefbeslag, gegeven vanwege de afd. Appingedam van den Bond van Smedenpatroons, onder leiding van den dierenarts H. A. Kroes te Groningen, met den onderwijzer in praktisch hoefbeslag M. Ritsema te Appingedam voor het geven der praktische lessen, werd geopend met 16 leerlingen, t. w. :

J. Boersma te Zuidwolde, W. Bos te 't Zandt, J. Brons te Westerlee, H. Dallinga te Siddeburen, L. Elzen te Nieuw-Beerta, K. Hamminga te Oude Schip, T. Korthuis te Noordbroek, H. Klompsma te Nieuw-Buinen, J. Lalkens te Roodeschool, J. Medendorp te Usquert, A. Smit te Eppenhuizen, D. Snakenburg te Tjamsweer, H. Sypkes te Nieuw-Buinen, E. Vondeling te Heveskes, J. van Wijk te Bedum en F. Zwaagman te Onderdendam.

In den loop van het 1e studiejaar werd de leerling E. Vondeling vervangen door S. Gorter te Usquert, terwijl de leerling J. Brons niet aan het 2e leerjaar deelnam en de cursus dus eindigde met 15 leerlingen.

De theoretische en praktische lessen werden in beide cursusjaren gegeven in de maanden Mei, Juni, Juli, Augustus en September tusschen 8 uur v.m. en 7 uur n.m.

Evenals bij den vorigen cursus werd ook nu weer gewerkt met twee ploegen voor de praktische lessen, terwijl tusschen deze praktische oefeningen, in de middaguren van 1—3, theorie werd gegeven voor de twee ploegen tezamen.

Zowel de theorie als de praktijk werd door de leerlingen met groote ambitie beoefend. Ten behoeve van het theoretisch gedeelte wordt de verzameling leermiddelen steeds meer en meer uitgebreid en is door den directeur der Ambachtsschool te Appingedam, waar de cursus wordt gegeven, een ruime kast in bruikleen afgestaan, waarin de leermiddelen ordelijk kunnen worden geplaatst.

Voor de praktijk was steeds voldoende materiaal voor bewerking aanwezig, zoowel dood als levend. Met zeer veel zorg wist de heer Ritsema steeds voor den cursus passende paarden, met gebreken in stand, gang en hoefvorm, uit te zoeken.

Aan het einde van den cursus bleken de verkregen resultaten, wat de theorie betreft, bij 5 leerlingen zeer goed, bij de overigen voldoende tot goed, behoudens enkele onvoldoenden.

Voor het praktisch gedeelte bleven twee leerlingen eenigszins beneden het peil der vereischte vorderingen. De overigen leverden voldoende, goed en zeer goed werk.

Groningen, October 1925.

H. A. Kroes.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Schroeven en tappen.** Uit vakkringen vernemen wij, dat verschillende smeden dezen zomer schroeven in voorloop hebben gekocht en deze nu hebben ontvangen.

Nu blijkt echter, dat de ijzerhandelaar (wellicht onwetend) daarbij geen passende tappen in voorraad houdt.

Speciaal is dit het geval met de $\frac{7}{16}$ schroeven. De buitendiameter is dan wel $\frac{7}{16}$ " maar de spoed van de schroefdraad is dan niet 14 doch 12 gangen per Engelsche duim.

Ook komt het voor dat de schroefgangen wel overeenkomen, evenwel niet de diameter van tap en schroef.

Men zij dus voorzichtig met het koopen van schroeven. Een en ander veroorzaakt den hoefsmiden veel ongerief en bovendien veel schade.

H. V.

— **Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw.** Op de begroting 1926 komt weder de post „Vakonderwijs hoefbeslag" voor, waarvoor f 1700 is uitgetrokken (f 1400 Rijks- en f 300 Provinciale subsidie). Voor cursussen in paarden- en rundveekennis is f 3000 Rijks-subsidie beschikbaar.

— **Voorlichtingsdienst.** Het adres van den heer S. Sijsma, assistent bij den Rijksvoorlichtingsdienst te den Haag, is thans Valkenboschkade 259, en dat van den heer F. J. C. Essen (idem), thans Verlengde Visscherstraat 11 Groningen.

— **Dierenmishandeling op groote schaal.** De heer Th. A. Koelman Nzn., onderwijzer-hoefsmid te Alkmaar, schreef onder dit opschrift in de Alkmaarsche Courant van 31 October j.l. een ingezonden stuk, waarin gewezen wordt op de zoolverwondingen bij paarden tengevolge van het loopen over scherpkantige grove basaltbrokken, die van gemeentewege op onderscheiden buitenwegen worden aangebracht. Vele paarden worden, zoo merkt Schr. op, door de pijn en door de angst zoo stijf als een bord, zooals men dat in den volksmond uitdrukt. Schr. juicht toe dat in den laatsten tijd door de Ver. van Dierenbescherming gelet wordt op paarden die zonder ijzers loopen of ernstige strijkwonden hebben, enz., en veronderstelt dat die Vereniging zeer zeker ook haar aandacht zal schenken aan het punt dat thans door Schr. ter sprake is gebracht.

De Redactie der Alkmaarsche Courant wijst er op, in haar onderschrift, dat het euvel verholpen zou kunnen worden als de basaltbrokken door middel van een stoomwals werden ingeperst, waardoor een vlak wegnet zou worden verkregen. De aanschaffing van een stoomwals is voor een polder of kleine gemeente gewoonlijk te kostbaar, doch verschillende polders of gemeenten zouden voor gemeenschappelijke rekening een stoomwals kunnen aanschaffen.

— **Niet aantrekken.** Met voorbedachten rade laat ik hier tusschen „niet” en „aantrekken” het woord „willen” weg. Want als een paard op het sein „vooruit”, na even geprobeerd te hebben, blijft staan, dan moeten we niet terstond klaar staan met de meening, dat het niet wil. Het kan zelfs best zijn, dat het heel graag wil en zelfs dan ook meer dan eens probeert om den last van de plaats te krijgen, terwijl het niettemin bij de vergeefsche poging blijft. Bij zoo een moet ge het dier eerst tot volkomen kalmte brengen. Schreeuw niet tegen hem, sla al zeer zeker niet. Is hij nu rustig, neem hem dan met de linkerhand in het linker bakstuk van het hoofdstel (ik zeg bakstuk van het hoofdstel en niet teugels) en duw, met uw rechterhand aan den linkerboom van het een-span (lemoen), de voorhand van het paard van u af, terwijl ge hem, zoodra de beweging zijwaarts is ingetreden (vooral niet eerder), nu tevens een wenk met de stem — niet schreeuwen! — geeft om voorwaarts te gaan. Als de vracht niet gaat boven de kracht van het paard, dat wel wil, doch meende niet te kunnen, dan geef ik u de zeer besliste verzekering, dat hij gaat. Maar als ge nu precies zoo hebt gedaan als door mij aangegeven en uw paard gaat niettemin niet, dan blijven twee mogelijkheden over en dat is de eene, dat hij niet kan als de vracht te zwaar is voor zijne krachten, en de andere, dat hij niet wil als het hem in zijn kraam niet te pas komt om te werken. In beide gevallen weten we echter goeden raad. In het eerste, waar de kracht te kort schoot, moet ge óf de

vracht verminderen óf de kracht vermeederen. Gedeeltelijk afladen dus, een verzonken wiel lichten, den grond er voor weggraven, een plank of wat ge daartoe in zoo'n geval het eerst bij de hand hebt er voor plaatsen, in een speek van het rad grijpen (bij verzonken voorwielen, niet in deze, doch in de achterwielen helpen, omdat deze grooter zijn, gunstiger hefboom vormen), enfin zorgen dat wat eerst niet kon, dan wel kan.

In het tweede, als de wil niet aanwezig is, dan dient ge te straffen ten einde gehoorzaamheid te verkrijgen. Hier hebt ge bij te laden en wel een te kort aan vertrouwen in zich zelf of in u. Als het paard van nature zelfvertrouwen mist, ligt dit in zijn temperament en deugt het niet voor het werk, dat ge van hem verlangt. Wantrouwt hij u, dan is het een bewijs, dat ge hem niet goed aanpakt. Een klap b.v. kan het verbroken evenwicht tusschen kunnen en willen zeer goed herstellen, maar sla dan precies op het goede oogenblik, op de juiste plaats en niet te hard, maar ook weer niet te zacht (de eerste fout komt in de praktijk meer voor dan de laatste, wat dit slaan aangaat!). Het zou in het bestek van dit stukje te veel plaats vragen om u in allen deele hier in te lichten over al die eischen, maar hoofdzaak is, dat ge nimmer in drift er op los ranselt — de rest laat ik dan maar met vertrouwen aan uw eigen gezond verstand over.

Wil er steeds aan denken, dat een paard slechts zelden zich langer inspant op het oogenblik dat het meent, dat de boel vastzit. Komt er nu eenige beweging in, dan vat het weer moed, krijgt weer het zelfvertrouwen, dat hier slechts tijdelijk verloren ging en probeert althans nog eens een keer. Alles hangt hier alweer van het juiste oogenblik af. Hoe vaak zien we niet, dat men het paard de vracht op zijn gat schuift, om het nu maar eens plat, doch duidelijk uit te drukken. Maar op het moment, dat het dier zich nu, veelal met een ruk in de ontspannen strengen, in tuig werpt, ontmoet het de dan immers alweer muurvast stil staande vracht.

Kijk eens, dat is ontmoedigend, zoowel voor het dier, maar ook voor ons, die meenden, al op gang te zijn. Dus altijd met meehelpen wachten tot op het oogenblik, dat het paard aantrekt, hij doet dan de rest wel, als hij maar gemerkt heeft, dat de vracht weer meekomt. We kunnen echter ook te doen krijgen met een z.g. steegsch paard. Daar helpt slaan heelemaal niets — verergert eerder de kwaal en we maken ongelukken. Het eenige afdoende middel is het gebruik van het touwtje.

(*u. Ned. L. Wbl.*).

†.

— **Uitvoer van paarden.** Een halve eeuw geleden fokte Nederland weinig paarden meer dan het voor eigen gebruik noodig was. Er werden ongeveer evenveel ingevoerd als uitgevoerd. De invoer bestond grootendeels uit zware werkpaarden voor sleepers, uit legerpaarden en ponies. De laatste invoer bestaat tegenwoordig ook nog en zal ook wel blijven bestaan zoolang deze kleine taaie dieren in ons land voor het gebruik noodig zijn, en ze voor lagere prijzen in het buitenland verkrijgbaar blijven dan ze hier aan opvoedingskosten zouden vorderen. De paarden voor de marechausees en voor de artillerie worden zoo goed als geheel in het

binnenland aangekocht. Alleen de paarden voor de Cavalerie en voor het Korps Rijdende Artillerie te Arnhem, worden nog van uit Ierland ingevoerd. De zware werkpaarden voor sleepers worden de laatste 25 jaar in ons land voldoende gefokt, zoodat de invoer hiervan zoo goed als geheel is gestaakt. De aanfok van het Belgische paard is in de laatste 25 jaar in Nederland zoodanig toegenomen dat ongeveer $\frac{2}{3}$ gedeelte van de dekhengsten thans tot dit type behoort en de uitvoer van trekpaarden van belangrijke beteekenis is geworden.

25 jaar geleden en vroeger gingen de paarden uit Nederland, in hoofzaak tuigpaarden, naar Frankrijk, Spanje, Italië, Zwitserland en Engeland. Deze uitvoer is geleidelijk verminderd. De hoofdafnemer Frankrijk stelde een invoerrecht in, ten bedrage van minstens 150 fr. per paard en moedigde den aanfok van tuigpaarden in Normandië aan. Langzamerhand, mede door de gewijzigde fokrichting in Nederland, is Duitschland een groote afnemer geworden en fokt Nederland tegenwoordig veel meer paarden dan het zelf noodig is. Duitschland moet, tengevolge van den zoo duren wereldoorlog, zeer hooge belastingen invorderen en zoekt dit bedrag nu ook ten deele te verkrijgen door verhooging van invoerrechten. De verhooging drukt ook op onderscheidene Nederl. export-producten, voornamelijk op tuinbouw-producten, maar ook op andere, zooals paarden. Het invoerrecht voor elk paard is sedert 1 October j.l. vastgesteld op 500 Mk., alzoo ongeveer f 300 per paard. Dit staat ongeveer gelijk met een invoerverbod. België heeft gedaan gekregen dat voor Ardenner, Vlaamsche of Brabantsche paarden, een lager invoerrecht wordt gesteld, zoo zij uit België herkomstig zijn, n.l. 140 Mk. voor een paard van minder dan 2500 Mk. waarde en 360 Mk. als die waarde 2500 M. of meer bedraagt. Nederland, Zweden en Denemarken doen thans moeite eenzelfde tariefverlaging voor zich te bemachtigen, doch de onderhandelingen hierover zijn nog gaande. De prijzen der paarden zijn in Duitschland niet veel hooger dan hier. Voor sommige rubrieken zelfs iets lager. Over het geheel is daar nog de meeste vraag naar zware paarden. Vroeger waren in Duitschland verscheiden provincies, waar het wettelijk verboden was om zware werkpaarden, z.g.n. „koudbloed”, te fokken. Nu echter in Duitschland het leger grootendeels is afgeschaft, althans vooreerst, en de landbouwer meer wordt vrijgelaten in de keuze van het fokmateriaal, neemt juist in genoemde streken, zooals b.v. Oost-Prusen, de koudbloed-fokkerij zeer toe. Het is dan ook waarschijnlijk dat binnen een betrekkelijk kort aantal jaren Duitschland overwegend fokproducten levert van het zware type.

De lagere prijzen der paarden zullen, als hier tegen het a.s. voorjaar geen verandering in komt, ongetwijfeld aanleiding geven tot een belangrijke beperking van het aantal merriën in Nederland, dat gedekt wordt. Het houden van hengsten wordt dan in verschillende streken een schadepost indien het aantal dekhengsten niet tijdig belangrijk wordt ingekrompen.

— **Kolen.** De productie van kolen ondervindt in verschillende streken belemmering. Bijv. door de staking in sommige Engelsche mijnen, ten

gevolge van loonsverlaging, die op haar beurt een gevolg is van overproductie. Ook in Nederland laat de afzet van de Limburgsche kolen te wenschen over en is de opbrengst niet meer toereikend om de hooge exploitatie-kosten te dekken. Er is nu reeds door den betrokken Minister aan de Overheid in de onderscheidene provinciën geschreven om zooveel mogelijk bij de aanschaffing van kolen Limburgsch materiaal te nemen, ten einde te voorkomen, dat de overproductie in Limburg voortduurt, die aanleiding zou kunnen geven tot het ontslag van een aantal mijnarbeiders, Het is jammer dat de Limburgsche kolen in het algemeen niet zeer geschikt zijn voor smee-kolen.

PERSOVERZICHT.

„*De Belgische Hcefsmid*”, October 1925, bevat o. a. een verslag van een wedstrijd, gehouden te Eecloo, waaraan ook het reglement is toegevoegd. Hierin komen enkele bepalingen voor, die o. i. vermelding verdienen:

a. voor het maken van een hoefijzer zal slechts een kwart uur worden toegestaan; de tijd niet gerekend gedurende dewelke het ijzer zich in het vuur bevindt;

b. voor het maken van een hoefijzer en het beslaan van een voet zal de tijd niet meer dan 30 min. mogen bedragen (toevoeging als bij a);

c. voor het maken van het hoefijzer mag men slechts 2 hitted gebruiken; indien het aantal deelnemers niet te groot is, zal er geëischt worden de hoefijzers te zetten, waarvoor 5 minuten zal worden toegestaan (de tijd van warmen niet mede gerekend).

— Genoemd Belgisch vakblad neemt een pleidooi over van een Fransch blad voor de verdediging van het paard als trekkracht. Een electriche vracht-automobil van 1500 K.G. gaf voor het vervoer van goederen per ton en per K.M. over een afstand van 80 K.M. 1.016 fr. kosten en over een afstand van 35 K.M. 2.326 frs. per ton. Een wagen, bespannen met één paard, vereischte niet meer dan 0.749 fr. per ton en per K.M. Ook bij zwaardere lasten bleven de kosten voor paarden-trekkracht beneden die der auto-tractie.

— De practische leider der Belgische hoefsmeden, de heer A. Bosmans, pleit er voor om de kosten van het beslag naar billijke grondslagen te verhoogen. Hij doet hierbij het aannemelijke voorstel om geen uniformen prijs vast te stellen, doch slechts over de geheele linie verhooging aan te brengen. Hij zegt dat ook in de vrije concurrentie een kundige hoefsmid terecht een hooger prijs vordert dan een prutser en als alle prijzen nu gelijk werden gesteld, dan zouden, theoretisch gesproken, de bekwame hoefsmeden alle werk krijgen en de minder bekwame werkeloos worden. De heer Bosmans wil enkel zien te bereiken dat alle hoefsmeden, ieder in zijn klasse, een meer loonnende arbeid verkrijgt. Hier zit wel een mooie en practische gedachte in.

— „*Der Hufschmied*”, het Duitsche vakblad voor hoefsmeden, is thans in zijn 43en jaargang. In de November-aflevering wordt er aan herinnerd dat de stichter van het blad, de heer Anton Lungwitz, bekend voorvechter voor de verbetering van het hoefsmidsvak, 31 October j.l. 80 jaar is geworden.

— **IJzer.** De onderscheidene berichten over de ijzer-productie blijven uiteenloopen. De Britsche ijzer-productie was in September 448.700 ton, tegen 444.500 in Augustus en 569.200 in September 1924. De staal-productie was dit jaar in September bijna even hoog als het voorgaande jaar. — Uit Amerika wordt bericht dat er meer orders aan de fabrieken komen, maar toch is de toestand over het geheel nog niet zoo bijzonder gunstig, bezien van het standpunt van den producent. — De N. R. C. bevatte kort geleden over de Britsche ijzer- en staalindustrie het volgende bericht:

„De secretaris van de London Iron and Steel Exchange deelt mee, dat de ijzer- en staalhandel in den laatsten tijd een verbetering toont en dat men meer en meer de meening wordt toegedaan, dat de zaken voor de rest van het jaar betrekkelijk levendig zullen zijn. De voortdurende depreciatie van den franc had aanleiding gegeven tot de verwachting, dat de Continentale prijzen voor staalproducten verder zouden dalen; daarom is men met het doen van bestellingen zeer terughoudend geweest. De Britsche staalfabrieken zijn thans beter van werk voorzien dan in tijden het geval was, ten gevolge van eenige tamelijk belangrijke contracten, welke onlangs werden gesloten. De fabrieken werken echter nog steeds met zeer beperkte capaciteit; de concurrentie is groot, zoodat er een neiging bestaat om de prijzen te verlagen ten einde de bestellingen machtig te worden, welke aan de markt komen.”

ADVERTENTIËN.

„DE OVERWINNAAR” Hoefnagel

(met geribde hals)

is de meest volmaakte in de wereld.

Spaart moeilijkheden — **Breekt niet** — Spaart tijd.

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Monsters zeer gaarne gratis van den Directeur voor Europa
BERNARDO REYMAN, 4 Place de la Sarbonne Parijs (5e)

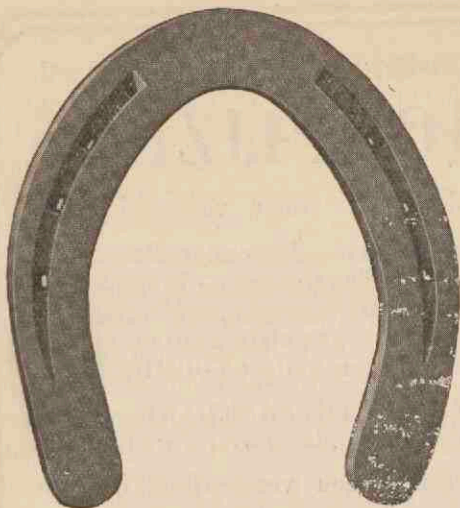
„BOUW VAN DEN HOEF”

Uitslaande gekleurde platen van den bouw van den hoef met verklarende beschrijving (in boekvorm).

Zeer geschikt voor leerlingen aan cursussen in hoefbeslag.

Prijs, franco per post: f 1.—.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „De Hoefsmid”, Huygensplein 5, den Haag.

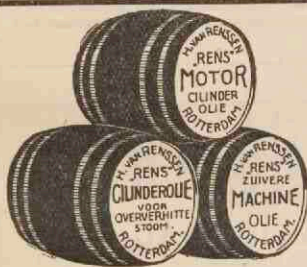
WIST U, dat ieder Hoef-
smid die met de „LEVO”
HOEFIJZERS heeft kennis
gemaakt ZEER TEVREDEN
is over de goede eigenschap-
pen van dit fabrikaat?
Ook onze Winterijzers
vallen zeer in den smaak.

„LEVO” HOEFIJZERS

MACHINAAL GESMEED

zijn niet te onderscheiden
van goede handgesmede
ijzers.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO”
F^A. LEM & VOSSEN — MAASTRICHT

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder-
en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine-
en Rijwielolie — Collings Patent As-olie —
Traan, in flacons, flesschen, doozen, bussen,
vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,
Telef. 31218 — Anna Paulownastraat 51^a

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustard- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in
meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc
vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. Open en dichte luchtdrukkzolen voor voor- en achterijzers in
9 resp. 11 maten voorradig.

b. Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 8 maten
voorradig.

c. Blokkzolen, straalzolen en hielstukken.

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoeftangen, afbreek-
tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch-
of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

Nogmaals drukken wij H.H. HOEFMEDEN op het hart, dat de

„OSTA” HOEFIJZERS

in alle opzichten aan de spits staan, vooral door de:

Linksche en Rechtsche Modellen — Bijzonder Praetische Vormen — Juiste verdeling der Nagelgaten — Diepe Ritsen en Schuine Nagelgaten, waarin de nagelkoppen onder en boven zuiver sluiten — Bodemnaauw gewalste kanten, zonder bramen of scherpe kanten - En nog vele andere VOORDEELEN.

Daardoor kunnen ze in EEN HITTE PASKLAAR worden gemaakt, en zijn ze dus beslist de voordeeligste

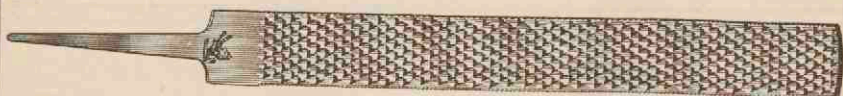
De „OSTA” Hoefijzers worden alleen vervaardigd door de

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Bij vele solide HANDELAREN in de meeste provincies uit voorraad leverbaar — WEIGERT NAMAAK.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP

VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

HOEFIJZERS

— HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

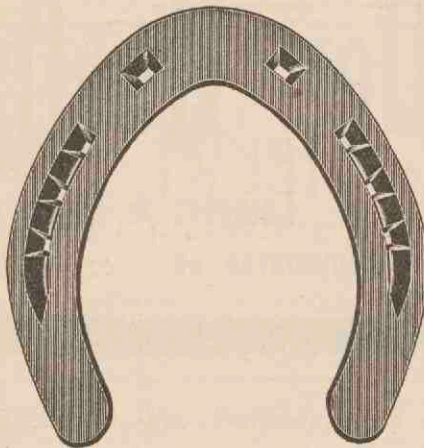
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste** aan de markt.

LAMBERT HOEFZOLEN

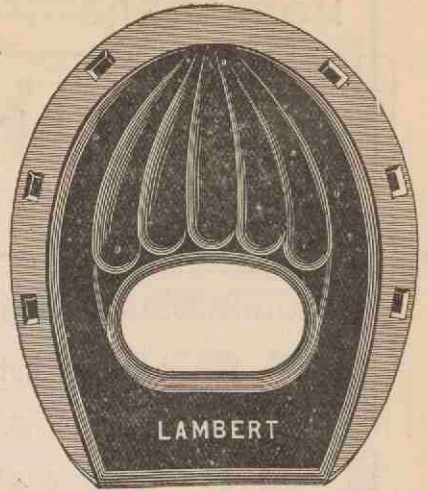
in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

Met het oog op het binnenkort volgende St. Nicolaasfeest wordt in herinnering gebracht dat een passend cadeau voor ieder paardenliefhebber of hoefsmid bestaat in

„VERZAMELDE OPSTELLEN” UIT „HET PAARD”.

Te verkrijgen Huygensplein 5, den Haag, tegen f 1.75 per bundel of tegen f 1.95 bij franco toezending na ontvangst van het bedrag per giro (giro-nummer 78780, den Haag) of per postwissel.

Ook zijn nog verkrijgbaar aan hetzelfde adres de jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”, waarin naast tal van andere belangrijke artikelen een volledig overzicht voorkomt over de leer van den hoef en het hoefbeslag.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 6 cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur-Uitgever: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

INHOUD.

Hoe word ik hoefsmid? — Hoefbeslagcursussen in Gelderland. — Ingezonden stukken. —
Korte mededeelingen — Persoverzicht. — Advertentiën.

HOE WORD IK HOEFSMID ?

Bovenstaande vraag werd mij gedaan door een aankomenden smidsknecht. Hoogstwaarschijnlijk zijn er onder de lezers van „De Hoefsmid” meerdere aankomende smidsknechten die zich voor deze vraag interesseeren.

Ook mogen wij verwachten, dat de zoons en het personeel van de gevestigde smeden, — abonne's van „De Hoefsmid”, — dit blad in handen krijgen.

Wellicht vinden zij, en mogelijk ook nog de volwassen hoefsmeden, in dit artikel iets van hun gading.

*

Hoe word ik hoefsmid?

Nog al gemakkelijk zullen de meeste lezers denken. Wij beslaan de paarden die aan de smederij komen, volgen een cursus in onze omgeving, of trachten een plaats te krijgen aan de Hoefsmidsschool te Amersfoort of de Inrichting voor Hoefbeslag te Groningen en daarna gaan wij te Utrecht ons onderwerpen aan het examen voor het Rijks-diploma.

En dan? Nu, na slagen, dan zijn wij hoefsmid! Mis! Wat belooft U? Ja, glad de plank mis! Misschien is dit een beetje te sterk uitgedrukt. Beter zouden wij kunnen zeggen: Ja, de *mogelijkheid* bestaat, dat men dan hoefsmid *is*. Let wel, tusschen hoefsmid *heeten* en hoefsmid *zijn* bestaat een groot verschil. Wij bedoelen hiermede in geen geval een geringschatting van bovengenoemde opleidingsinstituten of van de examencommissie. De betreffende heeren zullen dit trouwens van mij ook niet veronderstellen.

De strekking van dit artikel is, dat de aankomende smidsknechten en ook de meer gevorderde hoefsmeden hun werk, hun studie, hun toekomstplannen in het juiste licht mogen bezien.

*

In de allereerste plaats is er, om hoefsmid te kunnen worden, een gezond gestel noodig. De arbeid is zwaar, vraagt een groot uithoudingsvermogen. Heeft men dat niet, zoekt dan bijtijds een ander vak of bekwaam U in een ander onderdeel van het smidsvak, de verscheidenheid is immers groot. Op lateren leeftijd is dat dikwijls moeilijk en staat men dan met een te vroeg versleten lichaam onder de paarden.

Is men bang voor vuile handen of een beetje stallucht, of is men liever lui dan moe, begin er dan heelemaal maar niet aan, want dan is men absoluut ongeschikt voor dat vak.

Beschikt men, nevens lust en aanleg voor het vak, over een sterk lichaam en bovendien over een goed *waarnemingsvermogen* (misschien is voor vele aankomende smidsknechten het laatste moeilijk bij zich zelf te constateeren), wordt dan hoefsmid, — zoo niet, zoekt dan arbeid waarbij men niet behoeft te denken, wordt dan bijvoorbeeld verlengstuk van een machine. Men bewijst daarmee het paard, den paardenhouder, den patroon en ook zich zelf een goeden dienst.

Verschillende zenuwachtige, bange, jonge en ook oude gebrekkige paarden worden liever niet door een dommen smid beslagen.

Let maar eens op, bij den smid met een goed waarnemingsvermogen, bij den pienteren smid staan ze als een lam en komt er zoo'n dom exemplaar op hem af, dan komen zij direct in verzet. 't Is net of die beesten dat kunnen ruiken. Bij een goed waarnemingsvermogen van den smid loopt het paard met lust over den weg, — in het tegenovergestelde geval vaak op drie beenen.

De paardenhouder voelt dit direct of indirect in zijn portemonnaie.

Wilt gij hoefsmid worden, sta dan niet je baas, of den eigenaar van het paard met een paar groote oogen en open mond aan te kijken, wanneer de laatste met een paard aan de smederij komt, dat in 4 of 5 maanden niet in beslag is geweest. Denk er liever over hoe of die groote stukken hoorn er af zijn te krijgen zonder de houwkling daarop stuk te slaan. Doe je dat niet, dan beteekent dat een dubbele schadepost voor uw patroon en gij zijt zelf op weg om *geen* hoefsmid te worden.

Is het werkelijk Uw plan hoefsmid te worden, blijf dan niet bij moeders pappot. Blijft men op één plaats, dan leert men wel de paarden uit de omgeving beslaan, maar een alleszins bekwaam vakman wordt men niet. Het gezichtsveld blijft dan steeds eenigszins beperkt. Zoek een goeden patroon, een, die zoo nu en dan een aanwijzing kan geven en dat ook *doet* met de noodige tact. Denk echter niet dat een ander U hoefsmid kan maken. Zelf de oogen open en *zien*, dáár komt het op aan. Laat niet veel geld verdienen de *eerste* vereischte zijn. Later, wanneer het vak volkomen onder de knie is, komt het vroeger te weinig verdiende met dubbele interest binnen. Tracht niet alleen in een plattelands of dorpssmederij vakkennis op te doen, maar ook in de stad. In de eerstgenoemde omgeving worden oog en hand geoefend op het landbouwpaard, op het fokmateriaal en op de jonge paarden. Daar kunt gij onder deskundige leiding leeren, de verbeteringen in standen en gangen, welke door doelmatig besnijden verkregen worden.

In de stad krijgt men uit den aard der zaak meer paardenmateriaal onder handen dat op de harde wegen dienst doet. Allerlei hoef- en beengebreken, die de buitensmid alleen maar bij naam bekend zijn, treft men daar aan. Al mag er in den bouw van den hoef geen verschil bestaan bij boerenpaarden en bij die met zoogenaamde straatvoeten, — in het beslag bestaat wel degelijk verschil en vooral in het besnijden der hoeven.

Beide groepen van smeden, buiten- en stadssmeden zullen, wanneer zij elkanders werk zouden overnemen, fouten maken. Daarom adviseeren wij, laat uw opleiding niet eenzijdig zijn, leer in beide werkplaatsen uw vak.

*

Het volgende mag de smid, die den naam van hoefsmid wil verdienen, goed voor oogen houden! *Leer* met het levende materiaal omgaan, *leer* op de juiste wijze met het paard omgaan.

Tal van volwassen hoefsmeden geven maar al te vaak blijk toch eigenlijk geen hoefsmid te *zijn*. Zij demonstreeren dit door schreeuwen, slaan of schoppen, bij de minste beweging die het paard maakt. Een goed hoefsmid legt niet alleen een goed beslag, maar ziet ook direct hoe hij met het dier om moet gaan; hij let er op wat de oorzaak is van het verzet.

Wij herinneren ons nog een paard hetwelk door schreeuwen en slaan van den smid zoo onhandelbaar werd dat deze er niet meer bij kon komen. Nadat die smid uit de beslagloods verdwenen was, werd het dier kalm en kon toen ook zonder moeite beslagen worden.

Hoefsmid wordt men door nauwlettend acht te geven op de eigenschappen van het dier, door nauwkeurig op te merken alle afwijkingen in lichaamsbouw en ledematen, door ambitie te hebben voor het vak. Vanzelf komt men er dan toe een cursus te volgen, om daar te hooren, te zien en ook te vragen, datgene, wat in de werkplaats nooit geheel duidelijk kan worden. Beschouw dan echter voor U zelf het verworven diploma, als een aanmoediging, om voort te gaan op den ingeslagen weg, meer niet.

Zooals geldt voor de automobilisten „hand aan 't stuur, oog op den weg,” zoo geldt voor den hoefsmid het devies „hand aan den hamer, oog op het paard.”

H. V.

HOEFBESLAGCURSUSSEN IN GELDERLAND.

Het getal benoodigde hoefsmeden in elke provincie staat natuurlijk in nauw verband met het quantum aanwezige gebruikspaarden. Op het gebied der paardenfokkerij heeft Gelderland altijd mede in de voorste rij gestaan. Nog niet zoo heel veel jaren terug waren Gelderland en Groningen *de* provincies der tuigpaarden-fokkerij, — in de eerste meer het lichtere-, in de tweede meer het zwaardere type. In de laatste jaren is in beide provincies die fokkerij meer gedrongen in de richting van het type trekpaard. Dit is vooral in Gelderland in den Achterhoek het geval, maar ook veel in de Betuwe. De wisseling van het type doet er voor de smeden intusschen minder toe. Hoofdzaak is het behoud van het getal paarden en dat is in Gelderland bevredigend.

De provincie is wel met haar tijd medegegaan toen het hoefbeslag, dat certijds in het algemeen te wenschen liet, om verbetering begon te vragen. En waar die verbetering moest komen van de zijde der hoefsmeden, werd aan de opleiding van dezen meer aandacht geschonken. In het jaar 1891 werd een commissie benoemd om zich hiermede onledig te houden en deze commissie heeft bewerkt dat in de jaren 1892 en '93 aan de smederij van het Korps Rijdende Artillerie te Arnhem gelegenheid tot het affeggen van een examen werd gegeven, teneinde een inzicht te verkrijgen van de bekwaamheden der hoefsmeden in Gelderland. Daarbij zijn toen groote leemten geconstateerd, hetgeen aanleiding gaf tot het oprichten van cursussen, die eerst over één jaar werden gehouden, doch vanaf 1902 werd de leerstof over 2 jaar verdeeld. Het was de Geldersche-Overijselsche Maatschappij van Landbouw, waarvan deze uitgingen en heden ten dage nog uitgaan, met subsidie van Rijk en Provincie.

In den winter 1924/25 vonden in Gelderland cursussen plaats te Arnhem, Apeldoorn, Doetinchem en Borculo, vroeger te Deventer, Zutphen, Tiel, Zaltbommel en Winterswijk en mogelijk nog wel meer andere.

Behalve aan deze cursussen zijn in Gelderland vele hoefsmeden gevormd aan de particuliere leersmederij van wijlen den heer F. W. v. Dulm, dierenarts te Arnhem, die er voortdurend de aandacht op heeft gevestigd hoe droevig het met het hoefbeslag was gesteld en hoe dringend noodig het was dat hierin verbetering werd gebracht. ZWEG. heeft daarin een prachtig voorbeeld gegeven door in zijn eigen smederij, ook reeds vóór 1891, meerdere hoefsmeden kosteloos op te leiden. Verder is een klein percentage opgeleid aan de tijdelijk te Tiel bestaan hebbende hoefsmidschool, terwijl voorts vele militairen opleiding hebben ontvangen in garnizoens-smederijen.

De cursussen mogen zich nog voortdurend in een flinke belangstelling verheugen. Het getal candidaten voor toelating tot de cursussen is namelijk vrij groot. Wij hadden in het afgelopen seizoen het voorrecht alle vier cursussen te bezoeken en vangen in deze aflevering aan met eene korte bespreking van dien te

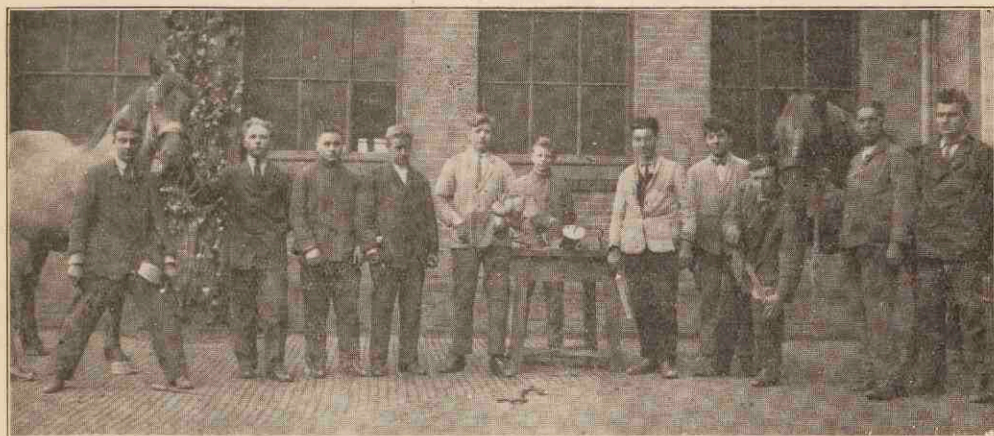
Arnhem.

De cursus te Arnhem is eerst door Dr. H. M. Kroon geleid, vervolgens door Dr. J. van Dorssen en daarna door den heer M. de Ridder, dierenarts te Arnhem. Het was Maart j.l. de 2e cursus, die liep onder leiding van laatstgenoemden. Als practisch onderwijzer fungeert de heer J. Ph. Huitink te Ruurlo, die in 1913 werd benoemd, — nu reeds zijn 6e cursus. Hij was de eerste onderwijzer burger-hoefsmid aan een cursus in Gelderland en volgde den heer S. van Angeren op bij diens benoeming te Utrecht.

In 1924/1925 werd het 2e leerjaar voortgezet met 12 leerlingen. Voor het eerste leerjaar (1923/24) waren 20 aanvragen om plaatsing ingekomen en van die 20 werden 14 toegelaten. Twee waren bij het overgangsexamen

afgewezen. Bij ons bezoek was 1 wegens ziekte afwezig en van de 11 aanwezigen werd onderstaande foto genomen. — Het onderwijs wordt gegeven in de Ambachtsschool en, zooals bijna overal, op Zaterdagmiddag. Het theoretisch onderwijs gaat hieraan vooraf van 10¹/₂—12¹/₂ uur. De Ambachtsschool in Arnhem is van grooten omvang met een mooie ruime binnenplaats. De afdeling smederij is evenwel in het donkerste gedeelte, hetgeen jammer is, maar het gaat er wel om. Er kan worden beschikt over 8 vuren en in de smederij is het prettig ruim.

Het is regel dat in het eerste leerjaar vóór Nieuwjaar de tijd wordt besteed aan het maken van ijzers en het werken aan doode hoeven. Na

De 11 der 12 deelnemers aan den cursus 1924/25, van links naar rechts: G. A. Wijnands te Westervoort, T. A. Verheijen te Mook, J. v. Bernebeek te Groesbeek, P. J. Eltink te Andelst, R. W. Meijer te Groessen, W. A. Toonen te Hees bij Nijmegen, J. Tenbach te Babberich, A. F. Mulder te Appeltern, L. Heezen te Elden, J. R. Meijer te Groessen en G. J. Veenhuis te Huissen.

Nieuwjaar komt bij de eerste lessen 1 paard op den cursus en dan geleidelijk meer. In het tweede leerjaar wordt voortdurend aan de paarden gewerkt, die beurtelings door de leerlingen van landbouwers of veehouders uit den omtrek worden aangebracht, benevens enkele stalhouderspaarden, terwijl ten behoeve van het abnormaal beslag, dat op het laatste gedeelte van den cursus een flinke beurt krijgt, de heer de Ridder daarvoor genoeg paarden uit zijn praktijk kan aanwijzen en verkrijgen. Voor dit beslag wordt den eigenaars der paarden de helft van den gewonen prijs berekend.

Ten behoeve van de theorie worden twee lessen benut om bij een sleeper of stalhouder practisch onderricht te geven in het beoordeelen van standen en voeten bij het levende paard.

Desgevraagd verklaarde de heer Huitink dat de routine in het maken van ijzers bij den aanvang van den cursus in het algemeen noodig beter mocht zijn, al hield men zich in Arnhem dan ook aan een minimum leeftijdsgrens van 21 jaar. Toch mocht men het genoegen smaken van een

bevredigend verloop, want van den vorigen cursus hadden alle 10 het Rijksdiploma verworven. Dit goede resultaat mag zeker voor een groot deel worden toegeschreven aan het gegeven onderwijs dat bij de heeren de Ridder en Huitink in goede handen mag heeten. Eerstgenoemde heeft in zijn drukke praktijk en tevens als jurylid op keuringen, tentoonstellingen en wedstrijden veel ervaring verkregen, en de heer Huitink, die met zijn twee broers een zeer druk beklante hoefsmederij drijft, zeker eveneens. **

INGEZONDEN STUKKEN.

M. de Redacteur!

Naar aanleiding van het artikel in de vorige aflevering over „*werklust bij jonge hoefsmeden*”, gaarne het volgende:

Ik ben het volkomen eens dat de werklust er bij vele jonge kerels uit is, ook bij de hoefsmeden, doch niet bij allen. Naar mijne meening ligt de grootste schuld hieraan bij de patroons. Wat toch is het geval? Wordt een jongen aangenomen, dan is eerst en alleen het te verdienen loon besproken en geregeld. Komt de nieuweling aan de smederij dan wordt hij in de meeste gevallen direct productief gemaakt met het halen en brengen van de paarden van en naar de klanten, en verder de smederij aanvegen enz. In het eerst gaat dit goed, maar weldra staat dit den jongen tegen. Het veel bij den weg zijn en het ontmoeten van vriendjes spoort aan tot lijntrekken, een kwaad dat er niet gemakkelijk weer is uit te krijgen.

Het komt mij voor het kweken van ambitie, ergo van goede vaklui, dan ook beter voor om bij het in dienst krijgen van een leerjongen dezen direct wat aan de paarden te laten werken en niet uitsluitend met halen en brengen te belasten. Heeft men zoo'n jongen een jaar en kan hij dan aan den voorhamer staan, laat hem dan ook probeeren ijzers te maken. Wellicht wordt mij tegengeworpen dat zulks te veel tijd en geld kost, maar evengoed als wij het hebben moeten leeren, moet hun ook de gelegenheid worden geboden. Probeert deze methode maar eens en ge zult ondervinden met hoeveel lust er gewerkt wordt om vooruit te komen en hoe er geijverd wordt om na verloop van 3 à 4 jaar evengoed en even snel ijzers te kunnen maken als de baas en de andere knechts.

In het bewuste artikel wordt er mede op gewezen dat de machines veel handen-arbeid hebben vervangen en tot verminderden werklust hebben bijgedragen, ook wat het maken van hoefijzers aangaat. Ik weet niet hoe het bij anderen gaat, maar zoolang ik baas ben, heb ik nog geen machinale ijzers verwerkt, uitgezonderd dan een paar proefbosjes, die gratis ontvangen werden. En ik hoop ze nooit te verwerken, ondanks het feit dat ik dit jaar nog geregeld per week 200 stuks handgesmede ijzers noodig had. Had ik machinale ijzers gebezigd dan geloof ik dat mijne zaak niet op het peil van het gebruikte quantum was gebleven.

Met dank voor de plaatsing,

Utrecht, Varkensmarkt, 16 Nov.

W. C. Schouten, hoefsmid.

Met het bovenstaande ingezonden stuk van den heer Schouten kunnen wij ons zeer wel vereenigen.

Er wordt in aangegeven één van de vele oorzaken voor de ziekte „verminderde werklust”, en tevens een recept voor het geneesmiddel daartegen. Wanneer niet alleen de smeden uit de stad, doch ook de buiten-smeden dit geneesmiddel willen toedienen en dan in hoofdzaak voor wat betreft het ijzers maken, dan mogen wij bij de patiënten spoedige beterschap verwachten.

H. V.

Geachte Redacteur!

Hoewel eenigszins beschroomd, voel ik mij toch gedrongen, als leerling-hoefsmid, mijn gedachten weer te geven aangaande het artikel in de November-aflevering over „De werklust bij de jonge smeden.”

Met hart en ziel mij toeleggende op het hoefsmidsvak, schrok ik werkelijk van de in bedoeld artikel voorkomende uitspraak: „zij willen niet meer werken, die jonge kerels”.

Misschien kan ook de heer H. V. wel begrijpen, dat een jong hoefsmid-(leerling), die hart heeft voor zijn vak, zich door zoo'n uitspraak teleurgesteld gevoelt.

Nu bedoel ik niet te zeggen, met den inhoud van dit artikel niet accoord te gaan, verre van daar, maar onwillekeurig rees bij mij de vraag, of er onder die jonge kerels nu niet een meer zou zijn, die werken wil? Ik meen van wel, maar de oorzaak van het kwaad ligt mijns inziens daarin (wat ook de schrijver wel heeft genoemd), dat die jonge kerels geen hoefijzers meer *leeren* maken, door het vele gebruik der machinale ijzers. Deze acht ik voor jonge smeden een ontzaggelijk kwaad. Waar hebben de onderwijzers het meest mee te kampen, bij hun leerlingen? Met het maken van ijzers, omdat het, bij het meeren-deel der patroons, niet meer geleerd wordt!

Wel stem ik toe, dat een deel der jonge smeden (in andere vakken trouwens evenzoo) de lust tot werken missen, maar ook zijn er nog heel wat die zich ten volle geven aan hun vak.

Ik wensch daarom, dat zoowel patroons, die jonge smeden in dienst hebben, als onderwijzers die een cursus in hoefbeslag geven, hun leerlingen in de gelegenheid zullen stellen „*ijzers te leeren maken*”. Vooral patroons kunnen hier den doorslag geven, daar men toch van onderwijzers niet kan vergen, dat ze leerlingen, die nog nooit een ijzer hebben gemaakt (wat wel voorkomt) op een cursus tot een goed hoefsmid te vormen.

Met dank voor plaatsing,

Lexmond, Dec, 1925.

J. G. v a n M a z i j k,
leerling-hoefsmid.

Met genoegen lezen wij in het ingezonden stuk van J. G. v. Mazijk dat zij nog *wel* willen werken, die jonge kerels. Goed zoo, jonge hoefsmid! Laat zien, dat de energie er nog lang niet uit is bij de jonge kerels.

Wij kunnen ons volkomen in den gedachtengang van den jeugdigen inzender verplaatsen, wanneer hij zegt zich teleurgesteld te gevoelen door onze uitspraak.

Hielden wij de vorige maal opzettelijk het antwoord op de verschillende vragen in de pen, thans schrijven wij: al moge het dan waar zijn, dat bij een gedeelte van de hoefsmeden — door invloeden vallende buiten het vak zelf — de werklust wel eenigszins verminderd is, het meerendeel wil, mits goed geleid, nog wel werken.

Wij hebben met ons artikel nu reeds bereikt, dat opnieuw onder de aandacht van jonge en oude smeden is gebracht, de noodzakelijkheid van het leeren ijzers maken. Niet, omdat er geen goede machinale ijzers te krijgen zijn, maar omdat deze vaardigheid voor een rationeele uitoefening van het vak niet gemist kan worden. Het naar voren brengen van andere oorzaken en invloeden willen wij voorloopig nog aan de lezers overlaten.

H. V.

HET JONGE VEULEN EN HET OUDE PAARD.

Mijnheer H. V.! Met uwen uitroep in de vorige aflevering zijn wij het volkomen eens. Maar wanneer U eens al de smeden-patroons ging controleren, hoeveel procent van die smeden zouden het diploma waardig zijn en hoeveel van de niet gediplomeerden zouden er zijn voor vooruitgang van den nog jongen stoeren smid! En hoeveel jonge stoere smeden zouden er niet zijn die vooruit willen. Maar dat het trouwe oude paard, dat ook eens veulen is geweest, het niet meer schelen kan in welken afgrond het nog wetenlooze veulen terecht komt, behoort ook tot de mogelijkheden.

En waarom moet nu juist de jonge smid het ontgelden?

Moet dan het veulen het paard leiden? Of dient niet eerst het paard het halster te worden aangedaan en op den weg der toekomst geweest? Want zouden er niet vele smeden zijn, die wanneer zij het diploma hebben behaald, daarna van den weg afdwalen die hen zoo goed is geleerd! Wij jonge smeden hooren het al te vaak zeggen: „Och, als we het diploma maar hebben, wat kan het ons dan verder schelen”. En hoeveel smeden zouden niet het diploma met groote letters boven hun zaak hebben staan uit eigen belang, maar niet in practijk brengen hetgeen hen zoo goed is geleerd.

En dan die machinale ijzers! Waarom in de winteravonden niet een paar uur uitgeschakeld en gebruikt voor het maken van ijzers? Dan zou de jonge smid ook vorderingen kunnen maken. Maar neen; wat kan het ons schelen, zoo wordt er helaas wel geredeneerd, wat voor een gebrekkigen gang „het nog jonge veulen” heeft, die ook eens tot een stoeren oude zal opgroeien.

Nu vragen wij U, Mijnheer H. V., is daar dan geen mouw aan te passen alvorens tot andere uitroepingen over te gaan. Wij, die nog willen werken, zullen met U het slechte zoo sterk mogelijk tegenwerken.

Achtend,

Tweede-jaars leerlingen hoefsmidseursus.

KORTE MEDEDELINGEN.

Leden der Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag worden er aan herinnerd dat onderwerpen met toelichting, welke zij op de algemeene vergadering behandeld wenschen te zien, in de eerste helft der maand December aan den secretaris H. v. Waasbergen te Oud-Beierland moeten opgegeven worden. De termijn van opgave is verlengd tot 28 Dec.

M. Ritsema, Voorzitter.

— Leden van de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag, die nog geen antwoord verzonden op de l.l. ontvangen circulaire, worden beleefd doch **dringend** verzocht dit alsnog vóór 18 December te doen.

H. Vossers.

— **Cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.** De Wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dagen te Utrecht, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag.

Zij, die tot dit examen wenschen te worden toegelaten moeten den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich voor 20 Januari a.s. met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot Prof. Dr. H. M. Kroon, Biltstraat 172 te Utrecht, onder overlegging van geboorte-acte, het Rijksdiploma als hoefsmid (bedoeld in het Kon. Besluit van 28 Febr. 1919 No. 85) en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

— **Rectificatie.** In het artikel over de *hoefsmidscursussen te Breda*, opgenomen in de vorige aflevering is geschreven, dat de les gelden in den loop der jaren van 3 tot f 5 per cursus zijn verhoogd. Dit moest zijn tot f 15. De naam van den hoefsmid Dunk was foutief gespeld Dank, terwijl de onderwijzer-hoefsmid G. Jacobs te Budel geen lessen heeft gegeven van 1912—1922, doch van 1919—'22.

— **Utrecht 10 Dec.** Heden eindigden de najaarsexamens voor Rijkshoefsmid. Totaal geëxamineerd 69 waarvan 49 voor de 1e maal, 19 voor den tweeden en 1 voor den vierden keer. Hiervan slaagden resp. 16, 7 en 1, alzoo totaal 24:

— **Drenthe.** In de 21 Nov. vergadering v/h. Drentsch Landbouw-Genootschap is o.m. f 200 uitgetrokken ten behoeve van een cursus in hoefbeslag a/d. Ambachtsschool te Emmen.

— **Cursus in hoefbeslag te Winterswijk.** Een zoodanige cursus, uitgaande van de Smeden-Combinatie te Doetinchem, is 24 Oct. aangevangen met 8 leerlingen. Leider en onderwijzer in de theorie is de heer Bos, dierenarts, terwijl het practische gedeelte in handen is van den onderwijzer-hoefsmid Boesveldt, beide te Winterswijk.

— **Examen voor onderwijzer-hoefsmid.** Er worden jaarlijks niet meer dan 6 candidaten voor den cursus voor „onderwijzer in practisch hoefbeslag” toegelaten. Aan den binnenkort eindigenden cursus namen ook 6 deel, doch een heeft zich in den loop van den cursus teruggetrokken en een

ander neemt wegens ziekte niet aan het examen deel. Dit examen is bepaald op Donderdag 21, Vrijdag 22 en Zaterdag 23 Januari.

De Vereeniging van Rijksonderwijzers in hoefbeslag houdt gewoonlijk op den laatsten dag van het examen haar jaarlijksche algemeene vergadering. De Vereeniging bestaat thans 10 jaar en zal hierom in 1926 eenigszins extra werk van haar agenda maken. Hierover zal in de volgende aflevering het noodige worden medegedeeld.

— **Cursus in hoefbeslag te Arnhem.** De nieuwe cursus (1e leerjaar) is aangevangen met de volgende 11 leerlingen: W. M. Eggen te Rheden, C. H. Frenzt te Arnhem, G. J. J. Booltink te Steenderen, J. W. Thoonen te Hees, W. Dimmedal, B. Bulten, beide te Zelhem, J. Mostert te Lunteren, F. J. Verstege te Wehl, D. Jolink te Huissen, H. A. Evers te Didam en K. Reijmers te Huissen. Eén leerling is bij het toelatings-examen afgewezen.

— **Halfinnen banden.** Alle lezers, waaraan de 12 afleveringen van De Hoefsmid 1925 zijn gezonden, ontvangen tegelijk met deze aflevering een papieren omslag voor het doen inbinden van den jaargang.

Wie prijs mocht stellen op de ontvangst van een halfinnen band kan deze verkrijgen indien daarvoor vóór 1 Januari a.s. f 1.— wordt gezonden aan de Administratie van De Hoefsmid, Huygensplein 5, den Haag. In de eerste helft van Januari volgt dan de toezending.

— **Verkrijgbaar tegen vergoeding van porto-kosten tot 1 Januari a.s.** onderscheidene afleveringen van De Hoefsmid 1925, te bevragen Huygensplein 5, den Haag. — Daarna worden de overcomplete afleveringen vernietigd!

PERSOVERZICHT.

— *Zeventig procent van het arbeidsloon voor algemeene onkosten is te weinig.* Onder dit opschrift plaats R. in het B. S. P. N. van 27 Nov. j.l. een artikel, waarin wordt aangetoond dat een berekening van 70 % voor algemeene onkosten feitelijk te gering is, indien bij de werkzaamheden machines zijn gebezigd en dat in machine-fabrieken dan ook een verdeling wordt gemaakt tusschen machine- en man-uren. R. neemt bij de berekening aan dat de smidspatroon 25 % winst behoort te maken en voegt daaraan toe dat dit bedrag dan bij het bezigen van machines ook geringer wordt. Het bezigen van machines behoeft echter geen nadeel te geven als het onkosten-percentage maar verhoogd wordt.

— *Een roestvrij staal.* Dr. W. H. Hadfield, directeur van een onderzoekslaboratorium te Sheffield heeft bekend gemaakt dat thans een roestvrij staal aan de markt is dat in zijn eigenschappen geheel afwijkt van het chroomstaal en dat zowel in kouden als in warmen toestand kan worden bewerkt. Het is volkomen resistent tegen de inwerking van zee-water, salpeterzuur en plantenzuren. (N. R. C., 21 Nov.)

— De December-aflevering van „*Der Hufschmied*” heeft een hoofdartikel over de oorzaken van *steengallen*, ontleend aan een proefschrift over dat onderwerp, van den militairen paardenarts Dr. Fr. Zehocke te Fritzlar. In dat artikel komt een staat voor over de jaren 1890—1913, waaruit

blijkt dat bij de Duitsche legerpaarden het percentage, dat geleden heeft aan hoefziekten, gestegen is van 3 tot 6%, doch dat het aantal daarvan aan steengallen lijdende integendeel met de helft is afgenomen. —

Uit een statistiek van de leersmederij, verbonden aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Budapest, blijkt dat daar het percentage paarden, lijdende aan steengallen, niet is afgenomen. Deze uiteenlopende resultaten schrijft Z. toe aan het feit dat de legerpaarden voor een groot gedeelte van het jaar op zachten grond hun werk verrichten en de paarden in Budapest bijna uitsluitend op plaveisel.

Z. gaat verder na waaraan in den loop der tijden het ontstaan van steengallen toegeschreven is geworden en merkt hierbij op dat de uitspraak van Leisering-Hartmann „zonder beslag geen steengallen”, bijna geheel bewaarheid is geworden.

Aan het slot wordt het volgende opgemerkt:

1°. Waardoor ontstaan steengallen bij beslagen hoeven als de zool niet gedrukt is? Doordat de voet niet vlak wordt neergezet, zoodat een zekere rekking in de hoeflederhuid kan ontstaan, tengevolge van een min of meer draaien van het hoefbeen om zijn lengte-as.

2°. Steengallen treden bij beslagen hoeven vaker op dan bij onbeslagenen, omdat bij de eersten de voet niet altijd vlak kan worden neergezet.

3°. Steengallen komen bij zware paarden vaker voor dan bij lichtere, omdat het lichaamsgewicht van de eerste grooter is en door de verplaatsing van zwaardere lasten tevens de druk op de hoeven grooter wordt.

4°. Steengallen treden bij stadspaarden meer op dan bij landbouwpaarden, omdat de eerste meer op harden bodem werken dan de laatste.

5°. Steengallen komen het meest voor aan de voorhoeven, omdat het het grootste deel der lichaamslast op de voorbeenen rust en bovendien de voorhoeven spitsers zijn dan de achterhoeven, m.a.w. naar verhouding langer in den toon zijn en lager van verzenen.

6°. Waarom bij klem- en scheeve hoeven bijna altijd steengallen optreden is gemakkelijk te begrijpen, omdat de hoeflederhuid daarbij gemakkelijk gedrukt of gerekt kan worden en beslagfouten bij dergelijke hoeven eerder hun nadeeligen invloed doen gelden dan bij normale hoeven.

— *Kalkoen-beslag*. De Telegraaf van 8 Dec. wijdt hieraan een artikeltje dat voor de lezers van „De Hoefsmid” geen nieuws bevat. Gememoreerd wordt hetgeen de A. N. W. B. indertijd door de benoeming van een hoefbeslag-commissie, — de uitgifte in 1913 van een brochure getiteld „Van wegen, paarden en hoefbeslag” en het doen houden van lezingen heeft gedaan tot vermindering van de aanwending van kalkoenen, die schadelijk voor paard en weg worden genoemd. Die lezingen, gehouden door wijlen den heer H. J. C. van Lent, zijn destijds geheel in „De Hoefsmid” opgenomen. Het art. in De Tel. besluit met:

Het is verwonderlijk, dat in den modernen tijd met zijn vele wegen en dure bestrating niet telkens en telkens weer stemmen opgaan tegen de kalkoenen, ja, dat niet het beslag der paarden aan bindende bepalingen wordt onderworpen. Zie bijv. de nieuwe asphaltbestratingen, hoe de kalkoenen

daarin gaten boren en hoe dit tot grootere of kleinere vernieling van het asphalt aanleiding geeft. Vooral in sommige steden met veel sleeperswerk, in welk bedrijf de paarden nog dikwijls met kalkoentijzers beslagen worden, zal de toestand onhoudbaar worden en zullen noodzakelijk beveiligde maatregelen moeten worden genomen.

(Het kan op sommigen een min of meer ongeloovigen indruk maken dat kalkoenen in het asphalt, waarin bij het opbreken met mokerslagen moet worden gewerkt, doch het gaat daarmee als met het uithollen van een steen door een waterdruppel. Als er maar eerst een putje is waar een druppel water in blijft staan, wordt dat van lieverlede iets grooter. Red. „De Hoefsmid“.)

ADVERTENTIËN.

De Wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand **Januari** aanstaande op nader te bepalen dagen te **Utrecht**, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het **toelatingsexamen** tot den cursus ter opleiding van **onderwijzers in praktisch hoefbeslag**.

Aanmeldingen moeten vóór 20 Januari 1925 zijn binnengekomen bij Prof. Dr. H. M. Kroon te Utrecht, Biltstraat 172.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Ned. Staatscourant.

„DE OUDE ZWOLSCHE VAN 1895”

's-GRAVENHAGE

· PIETER BOTHSTRAAT 34-38 ·

MAATSCH. KAPITAAL
f 1.000.000—

JAARL. PREMIEONTVANGST
f 700.000—

BELEGD EN RESERVE KAPITAAL f 407.676.88

D. P. LINTHOUT, GED. COMMISSARIS

W. WILMINK, DIRECTEUR

ALG. PAARDEN- EN VEEVERZEKERING

PREMIE VANAF f 1.50 PER f 100.—

GROOTSTE IN NEDERLAND

HET RISICO VAN TRANSPORT EN
VERBLIJF OP KEURING, LANDBOUW-
TENTOONSTELLING ENZ. WORDT ZON-
DER PREMIE VERHOOGING GEDRAGEN

BRANDVERZEKERING VOOR LANDBOUWBEDRIJVEN

PREMIE VANAF f 1.50 PER MILLE

GEEN INLEG- EN GEEN TAXATIEKOSTEN

VASTE PREMIËN

„OSTA” HOEFIJZERS

handhaven hun roem.

Zij zijn en blijven:

ONOVERTROFFEN IN KWALITEIT.

BILLIJK IN PRIJS.

IN ÉÉN HITTE PASKLAAR, dus

GOEDKOOPER dan andere fabrikaten,

ONMISBAAR VOOR DEN VAKMAN.

Laat U door den Handelaar geen andere in de hand stoppen.
Heeft Hij geen „OSTA”-Hoefijzers, bestel dan rechtstreeks,

Hoefijzer- en Assenfabriek „St. ELOY”, Roosendaal (N.B.)

Binnenkort vervaardigen wij ook:

RITS- en STAMPIJZERS met **verdikte takken**, en
” ” ” ” ” **verbreede buitentakken.**

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP

VAN PRIMA ENGELSCH MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,

HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

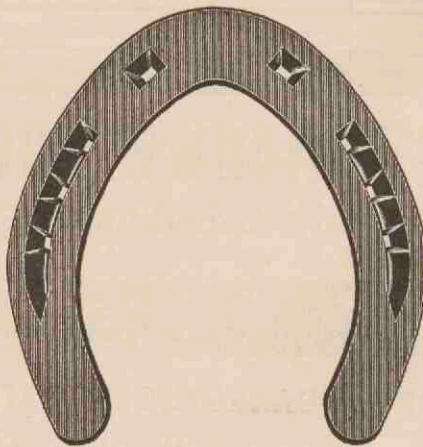
HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste** aan de markt.

Firma S. C. M. BAX
GLASHAVEN 9, ROTTERDAM - TELEFOON 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustad- en Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 70 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

a. **Open en dichte luchtdrukzolen** voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

b. **Zolen** voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 8 maten voorradig.

c. **Blokszolen, straalzolen en hielstukken.**

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

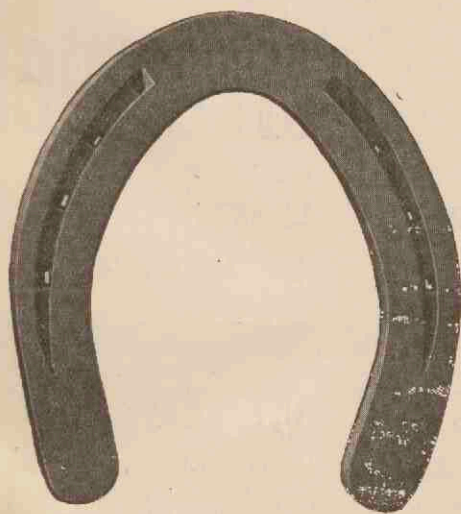

GEBRUIKT - VERKOOPT U

Auto-oliën — Machine-oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwielolie — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, dozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

Olie- en Smeerfabriek H. van Renssen, Rotterdam,

Telef. 31218 — Anna Paulownastraat 51 a

WIST U, dat ieder Hoefsmid die met de „LEVO” HOEFIJZERS heeft kennis gemaakt ZEER TEVREDEN is over de goede eigenschappen van dit fabrikaat?

Ook onze Winterijzers vallen zeer in den smaak.

„LEVO”
HOEFIJZERS

MACHINAAL GESMEED

zijn niet te onderscheiden van goede handgesmede ijzers.

HOEFIJZERFABRIEK „LEVO”
F^A. LEM & VOSSSEN — MAASTRICHT

„BOUW VAN DEN HOEF”

Uitslaande gekleurde platen van den bouw van den hoef met verklarende beschrijving (in boekvorm).

Zeer geschikt voor leerlingen aan cursussen in hoefbeslag.

Prijs, franco per post: f 1.—.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „De Hoefsmid”, Huygensplein 5, den Haag.

LAMBERT HOEFZOLEN

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

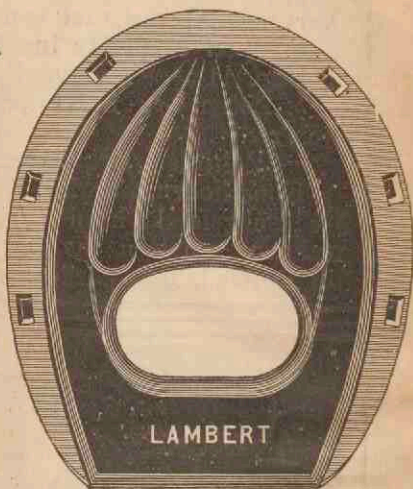
Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

„VERZAMELDE OPSTELLEN” UIT „HET PAARD”.

Te verkrijgen Huygensplein 5, den Haag, tegen f 1.75 per bundel of tegen f 1.95 bij franco toezending na ontvangst van het bedrag per giro (giro-nummer 78780, den Haag) of per postwissel.

Ook zijn nog verkrijgbaar aan hetzelfde adres de jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”, waarin naast tal van andere belangrijke artikelen een volledig overzicht voorkomt over de leer van den hoef en het hoefbeslag.

